

**DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ**  
**FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**SOMA'DA OSMANLI DÖNEMİ SİVİL**  
**MİMARLIK ÖRNEKLERİ KORUMA**  
**SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

**İpek GÖLÜKCÜ**

**Ekim, 2019**

**İZMİR**

**SOMA'DA OSMANLI DÖNEMİ SİVİL  
MİMARLIK ÖRNEKLERİ KORUMA  
SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

**Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü  
Yüksek Lisans Tezi  
Mimarlık Anabilim Dalı, Restorasyon Programı**

**İpek GÖLÜKCÜ**

**Ekim, 2019**

**İZMİR**

## YÜKSEK LİSANS TEZİ SINAV SONUÇ FORMU

**İPEK GÖLÜKCÜ**, tarafından **PROF. DR. MİNE TANAÇ ZEREN** yönetiminde hazırlanan **“SOMA’DA OSMANLI DÖNEMİ SİVİL MİMARLIK ÖRNEKLERİ KORUMA SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ”** başlıklı tez tarafımızdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.



Prof. Dr. Mine TANAÇ ZEREN

Yönetici

Dr. Çiğdem Üyesi H. İbrahim Akpınar Dr. Öğr. Üyesi Ramazan UTKUR

Jüri Üyesi



Jüri Üyesi



Prof. Dr. Kadriye ERTEKİN

Müdür

Fen Bilimleri Enstitüsü

## TEŞEKKÜR

Bu tezin oluşturmasında gösterdiği yakın ilgi ve yardımları için değerli hocam Prof. Dr. Mine TANAÇ ZEREN' e sonsuz teşekkürü borç bilirim.

Çalışmada kullandığım kaynaklara ve belgelere ulaşmamda yardımcı olan İzmir 2 Numaralı Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü ve Soma Belediyesi çalışanlarına;

Saha çalışmalarımda bana yardımcı olan Ragıp GÖLÜKCÜ, Fahri GÖLÜKCÜ ve tüm Soma sakinlerine;

Öğrencilik hayatım boyunca daima desteğini gördüğüm sevgili annem Arzu TOPAL, babam Ali ATALAY, kardeşim Serra ATALAY ve Ahmet ATALAY'a;

Çalışmamda yardım ve desteklerini esirgemeyen hayat arkadaşım Abdülkadir GÖLÜKCÜ' ye;

Teşekkürler.

İpek GÖLÜKCÜ

# SOMA'DA OSMANLI DÖNEMİ SİVİL MİMARLIK ÖRNEKLERİ KORUMA SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

## ÖZ

Manisa iline bağlı Soma ilçesinin bugünkü bilinen tarihi merkezinde 15. yüzyıl civarlarında yerleşim başlamıştır. Yapılan araştırmalara ve alandaki yapı dönemlerine göre ilk kurulan mahalleler Karamanlı ve Cuma Mahalleleri'dir, daha sonra Samsacı, Namazgah ve Hamidiye Mahalleleri ile ilçe merkezi 15. yüzyıldan başlayarak 19-20. yüzyıla kadar katmanlaşarak genişlemiştir. Tipik bir küçük-orta ölçekli Osmanlı kentini yansıtan Soma'da, tarihi ticaret merkezi etrafında konumlanan konut bölgeleri bulunmaktadır. Konut alanlarında Rum ve Türk olmak üzere etnik nedenli bir yerleşim ayrımı bulunduğu görülmüştür.

Soma, tarihi ticari merkezde bulunan han, hamam, bedesten, cami gibi önemli anıtsal yapıları ve nitelikli Türk konutlarıyla araştırma konusu olacak değere sahiptir. Ancak alandaki koruma çalışmalarının yetersiz olması ve koruma bilinci eksikliği gibi nedenlerle Soma'nın sahip olduğu kültür varlıkları yitirilme sürecine girmiştir. Bu nedenle alanın sahip olduğu değerlere dair bir çalışma hazırlama ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

Soma kentsel sit sınırı özelinde yapılan bu çalışmada, doku analizi ile birlikte Soma geleneksel konut tipolojileri ortaya konmuştur. Alandaki geleneksel yerleşim dokusunun sürdürülebilirliğinin sağlanması amacıyla tespiti yapılan koruma sorunlarına yönelik çözüm önerileri getirilmiştir.

**Anahtar kelimeler:** Soma, tarihi doku, koruma, sivil mimarlık

# CONSERVATION PROBLEMS AND SOLUTION PROPOSALS OF OTTOMAN PERIOD CIVIL ARCHITECTURE EXAMPLES IN SOMA

## ABSTRACT

Settlement had started in the 15th century in the present known historical center of Soma district of Manisa province. According to the researches and construction periods in the area, the first established neighborhoods were Karamanlı and Cuma, then Samsacı, Namazgah and Hamidiye Neighborhoods. With this sequence, district center had expanded stratifyingly from the 15th century to 19-20th century. In Soma which represents a typical small-medium average scale Ottoman city, there are traditional residential areas located around historical commercial center. In residential areas an ethnic settlement distinction has been observed as Greek and Turkish.

Soma has the value to be a researchable subject with the important monumental structures such as khan (large commercial building), hammam (bath), bedesten (covered bazaar), mosques and traditional Turkish housing. However with the insufficient conservation and lack of conservation consciousness, the cultural values of Soma has gone through the process of loss. Therefore a preparation of work has needed to arise to examine the values of Soma.

In this study, which is based on the Soma urban site boundary, the traditional housing typologies of Soma have been revealed with tissue analysis. In order to ensure the sustainability of the traditional settlement pattern in the area, solutions were proposed for the identified conservation problems.

**Keywords:** Soma, historical tissue, conservation, civil architecture

## İÇİNDEKİLER

	Sayfa
YÜKSEK LİSANS TEZİ SINAV SONUÇ FORMU.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZ.....	iv
ABSTRACT.....	v
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	x
<b>BÖLÜM BİR – GİRİŞ.....</b>	<b>1</b>
1.1 Çalışmanın Amacı.....	1
1.2 Çalışmanın Kapsamı.....	1
1.3 Çalışmanın Yöntemi.....	2
<b>BÖLÜM İKİ – SOMA İLÇESİNİN TARİHÇESİ.....</b>	<b>4</b>
2.1 Yerleşimin Tarihsel Gelişim Süreci.....	4
2.2 Çalışma Alanında Konumlanan Kültür Varlıkları.....	16
2.2.1 Anıtsal Yapılar.....	16
2.2.1.1 Emir Hıdır Camii.....	16
2.2.1.2 Damgacı Camii.....	22
2.2.1.3 Orta Camii.....	29
2.2.1.4 Bedesten.....	34
2.2.1.5 Çifte Hamam.....	38
2.2.1.6 Nafiz Cengiz Han.....	42
2.2.1.7 Sabri Balcı Hanı.....	46
2.2.2 Sivil Mimarlık Örnekleri.....	51
2.3 Değerlendirme.....	52
<b>BÖLÜM ÜÇ – ÇALIŞMA ALANININ MEVCUT DURUMU VE FİZİKSEL ANALİZİ.....</b>	<b>54</b>

3.1 Çalışma Alanının Mevcut Durumuna İlişkin Analizler.....	54
3.1.1 Doluluk Boşluk Analizi.....	54
3.1.2 Tescil Durumu Analizi.....	56
3.1.3 Harabiyet Analizi.....	61
3.1.4 Özgünlük Durumu Analizi.....	66
3.1.5 Kat Adedi Analizi.....	69
3.1.6 Özgün İşlev Analizi.....	75
3.1.7 Sokak Dokusu Analizi.....	79
3.2 Değerlendirme.....	82

## **BÖLÜM DÖRT – KENTSEL SİT SINIRI İÇERİSİNDE KONUMLANAN GELENEKSEL KONUTLARIN MİMARİ ÖZELLİKLERİ.....85**

4.1 Parsel Düzeni.....	85
4.2 Plan Kurgusu.....	89
4.2.1 Türk Konutu Plan Tipolojileri.....	91
4.2.1.1 28 Envanter Nolu Konut.....	93
4.2.1.2 29 Envanter Nolu Konut .....	103
4.2.1.3 38 Envanter Nolu Konut .....	112
4.2.1.4 11 Envanter Nolu Konut .....	119
4.2.2 Rum Konutu Plan Tipolojileri.....	128
4.2.2.1 2 Envanter Nolu Konut .....	129
4.2.2.2 51 Envanter Nolu Konut .....	140
4.2.2.3 49 Envanter Nolu Konut .....	146
4.3 Taşıyıcı Sistem ve Malzeme.....	150
4.4 Cephe Kurgusu.....	152
4.4.1 Giriş Tipleri ve Kapılar.....	153
4.4.2 Pencereleler.....	155
4.4.3 Cumbalar ve Çıkmalar.....	157
4.4.4 Cephenin Mimari Öğeleri.....	159
4.4.4.1 Silmeler.....	159
4.4.4.2 Söveler.....	162



4.4.4.3 Parmaklık ve Kafesler.....	164
4.4.4.4 Kepenkler.....	167
4.4.4.5 Üçgen Alınlık.....	168
4.4.4.4 Eli Böğründeler / Metal Payandalar.....	169
4.5 Değerlendirme.....	171

## **BÖLÜM BEŞ – ALANDA TESPİT EDİLEN KORUMA SORUNLARI VE SORUNLARI İLİŞKİN ÖNERİLER.....173**

5.1 Yapı Ölçeğinde Tespit Edilen Koruma Sorunları.....	173
5.1.1 İnsan Kaynaklı Bozulmalar.....	173
5.1.2 Koruma Kararlarının Geç ve Yetersiz Alınmasından Kaynaklanan Sorunlar.....	179
5.2 Doku Ölçeğinde Tespit Edilen Koruma Sorunları.....	182
5.2.1 İmar Uygulamalarından Kaynaklanan Sorunlar.....	182
5.2.2 Terk Sorunu.....	185
5.2.3 Koruma Kararlarının Yetersiz Olmasından Kaynaklanan Sorunlar.....	187
5.3 Yapı Ölçeğinde Üretilen Çözüm Önerileri.....	189
5.3.1 İnsan Kaynaklı Koruma Sorunlarına İlişkin Öneriler.....	189
5.3.2 Koruma Kararlarının Geç ve Yetersiz Alınmasından Kaynaklanan Sorunlara İlişkin Öneriler.....	190
5.4 Doku Ölçeğinde Üretilen Çözüm Önerileri.....	191
5.4.1 İmar Uygulamalarından Kaynaklanan Koruma Sorunlarına İlişkin Öneriler.....	191
5.4.2 Terk Sorununa İlişkin Öneriler.....	191
5.4.3 Koruma Kararlarının Yetersiz Olmasından Kaynaklanan Sorunlara İlişkin Öneriler.....	193
5.5 Alanın Yaşatılmasına Yönelik Kentsel Tasarım Önerisi.....	195
5.6 Değerlendirme.....	208

## **BÖLÜM ALTI – SONUÇ.....210**

**KAYNAKLAR.....215**

**EKLER.....218**

Ek 1: Soma’da yıllara göre tescillenmiş kültür varlıkları.....218

Ek 2: Envanter çalışmaları.....219

Ek 3: 2002 yılında belirlenen Soma kentsel sit sınırı haritası.....287



## ŞEKİLLER LİSTESİ

### Sayfa

Şekil 2.1 Karamanlı Mahallesi'nin ilk kurulduğu sınır, günümüz sınırı ve tespit edilen en eski yapıları.....	7
Şekil 2.2 Cuma Mahallesi'ndeki konut dokusundan resimler.....	8
Şekil 2.3 Tarihi kent merkezindeki anıtsal yapıların yapılış dönemleri.....	10
Şekil 2.4 Tarif edilen Rum konut dokusundan resimler.....	10
Şekil 2.5 Aydın vilayet salnamesinde kayıtlı olan tarihi yapılardan günümüzde kalanların yerleri ve resimleri.....	12
Şekil 2.6 1945 yılında çekilmiş Emir Hıdır Camii çevresinin fotoğrafı.....	13
Şekil 2.7 19. yy sonu ve 20. yy ilk yarısına ait kamu ve eğitim yapılarının yerleri.....	14
Şekil 2.8 a) Cumhuriyet Dönemi sonrasında günümüze ulaşamayan Belediye binası ile b) İş Bankası'nın resmi, c) Namazgah Mahallesi'nde bulunan ilk yapıldığı dönemki yapısı (kısmen değiştirilerek) günümüze ulaşan Ziraat Bankası'nın resmi.....	14
Şekil 2.9 Yüzyıllara göre tahmini tarihi kent merkezi yerleşim katmanları .....	15
Şekil 2.10 Cumhuriyet Dönemi sonrası kurulan Kurtuluş Mahallesi'nde bulunan Cumhuriyet Dönemi sonrası yapı örnekleri.....	16
Şekil 2.11 a) Emir Hıdır Camii vaziyet planı, b) Emir Hıdır Camii zemin kat plan şeması.....	18
Şekil 2.12 Caminin giriş (kuzey) cephesinden görünümü.....	19
Şekil 2.13 Caminin kuzey cephesinde yer alan kitabe.....	19
Şekil 2.14 Son cemaat yerinden bir görüntü.....	21
Şekil 2.15 Caminin harim bölümü ve kadınlar mahfili.....	22
Şekil 2.16 Son cemaat yerindeki mükebbire ve kalemişlerini gösteren bir görüntü.....	22
Şekil 2.17 a) Damgacı Camii vaziyet planı, b) Damgacı Camii zemin kat plan şeması.....	23
Şekil 2.18 Caminin genel görünümü.....	24
Şekil 2.19 Caminin giriş (kuzey) cephesi.....	26
Şekil 2.20 Harim bölümü.....	27

Şekil 2.21 Son cemaat yerindeki mükebbire ve altındaki kalemişi .....	27
Şekil 2.22 Son cemaat yerinden harime giriş kapısı.....	28
Şekil 2.23 Son cemaat yerinin tavanındaki bozulmayı gösteren görüntü.....	28
Şekil 2.24 Son cemaat yerinin batı duvarındaki malzeme bozulmaları gösteren görüntü.....	29
Şekil 2.25 a) Orta Camii vaziyet planı, b) Orta Camii zemin kat plan şeması.....	30
Şekil 2.26 Caminin girişinin bulunduğu sokaktan görünümü.....	33
Şekil 2.27 Avludan cami girişinin görüntüsü.....	33
Şekil 2.28 a) Caminin giriş cephesi (doğu cephesi), b) Son cemaat yerinin (kuzey cephesinin) sonradan kapatılan kısmı.....	34
Şekil 2.29 Caminin harim bölümü ile kadınlar mahfili.....	34
Şekil 2.30 Bedesten vaziyet planı.....	35
Şekil 2.31 Bedestenin batı cephesi.....	36
Şekil 2.32 Bedestenin iç mekanı.....	37
Şekil 2.33 İç mekanda taşıyıcı kemerlerin altındaki Antik Dönem taşları.....	37
Şekil 2.34 Bedestenin doğu cephesi.....	38
Şekil 2.35 Hamam vaziyet planı.....	40
Şekil 2.36 Hamamın kuzey cephesi.....	40
Şekil 2.37 (a) Yapının toprak altında kalan girişi, (b) Yapının demir parmaklık arasından çekilmiş iç mekanının görüntüsü.....	41
Şekil 2.38 Hamamın iç mekanı.....	41
Şekil 2.39 Hamamın çatısından bir görünüm.....	42
Şekil 2.40 Cengiz Han vaziyet planı.....	44
Şekil 2.41 Hanın Mehmet Akif Caddesi'nden olan girişi.....	44
Şekil 2.42 a) Hanın avlusundan ulaşılan, günümüzde kapalı olan dükkanlar, b) Dükkanların ulaşılan eski resimleri.....	45
Şekil 2.43 a) Hanın doğusunda bulunan iki katlı konaklama biriminin tam olarak yıkılmadan önceki resmi, b) Konaklama biriminin yıkıldıktan sonraki (günümüz) resmi.....	45
Şekil 2.44 Günümüzde mevcut olmayan giriş tavanı.....	45
Şekil 2.45 Yapılarda görülen sıva dökülmeleri, malzeme kayıplarına bir örnek.....	46
Şekil 2.46 Balcı Han vaziyet planı.....	47

Şekil 2.47 Güneydeki sonradan dükkana dönüştürülen giriş cephesi ve üzerindeki mermer kitabe.....	49
Şekil 2.48 Hanın batı ve güney boyunca uzanan, günümüze ulaşamayan konaklama birimi .....	49
Şekil 2.49 Hanın güneybatıda yer alan harabe durumundaki ticari birimleri.....	50
Şekil 2.50 a) Hanın Fevzi Çakmak Caddesi başında bulunan giriş cephesinin yıkılmadan önceki hali, b) Giriş cephesinin yıkıldıktan sonraki günümüz durumu.....	50
Şekil 2.51 Yukarıdaki giriş cephesinin arka cephesi.....	51
Şekil 3.1 Dolu-Boş analizi paftası.....	55
Şekil 3.2 Tescil durumu analiz paftası.....	57
Şekil 3.3 Tescilli anıtsal yapılara örnekler.....	58
Şekil 3.4 Tescilli sivil mimarlık örneklerinin bulunduğu bir sokak.....	58
Şekil 3.5 Tescilli olmayan dokuya uyumlu yapılara örnekler.....	59
Şekil 3.6 240 Ada 9 Parseldeki mevcutta bulunmayan tescilli yapı.....	59
Şekil 3.7 a) 214 Ada 50 Parseldeki mevcutta bulunmayan tescilli yapı, b) Mevcutta bulunmayan tescilli yapı parselinin mevcut durumu.....	60
Şekil 3.8 238 Ada 29 Parseldeki tescil işleminden bir süre sonra yıkılıp günümüze yalnızca yığma taş duvarı kalan yapı.....	60
Şekil 3.9 a) 256 Ada 11 Parseldeki mevcutta bulunmayan tescilli yapı, b) Tescilli yapının yerine yapılan mevcuttaki niteliksiz yapı.....	61
Şekil 3.10 a) 206 Ada 34 Parseldeki (sağdaki yapı) mevcutta bulunmayan tescilli yapı, b) Tescilli yapının yerine yapılan mevcuttaki niteliksiz yapı.....	61
Şekil 3.11 Harabiyet analizi paftası.....	63
Şekil 3.12 Esaslı onarım yapılması gereken 255 Ada 4 Parseldeki tescilli yapının ön ve arka cephesi.....	64
Şekil 3.13 Basit onarım gerektiren yapı örneği.....	64
Şekil 3.14 Onarım gerektirmeyen 181 Ada 1 Parseldeki Emir Hıdır Camii.....	65
Şekil 3.15 79 Ada 27, 28, 29 Parsellerindeki Balcı Han'ın harabe olan dükkanları.....	65
Şekil 3.16 Özgünlük durumu analizi paftası.....	67
Şekil 3.17 Dokuya aykırı olan yapılara bir örnek.....	68

Şekil 3.18 255 Ada 20 Parseldeki değişime uğramış tescilli yapı.....	68
Şekil 3.19 203 Ada 9 Parseldeki özgünlüğü korunmuş tescilli yapı.....	69
Şekil 3.20 Kat adedi analizi paftası.....	71
Şekil 3.21 Cengiz Han'ın günümüzde harabe olan doğu kanadındaki iki katlı konaklama yapısı ve yanındaki tek katlı yapı.....	72
Şekil 3.22 Cengiz Han'ın güney kanadında bulunan günümüzde harabe olan tek katlı yapı.....	72
Şekil 3.23 Cengiz Han'ın batısında bulunan bir dönem sinema olarak kullanılan yapı.....	73
Şekil 3.24 Balcı Han'ın günümüzde harabe olan iki katlı konaklama yapısı.....	73
Şekil 3.25 Alandaki tek katlı yapılara örnekler; Bedesten, Emir Hıdır Camii.....	73
Şekil 3.26 Bodrum +1 katlı yapılara bir örnek.....	74
Şekil 3.27 a) Dokudaki iki katlı yapı örneği, b) Dokudaki üç katlı yapı örneği.....	74
Şekil 3.28 Emir Hıdır Camii'nin yanındaki beş katlı apartman yapısı.....	75
Şekil 3.29 Özgün işlev analizi paftası.....	77
Şekil 3.30 Cuma Mahallesi'nde bulunan ticari merkezden bir görüntü.....	78
Şekil 3.31 Alanın güneyindeki konut dokusu.....	78
Şekil 3.32 Konut + Ticaret işlevine örnek bir yapı .....	79
Şekil 3.33 Konut alanındaki dini yapı.....	79
Şekil 3.34 Sokak dokusu analizi paftası.....	81
Şekil 3.35 Asfalt ile parke taşı kaplanmış yol örnekleri.....	82
Şekil 3.36 Soma tarihi ticari merkeze ait eski bir fotoğraf.....	82
Şekil 4.1 Soma'daki geleneksel konutlarda yaygın olarak görülen parsel düzenlerinin şeması.....	87
Şekil 4.2 İncelenen yapılardaki parsel düzeni dağılımı.....	88
Şekil 4.3 Tipoloji çalışmaları yapmak üzere inceleme yapıların dokudaki konumu.....	90
Şekil 4.4 Kentsel sit sınırına göre konutun konumu ve vaziyet planı.....	93
Şekil 4.5 Konutun Fevzi Çakmak Caddesi ile Karcılar Sokak birleşiminde bulunan ön cephesi.....	94
Şekil 4.6 Konutun zemin ve üst kat plan şemaları.....	94
Şekil 4.7 Konutun giriş kapısından ulaşılan iki kademeli hol.....	95

Şekil 4.8 Holün solunda bulunan mutfak birimi.....	96
Şekil 4.9 Mutfağın doğu duvarından geçilen depo ve tuvalet birimi.....	96
Şekil 4.10 Yapının girişinde görülen özgün karosiman döşeme ile bodrum kapısı....	96
Şekil 4.11 Holün sağında bulunan 1 nolu oda.....	97
Şekil 4.12 1 nolu odanın resimleri.....	97
Şekil 4.13 1 nolu odanın arkasında yer alan kömürlük dış mekanı.....	98
Şekil 4.14 Holün ortasında yer alan, sofaya çıkan ahşap merdiven.....	98
Şekil 4.15 Merdiven ile sofa arasındaki ahşap-cam bölme .....	99
Şekil 4.16 Üst katta bulunan 'iç' sofa .....	99
Şekil 4.17 3 nolu odanın resmi.....	100
Şekil 4.18 a) 3 nolu odada bulunan işlemeli ahşap tavan göbeği, b) 3 nolu odada bulunan ahşap dolap.....	101
Şekil 4.19 2 nolu odanın resimleri.....	101
Şekil 4.20 Sofadan 4 nolu odanın kapısına bakış.....	102
Şekil 4.21 4 nolu odanın resmi.....	102
Şekil 4.22 4 nolu odadan geçilen kömürlük/depo mekanı.....	103
Şekil 4.23 Kentsel sit sınırına göre konutun konumu ve vaziyet planı.....	104
Şekil 4.24 Konutun ön (kuzey) cephesi ile batı cephesinden görünümü.....	104
Şekil 4.25 Konutun zemin ve üst kat plan şemaları.....	105
Şekil 4.26 a) Konutun avlu kapısından yapılan girişi, b) Avlu kapısının arkasında bulunan tuvalet kapısının resmi.....	106
Şekil 4.27 Giriş holünün solunda kalan mutfak birimi.....	106
Şekil 4.28 Zemin kattaki giriş mekanının resmi.....	107
Şekil 4.29 Konutun giriş kapısının yanında bulunan ahşap merdiven .....	107
Şekil 4.30 2 nolu odanın resmi.....	108
Şekil 4.31 L biçiminde olan dış sofanın sağır ve kapatılmış bölümleri.....	109
Şekil 4.32 Kapatılan dış sofanın cepheden görüntüsü.....	109
Şekil 4.33 a) Yan sofaya yapılan niteliksiz oda ekinin sofadan görünümü, b) Niteliksiz oda ekinin Oda 3 ten geçilen kapısının resmi.....	110
Şekil 4.34 Yüklük arkası odanın girişi ve içi.....	110
Şekil 4.35 4 nolu odanın resmi.....	111
Şekil 4.36 4 nolu odanın yüklüğü ve ocağı.....	111

Şekil 4.37 3 nolu odanın resmi.....	112
Şekil 4.38 Kentsel sit sınırına göre konutun konumu ve vaziyet planı.....	113
Şekil 4.39 Hatipoğlu Sokak'tan 38 Envanter Nolu konutun görünümü.....	113
Şekil 4.40 Yapının ön cephesinden görünüm.....	114
Şekil 4.41 Konutun zemin ve üst kat plan şemaları.....	115
Şekil 4.42 Odaların altında bulunan konutun giriş mekanı.....	115
Şekil 4.43 Konutun avlusundan bir resim.....	116
Şekil 4.44 Avluda bulunan 1 nolu odanın dışarıdan ve içeriden görünümü.....	116
Şekil 4.45 Avluda bulunan fırın ve merdivenin resimleri.....	117
Şekil 4.46 Merdivenin yukarı sağında oluşan niş.....	117
Şekil 4.47 Niteliksiz mutfak eki ile merdivenden ulaşılan 2 nolu odanın kapısının resmi.....	118
Şekil 4.48 3 nolu odanın içinden bir resim.....	119
Şekil 4.49 3 nolu odadaki elemanlardan çiçeklik gözleri ve sergen örnekleri.....	119
Şekil 4.50 Kentsel sit sınırına göre konutun konumu ve vaziyet planı.....	120
Şekil 4.51 Emir Hıdır Camii'nin batısındaki parktan Kemahlı Ahmet evinin görünümü.....	120
Şekil 4.52 Yapının Namık Kemal Caddesi'nden (Batı cephesi) olan girişi.....	121
Şekil 4.53 Yapının Dokuz Oluk Çeşmesi karşısındaki ara sokakta bulunan bahçe kapısı.....	121
Şekil 4.54 Konutun zemin ve üst kat plan şemaları.....	122
Şekil 4.55 Yapının restore edilmeden önceki resmi.....	122
Şekil 4.56 Bahçenin üst kotunda bulunan yarı açık alandan bahçeye bakış.....	123
Şekil 4.57 Bahçeden Oda 1, Oda 2 ve Oda 3 ün bulunduğu yarı açık alana bakış.....	124
Şekil 4.58 Bahçede bulunan dönem eki müştemilat.....	124
Şekil 4.59 Oda 1 ile Oda 2 nin kesişiminde bulunan ahşap merdiven.....	125
Şekil 4.60 Merdivenin çıktığı sofanın resmi.....	125
Şekil 4.61 İç sofanın dönüştüğü kapalı dış sofanın resmi.....	126
Şekil 4.62 a) Sol tarafta karanlık görünen karanlık 4 numaralı odanın resmi, b) Sol taraftaki 4 numaralı karanlık oda girişi ile yanında bulunan 5 nolu odanın girişi.....	127



Şekil 4.63 5 nolu odanın girişi, sofaya bakan pencereleri ve yüklük, dolap elemanları.....	127
Şekil 4.64 6 numaralı oda ile kuzey yönü bitişiğindeki banyo ekinin resmi.....	128
Şekil 4.65 Çift kanatlı ahşap kapısı, sofaya bakan ahşap penceresi ve iç mekanı ile 5 nolu odanın resimleri.....	128
Şekil 4.66 Kentsel sit sınırına göre konutun konumu ve vaziyet planı.....	130
Şekil 4.67 Yapının ön cephesi.....	130
Şekil 4.68 Konutun zemin ve üst kat plan şemaları.....	131
Şekil 4.69 Konutun giriş kapısının içeriden görünümü.....	132
Şekil 4.70 Giriş kapısından girildiğinde karşılaşılan mekan.....	132
Şekil 4.71 Yapının ön cephesinde, sağda bulunan dükkan.....	133
Şekil 4.72 a) Dükkanın yapının giriş mekanından yapılan girişi, b) Dükkan kepenginin açma yerindeki kepengi yapan Rum'un imzası.....	133
Şekil 4.73 Bahçeden bahçe çıkış kapısının görünümü.....	134
Şekil 4.74 a) Bahçe çıkış kapısının solunda bulunan sonradan yapılmış niteliksiz oda ekleri, b) Yüksek bahçe duvarlarından birinde bulunan tuğla ocak.....	134
Şekil 4.75 Üst kattaki sofaya çıkan ahşap merdiven.....	135
Şekil 4.76 a) Merdivenin sofaya çıktığı nokta, b) Merdivenin çıktığı sofanın sonradan kapatılarak Oda 1 e çevrildiği mekan.....	136
Şekil 4.77 a) Yapının inşa edildiği dönemden bir duvar, b) Yapının yapıldığı dönemlerden daha ileriki dönemlerde yapılan duvar.....	136
Şekil 4.78 Oda 1 deki ön cepheye bakan pencereler ve cumba çıkış kapısı.....	137
Şekil 4.79 Ön cephenin ortasında bulunan cumba.....	137
Şekil 4.80 a) 2 nolu odanın giriş kapısı ve 1 nolu odaya bakan iç penceresi, b) 2 nolu odanın yanından girilen dar girişe sahip 3 nolu odanın görünümü.....	138
Şekil 4.81 4 nolu odanın ahşap, giyotin iç pencereleri ve ahşap dolapları.....	139
Şekil 4.82 Sonradan yapılan üst kattaki mutfak mekanı.....	139
Şekil 4.83 Kentsel sit sınırına göre konutun konumu ve vaziyet planı.....	140
Şekil 4.84 Yeşil Tuna Sokak üzerinde yer alan konutun ön cephesi.....	141
Şekil 4.85 Konutun zemin ve üst kat plan şemaları.....	142

Şekil 4.86 a) Evin giriş kapısının sofadan görünümü, b) Evin giriş kapısından sofanın görünümü.....	143
Şekil 4.87 Sofanın kuzey cephesindeki kolu ve buradan ulaşılan banyo, wc mekanlarının kapısı.....	143
Şekil 4.88 Evin doğu duvarında yer alan ahşap merdiven.....	143
Şekil 4.89 Üst katta bulunan kapalı dış sofadan bir görünüm.....	144
Şekil 4.90 Sofanın tavanı ile sofaya çıkışın resmi.....	144
Şekil 4.91 Üst kat sofasında bulunan kapıların ve pencerenin resimleri.....	145
Şekil 4.92 a) 2 nolu odada bulunan ahşap dolap, yüklük elemanları, b) 2 nolu odanın kapısı ile zemini.....	146
Şekil 4.93 Kentsel sit sınırına göre konutun konumu ve vaziyet planı.....	146
Şekil 4.94 Yıldırım Beyazıt Caddesi'nden görünüm.....	147
Şekil 4.95 Konutun Yıldırım Beyazıt Caddesi'nde bulunan ön cephesindeki girişleri.....	144
Şekil 4.96 Konutun zemin kat plan şeması.....	148
Şekil 4.97 a) Kapalı dış sofaya açılan çift kanatlı ahşap giriş kapısı, b) Sofadan 1 nolu odaya bakış.....	149
Şekil 4.98 Kapalı dış sofada bulunan bodruma inen, kapatılmış merdiven.....	149
Şekil 4.99 1 nolu odadaki yüklük, çiçeklik elemanları.....	149
Şekil 4.100 a) Alanda görülen ahşap bağdadi dolgulu ahşap karkas sistem, b) Yığma taş duvarın üzerine kaplanmış kireç sıva örneği.....	151
Şekil 4.101 Ahşap kirişli döşeme örnekleri.....	152
Şekil 4.102 Ahşap kirişlemenin üzerine kaplanmış ahşap döşeme resimleri.....	152
Şekil 4.103 Ahşap kaplama tavan örnekleri.....	152
Şekil 4.104 Rum konutlarında görülen kapılar ve giriş tiplerinden bazıları.....	153
Şekil 4.105 Türk konutlarında görülen kapılar ve giriş tiplerinden bazıları.....	154
Şekil 4.106 Rum konutlarında görülen bahçe/avlu kapı örnekleri.Türk konutlarında görülen bahçe/avlu kapı örnekleri.....	155
Şekil 4.107 Rum konutlarında bulunan pencere örnekleri.....	156
Şekil 4.108 Türk konutlarında bulunan pencere örnekleri.....	157
Şekil 4.109 Rum konutlarında görülen cumba örneklerinden bazıları.....	158
Şekil 4.110 Türk konutlarında görülen çıkmalardan bazıları.....	158

Şekil 4.111 Rum konutlarında görülen saçak ve ara kat silmeleri.....	160
Şekil 4.112 Türk konutlarında görülen ahşap silmeler.....	161
Şekil 4.113 Rum konutlarında görülen taş ve tuğla kapı, pencere söveleri.....	162
Şekil 4.114 Türk konutlarında görülen ahşap kapı ve pencere söveleri.....	164
Şekil 4.115 Rum konutlarında nadiren görülen demir parmaklık örnekleri.....	165
Şekil 4.116 Türk konutlarında görülen parmaklık örnekleri.....	166
Şekil 4.117 Türk konutlarında görülen ahşap kafes örnekleri.....	166
Şekil 4.118 Rum konutlarında görülen kepenk örnekleri.....	167
Şekil 4.119 Türk konutlarında nadiren görülen kepenk örnekleri.....	168
Şekil 4.120 Rum konutlarında görülen üçgen alınlık örnekleri.....	168
Şekil 4.121 Türk konutlarında görülen üçgen alınlıklar.....	169
Şekil 4.122 Rum konutlarındaki cumbalarda görülen dökme demir payanda örnekleri.....	170
Şekil 4.123 Türk konutlarındaki çıkmalarda görülen eli böğründe örnekleri.....	170
Şekil 5.1 Özgün cephe karakteri ve malzemelerinin anlaşılacağı, değişime uğramış bir konut örneği.....	174
Şekil 5.2 Yapı cephelerinin niteliksiz eklerle kapatılması sonucu tarihi dokusu anlaşılmayan dükkan örnekleri.....	174
Şekil 5.3 Özgünde bir bütün olan yapının farklı ailelerin kullanımı için ayrılmasına ve özgün cephe kurgusunda olmayan balkon eki yapılmasına bir örnek.....	175
Şekil 5.4 Yapıda, özgünde olmayan kapı ve pencere açıklıklarının oluşturulduğu bir örnek.....	176
Şekil 5.5 Cephe kurgusunun değiştirildiği yanlış kullanımlara bir örnek.....	176
Şekil 5.6 Dokuda bulunan geleneksel bir yapının ‘Satılık’ durumundaki özgün hali ile yapının satın alındıktan sonraki ‘onarılmış’ hali.....	177
Şekil 5.7 Cengiz Han önünde bulunan dükkanın özgün hali ile el değiştirdikten sonraki ‘onarılmış’ hali.....	177
Şekil 5.8 Günümüzde Avcılar Derneği olarak kullanılan hanın onarılmayan, atıl durumda kalmış bölümleri.....	178
Şekil 5.9 Hanın giriş kısmındaki tavanın yıkılmadan önceki ve sonraki hali.....	179

Şekil 5.10 a) Balcı Han girişinin yıkılmadan önceki hali, b) Yıkıldıktan sonraki hali.....	180
Şekil 5.11 a) Cengiz Han'ın konaklama biriminin yıkılmadan önceki hali, b) Yıkıldıktan sonraki, günümüz hali.....	181
Şekil 5.12 Koruma çalışmaları kararının doğru zamanda alınmaması nedeniyle kaybedilen, dokunun en eski yapılarından biri olan 214 Ada 50 parseldeki tescilli yapının yıkılmadan önceki ve sonraki resmi.....	181
Şekil 5.13 Dokuda bulunan nitelikli yapılardan tescilsiz olanlara örnekler .....	182
Şekil 5.14 Hem kentsel sit dışında kalan hem de tescilsiz olan Soma'da başka örneği bulunmayan, nitelikli konut.....	182
Şekil 5.15 Bodrum + 1 katlı tarihi yapının yanında inşa edilen 5 katlı apartman yapısı.....	183
Şekil 5.16 Çarşı Camii'nin yanında (eski Çukur Han'ın yerinde) inşa edilmiş, dokunun her yerinden göze çarpan ve silueti olumsuz etkileyen 5 katlı apartman yapısı.....	183
Şekil 5.17 Tarihi dokuda bulunan izinsiz inşa edilmiş niteliksiz yapı örnekleri.....	184
Şekil 5.18 Tarihi yapı arkasında kalan, silueti olumsuz etkileyen, izinsiz inşa edilmiş yapı örnekleri.....	184
Şekil 5.19 Tarihi dokuda bilinçsizce inşa edilen yapı boyutları geleneksel yapıların ezilmesine neden olmaktadır .....	185
Şekil 5.20 Göç sonucu atıl durumda kalan, geleneksel ticari merkezdeki dükkanlardan bazıları.....	186
Şekil 5.21 Terk sonrası bakımsız kalarak esaslı onarıma ihtiyaç duyacak hale gelmiş yapılara örnekler.....	186
Şekil 5.22 Ticari merkezde işlevsiz kalan anıtsal yapılar.....	187
Şekil 5.23 Ulupınar Mevkii'ndeki Macir mahallesinden bazı konut resimleri.....	188
Şekil 5.24 Karcılar Sokak'taki nitelikli Türk konut resimleri.....	188
Şekil 5.25 Damgacı Camii'nin yanındaki Türk konutlarından bazıları.....	188
Şekil 5.26 Kısmi rekonstrüksiyonu önerilebilecek, İzmir 2 Nolu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu arşivinde restitüsyon projesi çizimleri bulunan Sıtma Savaş Binası.....	190

Şekil 5.27 Tüm tarihi doku boyunca devam eden, sıhhileştirilmesi önem arz eden dere yatağı.....	192
Şekil 5.28 Yapı müdahale kararları paftası.....	194
Şekil 5.29 Seçilen alanın Soma tarihi dokusu içerisindeki yeri.....	195
Şekil 5.30 1/500 ölçekli kentsel tasarım önerisi.....	199
Şekil 5.31 Seçilen çalışma alanına önerilen kentsel kesit.....	200
Şekil 5.32 Önerilen arkeolojik pavyon plan ve kesit detayı.....	201
Şekil 5.33 Hatipoğlu Sokak için üretilen müdahale kararları.....	205
Şekil 5.34 Derenin bulunduğu sokak için üretilen müdahale kararları.....	206



# BÖLÜM BİR

## GİRİŞ

### 1.1 Çalışmanın amacı

Yapılan literatür araştırmalarına göre, Soma ilçe merkezindeki tarihi dokunun (bütünüyle) mimari özelliklerinin tespitine ilişkin yapılan bir çalışma bulunmamaktadır. Literatürde yalnızca Soma civarının en eski yerleşim yeri olan Darkale Köyü üzerine yazılmış iki Yüksek Lisans tezi ile Soma'daki anıtsal yapılar üzerine yazılmış makaleler ve bir Yüksek Lisans tezi bulunmaktadır. Nitelikli bir tarihi dokuya sahip olan Soma'da doku analizi ve konut tipolojisi çalışmaları yaparak, Soma geleneksel konutlarının kültürel miras niteliklerini ortaya koymak, tarihi dokuyu belgelemek ve gelecek nesillere ulaşmasını sağlamak bu çalışmanın en önemli amacıdır.

Bu çalışmanın, dokudaki çeşitli sebepler nedeniyle atıl durumda kalmış, zarar görmüş ve herhangi bir koruma önlemi alınmadığı için gün geçtikçe bozulmaları artan nitelikli anıtsal yapılarının veya sivil mimarlık örneklerinin değeri ve korunması gerekliliği konularında yerlileri bilinçlendirmesi ve yerel yönetimlerin koruma çalışmalarını başlatması bakımından bir rehber niteliğinde olması amaçlanmıştır.

### 1.2 Çalışmanın Kapsamı

Tez kapsamında, birinci bölümde çalışmanın amacı, kapsamı ve yöntemi belirtilmiştir. İkinci bölümde, Soma'nın kurulduğu tarihten günümüze kadar şekillenen tarihsel gelişim süreci ve yerleşim katmanları deşifre edilmiştir. Dokunun tarihsel süreci ortaya konduktan sonra çalışma alanında konumlanan kültür varlıklarının tanımları yapılmıştır.

Üçüncü bölümde, alanın mevcut durumuna ilişkin dolu-boş, tescil durumu, özgünlük durumu, kat adedi, harabiyet durumu, özgün işlev ve sokak dokusu analizi paftaları hazırlanmıştır.

Dördüncü bölümde, çalışma alanında konumlanan Rum ve Türk geleneksel konutlarının mimari özelliklerini ortaya çıkaracak tipoloji çalışmaları yapılmıştır.

Beşinci bölümde, önceki bölümlerde yapılan doku analizleri ve detaylı incelenen sivil mimarlık örnekleri sonucunda Soma tarihi kent merkezine ilişkin tespit edilen koruma problemleri ile bu problemlere çözüm önerileri getirilmiştir. Tespiti yapılan koruma problemlerinin en net görüldüğü alan kentsel tasarım projesi üretmek üzere çalışma alanı olarak seçilmiştir. Seçilen alanda; tarihi dokunun okunurluğunun ve sürdürülebilirliğinin sağlanması, kentliyi tarihi dokuyla bütünleştirmek, eski ticari merkezi yeniden canlandırmak ve sosyo-kültürel yaşamın iyileştirilmesine yönelik üst ölçekli kentsel tasarım kararları oluşturulmuştur.

### **1.3 Çalışmanın Yöntemi**

Çalışmanın birinci aşamasında Soma'nın tarihsel gelişim süreci ve yerleşim katmanlarını deşifre etmek üzere kütüphane araştırması ile veri tabanları üzerinden sorgulamalar yapılmış, ilgili kurumların arşivi incelenmiştir. Soma kentinin yerleşim katmanları ortaya çıkarılırken oluşturulan harita çalışmalarında tapu kayıtları, bürokratik kayıtlar, nüfus bilgileri ve dönem yapıları dikkate alınmıştır.

İkinci aşamada, alanda tespit, gözlem, fotoğraflama ve yapı incelemeleri yapılarak, harita üzerinde alanın mevcut durumuna ilişkin analiz paftaları hazırlanmıştır.

Üçüncü aşamada, çalışma alanında konumlanan Rum ve Türk geleneksel konutlarının mimari özellikleri parsel düzeni, plan kurgusu, taşıyıcı sistem ve cephe özellikleri üzerinden incelenmiştir. Bu çalışmalar yapılırken dokuda yaygın olarak görülen ve erişilebilir olan konutlar seçilmiştir. Detaylı olarak incelenemeyen ancak

tescil niteliği taşıyan korunması gerekli yapılarda da envanter çalışması yapılmış, ekler bölümünde sunulmuştur.

Dördüncü aşamada, alanda yapılan gözlem ve analiz çalışmaları dikkate alınarak yapı ve doku ölçeğinde olmak üzere iki ana başlıkta koruma problemleri tespiti yapılmıştır. Tespiti yapılan koruma problemleri çekilen fotoğraflarla desteklenmiş, bu problemlere getirilen yapı ve doku ölçeğindeki çözüm önerileri de kentsel sit içerisinde oluşturulan müdahale kararları paftası ve siluet paftaları ile desteklenmiştir.

Sonuç aşamasında, dokuda tespit edilen koruma problemlerine somut bir çözüm üretmek amacıyla tarihi kent merkezinde koruma problemlerinin net olarak görüldüğü bir alan belirlenmiş, bu alana kentsel ölçekte bir proje önerisi getirilmiştir. Önerilen kentsel tasarım projesi için 1/500 ölçekte vaziyet planı ve kesiti çizilmiş, vaziyet planında önerilen arkeolojik pavyonun plan ve kesit detay çizimleri yapılmıştır.



## BÖLÜM İKİ

### SOMA İLÇESİNİN TARİHÇESİ

Bu bölümde tipik bir küçük-orta ölçekli Osmanlı kenti olan Soma ilçesinin ilk yerleşim tarihi olduğu düşünülen 15. yüzyıldan günümüze şekillenen yerleşim katmanları deşifre edilecektir. Daha sonra, ‘Yerleşimin Tarihsel Gelişim Süreci’ bölümünde yer verilen, tarihi dokudan günümüze ulaşan anıtsal yapıların tanımlamaları yapılacaktır. Dokuda bulunan bu anıtsal yapılarla birlikte alanda 17-18-19. yüzyılların mimari özelliklerini yansıtan nitelikli sivil mimarlık örnekleri de bulunmaktadır. Bölüm 4’ te detaylıca yer verilecek olan sivil mimarlık örneği yapılara bu bölüm içerisinde de ana hatlarıyla değinilecektir.

#### 2.1 Yerleşimin Tarihsel Gelişim Süreci

Soma civarının ilk yerleşim yeri olduğu bilinen tarihi M.Ö. 185’ e kadar dayandığı düşünülen Darkale’nin (Tarhala), Bergama Krallığı (Kral Eumenes II) döneminde kentin bir merkez köyü olarak kurulduğu ve Bergama’nın doğudan gelecek saldırılara karşı savunmasında önemli bir ‘karakol’ yerleşmesi olduğu kaynaklarda belirtilmektedir (Kutlusoy, 1971). Yerleşimin isminden anlaşılacağı üzere, konumu da (Dağlar arasında saklı, kale gibi yüksektedir.) savunma amaçlı kurulmaya elverişlidir. Darkale’nin birçok eski kaynakta geçen, sıcak suları ile ün salmış eski *Gharma* kasabasının bulunduğu yer civarında kurulduğu tahmin edilmektedir (Kutlusoy, 1971).

Darkale, Bergama Krallığı ve Bizans Dönemi sonrasında 1194 yılında Selçuklu topraklarına katılmış, 1336 yılında da Osmanlı idaresine geçmiştir. Osmanlı idaresine geçtikten sonra bir süre ‘sancak merkezi’ olan Darkale, Soma civarında 15-16. yüzyıla kadar ilçe merkezi olmuştur (Karadağ, 2005).

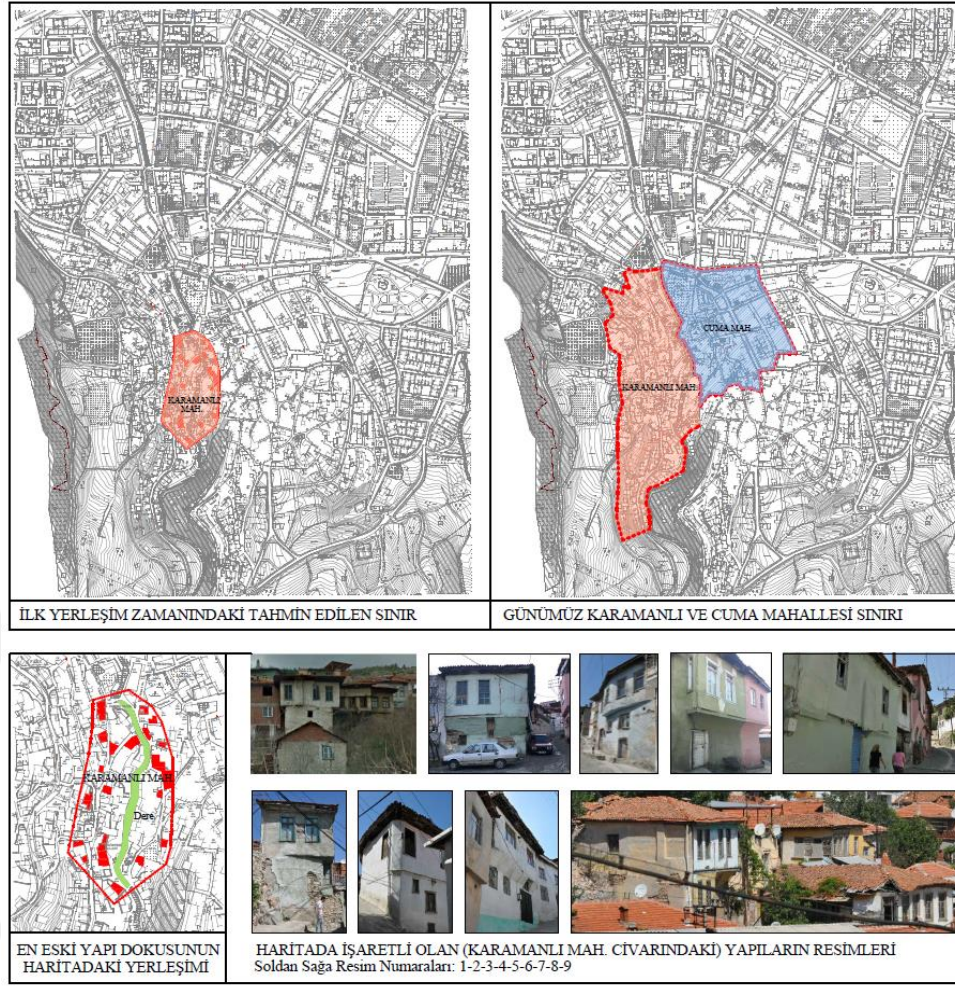
15. yüzyıl civarında dağ yamacında yaşayan Darkale yerlileri, Akhisar-Bergama hattı arasındaki ticari transit yollara yakın durumda olmak, yetiştirdiklerini ürünleri satmak gerekçeleriyle Tarhala Deresi’nden aşağıya, düzlüğe doğru göç etmeye

başlamış olmalıdırlar. Böylece Soma'nın bugün bilinen tarihi merkezinin sınırlarını çok net belirleyemediğimiz bir yerde, göç sonucu kurulduğu ve bu yerleşimin 15. yüzyıl civarlarına kadar dayandığı düşünülmektedir. Darkale'nin aşağısında, Tarhala Deresi devamında bulunan Cuma Mahallesi'nde bu tarihlere dayanan bir ticaret yapısı (Bedesten) olması ve Soma'nın 15-16. yüzyıl tarihlerinde Bakırçay havzasının önemli hububat merkezlerinden olması (Günay, 2015) bu fikri desteklemektedir (Emecen, 'Tarihin İçinde Manisa' adlı eserinde de 1575-1578 seneleri arasında İstanbul için Soma'dan zahire alımı yapıldığını belirtmiştir (Emecen, 2006, s. 177)). Kutlusoy'un kitabında aktardığı bir rivayete göre de; 1487'de Fatih Sultan Mehmet, Karamanoğulları Devleti'ni ortadan kaldırıp Karaman'ı Osmanlı Devleti vilayeti haline getirince buradan göç eden bazı aileler Soma'ya gelerek bugünkü 'Karamanlı' Mahallesi adı verilen yere yerleştikleri ve mahallenin adını bu sebeple aldığı söylenmektedir (Kutlusoy, 1971.) (Şekil 2.1). O dönem bağlamında tam olarak ne kadar bir alan içerisine yerleştikleri bilinmese de günümüz Karamanlı Mahallesi sınırları içerisinde tarihi yerleşim dokusuna sahip konutların zemin katlarının yüksek sağır yığma taş duvarlardan, üst katlarının ahşap karkas yapım sisteminden oluşan, ½ oranında dikdörtgen ahşap pencere, geniş ahşap saçaklı yapılar olduğu düşünülmektedir (Şekil 2.2). Üst katlarında ahşap payandalarla destekli çıkmalar, sofalar ve bunların üzerini örten geniş ahşap saçaklı erken dönem yapıları görülebilirken, mahallenin genişlediği kısımlarda cumbalı, kapı ve pencere kenarlarında taş söve bulunan, zeminde metal, üst katında ahşap kepengi olan iki katlı yığma taş yapılar da görülmektedir.

Soma'da 15-16. yüzyılda başlayan yerleşim hareketinin tarihsel tespitini Suraiya Faroqhi'nin "Osmanlı'da Kentler ve Kentliler" kitabında yer alan harita çalışmaları ile de desteklemek mümkündür; kitapta Soma, 1520-1540 lardaki Anadolu kent dağılımı haritasında yer almazken, 16. yüzyılın ikinci yarısındaki Anadolu kasabaları adlı haritada yer almaktadır. Yerleşim, haritada 400-999 vergi mükellifleri ve pazaryeri bulunan bir kasaba olarak (Bu da genellikle 3000-5000 arası nüfusa tekabül etmektedir.) gösterilmiştir. Kitapta 16. yüzyılın başında köy olan yerleşimlerin haritada gösterilmediği, genellikle yüzyılın başında köy olanların, ikinci yarısında kasabaya dönüştüğü belirtilmiştir (Faroqhi, 1993). Bir yerin kasaba olarak

nitelendirilebilmesi için; cami ve müştemilatı, okul (Sıbyan mektebi ve medrese), meydan, çarşı, pazar, dükkan gibi özel iş yerlerinin varlığı, hamam, kaplıca gibi umumi temizlik ve sağlık tesislerinin bulunması gerekmektedir. Dolayısıyla tahmini 15. yüzyıl ile 16. yüzyılın ikinci yarısı arasında köy yerleşiminden daha büyük olmayan ilçenin, 16. yüzyılın sonunda bu yapılara sahip olduğu düşünülmektedir. Bu kasabanın tarihi merkezinin de o dönemde; hem cuma camisinin, caminin medresesinin, hem ticari merkez donatılarının (çarşı, dükkan ve bedesten), hem de hamamın bulunduğu Cuma Mahallesi'ne kaydığı görülmektedir.

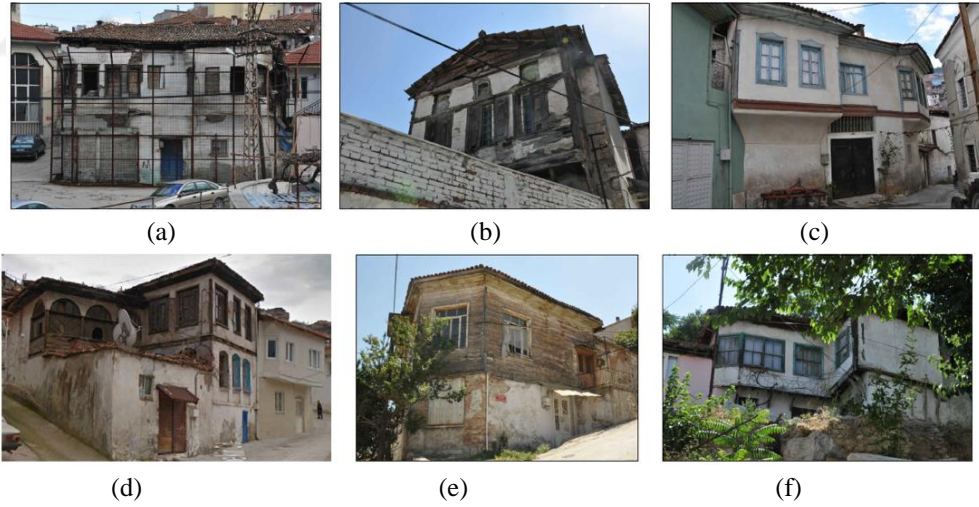
15. yüzyıla ilişkin kaynakların sayıca az olması nedeniyle bu tarihlere ilişkin çok fazla gelişme bilgisi bulunamazken; 16. yüzyılda Anadolu kentlerinde kuvvetli bir nüfus artışının meydana geldiği bilinmektedir (Faroqhi, 1993). Anadolu kentlerinde meydana gelen nüfus artışı Soma özelinde de kendini göstermiştir; 16. yüzyılın başında kaza merkezi olan Tarhala, 8195 kişinin yaşadığı, “Soma” ve “Hisaraltı” Mahalleleri olmak üzere iki “nefs”e sahip olan bir yerleşimdir. 16. yüzyılın ikinci yarısında (1573) ise Tarhala kazasının nüfus artışı ve iskan açısından geçirmiş olduğu hızlı değişim kayıtlarda görülmektedir (Günay, 2015). 16. yüzyılın sonu ile 17. yüzyılda Soma'nın geçirdiği bu değişim Osmanlı Devleti bürokratik kayıtlarında da gözlemlenmektedir. 17. yüzyılda (1697) Nefs-i Soma'da (Soma'nın içinde), mahallelerin genişlemesiyle “Cami-i Şerif (Cuma)”, “Karamanlı” ve “Samsacı” Mahalleleri'nin bulunduğu toplam 719 neferlik bir vergi nüfusu kaydedilmiştir. 17. yüzyılda (1603/4) Manisa Şer'iyeye Sicillerinde “Tarhala kazasına tabi Nefs-i Soma” yerine “Kaza-i Soma” ve kadı listelerinde de “Tarhala kadısı” yerine “Soma kadısı” ifadelerinin yer alması (Soma'nın Tarhala'dan idari olarak ayrılması ve aynı yerleşim statüsüne ulaşması) bu gelişmeyi doğrular niteliktedir (Günay, 2015).



Şekil 2.1 Karamanlı Mahallesi'nin ilk kurulduğu sınır, günümüz sınırı ve tespit edilen en eski yapıları (Kişisel arşiv, 2017)

Soma kent merkezinin en eski mahallelerinden olan Cuma Mahallesi'ndeki tarihi ticari merkezde yer alan bedesten, Sanat Tarihçisi Murat Çerkez'in aktarımına göre (Acun, 2013, s. 411) 15. yüzyıla ait bir eser olabilir, fakat bedestenlerin ticaretin geliştiği yerlerde, devrin şehircilik anlayışı ve gereksinimlerine bağlı bir sosyo-ekonomik sonuç halinde ortaya çıktıkları düşünülürse (Cezar, 1985) 15. yüzyıl civarlarında yeni yerleşim yeri haline gelen Soma'da bedestenin 16. yüzyıl civarlarında inşa edilmiş olabileceği bilgisi de göz önünde bulundurulmalıdır. Defterlere yansıyan imar faaliyetlerinden; 16. yüzyılın ilk yarısında Soma Mahallesi'nde bir cami (Emir Camii) ile iki mescid (Orhan Beğ ve Yusuf V. Bazarlı) kaydedilmiştir (Günay, 2015). Bedestenin hemen yanında yer alan cami, Türk şehirlerinde cami ile ticaret yerinin birbiri ile yakınlık içinde olması örneğini

göstermektedir. Soma kazasında caminin vakfından bir hamam yapıldığı da bilinmektedir (Günay, 2015). Dolayısıyla 16. yüzyılın sonunda Soma'da geleneksel konutların bulunduğu Karamanlı Mahallesi ile ticari merkezin bulunduğu Cuma Mahallesi'nin olduğu düşünülmektedir. Emir Hıdır Camii, bedesten ve çifte hamamın bulunduğu Cuma Mahallesi'ndeki geçmişten günümüze ulaşan konut dokusu genellikle Türk evi özelliklerini yansıtmaktadır (Şekil 2.2). Yunan işgalinde kentin doğu kısımları yanmış olsa da birçok nitelikli tarihi yapı mevcutta bulunmaktadır. Zemin kattaki uzun sağır yığma taş veya taş+tuğla almaşık duvarların üstünde petek pencereyi çıkarmaların bulunduğu, geniş ahşap saçaklı ahşap karkas yapılar bulunduğu görülmektedir. Organik sokak dokusuyla şekillenen mahallede, kimi yapılarda yüksek bahçe duvarıyla çevrili avlular bulunmaktadır (Şekil 2.2 (b), (d)). Yazlık ve kışlık, haremlik ve selamlık bölümleri bulunan bu avlulu yapılar iki veya üç katlı olarak görülebilmektedir. Dış açık sofalı plan tipinin görüldüğü yapılarda sofanın açık tarafı genellikle mahremiyet açısından kemerli ahşap kafeslerle kapatılmıştır (Şekil 2.2 (a)).



Şekil 2.2 (a), (b), (c), (d), (e), (f). Cuma Mahallesi'ndeki konut dokusundan resimler (Kişisel arşiv, 2017)

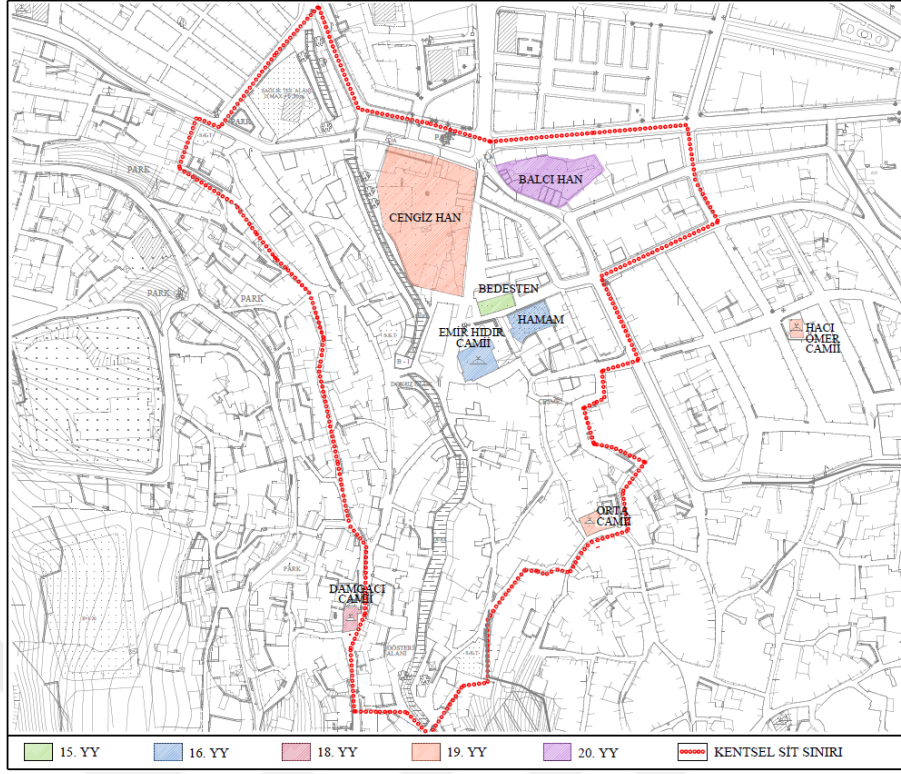
18. ve 19. yüzyıla gelindiğinde ise; bu tarihlere ilişkin yazılı kayıtların yetersiz olması sebebiyle alanda bulunan yapı dönemlemeleri dışında yerleşim dokusuna ilişkin bir bilgi bulunamamaktadır (Şekil 2.3). Hamidiye Mahallesi'nin bir kısmı,

Namazgah Mahallesi'nin Hamidiye Mahallesi'ne yakın olan kısımları<sup>1</sup> ve Cuma Mahallesi'nin doğu kısmında Rum konutlarının yoğunlaştığı görülmektedir. 19. yüzyıl konutu mimari özelliklerini gösteren, ticaret bölgesine yakın yerde bulunan bu bölgenin barındırdığı yapılar sebebiyle 19. yüzyıl yerleşimi olduğu düşünülmektedir. Bu yapılar bodrum+1 veya 2 katlı, yığma tuğladan yapılan, pencere kenarları söveli, çatı altında taş/tuğla silmelerin bulunduğu, bahçeli, yan kolda veya ortada sofası bulunan plan tipine<sup>2</sup> sahip yapılardır (Şekil 2.4 (e)). 19. yüzyılın sonunda (1891 yılı) Türk ve Rum mahalleleri olarak yerleşim ayrımının net görüldüğü merkezde 900 hane, 5142 Müslüman ve Müslüman nüfusunun on altıda biri kadar da (350 civarı kişiye tekabül eder.) gayrimüslim (Rum) nüfusu olduğu bilinmektedir (Cavid, 2010). Gayrimüslimler içerisinde adli teşkilatlanmada, eğitim alanında ve idari yapıda çalışanlar bulunurken, ticaret ile uğraşanların yoğunlukla tütün yetiştiriciliği, bakkallık, terzilik, kürkçülük, ayakkabıcılık, kasaplık, kahvecilik yaptığı Samet Arıcıoğlu'nun 'Osmanlı Dönemi'nde Soma' isimli kitabında görülmektedir (Arıcıoğlu, 2014, s. 70).

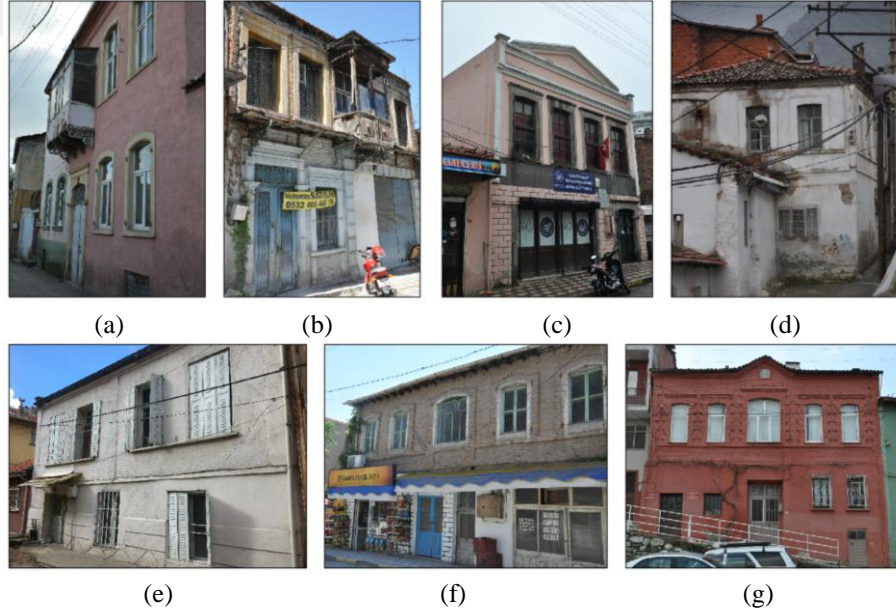
---

<sup>1</sup> Bahsedilen mevki Ulupınar'dır. Halk arasında Muhacir (Helen muhacirleri) Mahallesi olarak da söylenir.

<sup>2</sup> Sokağa açılan giriş kapısı ardından başlayan sofa, yanlarda ikişer oda sıralanarak arka bahçeye çıkış kapısına kadar gider. Sofalı plan ayrımına göre iç sofalı plan tipine girmektedir.



Şekil 2.3 Tarihi kent merkezindeki anıtsal yapıların yapılış dönemleri



Şekil 2.4 (a), (b), (c), (d), (e), (f), (g), (h). Tarif edilen Rum konut dokusundan resimler (Kişisel arşiv, 2017)

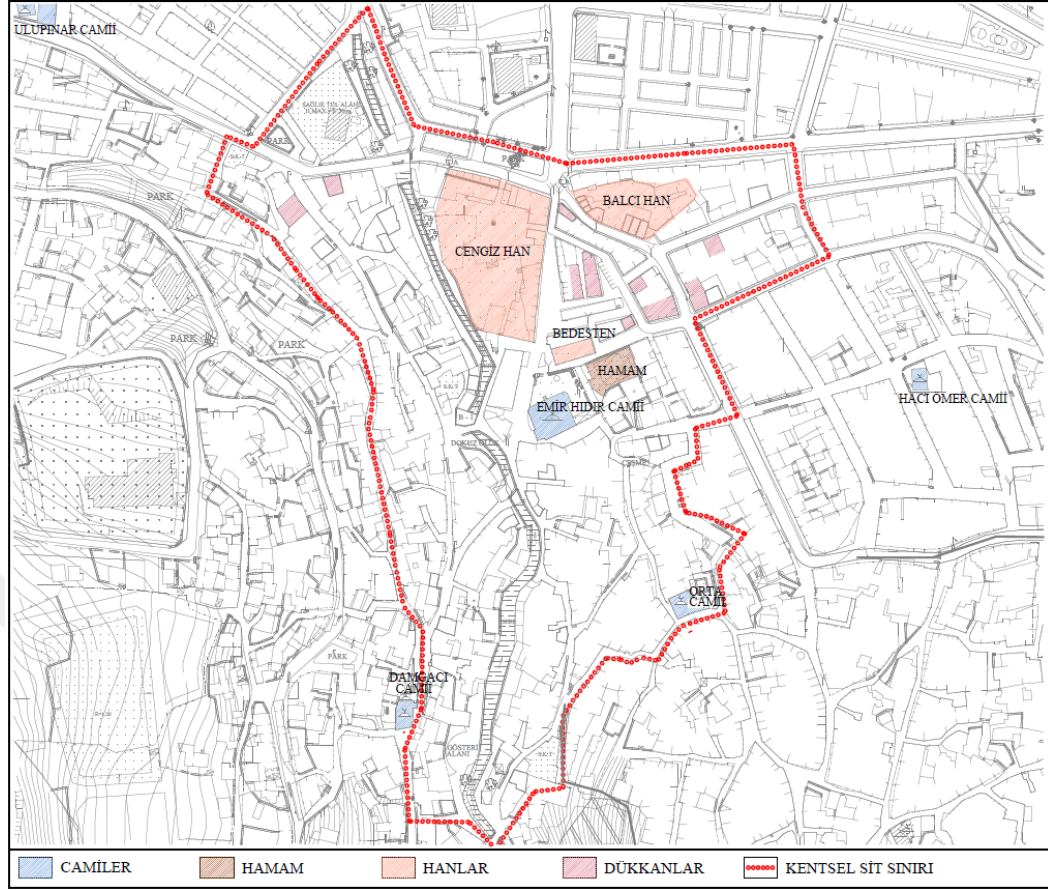
Cavid'in verdiği bilgilerde, 19. yūzyılın sonunda ilçede; 1150 hane, 278 dükkan, 6 cami, 3 İslam mektebi, 1 Rum mektebi<sup>3</sup>, 4 hamam, 5 han, 5 medrese ve 1 Rum kilisesinin<sup>4</sup> olduğu gör÷lmektedir (Cavid, 2010). (Bu kayıtlardan geriye kalan yapılar Şekil 2.5' te işaretlenmiştir.) Günümüze ulaşamayan Rum kilisesi, Rum mektebi, (3 adet) hamam, (2 adet) han yapılarının ilçenin geçirdiği büyük yangınlar ve depremler sonucu yıkılmış olabileceği düşün÷lmektedir (1919 yılındaki 6,9 şiddetindeki depremde 16.000 yapının yıkıldığı bilinmektedir (Arıcıoğlu, 2014)). Uzun zaman önce yitirilen bu yapıların çoğunun yeri tespit edilememiştir. Yalnızca Soma Belediyesi' nin araştırma raporuna göre günümüzde Emir Hıdır Camii'nin yanındaki beş katlı apartman yapısı yerinde eskiden bir han yapısının olduğu bilinmektedir (Şekil 2.6). Yapılan sözlü tarih araştırmalarına göre (1933 doğumlu Hasbi Gölükcü); adı Çukur Han olan yapıda pamuk ticareti yapıldığı, avlusunda şehir içi ve dışından gelen insanların hayvanlarını bağladıkları yerlerin olduğu ve çevresindeki diğer hanlar (Cengiz Han, Balcı Hanı) kadar büyük bir yapı olmadığı tespiti yapılmıştır. Çukur Han'ın adını yol kotundan aşığıda bulunması ve avlu kotuna merdivenle inilerek ulaşılması sebebiyle aldığı öğrenilmiştir.

---

<sup>3</sup> Namazgah Mahallesi'nde 1922 tarihine kadar bir Rum erkek mektebi olduğu bir dönem Soma Kaymakamlığı yapan İhsan Kutlusoy'un aktarımlarından bilinmektedir. Bu mektep 'Dimnikon' isimli bir rüştiye mektebidir (Arıcıoğlu, 2014). Mektep; Soma'nın Yunan işgalinden kurtulmasından sonra kız mektebine çevrilerek, İsmet Paşa Mektebi adını almıştır. Günümüze ulaşamayan yapının konumunun bugünkü Zübeyde Hanım Caddesi'ndeki sağlık ocağı civarında olduğu tespit edilmiştir.

<sup>4</sup> Günümüze ulaşamayan kilisenin dokudaki konumuna ilişkin yapılan literatür araştırmaları sonucunda herhangi bir bilgiye rastlanılmamıştır.





EMİR HİDİR CAMİİ



DAMGACI CAMİİ



CENGİZ HAN



BALCI HAN



BEDESTEN



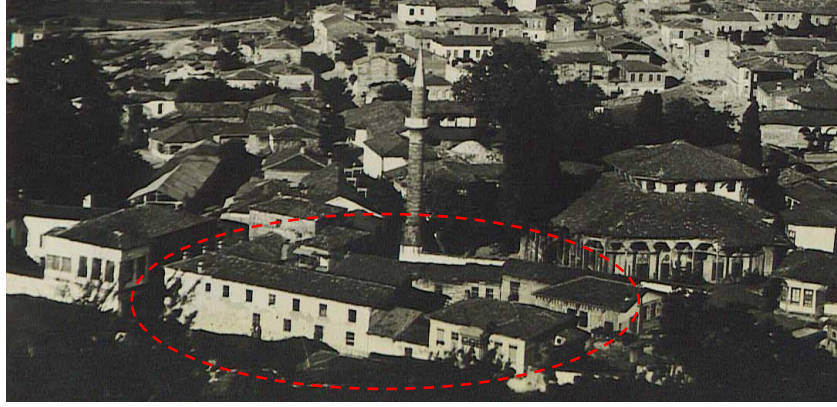
ÇİFTE HAMAM



DÜKKANLAR

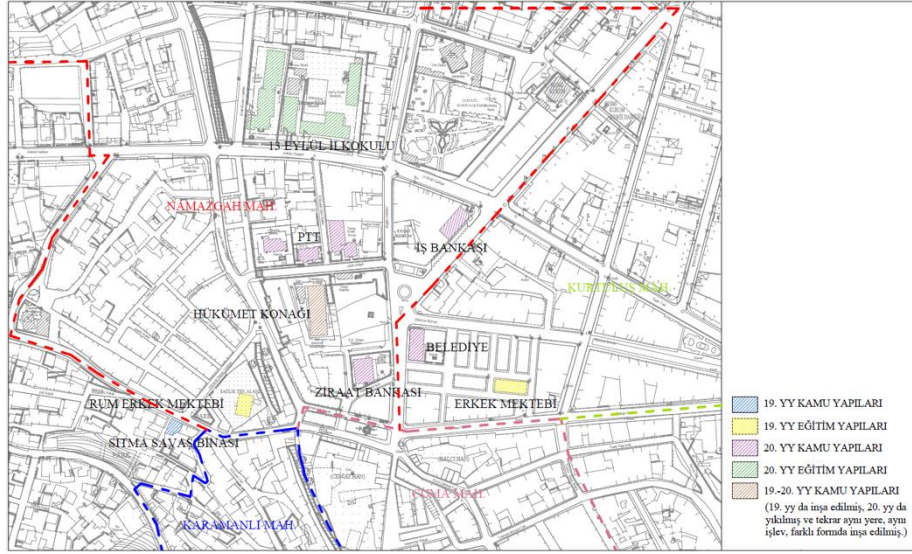


Şekil 2.5 Aydın vilayet salnamesinde kayıtlı olan tarihi yapılardan günümüzde kalanların yerleri ve resimleri (Kişisel arşiv, 2017)



Şekil 2.6 1945 yılında çekilmiş Emir Hıdır Camii çevresinin fotoğrafı (Resmin aşağı ortasında bulunan yapının han yapısı olduğu aktarılmıştır.) (Soma Belediyesi arşivi, 1945)

Cumhuriyet Dönemi'ne gelindiğinde; bu dönem yapılarının daha çok Namazgah Mahallesi'nde yoğunlaştığı görülmektedir. Bu zaman periyodunda ülkede yaşanan idari ve ekonomik gelişmeler sonucunda, kentlerde bu gelişmelerin getirdiği birimlerin (belediye binası, kamu binaları, milli bankalar gibi.) konumlandırıldığı yeni merkezler oluşmaya başlamıştır (Özgün, 2008). Soma'daki bu birimleri içeren yeni merkezin de Namazgah Mahallesi'nin güneyinde geniş bir meydan etrafında inşa edildiği görülmektedir (Şekil 2.7). Kamu kurumlarının yanı sıra yakın çevrede Cumhuriyet Dönemi konut mimarisi özelliklerini yansıtan yapılar da bulunmaktadır. Meydanda bulunan özgün mimari biçimlenişi ile üretilmiş belediye binası ile İş Bankası geçtiğimiz yıllarda 'gelişen dönemin yeni şartlarına cevap veremeyecek durumda olmaları gerekçesiyle' yıkılarak yerlerine yeni binalar yapılmıştır (Şekil 2.8 (a)). Banka binalarından da yalnızca Ziraat Bankası'nın ilk yapıldığı dönemdeki yapısını koruduğu görülmektedir (Şekil 2.8 (c)).



Şekil 2.7 19. yüzyıl sonu ve 20. yüzyıl ilk yarısına ait kamu ve eğitim yapılarının yerleri (Rum Erkek Mektebi ile Erkek Mektebi günümüze ulaşmadığı için yerleri; o dönemdeki yerini gören kişilerce anlatıldığına göre işaretlenmiştir.)



(a)



(b)



(c)

Şekil 2.8 a) Cumhuriyet Dönemi sonrasında günümüze ulaşamayan Belediye binası (Soma Belediyesi arşivi, 1945) ile b) İş Bankası'nın resmi (Kutlusoy, 1971), c) Namazgah Mahallesi'nde bulunan ilk yapıldığı dönemki yapısı (kısmen değiştirilerek) günümüze ulaşan Ziraat Bankası'nın resmi (Kişisel arşiv, 2019)



İstasyon Mahallesi'nin ise 1957 yılında kurulduğu bilinmektedir. (Kutlusoy, 1971, s 302).



Şekil 2.10 Cumhuriyet Dönemi sonrası kurulan Kurtuluş Mahallesi'nde bulunan Cumhuriyet Dönemi sonrası yapı örnekleri (Kişisel arşiv, 2017)

## 2.2 Çalışma Alanında Konumlanan Kültür Varlıkları

Bu bölümde, yukarıda tarihsel süreçteki gelişim serüveni aktarılan tarihi dokunun günümüze taşınabilen tarihi yapıları, anıtsal ölçekli yapılar ve sivil mimarlık örnekleri olarak iki başlık altında aktarılacaktır.

### 2.2.1 Anıtsal Yapılar

Bu bölümde Bölüm 2.1'de anlatılan eski ticari merkezde bir arada bulunan Emir Hıdır Camii, Bedesten, Çifte Hamam, Nafiz Cengiz Han ve Sabri Balcı Han yapıları ile ticari merkezi saran tarihi konut alanında bulunan Orta Camii ve Damgacı Camii yapılarının tanımlamaları yapılacaktır.

#### 2.2.1.1 Emir Hıdır (Çarşı) Camii

Halk arasında 'Çarşı Camii' olarak bilinen Emir Hıdır Camii'nin adı literatürdeki bazı kaynaklarda 'Emir Hızır Camii' olarak da geçmektedir. Cuma mahallesi'ndeki ticari merkezde yer alan cami, Kazım Karabekir Caddesi ile Katipoğlu Sokak'ın kesişiminde konumlanmaktadır.

Caminin yapılış tarihi, yapının kuzey cephesinde (Şekil 2.12) yer alan kitabeden okunduğu üzere (Şekil 2.13) H. 1206/M. 1791-92 dir. Kitabede yer alan (Latin harflere çevrilince);

*Zehî itmâm olub câmi' bi-hamdi'llâhi ve'l minneti*  
*Fel ey mü'min kılub farzı hemen terk eyleme sünneti*  
*Güzel hayrât için mâlın idüb min bezli Süleymân Beğ*  
*Yarın rûz-ı kıyametde ol yesr bâniye cennette*  
*Pesendide olup câmi' suhandârım zehî târîh*  
*Nazar zayir nazar gördüm ki târîh fe'dhulü'l cennete. Sene 1206.*

yazısına göre cami, 'bâni' (bina eden) olarak bahsedilen Süleyman Bey tarafından yaptırılmıştır.

Ancak, Bölüm 2.1'de değinildiği üzere; Soma merkezindeki Cuma Mahallesi'nde, deftere yansıyan imar faaliyetlerinde 16. yüzyılda bir caminin ve cami vakfından bir hamamın yaptırıldığı bilinmekteydi. Emir Hıdır Camii'nin de bölgenin en eski camisi olması ve yanında hamam bulunması nedeniyle bahsedilen cami olduğu düşünülmekteydi. Vehbi Günay'ın Başbakanlık Osmanlı Arşivleri'nden elde ettiği 16. yüzyıla ait imar defterinde yer alan bu kayıtlar ile Kutlusoy'un kitabında yer alan; "Emir Hıdır Camii'nin eski durumu hakkında elde edilen bilgilere göre, sahinin ortası kubbeye örtülü iken H. 1206 yılında geçirdiği onarımdan sonra şimdiki sekizgen formundaki kasağa oturtulmuş basık kubbe şeklini aldığı sanılmaktadır." (Kutlusoy, 1971, s. 279) satırları Emir Hıdır Camii'nin yerinde bu tarihten önce bir cami bulunduğu ancak bilinmeyen bir sebeple harap duruma gelmiş olup, yerine Emir Hıdır Camii'nin bugünkü halinin yapılmış olabileceği ihtimalini akıllara getirmektedir.





Şekil 2.12 Caminin giriş (kuzey) cephesinden görünümü (Kişisel arşiv, 2017)



Şekil 2.13 Caminin kuzey cephesinde yer alan kitabe (Kişisel arşiv, 2019)

Cami, doğu-batı yönünde kareye yakın (16x18 metre) dikdörtgen plana sahiptir. Kuzey ve batıdan olmak üzere iki giriş kapısı bulunan caminin, doğuda alt ve üstte beş, batıda altta dört, üstte beş, kuzeyde altta dört, üstte altı, güneyde alt ve üstte dört adet penceresi bulunmaktadır. Güneyde yani mihrabın bulunduğu duvarda, üstteki dört pencereden ikisi vitray camlıdır. Kuzey, batı ve doğu cephedeki pencereler ahşap söveli, lokma demir parmaklıklı, güneydeki pencereler taş söveli, lokma demir



parmaklıklıdır (Şekil 2.14). Bu pencerelerin yanı sıra kırma çatı altındaki basık sekizgen formda kasnağa oturtulmuş kubbeyi taşıyan duvarlarda da pencereler bulunmaktadır. Pencerelerin sayıca çok olması nedeniyle aydınlık ve ferah bir iç mekan söz konusudur (Şekil 2.15).

Taş kargir olarak inşa edilen yapıda yoğun ahşap kullanımı göze çarpmaktadır. Son cemaat yerinin ahşap saçak ve kolonlardan oluşan revağı iki cephede (kuzey ve batı) devam etmektedir. Caminin son cemaat yerinde, biri kuzey giriş kapısının üstünde diğeri de kadınlar mahfiline çıkış kapısında (batıda) olmak üzere iki adet mükebbire bulunmaktadır (Şekil 2.16). Son cemaat yerinin saçak uzantıları altında kalan bu çıkıntılı balkonlardan caminin batı giriş kapısının üstünde bulunanında (kadınlar mahfilinden) caminin giriş kotuna inen ahşap bir merdiven bulunmaktadır. Son cemaat yeri ve harim bölümünün tavan saçakları küçük, diyagonal kare biçimleri verilmiş, çıtalı ahşap tavadır (Şekil 2.14). Kafes tekniğinde inşa edilmiş çıtalı ahşap tavan, harime giriş kapıları hizasında eliptik veya dairesel şekil verilmiş tavan göbeğine dönüşmektedir.

Batılılaşma dönemini yansıtan kalemişi süslemelerin yoğun olduğu camide 14 adet ahşap sütun ile taşınan iki katlı ahşap mahfil vardır. Mahfillerin mihrabın karşısına denk gelen yerinde çıkma yapılmıştır. Barok üslubunun özelliklerini yansıtan kalemişlerinde; bitkisel karakterli kompozisyonlar, manzaralar ve Mekke ve Medine şehirlerinin tasvirleri bulunmaktadır. Bu resimler mükebbire altlarına, mihrap nişlerine, dış ve iç cephe duvarlarına, revaklardaki kemerlere ve kubbe altına işlenmiştir. Şener, caminin orijinal süslemelerinin Geç Osmanlı Dönemi'ne tarihlendiğini söylemektedir (Şener, 2014). Ancak orijinal süslemeler dışında camide 2003 yılında yapılan onarım sonrası özgünde boş olan güney duvarına yeni resimler eklendiği görülmüştür (İlhan, 2019).

Günümüzde cami onarıma ihtiyaç duymamaktadır ancak son cemaat yeri camlarla kapatılmıştır; bu da arka duvardaki kalemişleri, mükebbireler, mihrap nişleri gibi caminin karakteristiğini oluşturan öğelerin algılanamamasına sebep olmaktadır (Şekil 2.12). Bir diğer sorun ise cephede yağmur oluklarının ve yer yer ahşap revak

kolonlarına takılmış floresan ışıklarının oluşturduğu görüntü kirliliğidir. Yağmur olukları farklı biçim ve malzemelerde, cephede göze batan yerlerden inmektedir, dolayısıyla olukların materyal, konum, renk ve çözüm itibariyle özgün halini yansıtmadığı görülmektedir.



Şekil 2.14 Son cemaat yerinden bir görüntü (Kişisel arşiv, 2017)

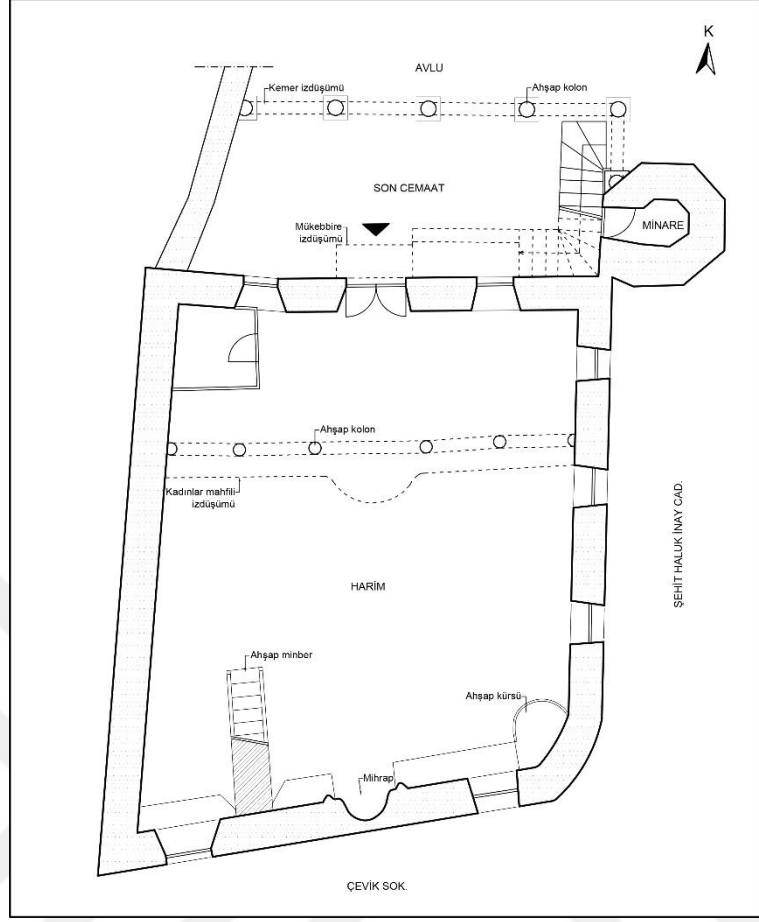


Şekil 2.15 Caminin harim bölümü ve kadınlar mahfili (Kişisel arşiv, 2017)



Şekil 2.16 Son cemaat yerindeki mükebbire ve kalemişlerini gösteren bir görüntü (Kişisel arşiv, 2017)





(b)

Şekil 2.17 devamı



Şekil 2.18 Caminin genel görünümü (Kişisel arşiv, 2018)

Caminin yapılış tarihi bilinmemektedir ancak, geçirdiği onarım tarihleri cami duvarlarında yer alan kitabelere göre bilinmektedir. Caminin son cemaat yerine açılan doğu penceresi üzerinde yer alan onarım kitabesine göre cami, H. 1288/M. 1872 yılında Hacı Musa Damgacı adlı bir şahıs tarafından onarılmıştır (Acun, 2013). Son cemaat yerinin batı penceresi üzerinde yer alan onarım kitabesinde ise H. 1324/M. 1908 tarihi yer alır. İlhan'ın Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi'nden elde ettiği bilgilere göre caminin geçirdiği diğer bir onarım da 1983 yılında çatlayan doğu duvarının yenilenmesi nedeniyle (İlhan, 2019).

Kuyulu'ya göre Damgacı Camii'nin yapılış tarihini Geç Dönem'e tarihlemek mümkün olabilir, çünkü; son cemaat yerinde bulunan geometrik ve bitkisel motifli kalemleri (Şekil 2.19) Geç Dönem Tasvir Sanatı'nın özelliklerini yansıtmaktadır (Kuyulu, 1988).

Cami dikdörtgene yakın bir plana sahiptir. Caminin önünde yer alan avludan, revaklı, harimin kuzey duvarı boyunca uzanan dikdörtgen biçimdeki son cemaat yerine (Şekil 2.19), son cemaat yerinden de kare biçimindeki harime girilmektedir (Şekil 2.20). Son cemaat yerinin kemerlerinde, tavanında, saçak altında ve giriş kapısının üstündeki mükebbirenin altında mavi, yeşil, kahverengi gibi pastel tonlarda kıvrımlı motifler bulunmaktadır (Şekil 2.21). Son cemaat yerinde kuzeyde dört kemer, doğuda bir kemer bulunmakta ve bu kemerler toplamda altı tane sütunun üzerine oturmaktadır. Bu alanın batısı bir duvar ile kapatılmıştır. Giriş cephesinde (Caminin tek girişi vardır.) dört pencere, iki de kapı bulunmaktadır. İki kapının biri geniş ahşap harime giriş kapısı (Şekil 2.22), diğeri de yandan merdivenle üst kota çıkan kadınlar mahfili kapısıdır. Pencereler söveli, kemerli, ahşap doğramalı ve demir parmaklıklıdır. Harim bölümünün tavanı ahşap kare plaklarla düz şekilde kapanmış, son cemaat yerinin tavanı da bağdadi kaplama üzerine sıva yapılmıştır. Çatı ise kiremit kaplı kırma çatıdır. Kadınlar mahfili, caminin kuzey duvarında, üst katta, beş kemer ile altı sütun üzerinde durmaktadır. Kadınlar mahfilinde mihrabın tam karşısına denk gelen yerde Emir Hıdır Camii'ndeki gibi çıkma yapılmıştır (Şekil 2.20). Batı cephesi sağır olan caminin doğu cephesinde altı, kuzey cephesinde beş

pencere bulunmaktadır. Bu pencerelerde son cemaat yerindeki pencerelerde olduğu gibi söve bulunmamaktadır.

Günümüzde cami esaslı onarıma ihtiyaç duymaktadır. Son cemaat yerinin tavanı çökmek üzeredir (Şekil 2.23). Bağdadi çıtaların çoğu düşmüş veya çürümüş durumdadır. Yetkililer buna çözüm olarak tavanın altına file germiştir, ancak ne yazık ki bu geçici ve uygun olmayan bir çözümdür. Caminin ivedilikle onarılması gerekmektedir. Bunun yanı sıra caminin duvarlarında rutubet kaynaklı malzeme bozulmaları, sıva dökülmeleri, yüzey kirlilikleri, taş malzemede aşınma ve kılcal ile yapısal çatlaklar görülmektedir (Şekil 2.24). Bu çatlaklardan bazıları son cemaat yerindeki kemer ve sütunlardadır. Daha detaylı bozulma analizi yapabilmek için iç ve dış cephelerde sıva raspası yapılmalıdır. Harim bölümü tavanındaki kare plakalardan bazıları düşmüş, bazıları da düşecek durumdadır. Düşen plakalar sonucu görünen ahşap çatı kontrol edildikten sonra yeniden tavan kaplaması yapılmalıdır. Bu yapısal ve malzeme bozulmalarının yanı sıra kuzey cephesindeki niteliksiz aydınlatma ve elektrik kabloları, güney cephesindeki klima ünitesi gibi görüntü kirliliği oluşturan donatılara uygun bir çözüm bulunması gerekmektedir.



Şekil 2.19 Caminin giriş (kuzey) cephesi (Kişisel arşiv, 2017)



Şekil 2.20 Harim bölümü (Kişisel arşiv, 2017)



Şekil 2.21 Son cemaat yerindeki mükebbire ve altındaki kalemişi (Kişisel arşiv, 2017)





Şekil 2.22 Son cemaat yerinden harime giriş kapısı (Kişisel arşiv, 2017)



Şekil 2.23 Son cemaat yerinin tavanındaki bozulmayı gösteren görüntü (Kişisel arşiv, 2017)

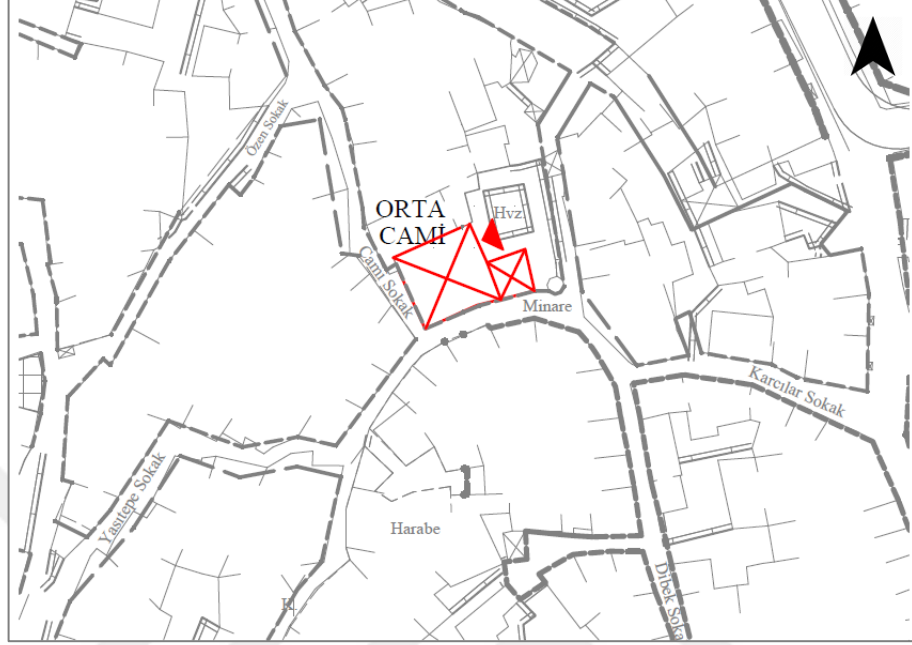


Şekil 2.24 Son cemaat yerinin batı duvarındaki malzeme bozulmaları gösteren görüntü (Kişisel arşiv, 2017)

### 2.2.1.3 Orta Camii

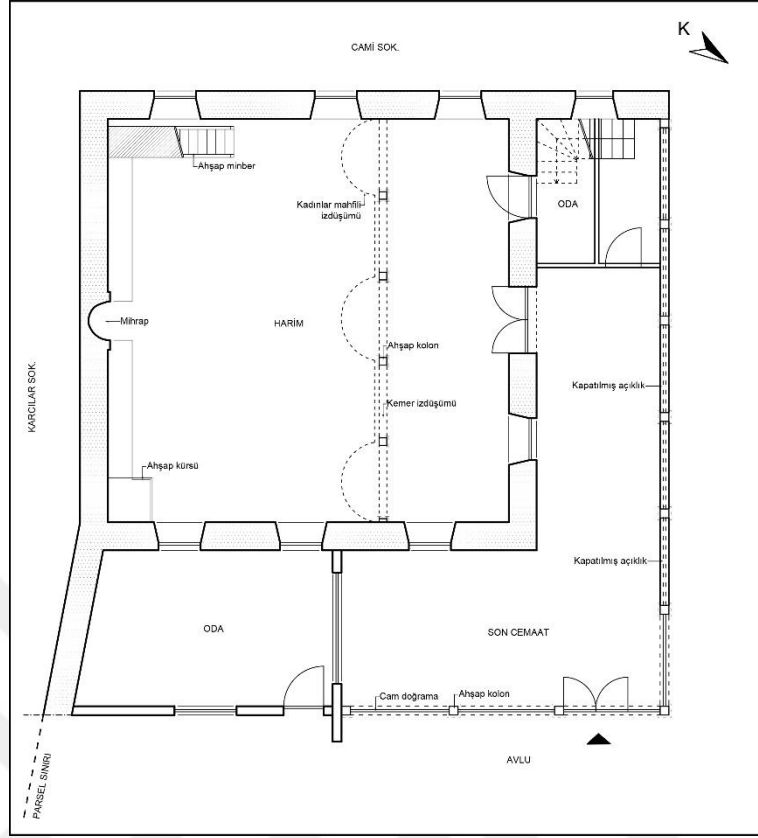
Orta Camii, Cuma Mahallesi'nin yukarı kısımlarında, Cami Sokak ile Karcılar Sokak'ın kesişiminde yer almaktadır (Şekil 2.25). Caminin üzerinde yapılış tarihine dair bir kitabe bulunmasa da yapının mimari özelliklerine bakıldığında ve benzer dönem yapılarıyla karşılaştırma yapıldığında 19. yüzyıla tarihlenebileceği söylenebilir. Yapılan literatür araştırmaları da bu görüşü destekler niteliktedir; bu çalışmanın önemli araştırma kaynaklarından olan Kutlusoy, yapının 19. yüzyılda inşa

edildiğini ancak minaresinin daha eski bir tarihe dayandığını kitabında belirtmektedir (Kutlusoy, 1971).



(a)

Şekil 2.25 a) Orta Camii vaziyet planı (Soma Belediyesi, 2017), b) Orta Camii zemin kat plan şeması (Kişisel arşiv, 2019)



(b)

Şekil 2. 25 devamı

Kare plana sahip olan caminin mimari dili bulunduğu sokaktan algılanamamaktadır (Şekil 2.26). Sokağa sade bir cephe veren yapının, avluya girildiğinde diğer camilerde olduğu gibi giriş cephesinin (Son cemaat yerinin) kemerli, ince ahşap sütunlardan oluştuğu görülmektedir. Revakların arası Emir Hıdır Cami'nde olduğu gibi cam doğramalarla kapatılmıştır (Şekil 2.27). Son cemaat yeri iki cepheyi (kuzey ve doğu) saracak şekilde 'L' biçiminde olup; doğu cephesindeki kemerler camekanla, kuzey cephesindeki kemerler ise duvar örülerek kapatılmıştır (Şekil 2.28 (b)). Camiye giriş, diğerlerinden farklı olarak doğu cephesinden yapılmaktadır, ardından gelen harim bölümünü iki yönden saran mekan ile mihrabın karşısından (kuzey yönünden) tekrar bir iç giriş sağlanmıştır.

Caminin güney cephesinde iki tepe penceresi, batı cephesinde üç adet aşağıda, üç adet yukarıda olmak üzere altı adet pencere ve doğu cephesinde ise üç adet pencere bulunmaktadır. Kuzey cephesinde de iki adet aşağıda, iki adet yukarıda olmak üzere

dört adet pencere bulunmaktadır ancak kuzey cephesi dışarıya değil, son cemaat yerinin L biçiminde olan koluna bakmaktadır. Kadınlar mahfili Damgacı Cami'nde olduğu gibi giriş kapısının üstünde dört kemerli ahşap kolonların üzerinde konumlanmaktadır (Şekil 2.29). Mahfilde aralıklı üç yerde yuvarlak hatlı çıkma yapılmıştır.

Caminin güneydoğusunda yapıya bitişik vaziyette, sonradan yapıldığı anlaşılan, betonarme iki katlı (imam evi olduğu düşünülen) bir yapı bulunmaktadır. Sonradan camiye eklenen bu iki katlı yapının zemin kat duvarına niteliksiz bir abdestlik mekanı yapılmıştır (Avluda özgün şadırvana rastlanılamamıştır.). Yapı kiremit kaplı kırma çatıya sahip olup, içeriden ahşap kare plaklarla düz şekilde kapanmış bir tavana sahiptir.

Yapı günümüzde onarıma ihtiyaç duymamaktadır ancak elden geçirilmesi gereken bazı noktalar vardır. Yan cephede bulunan klima üniteleri, pencerelerdeki özgüne uymayan demir parmaklıklar, ahşap olmayan farklı malzemedeki doğramalar, kapı ve pencerelerdeki farklı renk kullanımları, pvc yağmur olukları gibi birçok cephe donatısı özgüne uygun olmayan biçimde onarılmıştır ve görüntü kirliliğine sebep olmaktadır. Genel anlamda basit onarım yöntemiyle çözüm bulunabilecek problemler içeren yapı, korumacı mimarlar tarafından incelenmeli, restütif veriler doğrultusunda özgün haline uygun olacak şekilde yeniden ele alınmalıdır.



Şekil 2.26 Caminin girişinin bulunduğu sokaktan görünümü (Kişisel arşiv, 2018)



Şekil 2.27 Avludan cami girişinin görüntüsü (Kişisel arşiv, 2018)



(a)



(b)

Şekil 2.28 a) Caminin giriş cephesi (doğu cephesi), b) Son cemaat yerinin (kuzey cephesinin) sonradan kapatılan kısmı (Kişisel arşiv, 2017)

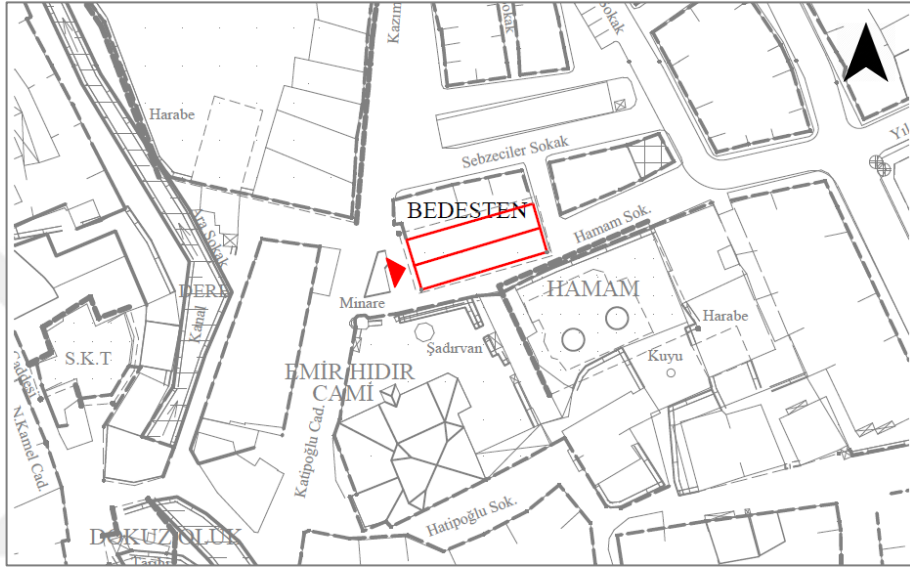


Şekil 2.29 Caminin harim bölümü ile kadınlar mahfili (Kişisel arşiv, 2017)

#### 2.2.1.4 Bedesten (Çarşı Han)

Bedesten, Cuma Mahallesi'ndeki ticari merkezde, Emir Hıdır Camii'nin karşısında yer almaktadır (Şekil 2.30). Bedestenin batı cephesindeki girişi üzerinde

yer alan özgün olmayan, Latin alfabesiyle yazılmış kitabede bedestenin Roma veya Selçuklu dönemlerinden kaldığı ve Ahmet Bey'e ait olduğu yazmaktadır. Ancak, Bölüm 2.1'de belirtildiği üzere; yapının mimari özellikleri, benzer dönem yapıları, Manisa bölgesinin ticari yoğunluğu ve Osmanlı'da bedestenlerin gelişim tarihi göz önünde bulundurulduğunda bedestenin yapım tarihinin 15 veya 16. yüzyıl civarlarına dayandığı düşünülmektedir.



Şekil 2.30 Bedesten vaziyet planı (Soma Belediyesi, 2017)

Bedesten uzun, dikdörtgen plan formundadır. Diğer kentlerdeki Osmanlı Dönemi bedestenleri incelendiğinde Soma'dakinin küçük-orta ölçekte olduğu söylenebilir. Yapının duvarları kesme taş ile moloz taş, kemerleri tuğla kullanılarak inşa edilmiştir. Doğu - batı doğrultusunda uzanan yapının batı girişinde (Şekil 2.31), içeride bir geçiş bölmesi bulunmaktadır. Bu ara bölmeden geçtikten sonraki iç bölümde üç adet taşıyıcı tuğla kemerin tonozu desteklediği görülür (Şekil 2.32). Tuğla kemerler Antik Dönem'den kalma yazıtlı şipolyen (devşirme) bloklar üzerine oturmaktadır (Şekil 2.33). Dışardan kiremit kaplı beşik çatı görünümünde olan yapının dört adet tepe penceresi bulunmaktadır.

Yapının güney cephesinde dört adet uzun pencere açıklıkları bulunmaktadır; ancak bunlar günümüzde delikli tuğla ile kapatılmış durumdadır. Batı girişinde bulunan geniş hacimli ana mekana geçmeden önceki ara bölmede, hem kuzey hem



güney hem de batı duvarında niş bulunurken, ana mekanda yalnızca güney duvarında dört adet dikdörtgen planlı niş bulunmaktadır.

Yapı yaklaşık olarak 1920'lerden 2000'lere kadar balık hali olarak kullanılmıştır. Bu dönemlerde yapı zeminine beton dökülmüş olduğu görülmektedir. Yapı günümüzde esaslı onarıma ihtiyaç duyacak durumdadır. Güneydoğu cephesinde taş duvarda büyük oranda kopmalar meydana gelmiş, çok sayıda taş malzemede kayıplar, düşmeler olduğu görülmektedir (Şekil 2.34). Bunun haricinde süreç içerisinde derz boşalması, bitkisel oluşumlar, niteliksiz ekler (dönem eki olan pencerelerin tuğla ile kapatılması, zemine dökülen beton gibi), sıva dökülmeleri, rutubet kaynaklı malzeme bozulmaları, taş malzemede kırılma, aşınma gibi bozulmaların meydana geldiği görülmektedir. Yapının çatısı tamamen bitkisel oluşumlarla kaplı olduğundan çatı strüktürünün ne durumda olduğu görülememektedir. Ancak çatının saçak yerlerinde formunu kaybettiği ve bitkilerin malzemelere zarar verdiği düşünülmektedir. Soma tarihi ticaret merkezinin önemli anıtsal yapılarından olan bu nitelikli tarihi yapının acilen restitüsyon, restorasyon projeleri hazırlanmalı ve koruma süreci başlatılmalıdır.



Şekil 2.31 Bedestenin batı cephesi (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 2.32 Bedestenin iç mekanı (Kişisel arşiv, 2017)



Şekil 2.33 İç mekanda taşıyıcı kemerlerin altındaki Antik Dönem taşları (Kişisel arşiv, 2017)



Şekil 2.34 Bedestenin doğu cephesi (Kişisel arşiv, 2017)

#### 2.2.1.5 Çifte Hamam

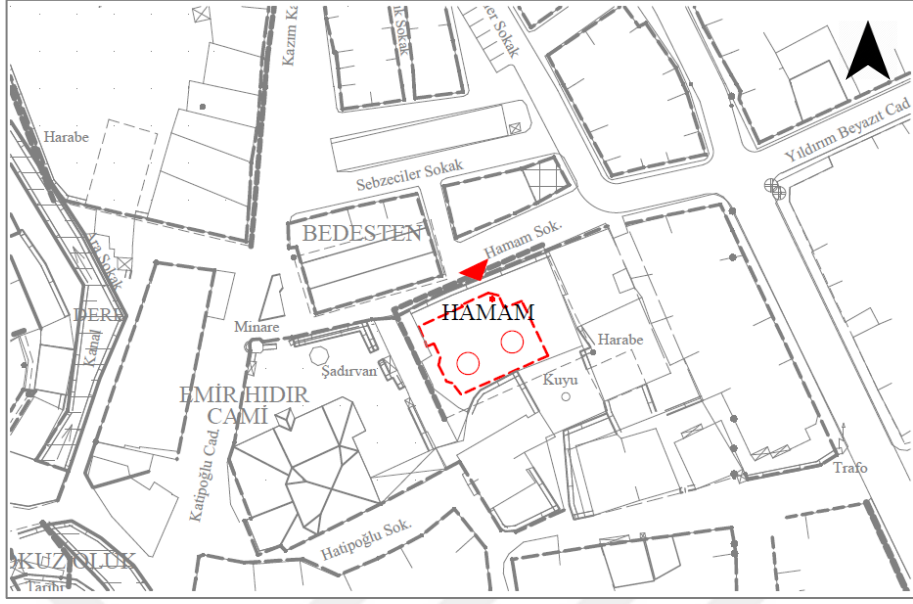
Hamam, Cuma Mahallesi'ndeki ticari merkezde, Emir Hıdır Camii'nin yanında, bedestenin de karşısında konumlanmaktadır (Şekil 2.35). Yapının inşa tarihi bilinmemektedir ancak Bölüm 2.1'de belirtildiği üzere 16. yüzyıldaki imar kayıt defterlerine göre, Cuma Mahallesi'nde bir cami ve o caminin vakfından bir hamam yapıldığı bilinmekteydi; dolayısıyla hamamın hem bu bilgi hem de mimari özellikleri göz önünde bulundurulduğunda 16. yüzyıl civarlarına tarihlenebileceği düşünülmektedir.

Doğu-batı yönünde uzanan hamam dikdörtgen bir plana sahiptir. Hamamın hem erkekler hem de kadınlar bölümü vardır. Girişi kuzeyde bulunan erkekler kısmı (Şekil 2.36) yapının doğu bölümünde, kadınlar kısmı batı bölümündedir. Yapı, moloz, kaba yonu taşlar ve tuğlalar ile inşa edilmiştir. Tuğlalar genellikle kubbeler ve kemerlerde kullanılmıştır. İçeri ve dışarıdaki görülebilen tüm açıklıklar sivri kemerli tuğladan yapılmış açıklıklardır (Şekil 2.37). Oldukça masif görünüme sahip olan cephelerin büyük bir kısmı günümüzde toprak altında kalmıştır. Açıklıkların tümüne demir parmaklık yerleştirildiği için yapının içine girmek ve

çözümleyebilmek mümkün olamamıştır. Ancak 1999 yılında Prof. Dr. Hakkı Acun ve ekibi tarafından yapılan saha gezisinde yapının mimari kurgusuna dair bilgiler elde edilebilmektedir;

....Erkekler kısmının dört eyvanlı bir şemaya sahip olduğu, köşelerde halvetlerin mevcut olduğu, merkezi mekan ve halvetlerin kubbe, eyvanların aynalı tonoz ile örtülü olduğu görülmüştür. Kubbe geçişleri pandantiflerle sağlanmıştır (Şekil 2.38). Eyvanlar ana mekana gemi teknesi biçimli kemerlerle açılmaktadır. Ana mekanın kuzeybatı ve güneybatı köşelerinde sivri kemerli birer niş bulunmaktadır. Güneydoğu halvetin kapı açıklığının kenarları bitkisel süslemeli bordürle çevrilidir. Sıcaklık kubbe ve tonozlardaki fil gözleri ile aydınlanmaktadır (Şekil 2.39). Kadınlar kısmına ait sıcaklık ünitesinde, batı eyvanının olması gereken yerde duvarın dışarı taşması sonucu üç kenarlı bir çıkıntı meydana gelmiştir. Bu taşıntılı kütlelerin batı duvarının ortasına da tepesi üç kademeli basamak şeklinde düzenlenmiş bir niş yerleştirilmiştir. Nişin ortasındaki tuğla örgülü, sivri kemerli kapı açıklığından kadınların sıcaklık mekanına geçilmektedir. Sıcaklığın merkezi mekanı sekizgen planlıdır. Kubbe sekizgen kasağa oturmaktadır (Acun, 2013, s. 424-425).

Hamam günümüzde esaslı onarıma ihtiyaç duymaktadır. Yapıda çoğu yerde derz boşalmaları, yer yer taş duvardaki bölgesel taş dökülmeleri, çatının büyük çoğunluğu ve cephelerin bazı kısımlarını kaplayan yoğun bitkisel oluşumlar, çimento yama gibi niteliksiz ekler ve çökme gibi birçok strüktürel bozulma görülmektedir. Yapının restorasyon projesinin ivedilikle hazırlanması ve koruma çalışmalarının başlatılması gerekmektedir. Yapının algılanmasını güçleştiren toprağın dikkatli bir biçimde alınması ile cepheler gün yüzüne çıkarılmalıdır.



Şekil 2.35 Hamam vaziyet planı (Soma Belediyesi, 2017)



Şekil 2.36 Hamamın kuzey cephesi (Kişisel arşiv, 2017)



(a)



(b)

Şekil 2.37 a) Yapının toprak altında kalan girişi, b) Yapının demir parmaklık arasından çekilmiş iç mekanının görüntüsü (Kişisel arşiv, 2017)



Şekil 2.38 Hamamın iç mekanı (Soma Belediyesi arşivi, 2010)



Şekil 2.39 Hamamın çatısından bir görünüm (Kadınlar ve erkeklerin sıcaklık bölümünün kubbeleri) (Kişisel arşiv, 2017)

#### 2.2.1.6 Nafiz Cengiz Han (Lefter Hanı)

Nafiz Cengiz Han, Cuma Mahallesi'nde, Kazım Karabekir Caddesi ile Mehmet Akif Caddesi kesişiminde yer almaktadır (Şekil 2.40). İki girişi bulunan hanın bir girişi Mehmet Akif Caddesi'nden (Şekil 2.41), diğer girişi Kazım Karabekir Caddesi'ndendir. İnşa tarihi bilinmeyen yapının mimari özellikleri ile 19. yüzyıl sonundaki Aydın vilayet salnamesi kayıtları dikkate alındığında (19. yüzyıl sonunda Soma'da 5 tane han olduğu kayıt altına alınmıştır (Cavid, 2010)) 19. yüzyılda inşa edilmiş olabileceği düşünülmektedir. İzmir 2 Nolu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu arşivindeki Cengiz Han'a ait dosyada bulunan raporlarda da hanın 19. yüzyıla ait olduğu belirtilmiştir.

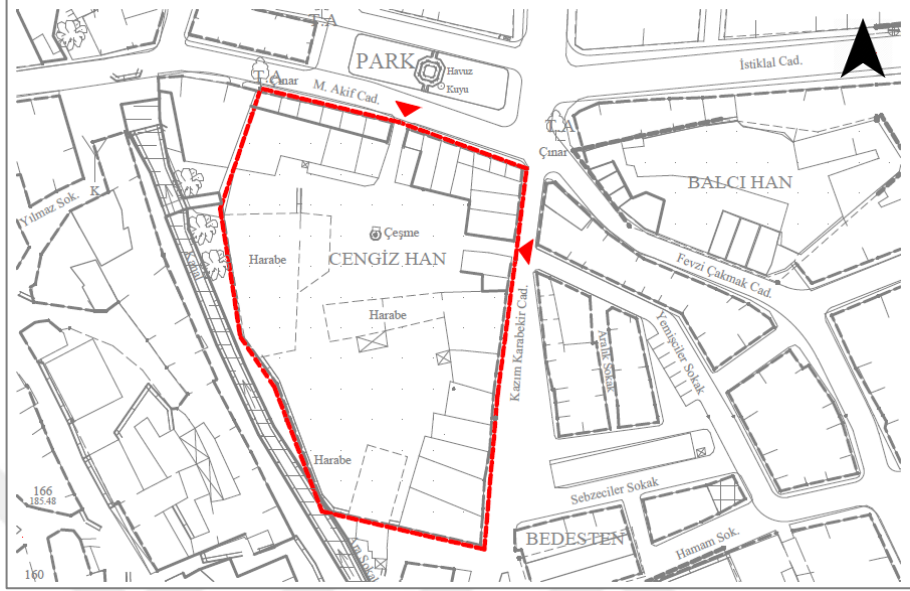
Hanın hem bulunduğu sokaklardan hem de avludan ulaşılan ticari birimleri bulunmaktadır (Şekil 2.42). Çoğu tek katlı birimlerden oluşan handa altı tane iki katlı dükkan, bir tane üst katı konaklama, alt katı ticari işlevle kullanılmış ama günümüzde harabe olan iki katlı bir yapı vardır (Şekil 2.43).

Hanın genelinde yapım tekniği ile malzemesi yığma taş iken iki-üç birimde yığma taş+tuğla almaşıktır. Tuğlalar genellikle kemerli açıklıkları çevreleyen söve taşlarının üzerinde kullanılmıştır. Çoğu açıklık kemerlidir, nadiren taş lentoların kullanıldığı görülmektedir. Çatılar sonradan yapılan betonarme kat ilavesi haricindeki yerlerde kiremit örtülüdür. Eski fotoğraflara göre tuğladan yapılmış üçgen alınlıklı ana girişlerin iç tavanında ahşap, eğrisel ve bitkisel figürlerden oluşan bir göbek bulunmaktayken, 2004 yılında (İzmir 2 Nolu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu arşivinden ulaşılan rapora göre hanın avlusuna bir kamyonun girmeye çalışması sırasında) tavanın çökmesi sonucu bezemeli tavan göbeği günümüze ulaşamamıştır (Şekil 2.44). Bu iki ana giriş boyunca kemerleri taşıyan kolonlar bulunmaktadır.

Günümüzde otopark olarak kullanılan hanın avlusunda 1936 yapım tarihli bir çeşme yer almaktadır. Sokağa bakan dükkanlar kullanımda iken, avlu içerisindeki dükkanlar kullanılmamaktadır. Avlu içerisindeki birimlerden yalnızca Kazım Karabekir Caddesi'nden olan girişin sağında kalan birim Avcılar Derneği olarak hizmet vermektedir. Özgünde tek katlı olan bu dükkanlardan bazılarının üst katına betonarme, özgün yapı diliyle uyuşmayan ikinci kat eki yapılmıştır (Şekil 2.43 (b)). Kullanılmayan kapalı dükkanlar özgünlüğünü korurken (Şekil 2.42 (a)), kullanılan dernek ile betonarme eklerin yapıldığı yapıların değişime uğradığı görülmektedir. Uzun süredir kullanılmadığı düşünülen bu kapalı dükkanların bazılarında mimari eleman kayıpları (kapı ve pencere doğramaları gibi), sıva dökülmeleri, yüzeysel kirlenmeler gibi malzeme bozulmaları görülürken bazılarında da derz boşalmaları, taş kayıpları ve çatıda çökme gibi yapısal bozulmalar görülmektedir (Şekil 2.45). Alanın batısındaki bir dönem sinema olarak kullanılmış yapı ile güneydoğusundaki konaklama yapısı harabe durumundadır; çatıları ve duvarlarının çoğu çökmüştür. Kullanılan dükkanlarda ise tabela ve klima üniteleri gibi cephe donatıları görsel bir karmaşa oluşturmakta, değiştirilen kapı, pencere açıklık ölçüleri ve doğramaları özgünü yansıtmamakla birlikte yapılar arasında uyumsuzluğun oluşmasına neden olmaktadır. Hanın restorasyon projesi hazırlanırken onarım müdahaleleriyle birlikte, tek tip ve boyutta tabela tasarımı yapılmalı, özgüne uygun ve aralarında bir dil birliği oluşturacak kapı ve pencere doğramaları önerilmelidir. Handa günden güne artarak



meydana gelen bozulmaların devam etmemesi için acilen rölöve, restitüsyon, restorasyon projeleri hazırlanarak uygulamaya koyulmalıdır.



Şekil 2.40 Cengiz Han vaziyet planı (Soma Belediyesi, 2017)



Şekil 2.41 Hanın Mehmet Akif Caddesi'nden olan girişi (Kişisel arşiv, 2017)



(a)



(b)

Şekil 2.42 a) Hanın avlusundan ulaşılan, günümüzde kapalı olan dükkanlar (Kişisel arşiv, 2017), b) Dükkanların ulaşılan eski resimleri (İzmir 2 Nolu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu arşivi, 1987)



(a)



(b)

Şekil 2.43 a) Hanın doğusunda bulunan iki katlı konaklama biriminin tam olarak yıkılmadan önceki resmi (İzmir 2 Nolu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu arşivi, 2004), b) Konaklama biriminin yıkıldıktan sonraki (günümüz) resmi (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 2.44 Günümüzde mevcut olmayan giriş tavanı (İzmir 2 Nolu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu arşivi, 2004)



Şekil 2.45 Yapılarda görülen sıva dökülmeleri, malzeme kayıplarına bir örnek (Sol taraftaki birim, yukarıdaki metinde bahsedilen Avcılar Derneği'dir.) (Kişisel arşiv, 2019)

#### 2.2.1.7 Sabri Balcı Hanı

Sabri Balcı Hanı, Cuma Mahallesi'nde, Fevzi Çakmak Caddesi üzerinde konumlanmaktadır (Şekil 2.46). Hanın inşa tarihi, yapının güney cephesinde yer alan mermer kitabeğe göre Hicri 1328 (Miladi 1910) dir. Kitabenin;

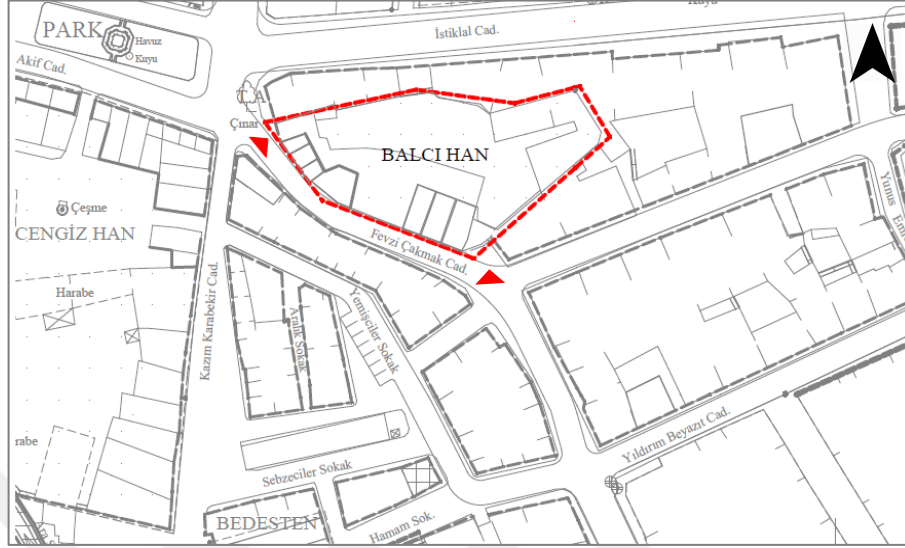
*İtti nişan bu maarif hanı Kaimmakam*

*Mir Haydar ki zehi ola ittirağ-ı ihtimam. 1328.*

transkripsiyonuna göre (Acun, 2013) han, 1910 yılında Kaymakam tarafından yaptırılmıştır. Ancak, 1891 tarihli Aydın vilayet salnamesi kayıtlarına göre de bu tarihte Soma'da 5 tane hanın kayıt altına alınmış olduğu görülür (Cavid, 2010). Bu veriye göre beş hanın arasında Soma tarihi ticaret merkezinde yer alan Nafiz Cengiz Han, Çarşı Han, Çukur Han ve Balcı Han olabileceği düşünülmüştür, fakat Balcı Han'ın kitabesinde yer alan tarih, bu varsayım ile uyuşmamaktadır.

Balcı Han'ın plan kurgusu, Cengiz Han'a göre farklılık göstermektedir. Cengiz Han'da dükkanlar avluda, konaklama birimi avlunun bir köşesinde yer alırken, Balcı

Han'da konaklama birimi avlu boyunca devam eder, ticaret birimleri de daha çok dışarıdan yani Fevzi Çakmak Caddesi'nden ulaşılarak işleyen birimlerdir.



Şekil 2.46 Balcı Han vaziyet planı (Soma Belediyesi, 2017)

Özgünde iki girişe sahip olduğu düşünülen hanın günümüzde bakıldığında tek girişi var gibi algılanmaktadır. Alanın güneyinde tuğladan yapılmış üçgen alınlıklı, geniş, basık kemerli, etrafı düzgün kesme taş ile çevrelenmiş bir giriş bulunmaktadır (Şekil 2.47). Yapının mermerden yapılan kitabesinin altında yer alan girişin algılanamamasının nedeni kapının ve iç mekanın değiştirilip bir terzi dükkanına çevrilmesidir. Ancak bu birimin, hanın sokak cephesinde yer alan diğer dükkanlardan çok daha anıtsal bir girişe sahip olması nedeniyle özgünde yalnızca bir dükkan olmadığı düşünülmüştür. Portalın sağ tarafında bitişik olarak hanı çevreleyen duvarların devam ettiği yerde sıra boyunca konutlar inşa edilmiş olduğu için avlunun sınırları algılanamamaktadır. Avlunun batı ve güney taraflarındaki yapılar harabe de olsa günümüze ulaşmıştır ve eski fotoğraflarına ulaşılabilir, ancak kuzey ve doğu kısımlarında ne tür yapılar olduğu gerek hanın içine girilememesiyle gerek de arşivlerde bu bölümlere ait bir fotoğraf bulunmaması nedeniyle bilinmemektedir.

Hem konaklama hem ticari işleve sahip olan hanın konaklama birimleri günümüze ulaşamamıştır (Şekil 2.49). Günümüze ulaşan ticari birimlerinin de bazıları kullanılır durumdayken, bazıları harabe haldedir (Şekil 2.58). Yer yer yığma

taş, yer yer yığma taş+tuğla almaşık olarak inşa edilen yapıda belirli bir mimari dil bulunmamaktadır. Örneğin; ön cephedeki (Fevzi Çakmak Caddesi cephesi) bazı yerlerde pencere ve kapılarda taştan yapılan söveler ve kemerler varken bazı yerlerde kemer yerine düz atkılı yapılan pencereler vardır, arka cephede ise herhangi bir söve ve kemer kullanımı görülmez. Zemini yığma taş, ikinci katı ahşap karkas sistem ile yapılan arka cephenin (Ön cephede ise zemin kat ve üst kat yığma taş+tuğla sistemde inşa edilmiştir.) pencere veya kapılarında söve ve kemer kullanımı görülmez, yalnızca ahşap kasa ve doğrama görülmektedir. Özgünde var olan tüm pencereler ahşap giyotin penceredir. Ön cephede bazı dükkanların kapı ve pencere doğramaları değiştirilmiş olduğu ve bulunan eski fotoğrafların da bu öğelerin değiştirilmiş olduğu zamana ait olduğu için özgün cephe kurgusu görülememiştir.

Birçok birimi harabe durumda olan ve birçok bölümün de günümüze ulaşamadığı han, 2017 yılında bir yıkıma daha uğramıştır. Anıtsal girişe sahip olan Fevzi Çakmak Caddesi başındaki meydandan ulaşılan giriş cephesi belirtilmeyen bir nedenle yıkılmıştır (Şekil 2.50). Böylece hanın dönemini yansıtan son iki katlı bölümü de yıkılmıştır (Şekil 2.51). Tarihi yapılarda koruma önlemleri alınmadıkça bu gibi yıkımlar günden güne artmakta, Soma'nın kültürel mirasında azalmalar olmaktadır. Çökme, ayrılma, yapısal çatlak, malzeme kayıpları gibi birçok ciddi bozulmanın görüldüğü yapının ivedilikle koruma altına alınması ve eski belgeleri doğrultusunda restitüsyon, restorasyon projeleri hazırlanıp ayağa kaldırılması gerekmektedir.



Şekil 2.47 Güneydeki sonradan dükkana dönüştürülen giriş cephesi ve üzerindeki mermer kitabe (Kişisel arşiv, 2017)



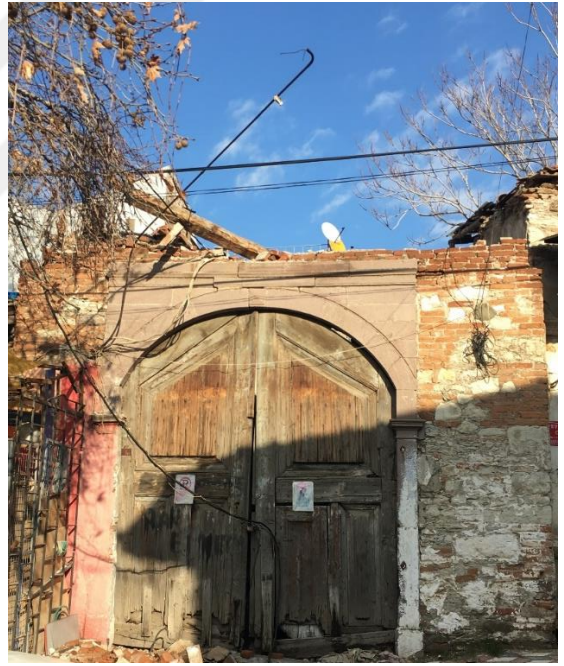
Şekil 2.48 Hanın batı ve güney boyunca uzanan, günümüze ulaşamayan konaklama birimi (Soma Belediyesi arşivi, 2010)



Şekil 2.49 Hanın güneybatıda yer alan harabe durumundaki ticari birimleri (Kişisel arşiv, 2017)



(a)



(b)

Şekil 2.50 a) Hanın Fevzi Çakmak Caddesi başında bulunan giriş cephesinin yıkılmadan önceki hali (Kişisel arşiv, 2016), b) Giriş cephesinin yıkıldıktan sonraki günümüz durumu (Kişisel arşiv, 2018)



Şekil 2.51 Yukarıdaki giriş cephesinin arka cephesi (Soma Belediyesi arşivi, 2010)

### **2.2.2 Sivil Mimarlık Örnekleri**

Soma'nın bilinen tarihi merkezinde ilk yerleşimin 15-16. yüzyıl civarlarında başladığı önceki bölümlerde belirtilmişti. Ancak bu tarihlerdeki sivil mimarlık örneklerine ulaşmak mümkün olmamaktadır. Soma'da görülebilen en eski konut tipi Türk evinin en ilkel hali olan sofasız plan tipidir. Dokuda ulaşılabilen en eski evler Karamanlı ve Cuma Mahallesi'nde bulunmaktadır. Bu mahallelerle birlikte Samsacı Mahallesi de Türk evinin dış sofalı, iç sofalı gibi değişen ve gelişen plan tiplerine sahip konutlarını barındırmaktadır.

Soma'da (20. yüzyılın ilk çeyreğine kadar) Türkler ile birlikte Rumlar da yaşamaktaydı. Arıcıoğlu'nun büyük oranda Başbakanlık Osmanlı Arşivleri'nden yararlanarak oluşturduğu çalışmaya göre, Soma'da Türkler dışında; önceden var olan yerli Rumlar ile sonradan (19. yüzyılın ikinci yarısında Yunan isyanı sonrasında



Yunanistan'ın bağımsızlığını kazanması ile) Yunanistan ve çevresinden gelen 'Helen Muhacirleri' bulunmaktaydı (Arıcıoğlu, 2014). Dolayısıyla Soma tarihi dokusunda bazı bölgelerde bir arada konumlanmış Rum konutlarının varlığı görülmektedir. Ticari merkezde bir arada bulunan Türkler ve Rumlar, konut alanlarında genellikle etnik ayrıma göre yerleşmişlerdir. Örneğin, ticari alanın güneyinde bulunan Soma geleneksel konutları büyük oranda Türk konutu özelliklerini gösterirken, ticari alanın batı ve doğusunda konumlanan geleneksel konutlar Rum konutu özelliklerini gösterebilmektedir (Ancak istisnalar da mevcuttur).

Alandaki 19-20. yüzyıl mimari özellikleri gösteren Rum konutları ile 17-18-19. yüzyıl mimari özellikleri gösteren Türk konutlarının kendilerine has ayrı parsel düzenleri, plan tipolojileri ve cephe kurguları bulunmaktadır. Bu kurgular Bölüm 4'te detaylı olarak incelenmiştir.

### **2.3 Değerlendirme**

Soma tarihi yerleşiminin doku analizi yapılmadan önce bölgenin tarihçesi hakkında bilgi sahibi olmak gerekmektedir. Bu nedenle, çalışmanın ilk olan bu bölümünde Soma'nın tarihine ilişkin bilimsel çalışmalar ile Soma'ya ait resmi tarihi kayıtların tercümesi üzerine yazılmış makalelerin incelenmesi ve ilçede bulunan tarihi kültür varlıkları dönemlemelerinin de dikkate alınmasıyla, Soma'nın yerleşim katmanları haritası oluşturulmuştur. Yapılan bu harita çalışmasında Soma'nın Osmanlı Dönemi'nde kurulmuş bir yerleşim olduğu görülmektedir. Haritada gösterilen alan, Soma'nın tarihi mahallelerinden olan Karamanlı, Cuma, Samsacı Mahalleleri ile Cumhuriyet Dönemi yerleşimi olan Namazgah ve Kurtuluş Mahallelerini kapsamaktadır. 20. yüzyıldan sonra kentin çeperi kuzey yönünde kent dışına doğru genişlemiş, bu çalışmaya konu olan harita sınırlarının dışına taşmıştır.

Soma'nın kurulan ilk mahallelerinden olan Cuma Mahallesi (15-16. yüzyıllarda), ilçede yerleşimin başladığı dönemden 20. yüzyılın ortasına kadar 'merkez' olma özelliğini sürdürmüştür; bu olgu 15-20. yüzyıllar arasındaki dönem boyunca bölgede inşa edilen anıtsal yapılardan anlaşılmaktadır. Osmanlı Dönemi Soma'sının ticari

kalbi olan Cuma Mahallesi'nde bulunan dini, ticari ve sağlık yapılarından çoğunun günümüze ulaştığı görölmektedir. Ancak, 20. yüzyılın ikinci yarısından sonra ilçede o dönemin getirdiği yeni işlevlerin bulunduğu bir merkez oluşturulması eski merkezin önemini kaybetmesine sebep olmuştur. Bu nedenle günümüze ulaşan tarihi ticari merkezde bulunan bu anıtsal yapılardan bazılarının bu süreçte işlevsiz kalması harabe veya kullanılamaz duruma gelmelerine sebep olmuştur. Soma tarihi dokusunun sahip olduğu çok sayıda anıtsal yapının var olduğunu göstermek amacıyla bölümün ilerleyen kısımlarında yerleşimin tarihsel sürecinin önemli parçası olan, tarihi ticari merkez ile ticari merkezi saran geleneksel konut alanlarında (Karamanlı ve Samsacı Mahallelerinde) yer alan koruma statüsü I. grup olan anıtsal nitelikli yapılar üzerinden bir inceleme yapılmıştır.

## BÖLÜM ÜÇ

### ÇALIŞMA ALANININ MEVCUT DURUMU VE FİZİKSEL ANALİZİ

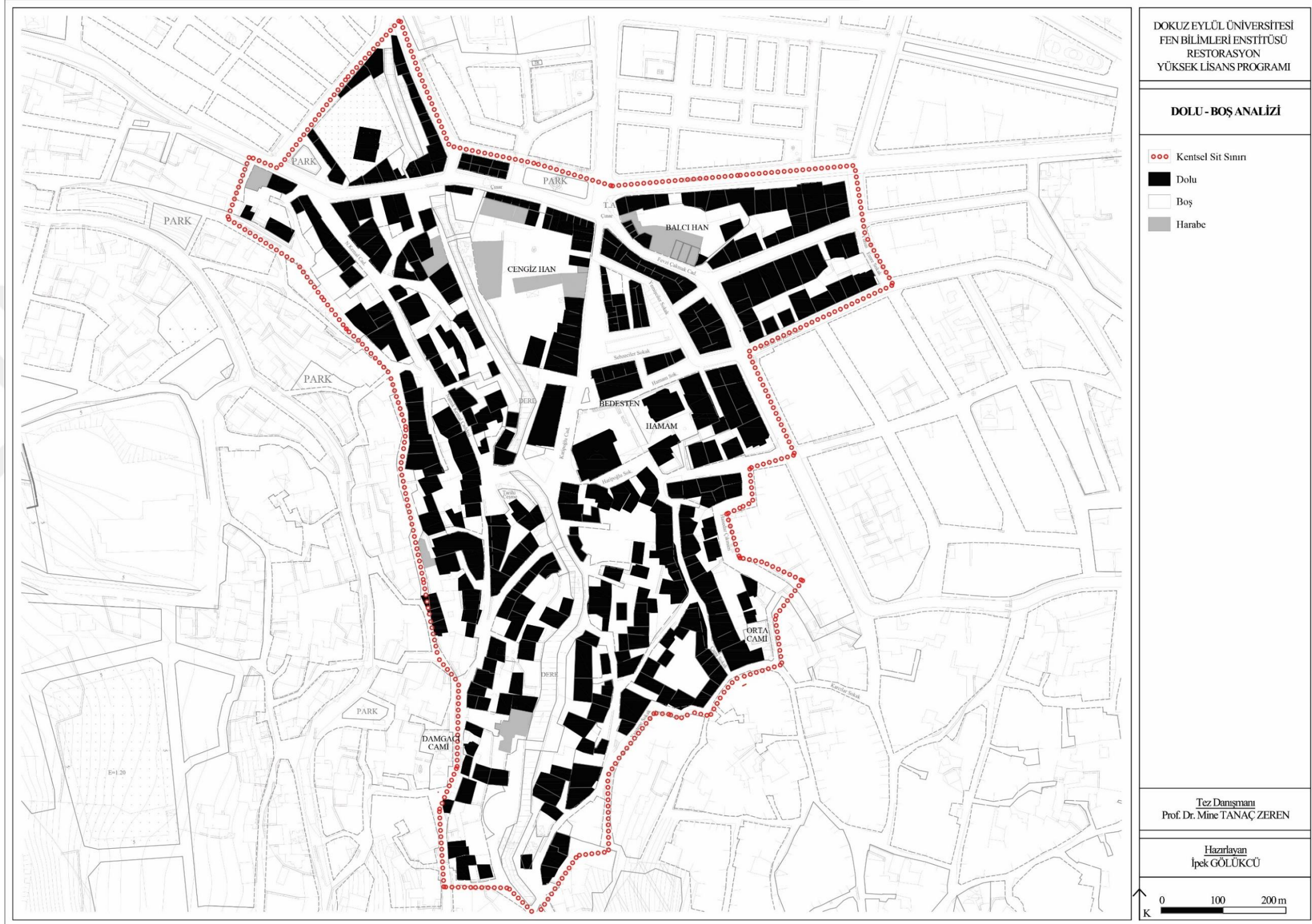
#### 3.1 Çalışma Alanının Mevcut Durumuna İlişkin Analizler

Bu bölümde yapılan analiz çalışmaları kentsel sit sınırı içerisindeki yapıları kapsamaktadır. Çalışma alanını tanımaya yönelik yapılan analiz çalışmaları; doluluk-boşluk, tescil durumu, harabiyet durumu, özgünlük durumu, kat adedi, özgün işlev ve sokak dokusu başlıkları altında toplanmıştır. Analizler, sit alanı içerisindeki tüm yapılar veya tescilli yapılar ile dokuya uyumlu yapılar özelinde incelenmiştir.

##### 3.1.1 Doluluk - Boşluk Analizi

Çalışma alanı Soma'nın en eski yerleşim bölgesi olduğu için, alanda geçmişten günümüze inşa edilen yapıların dönemsel olarak arttığı ve meydana gelen katmanlaşmanın bölgede doluluk anlamında bir yoğunluk oluşturduğu görülmüştür (Şekil 3.1). Alanda yollar haricindeki küçük boşluklar genellikle evlerin bahçelerini, büyük boşluklar ise parkların veya sağlık ocağı, cami, han gibi anıtsal yapıların bahçelerini/avlularını oluşturmaktadır. Bazı yerlerde yapılarla çevrili bir alanın ortasının boş olduğu görülmektedir. Genellikle sokaktan giriş alan konutların bahçeleri arkada konumlandığı için yapı adalarının ortasında bulunan bu boşlukları yapılara ait bahçeler oluşturmaktadır.

Paftada 'harabe' olarak işaretlenmiş alanlar ise çatısı, döşemeleri ve genellikle çoğu duvarı günümüze ulaşmamış yapılardır, bu nedenle bu yapılar haritada dolu veya boş olarak nitelendirilemeyip ayrı bir kategoride gösterilmektedir.

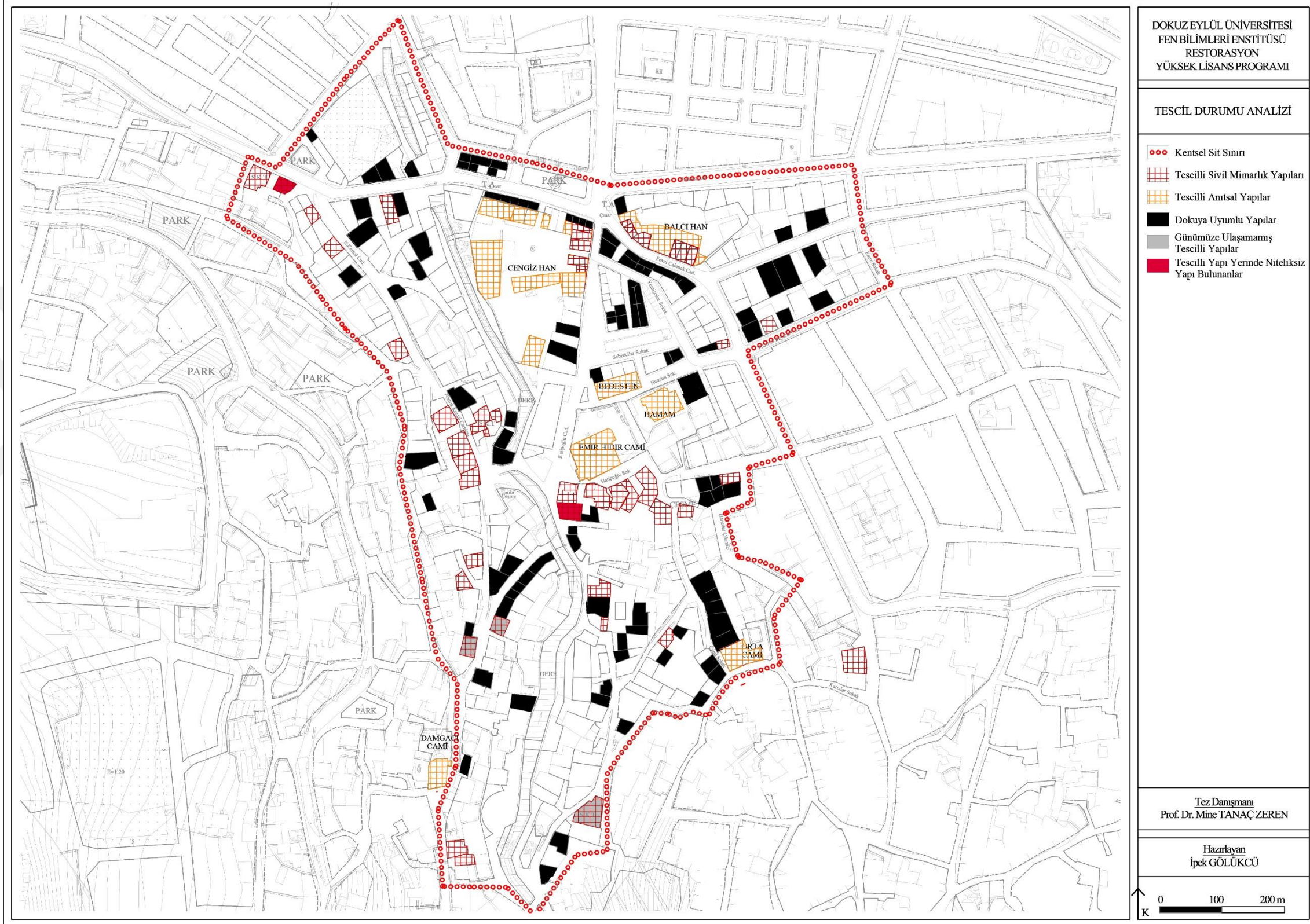


Şekil 3.1 Dolu-Boş analizi paftası

### **3.1.2 Tescil Durumu Analizi**

İzmir 2 Nolu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 02.04.2003 tarih ve 11489 sayılı kararı ile kentsel sit alanı ilan edilen alanda 51 adet, sit alanı dışında kalan yerlerde ise 2 adet olmak üzere Soma'da toplam 53 adet tescilli yapı vardır (Şekil 3.2). Tescilli yapıların 7 tanesi (3 cami, 1 bedesten, 1 hamam, 2 han) anıtsal yapı (Şekil 3.3), 46 tanesi ise sivil mimarlık örneğidir (Şekil 3.4). Bu 53 adet yapının 1 tanesi 1988 yılında, 35 tanesi 1998 yılında, 2 tanesi 2002 yılında, 7 tanesi 2004 yılında, diğer 7 tanesi 2016 yılında, son olarak tescillenen 1 tanesi de 2018 yılında korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilmiştir (Ek 1). Tescilli yapılar haricinde alanda 107 adet dokuyla uyumlu yapı bulunmaktadır (Şekil 3.5). Bu yapılar içerisinde Cumhuriyet Dönemi ve sonrası mimari üslubunu yansıtan konutlar, eski ticari merkezde bulunan yığma tuğla yapım sistemine sahip dükkanlar ile Türk ve Rum konutu özelliklerini yansıtan geleneksel konutlar bulunmaktadır.

Alanda tescilli görünen ancak günümüze ulaşamayan 5 adet yapı bulunmaktadır, bu yapılardan; 3 tanesinin parselinde yapıya dair hiçbir kalıntı bulunmayıp (Şekil 3.6, Şekil 3.7, Şekil 3.8), parsel mevcutta boş olarak durmaktadır, 2 tanesi ise zamanında yıkılarak yerlerine yeni, niteliksiz yapılar inşa edilmiştir (Şekil 3.9, Şekil 3.10).



Şekil 3.2 Tescil durumu analizi paftası



Şekil 3.3 Tescilli anıtsal yapılara örnekler; a) Emir Hıdır Camii, b) Bedesten, c) Çifte Hamam (Kişisel arşiv, 2017)



Şekil 3.4 Tescilli sivil mimarlık örneklerinin bulunduğu bir sokak (Görünen tüm yapılar tescillidir.) (Kişisel arşiv, 2019)

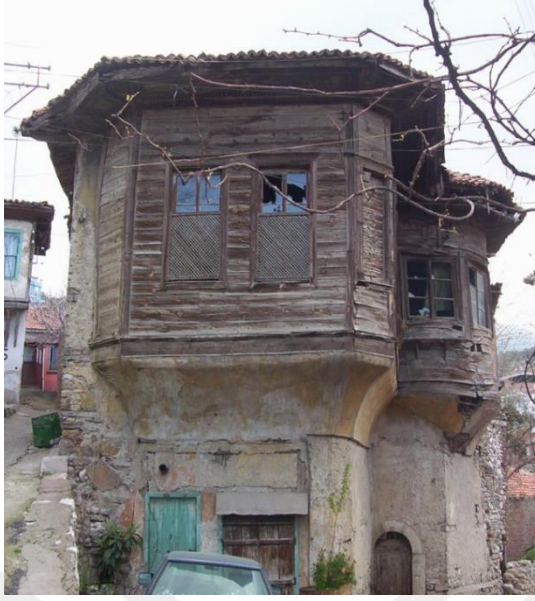


Şekil 3.5 Tescilli olmayan dokuya uyumlu yapılara örnekler (Kişisel arşiv, 2018)

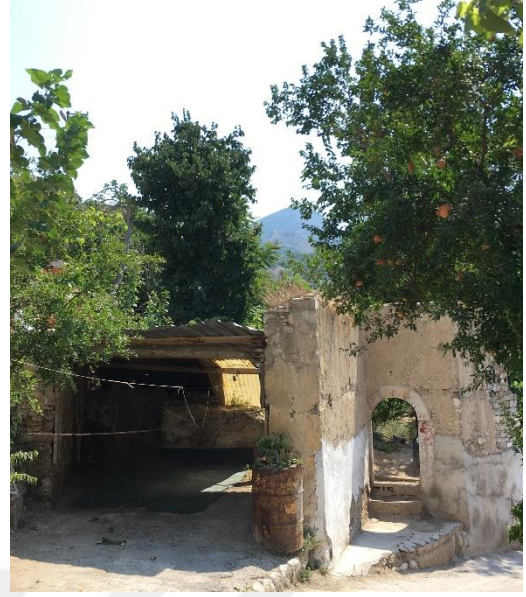
TÜRKİYE	KÜLTÜR VE TABİAT VARLIKLARINI KORUMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ		ANIT	Harita No: 22									
İLİ MANİSA	İLÇESİ SOMA	Mahalle Köy Veba Mevri	KORUMA DURUMU	ANITSAL	1	2	3						
Şukak ve Kapi No:	KADASTRO PARTE: 26-28 ADA: 240 PARSEL: 9		CEVRESİ	CEVRESSEL	1	2	3						
ADI KONUT	YAPIMIN	YAPAN	MİMARİ ÇİZİM (Eski):	Çevreye aykırı									
	YAPIM TARİHİ	KITABE	VAZİYET										
GENEL TANIM													
İki katlı ön cephesi çıkmalı pencere yoğunluğu üst kata verilmiş bağdadi bir yapıdır. Çıkmanın ortasında bulunan ana pencerenin üzerinde yapıyı tanımlayan bir küçülme vardır. Yapının iç planı da Soma geleneksel mimariyi temsil etmektedir. Korunması gereken özgün bir yapıdır.													
KORUMA DURUMU	A K C	İYİ O F	TAŞIYICI YAPILAR	X	DIŞ YAPILAR	A Y	ÜST YAPILAR	A X C	SÜSLEMELER ELEMENTLERİ	A X C	HUTUBET	X A B C	YOK
VAZİYET PLANI													
SÜZLEMELER													

Şekil 3.6 240 Ada 9 Parseldeki mevcutta bulunmayan tescilli yapı (İzmir 2 Nolu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu arşivi, 1998)





(a)



(b)

Şekil 3.7 a) 214 Ada 50 Parseldeki mevcutta bulunmayan tescilli yapı (Soma Belediyesi arşivi, 2010),  
b) Mevcutta bulunmayan tescilli yapı parselinin mevcut durumu (Kişisel arşiv, 2018)



Şekil 3.8 238 Ada 29 Parseldeki tescil işleminden bir süre sonra yıkılıp günümüze yalnızca yığma taş duvarı kalan yapı (Kişisel arşiv, 2019)



(a)



(b)

Şekil 3.9 a) 256 Ada 11 Parseldeki mevcutta bulunmayan tescilli yapı (İzmir 2 Nolu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu arşivi, 1998), b) Tescilli yapının yerine yapılan mevcuttaki niteliksiz yapı (Kişisel arşiv, 2018)



(a)



(b)

Şekil 3.10 a) 206 Ada 34 Parseldeki (sağdaki yapı) mevcutta bulunmayan tescilli yapı (İzmir 2 Nolu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu arşivi, 1998), b) Tescilli yapının yerine yapılan mevcuttaki niteliksiz yapı (Kişisel arşiv, 2018)

### 3.1.3 Harabiyet Analizi

Bu analiz yalnızca tescilli ve dokuya uyumlu yapılar için yapılmıştır (Şekil 3.11). 159 yapıdan 78 tanesi esaslı onarım gerektiren (Şekil 3.12), 67 tanesi basit onarım gerektiren (Şekil 3.13), 9 tanesi de onarım gerektirmeyen yapılardır (Şekil 3.14). Tescilli yapılar içerisinde (Cengiz Han'daki bazı dükkanlar, Balcı Han'ın büyük bir kısmı ve Eski Sıtma Savaş Binası) harabe durumda olan yapılar vardır (Şekil 3.15), bunlar 'Harabe' lejantında gösterilmiştir. 159 yapı içerisinde haritada farklı renkte

belirtilen 5 tescilli yapı ise günümüze ulaşamadığı için değerlendirmeye alınamamıştır. Harabe durumunda olan yapılar ‘Esaslı Onarım Gerektiren Yapılar’ kategorisinde değerlendirilemeyecek kadar yitirilmiş olan yapılardır.

Onarım gerektirmeyen 9 adet yapıdan; 2 tanesi cami, 2 tanesi sosyal kültürel tesis ve dernek olmak üzere restore edilmiş konutlar, 5 tanesi de özgün işlevleri ile kullanılan konutlardır. Kendi sahipleri tarafından onarılan konutların onarım sonrası özgün niteliklerden bazılarını yitirdikleri görülmüştür. Basit onarım gerektiren 67 adet yapı; strüktürel bozulmaların görülmediği, malzeme bozulmaları veya kayıplarının görüldüğü konut ve dükkan yapılarıdır. Esaslı onarım gerektiren 78 yapı arasında ise nitelikli, Türk evi özelliklerini yansıtan konutlar ile Bedesten, Hamam, Damgacı Camii, Balcı Han ve Cengiz Han gibi önemli anıtsal yapılar bulunmaktadır. Ne yazık ki bu yapılar malzeme bozulmaları ve kayıplarının yanı sıra strüktürel bozulmaların (çökme, derz boşalması, düşeyden kayma, strüktürel çatlak vb.) görüldüğü yapılardır.





Şekil 3.12 Esaslı onarım yapılması gereken 255 Ada 4 Parseldeki tescilli yapının ön ve arka cephesi (Kişisel arşiv, 2018)



Şekil 3.13 Basit onarım gerektiren yapı örneği (Kişisel arşiv, 2017)



Şekil 3.14 Onarım gerektirmeyen 181 Ada 1 Parseldeki Emir Hıdır Camii (Kişisel arşiv, 2017)

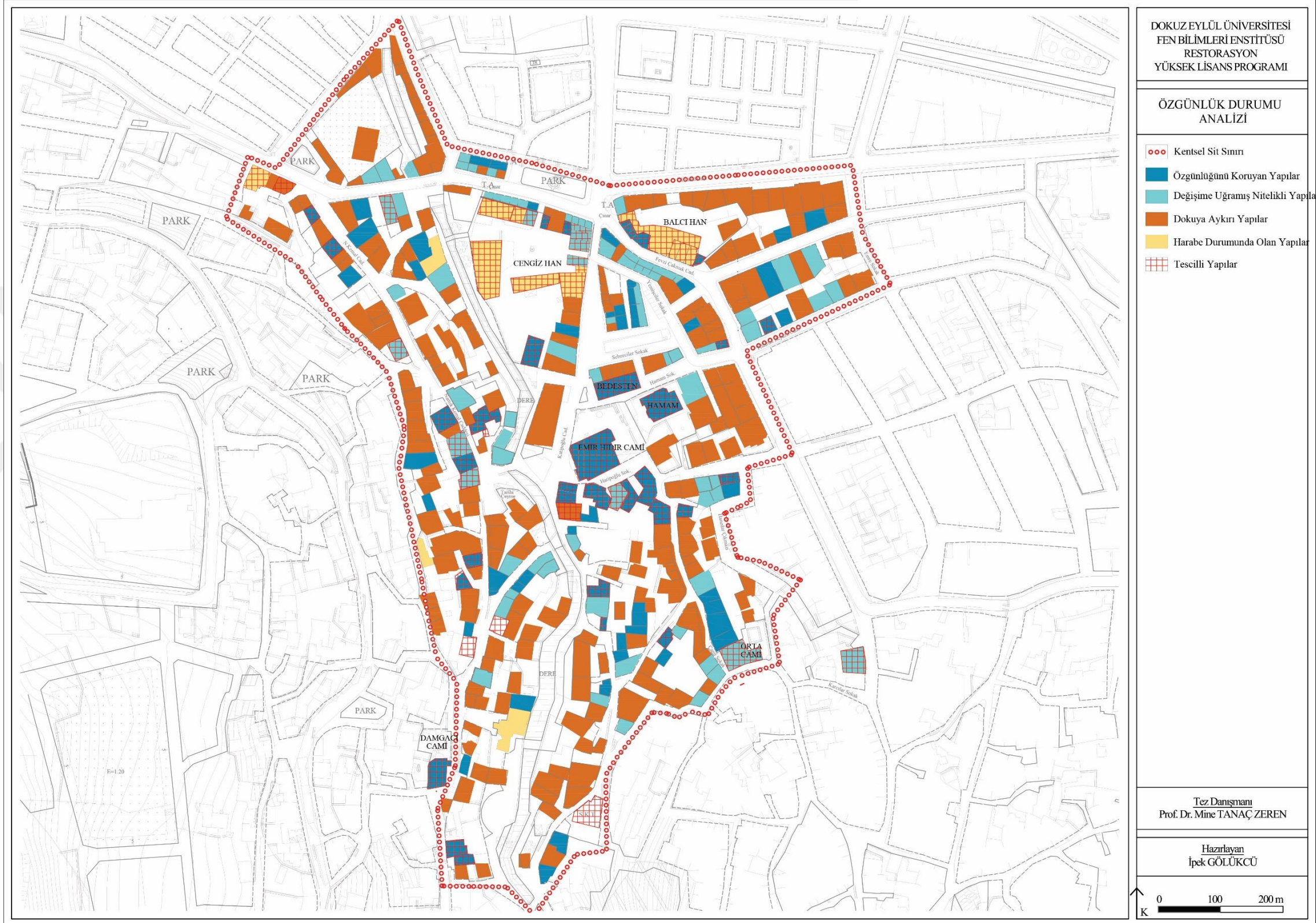


Şekil 3.15 79 Ada 27, 28, 29 Parsellerindeki Balıcı Han'ın harabe olan dükkanları (Kişisel arşiv, 2017)

### **3.1.4 Özgünlük Durumu Analizi**

Kentsel sit alanı içerisinde 225 adet dokuya aykırı yapı, 78 adet değişime uğramış nitelikli yapı, 77 adet de özgünlüğünü koruyan yapı bulunmaktadır (Şekil 3.16). ‘Harabe’ olarak işaretlenmiş yapıların da özgün dokularının korunduğu, değişime uğramadığı genel olarak görülmektedir ancak yıkılan kısımlarının nasıl olduğu bilinemediğinden ayrı bir lejant içerisinde değerlendirilmektedirler. Dokuya aykırı yapılaşmalar, ticari ve konut bölgeleri içerisinde dağınık vaziyette konumlanmaktadır. Tarihi nitelikteki yapılarla farklı yükseklikte, farklı malzemede, aykırı bir mimari dilde inşa edilmiş yapılar ‘Dokuya Aykırı Yapılar’ kategorisinde değerlendirilirken (Şekil 3.17), ‘Değişime Uğramış Nitelikli Yapılar’ yapı elemanlarının (kapılar, pencere doğramaları, çatı kaplamaları gibi) günümüz koşullarına göre değiştirildiğı veya bazı yapı bölümlerinin (çıkmalara gibi) iptal edildiğı, yanlış onarımlar yapılmış yapılardır (Şekil 3.18). ‘Özgünlüğünü Koruyan Yapılar’ ise yapının inşa edildiğı dönemdeki özgün plan şeması ve cephe kurgusunun (özgün mimari elemanlar ve malzemeleri ile) korunduğu yapılardır (Şekil 3.19).

Tescilli yapılardan 33 tanesi özgünlüğünü korurken, 10 tanesi değişime uğramıştır. 256 ada 11 parsel ile 206 ada 34 parseldeki iki tescilli yapı zamanında yıkıldığında yerine niteliksiz yapılar inşa edildiğı için bu yapılar ‘Dokuya Aykırı Yapılar’ kategorisinde değerlendirilmiştir (Diğer tescilli yapılar ise harabe durumundadır.)



Şekil 3.16 Özgünlük durumu analizi paftası





Şekil 3.17 Dokuya aykırı olan yapılara bir örnek (Kişisel arşiv, 2017)



Şekil 3.18 255 Ada 20 Parseldeki değişime uğramış tescilli yapı (Kişisel arşiv, 2017)



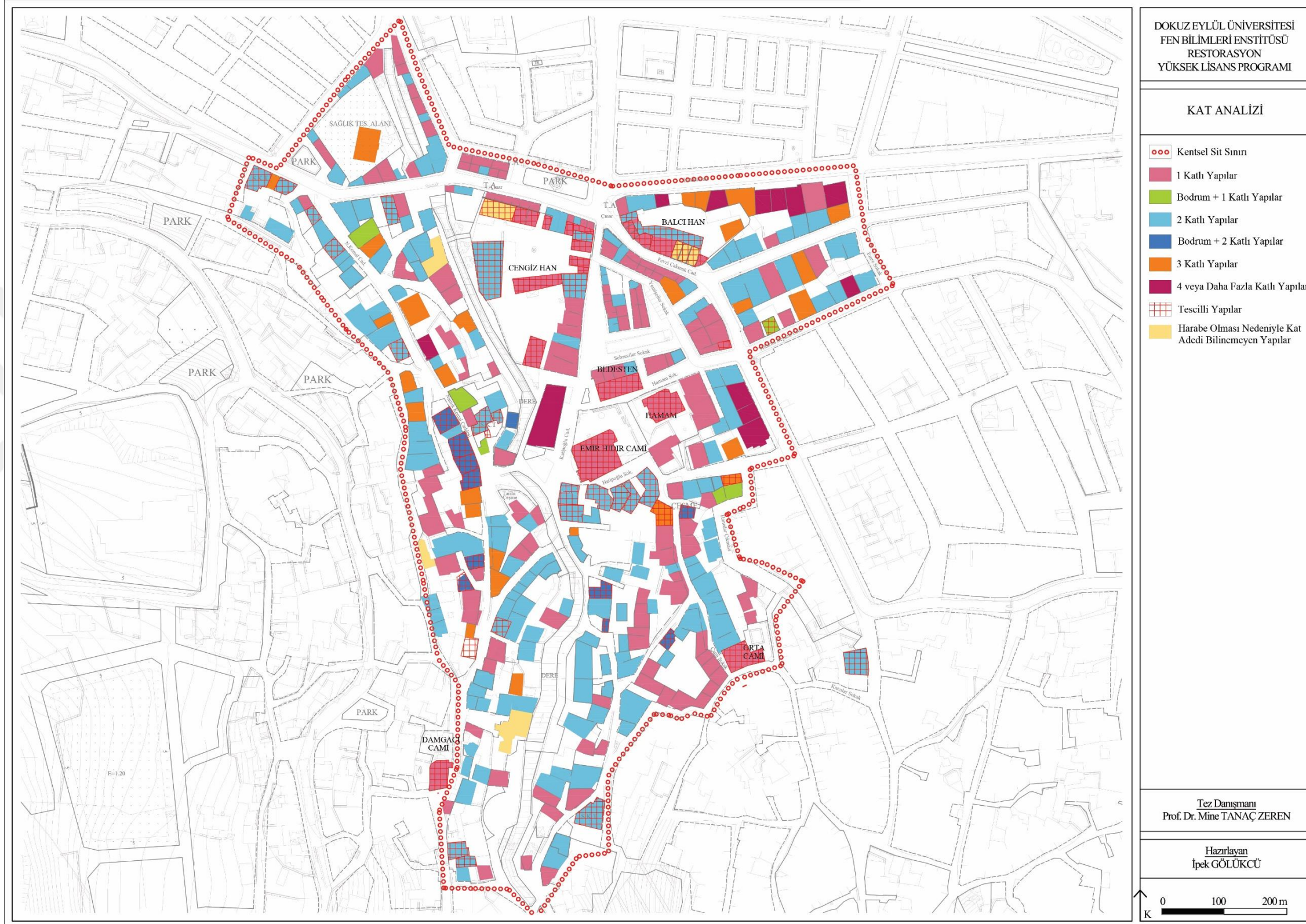
Şekil 3.19 203 Ada 9 Parseldeki özgünlüğü korunmuş tescilli yapı (Kişisel arşiv, 2019)

### 3.1.5 Kat Adedi Analizi

Alanda 155 adet tek katlı, 7 adet bodrum+1 katlı, 177 adet 2 katlı, 11 adet bodrum+2 katlı, 28 adet 3 katlı, 12 adet de 4 veya daha fazla katlı yapı bulunmaktadır (Şekil 3.20). Harabe olması nedeniyle kat adedi bilinmeyen yalnızca 7 adet yapı vardır; bu yapılar için herhangi bir belge veya fotoğrafa rastlanılamamıştır. Diğer harabe olan yapılar ile günümüze ulaşamamış tescilli yapıların kat adetleri Soma Belediyesi arşivi ile İzmir 2 Nolu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu arşivinden ulaşılan belge ve fotoğraflardan elde edilen bulgular doğrultusunda paftaya işlenmiştir (Şekil 3.21, Şekil 3.22, Şekil 3.23, Şekil 3.24).

Haritada tek katlı yapıları konutlardan çok dükkanlar, dini yapılar, hamam, bedesten ve hanlar oluşturmaktadır (Şekil 3.25). Alanda görülen, bodrum+1 katlı

olarak işaretlenmiş yapılar Rum konutu veya Cumhuriyet Dönemi konutu özelliklerini taşıyan konutlardır (Şekil 3.26). Bu tür yapılar alan içerisinde dağınık şekilde görüldüğü gibi, kentsel sit sınırı dışında kalan Ulupınar Mevkii tarafında da yoğunlaşmaktadırlar. Alanda en fazla görülen yapılar ise 2 katlı yapılardır (Şekil 3.27 (a)). 2 katlı yapılar konut işlevinde olabildiği gibi ticari işlevde de olabilmektedir, örneğin; 2 katlı zemin kat ticari, üst kat konaklama işlevinde olan han yapıları bulunmaktadır (Şekil 3.24). 3, 4 veya daha fazla katlı yapılar genellikle konut veya ticaret+konut işlevindeki yapılardır (Şekil 3.27 (b)). Tarihi nitelikteki konutlar genellikle bodrum+1, bodrum+2, 2 veya 3 katlı yapılardır. 4 veya daha fazla katlı yapılar ise dokuya aykırı yapılaşan konutlardır. Bu yapılar genellikle kentsel sit sınırı içerisinde Kurtuluş Mahallesi taraflarında yoğunlaşmıştır. Kurtuluş Mahallesi'nin büyük bir kısmı ve sit sınırı dışarısında kalan alanlarda çok katlı yapılaşmalar sit alanı içerisine göre çok daha yaygın görülmektedir. Eski yerleşim bölgesi içerisindeki çok katlı olan tek yapı Emir Hıdır Camii ile Bedestenin batısında bulunan eski bir hanın (Çukur Han) yerine inşa edilen 5 katlı apartman yapısıdır (Şekil 3.28).



Şekil 3.20 Kat adedi analizi paftası



Şekil 3.21 Cengiz Han'ın günümüzde harabe olan doğu kanadındaki iki katlı konaklama yapısı ve yanındaki tek katlı yapı (Özgünde tek katlı olduğu görülen yapı bugün iki katlıdır.) (İzmir 2 Nolu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu arşivi, 2004)



Şekil 3.22 Cengiz Han'ın güney kanadında bulunan günümüzde harabe olan tek katlı yapı (Günümüze çatı ve silmeleri ulaşmadığı için yapının tek mi iki katlı mı olduğu anlaşılamıyordu.) (İzmir 2 Nolu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu arşivi, 1987)



Şekil 3.23 Cengiz Han'ın batısında bulunan bir dönem sinema olarak kullanılan (Günümüzde harabedir.) iki katlı yapı (İzmir 2 Nolu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu arşivi, 2004)



Şekil 3.24 Balcı Han'ın günümüzde harabe olan iki katlı konaklama yapısı (İzmir 2 Nolu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu arşivi, 2016)



(a)



(b)

Şekil 3.25 Alandaki tek katlı yapılara örnekler; a) Bedesten (Kişisel arşiv, 2017), b) Emir Hıdır Camii (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 3.26 Bodrum +1 katlı yapılara bir örnek (Kişisel arşiv, 2017)



(a)



(b)

Şekil 3.27 a) Dokudaki iki katlı yapı örneği, b) Dokudaki üç katlı yapı örneği (Kişisel arşiv, 2017)



Şekil 3.28 Emir Hıdır Camii'nin yanındaki beş katlı apartman yapısı (Kişisel arşiv, 2018)

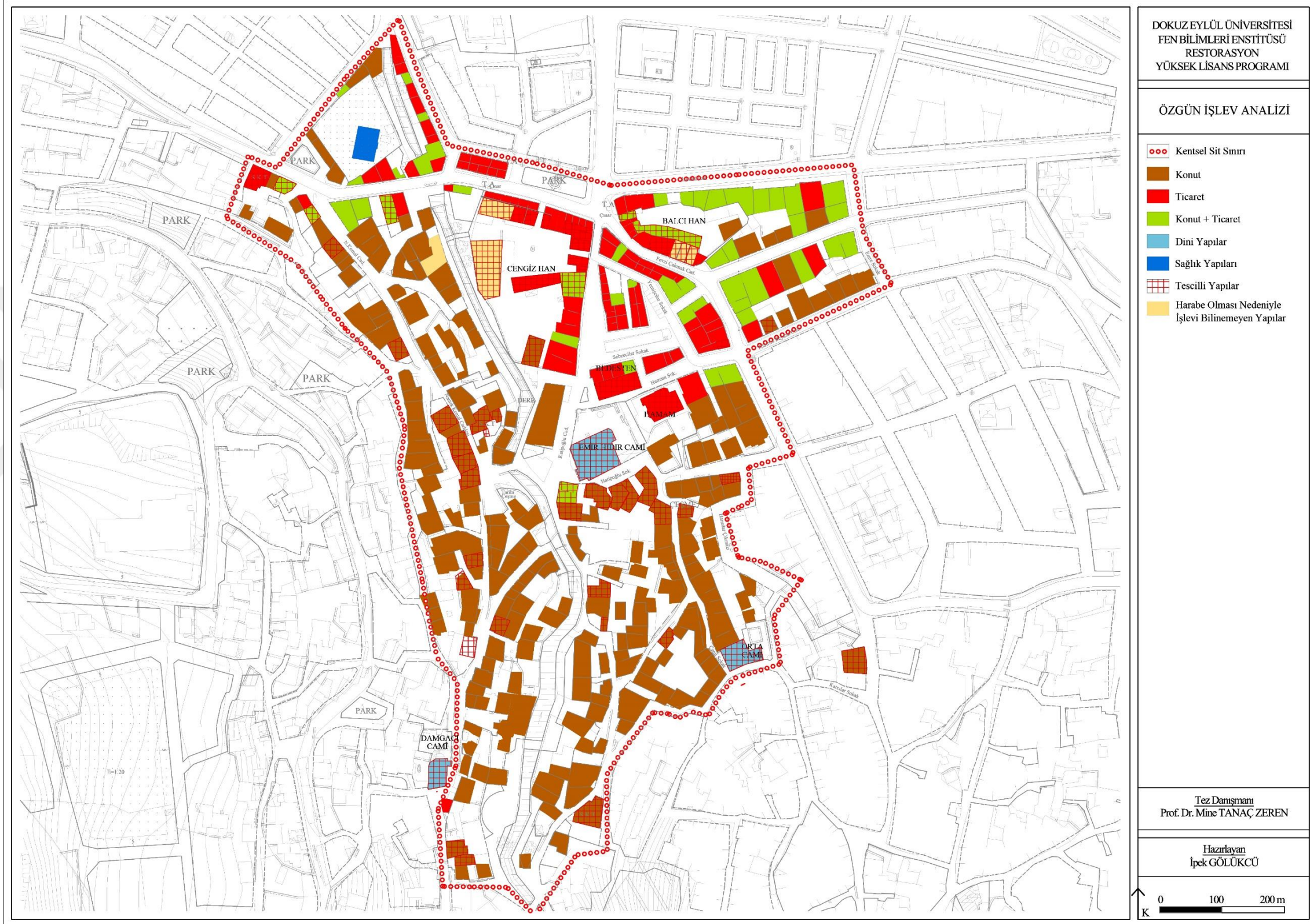
### ***3.1.6 Özgün İşlev Analizi***

Yerleşimde konut alanı ile ticaret alanı bölgeleri net olarak görülmektedir (Şekil 3.29). Çalışmanın 'Yerleşimin Tarihsel Gelişim Süreci' adlı 2.1 nolu bölümünde eski ticari merkezin Cuma Mahallesi olduğu belirtilmişti. Osmanlı kenti özelliklerini yansıtan bu tarihi ticari merkezde (Şekil 3.30); dükkanlar, hamam, cuma camisi, bedesten ve hanlar bulunmaktadır. Geleneksel konut alanları ticari merkezin üç tarafını çevreleyecek şekilde konumlanmaktadır. Tarihi ticaret alanının doğu ve batısında genellikle Rum konutu özelliklerini yansıtan mahalleler bulunurken, güneyinde Türk evi özelliklerini yansıtan mahalleler bulunmaktadır. Ticari merkezin güneyi yalnızca konut bölgesidir (Şekil 3.31), Damgacı Camii'nin karşısındaki bir mahalle bakkalı haricinde alanda konut+ticaret kullanımları dahi görülmemektedir. Konut+ticaret kullanımı ticaret merkezi olan Cuma Mahallesi'nde dükkanların bulunduğu yerlerde veya ticari alan ile konut alanı arasındaki geçiş bölümlerinde yer almaktadır (Şekil 3.32). Haritada işaretlenen konut+ticaret işlevine günümüz binalarının yanı sıra tarihi niteliği olan konutlarda da rastlanılır (Bazı Türk ve Rum konutlarında zemin katın bir bölümü bağımsız girişli dükkana ayrılmıştır.). Bunlar



haricinde alanda 3 tane dini yapı (Üçü de tarihi camidir.) (Şekil 3.33), 1 tane sağlık tesisi (Dokuya aykırı bir yapıdır.) bulunmaktadır.

Harabe olması nedeniyle işlevi bilinmeyen yapılar ise Cengiz Han ve Balcı Han bünyesinde bulunan yapılardan bazılarıdır. Örneğin Cengiz Han'ın batısında bulunan büyükçe yapı, güneybatısında bulunan yapılar ve Balcı Han'ın güneyinde bulunan sarı ile işaretlenmiş yapıların kat adetlerinin bilinmemesi (Tek katlı olanlar ticaret, iki katlı olanlar konut işlevinde işaretlenmektedir.) nedeniyle işlevleri de bilinmemiştir. Cengiz Han'ın içerisinde, batı kısımda bulunan büyükçe yapı İzmir 2 Nolu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu arşivinden alınan bilgilere göre kat analizinde iki katlı olarak işaretlenmiştir ancak ikinci katın ne kadar önce yapıldığı anlaşılamamaktadır; ikinci kat duvarlarının biri zemin kat duvarı gibi aynı taş malzemeden yapılmışken, diğer duvarları daha günümüzde kullanılan benzer taş malzemedendir ancak açılan pencereler de zemin kattaki açıklık diline benzememektedir, bu nedenle ikinci katın yapının ilk yapıldığı dönemde inşa edildiği bilinemediğinden işlevi işaretlenememiştir.



Şekil 3.29 Özgün işlev analizi paftası



Şekil 3.30 Cuma Mahallesi'nde bulunan ticari merkezden bir görüntü (Resimdeki tescilli bir kahvehanedir.) (Kişisel arşiv, 2017)



Şekil 3.31 Alanın güneyindeki konut dokusu (Kişisel arşiv, 2017)



Şekil 3.32 Konut + ticaret işlevine örnek bir yapı (Kişisel arşiv, 2017)



Şekil 3.33 Konut alanındaki dini yapı (Damgacı Camii) (Kişisel arşiv, 2018)

### ***3.1.7 Sokak Dokusu Analizi***

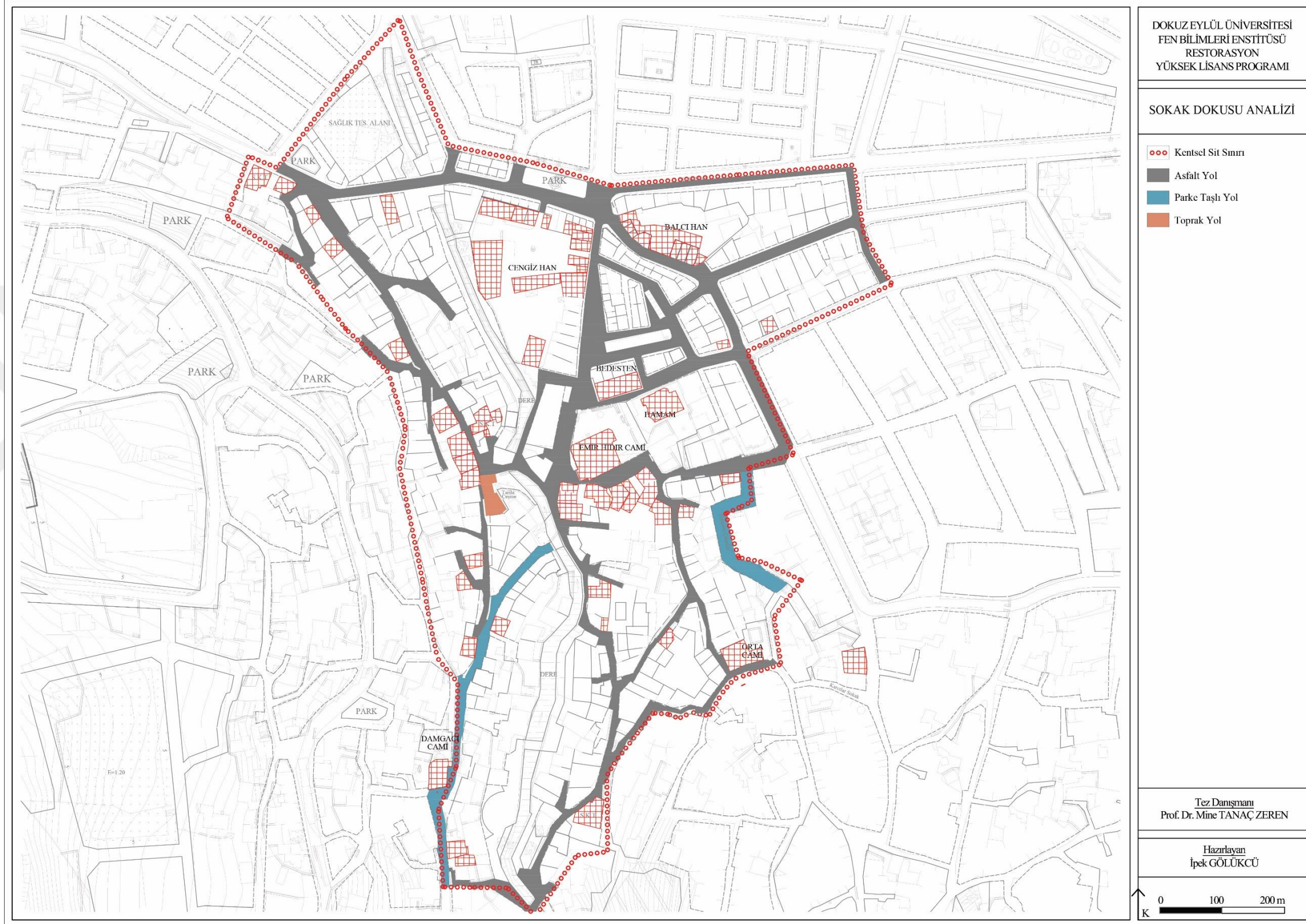
Analiz çalışmalarının yapıldığı tarihi dokuda sokaklar organik formda biçimlenmiştir ve genellikle yer şekli nedeniyle eğimlidir. Kentsel sit alanının güneyinde bulunan Türk konutlarından oluşan mahallelerde çıkmaz sokakların

varlığı göze çarpmaktadır (Şekil 3.34). Çıkmaz sokaklardan yolun sonunda bulunan yüksek bahçe duvarlı konutlara ulaşılmaktadır.

Alandaki yolların tümüne yakını asfalt ile kaplanmıştır. Yalnızca Damgacı Camii'nin bulunduğu sokaktan aşağıya, Kazım Karabekir Caddesi'ne kadar inen yol ile Orta Camii'nin alt kısmındaki Hanedar çıkmazı yolu parke taşı kaplanmıştır (Şekil 3.35).

Soma Belediyesi arşivindeki fotoğraflarda, alandaki tarihi dokuya dair tespit edilen özgün taş döşemeye (Şekil 3.36) mevcutta hiçbir yolda rastlanılamamıştır.





Şekil 3.34 Sokak dokusu analizi paftası



Şekil 3.35 Asfalt ile parke taşı kaplanmış yol örnekleri (Kişisel arşiv, 2018)



Şekil 3.36 Soma tarihi ticari merkeze ait eski bir fotoğraf (Özgün taş döşeme resimde görülmektedir.) (Soma Belediyesi arşivi, 1945)

### 3.2 Değerlendirme

Bu bölümde, çalışma alanını tanımaya yönelik Soma kentsel sit sınırı ve çevresindeki tescilli yapılar özelinde doku analizi çalışmaları yapılmıştır. Gerçekleştirilen bu çalışma ile Soma tarihi dokusunu oluşturan nitelikli yapı stoğunu ortaya çıkarmak ve alanın mevcut korunmuşluk durumu üzerinden alana ilişkin

koruma sorunlarının tespiti ile koruma kararları üretmek hedeflenmiştir. Analiz çalışmaları sonucunda alanda tespit edilen nitelikli, dokuya uyumlu ve özgünlüğünü korumuş yapılardan erişilebilir durumda olanlar bir sonraki bölümde tipoloji çalışmaları yapmak üzere detaylı incelenmiştir.

Alanda tescilli 46 adet sivil mimarlık örneği ile 7 adet anıtsal yapı haricinde, 107 adet tescil statüsü bulunmayan ‘Dokuya Uyumlu Yapı’ bulunmaktadır. Haritada işaretlenen dokuya uyumlu yapılardan özgünlüğü korunmuş durumda olanlarda belgeleme amacıyla envanter çalışması yapılmıştır (Yapılan doku analizi çalışmalarına göre, çalışma alanında bulunan 380 yapıdan yalnızca %20 sinin özgünlüğü korunmuş durumdadır).

Kentsel sit alanı içerisinde yer alan 380 yapıdan %59 unun ‘Dokuya Aykırı Yapı’ olduğu tespit edilmiştir. Elde edilen bu veri sonucunda alanda, alanın karakteristiğini ve silüetini olumsuz yönde etkileyen yapıların yoğunlukta olması bir koruma probleminin varlığını ortaya çıkarmıştır. Yine bu 380 yapıdan %21’inin ise ‘Değişime Uğramış Nitelikli Yapı’ olduğu görülmüştür. Bu veri de; tescilli veya dokuya uyumlu olan geleneksel konutların genellikle yanlış onarım ve kullanım gibi nedenler sonucu değiştirilerek, özgün bazı niteliklerini yitirdiklerini göstermektedir.

Alandaki yapıların kullanım/terk durumuna ışık tutan Harabiyet Analizi’nde ise tescilli ve dokuya uyumlu olan 159 yapıdan değişime uğramış durumda olanlarının (ev sakinlerinin ihtiyaca veya isteğe göre ‘yenilemeye’ çalışması sebebiyle) genellikle kullanımda olan yapılar olduğu, özgünlüğünü koruyan yapıların ise genellikle kullanılmayan, terk edilmiş durumda olan yapılar olduğu göze çarpmaktadır. Ancak özgünlüğünü korumuş yapı çoğunluğu kullanılmadığı için esaslı onarıma ihtiyaç duyacak duruma gelmiştir (159 yapıdan %49 unun esaslı onarıma gerek duyduğu tespit edilmiştir). Yapılan bu analizler göstermektedir ki; kullanılmayan yapılar genellikle özgünlüğü korunmuş ancak hasarlı, kullanılan yapılar ise değişime uğratılmış ancak onarılmış vaziyettedir. Bu tespit kültürel mirasın korunmasında ‘insan’ faktörünün etkisini ortaya koymaktadır. Konutlar



kullanılarak yaşmalı, ayakta kalmalı fakat koruma bilinci ile onarılmalı, tarihi kimliklerini kaybetmemelidir.



## BÖLÜM DÖRT

### KENTSEL SİT İÇERİSİNDE KONUMLANAN GELENEKSEL KONUTLARIN MİMARİ ÖZELLİKLERİ

Bu bölümde, Soma geleneksel konutlarının mimari özellikleri; parsel düzeni, plan kurgusu, taşıyıcı sistem ve cephe kurgusu başlıkları altında incelenecektir. Bu çalışma, kentsel sit sınırı içerisindeki tescilli ve dokuya uyumlu olan toplam 155 yapı arasından özgünlüğü korunmuş ve erişilebilir durumda olanlar seçilerek yapılmıştır. Yapılan çalışmalarda yapıların mimari özelliklerinin Rum ve Türk konutu olarak ayrılık gösterdiği görülmüştür. Bu nedenle konutların tespit edilen mimari özellikleri Rum ve Türk konutu olarak ayrı incelenecektir.

#### 4.1 Parsel Düzeni

Parsel düzeninin deşifre edilebilmesi için alanda 70 yapı incelenmiştir. İncelenen bu yapılar; tescilli ve dokuya uyumlu konut yapılarıdır. Yapılan çalışma kapsamında, 9 tip parsel düzeninin yaygın olarak görüldüğü tespit edilmiştir (Şekil 4.1). Bu yapılardan bazıları ara parsellerde, bazıları köşe parsellerde bulunmaktadır. İncelenen 70 yapıdan 29' u Rum, 41' i Türk konutu özellikleri göstermektedir. Rum konutlarında en yaygın görülen parsel düzeninin (29 yapıdan 10' unda) 'E Tipi' daha sonra 'D Tipi' olduğu görülmüştür. Türk konutlarında en yaygın görülen parsel düzenleri ise 'G Tipi' (41 yapıdan 12' si) daha sonra 'I' ile 'H' tipleridir (Şekil 4.2). Bu tespitten hareketle; Rum konutlarında genellikle sokak-yapı-bahçe ilişkisi bulunduğu, Türk konutlarında ise sokak-konut ve sokak-bahçe-konut ilişkisi bulunduğu görülmektedir.

Oldukça benzer plan kurgusuna sahip olduğu görülen bazı konutların arkalarında/yanlarında özgünde bahçe olması beklenirken, bu alanlara başka yapılar inşa edilmesiyle bahçe-konut ilişkisi okunamamıştır. 'G Tipi' parsel düzeni sayısının buna bağlı olarak oldukça fazla olduğu düşünülmektedir.

Belirlenen parsel düzenleri;

A TİPİ: Yapıya girişin eğimsiz ön cepheden yapıldığı, bağımsız yan girişli, arkada bahçesi bulunan parsel.

B TİPİ: Yapıya girişin ön cephede bulunan avludan yapıldığı parsel.

C TİPİ: Yapıya girişin hem ön cepheden hem de bağımsız girişi bulunan yan bahçeden yapıldığı parsel.

D TİPİ: Yapıya girişin ön cephede, dükkan ve konut olmak üzere 2 ayrı yerden yapıldığı, arkada bahçesi bulunan parsel.

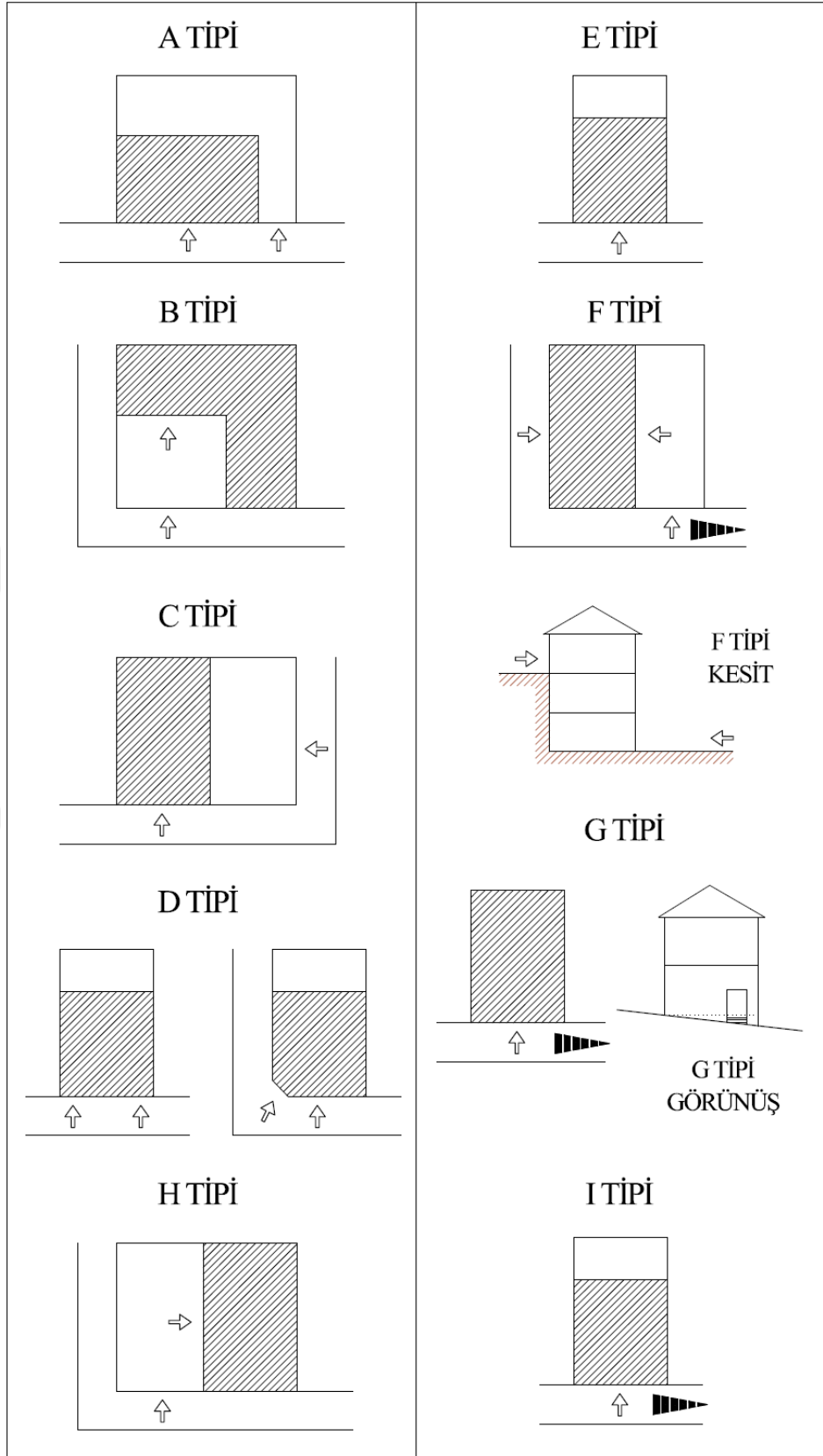
E TİPİ: Yapıya girişin ön cepheden yapıldığı arkada bahçesi bulunan parsel.

F TİPİ: Yapıya girişin hem eğimsiz cepheden hem de eğimli, bağımsız girişi bulunan yan bahçeden yapıldığı parsel.

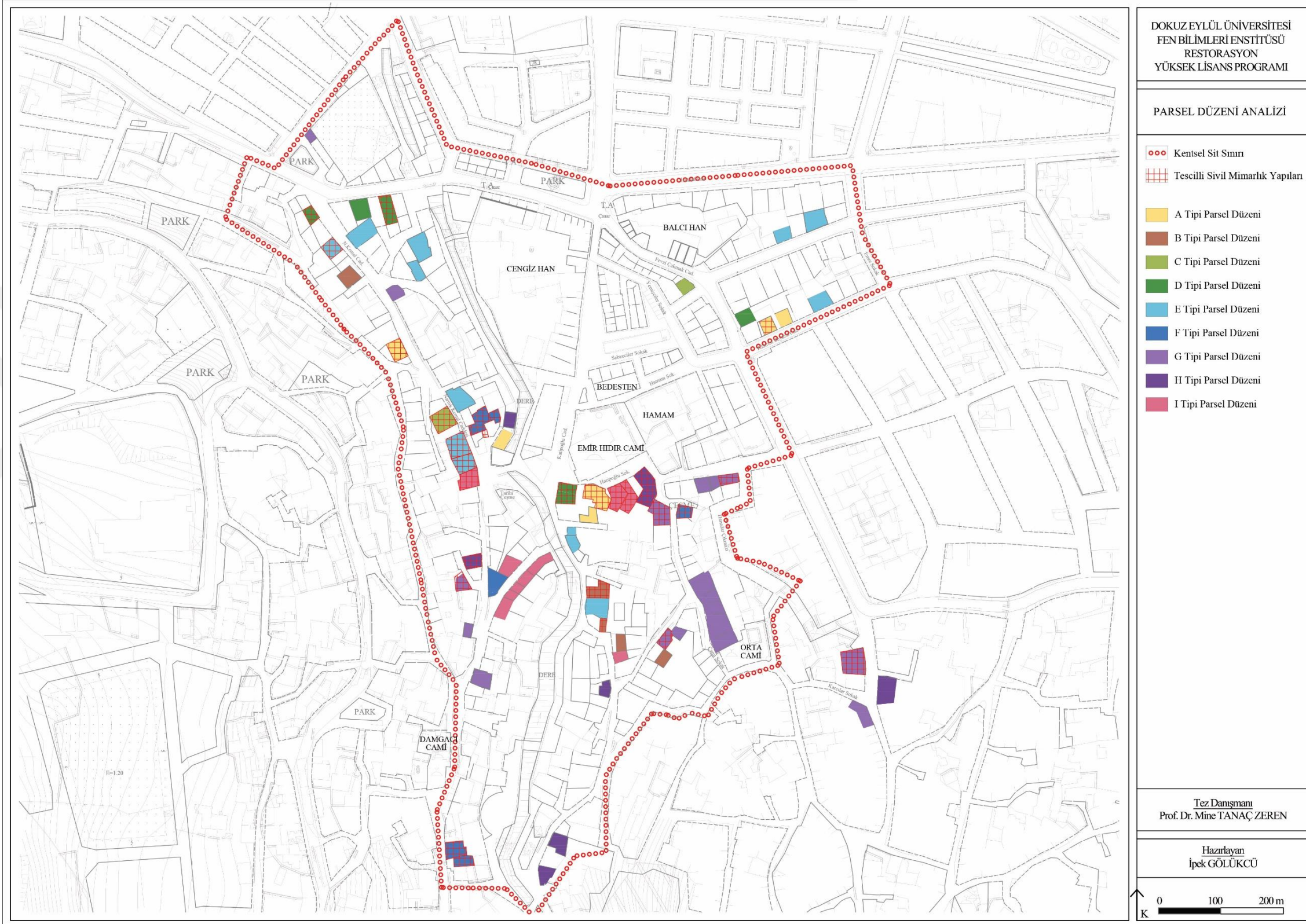
G TİPİ: Yapıya girişin eğimli cepheden yapıldığı bahçesiz parsel.

H TİPİ: Yapıya girişin yapının yanında bulunan bahçeden yapıldığı parsel.

I TİPİ: Yapıya girişin eğimli ön cepheden yapıldığı arkada bahçesi bulunan parsel.



Şekil 4.1 Soma'daki geleneksel konutlarda yaygın olarak görülen parsel düzenlerinin şeması

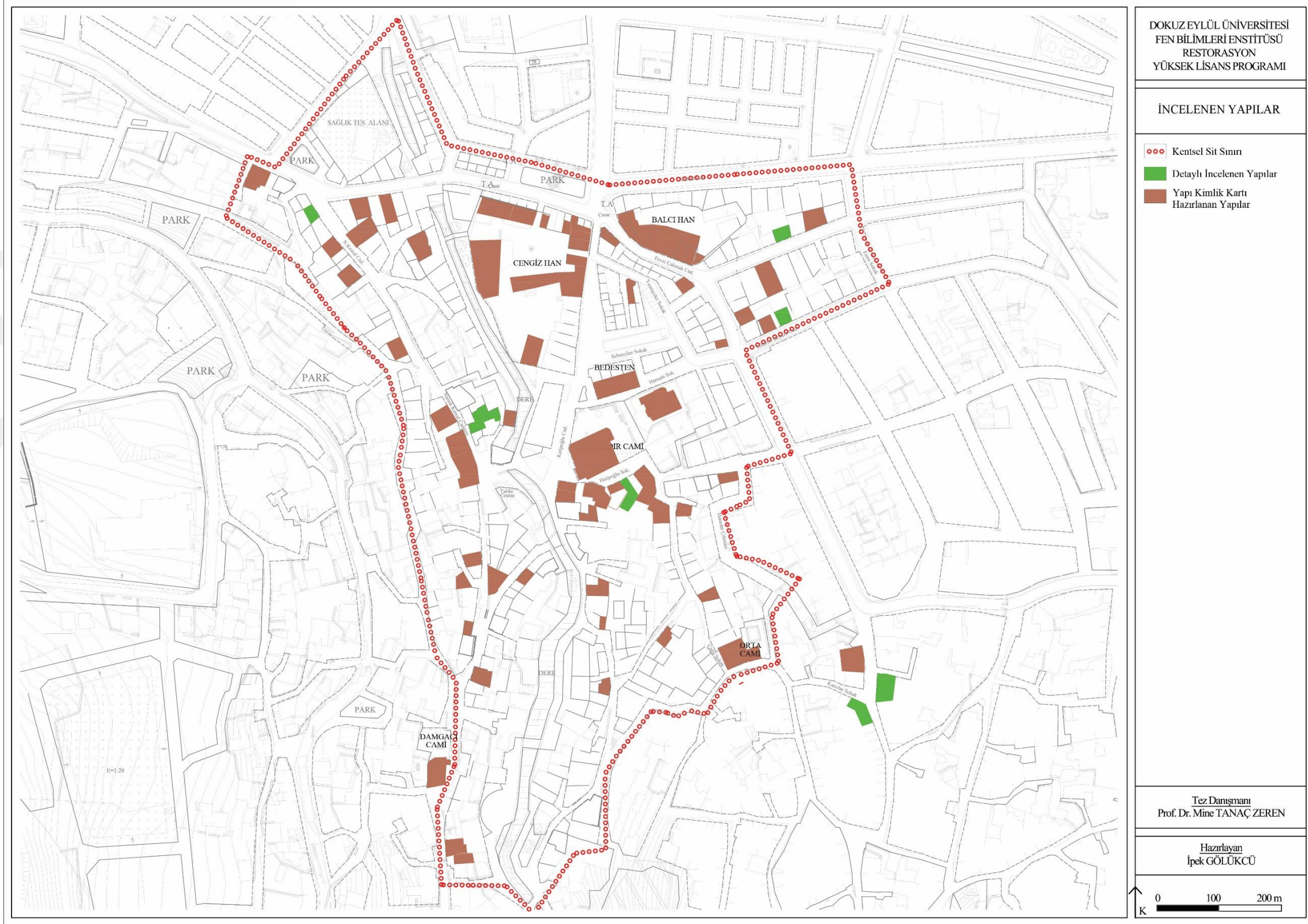


Şekil 4.2 İncelenen yapılardaki parsel düzeni dağılımı

## 4.2 Plan Kurgusu

Soma tarihi dokusundaki geleneksel konutların plan tipolojilerini oluşturmaya yönelik yapılan çalışmada tespit edilen nitelikli 45 konut arasından en yaygın görülen plan tipine sahip 7 konut detaylı olarak incelenmiş (Şekil 4.3), 38 konutun da envanter fişleri oluşturulmuştur (Ek 2). 45 adet konut, plan ve cephe kurgusunun korunduğu, özgünlüğü değiştirilmemiş olan konutlardır, ancak birçoğuna terk edilmiş durumda olmaları veya ev sahiplerinin araştırmayı istememesi gibi gerekçelerle girilememiştir. Dolayısıyla girilemeyen konutlarda, incelenen konutlardan farklı plan tipolojilerine sahip örnekler olup olmadığı bilinmemektedir. Plan tipolojileri çıkarılan, dokuda yaygın görüldüğü tespit edilen ve erişilebilen 7 konuttan 4' ü Türk konutu, 3' ü Rum konutu özelliklerini göstermektedir.

Rum konutlarına ait incelenen plan tiplerinde; 2 katlı cumbalı, dükkanlı Rum evi, Bodrum+1 katlı Rum evi ve 2 katlı yan sofalı Rum evi bulunmaktadır. Alanda 2 katlı iç sofalı tipte Rum evi de olduğu görülmüştür, ancak terkedilmiş ve kilitli durumda olmaları sebebiyle girilemediği için incelenememiştir. Türk konutlarına ait en yaygın görülen, incelenen plan tiplerinde ise; sofasız, tek çıkmalı (ara parsel) Türk evi, iki çıkmalı, iç sofalı Türk evi, gönye çıkmalı, dış sofalı Türk evi ve dış-iç sofalı karma plan tipine sahip Türk evi bulunmaktadır.



Şekil 4.3 Tipoloji çalışmaları yapmak üzere incelenen yapıların dokudaki konumu

#### 4.2.1 Türk Konutu Plan Tipolojileri

Türk evi, evde işlenen, zaman geçiren kadının ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde yapılmıştır. Zemin katlar sokağa kapalı olsa da evin içerisinde mekanlar canlı ve yeterince ışıklıdır. Sokak ile görsel ilişki; üst kattaki eyvanlar, revaklar ve sofa vasıtasıyla kurulmaktadır (Kuban, 2017). Bu dış mekanlarda sokaktan görülebilecek yerlere mahremiyeti sağlamak açısından ahşap kafesler konmaktaydı, ancak 15. yüzyıl itibari ile geliştiği düşünülen Türk hayatlı evinde 17. yüzyıldan sonra dış sofaların kısmen sakıncalı olduğu düşünülüp dış sofaların yerini yavaş yavaş iç sofalı plan kurgusu almıştır (Eldem, 1954). 17. yüzyılda genelleşen çıkma ile de kadının sokağı görme isteği sokak üstünde bulunan iç mekan pencerelerinden sağlanmıştır. 18. yüzyıldan sonra Avrupa mimarisinden etkilenilmesiyle merkezi planlı, simetrik çözümler ortaya çıkmaya başlamıştır (Karnıyarık plan kurgusu gibi) (Kuban, 2017).

Türk evinin gelişimi çalışmalarında temel kaynak olan S. H. Eldem, Türk evi tipolojilerini; sofasız, dış sofalı, iç sofalı ve orta sofalı olarak dört grupta ele almaktadır. Bu sınıflandırmanın asal ögesi olan 'sofa', oda ve eyvanla birlikte Türk evinin başlıca mekansal öğelerindendir. Eldem'e göre odalar sayı ve şekilleriyle plan tipinin oluşmasında en etkili olan unsurlardır. Sofalar da plan içinde bulunan konumları ve işleyişiyle planı oluşturan başlıca etmenlerdir. Sofanın şekli doğrudan evin tipini gösterir (Eldem, 1954).

Soma'da yapılan tipoloji çalışmasında incelenen konutlarda aşağıdaki özellikler gözlemlenmiştir:

Soma'daki Türk konutlarının örnekleri genellikle 2 veya bodrum+2 katlı, çıkmalı, sofasız, iç sofalı veya dış sofalı plan tipolojilerine sahip özelliktedir. Sokaktan konuta veya avludan konuta girilmek üzere farklı giriş tiplerine sahip konutların sokağa bakan zemin kat duvarları masif, az sayı ve genişlikte pencereye sahip iken, üst katlarda daha fazla sayıda ince, uzun, ahşap pencereler bulunmaktadır. Pencere kenarlarında ahşap sövelerin olması, çıkma altlarında ahşap payandalar bulunması, ahşap silmeler ve uzatılan ahşap saçaklar Türk konutlarının görülen tipik



özelliklerindedir. Görülen en yaygın konut tipleri; bütün cepheye yayılan, tek çıkmalı ara parseller ile iki çıkmalı, cephenin ortasından girilen konutlardır. Tek çıkmalı konutların plan tipleri genellikle zemin katında avlu bulunan, avludan ahşap bir merdivenle odaya ulaşılan en basit Türk evi plan tipidir. Bu tiplerde sofa bulunmaz, avlu sofa görevi görür. Oldukça yüksek duvarlarla çevrili olan avluda (Geleneksel konutlarda taş ile döşenmiş bu gibi avlulara taşlık ta denilmektedir (Akyüz, 1995).) ocak, fırın ile tuvalet, oda gibi birimler bulunmaktadır. Tek çıkmalı konutlar ara parsel değil, köşe parsel ise L veya I biçiminde dış sofaya (kapalı veya açık) sahip olabilmektedirler. Sofadan ulaşılan odaların, sofaya bakan pencereleri bulunmaktadır. İki çıkmalı konut tipleri ise genellikle iç sofalıdır. Giriş kapısının sofaya açıldığı zemin katta; mutfak, oda, kömürlük gibi birimler bulunurken, üst katta odalar ve sofa bulunmaktadır. Ahşap merdiven zemin kat sofasından, iki yan oda sıralı üst kat sofasına çıkmaktadır. Çıkmaya sahip odalar ana odalardır, diğer odalara göre daha fazla ışık alırlar. Odalarda yüklük, gusülhane, dolap, sergen gibi elemanlar bulunur. Çıkmaların gerisinde kalan (iç) sofada ise sofanın genişliğince sokağa bakan bir pencere ve pencere önünde sedir bulunmaktadır. Odalarda ve sofa duvarlarında ahşap veya alçı işçilikli çiçeklik gözlerinin bulunduğu görülür.

Zemin katları sağır ve yüksek duvarlı olan az açıklı konutlarda bir diğer görülen çıkma tipi de; gönye çıkmalı konutlardır. Zemin katlarda arsanın şekline uymak zorunda kalınmasıyla ortaya çıkan düzgün olmayan geometriye sahip mekanlar, üst katta kareye yakın dikdörtgen veya dikdörtgen forma getirilecek şekilde sokağa doğru gönye çıkma yapılmasıyla düzeltilmiştir. Sedad Hakkı Eldem'in tanımıyla 'testere dişi' tarzında işlenen cephelerdeki odalarda arsanın yamukluğu hissedilmemektedir. Bu konutlarda L biçiminde dış (yan) sofa görülmüştür. Ancak L nin odalara ulaşılan kolu sağır iken, diğer yan (bahçeye bakan) kısmı direkli açık sofadır. Soma'da kışların sert geçmesi nedeniyle bu konut tipi de dahil olmak üzere tüm dış sofalı konutların sofaları inşa edilirken ya kapalı ancak büyük pencereli olarak inşa edilmiş ya da açık, direkli olarak inşa edilip sonradan kapatılmıştır.

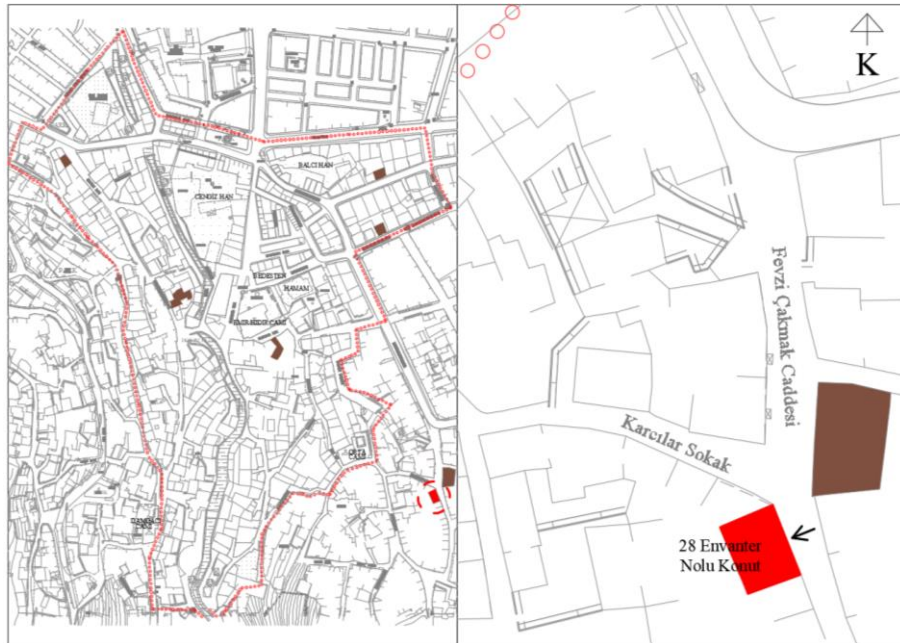
Bunlar dışında farklı iki tipin karakteristiklerini almış, kompozit plana sahip konutlar da nadiren görülmektedir. Bu planlarda dış ve iç sofa bir arada

kullanılmıştır. İç sofadan iki yanı sıralı odalara ulaşılırken, bu sofanın devamı dış sofaya dönüşmektedir. Yan dış sofa bölümü büyük kemerli pencereler ve ahşap kafeslerle çevrelenmiştir.

Yukarıda aktarılan genel tipolojik özelliklerin belirlenebilmesi için Soma'da incelenen geleneksel konut örnekleri aşağıdaki gibidir.

#### 4.2.1.1 28 Envanter Nolu Konut

Samsacı Mahallesi'nde, Fevzi Çakmak Caddesi ile Karcılar Sokak birleşiminde bulunan konut, kentsel sit sınırı dışındadır ve tescilsizdir (Şekil 4.4). Yıllar önce sahiplerinin vefat etmesiyle ev kullanım dışı kalmıştır. Konuta giriş Fevzi Çakmak Caddesi üzerinde bulunan ön cepheden (doğu cephesi) yapılmaktadır (Şekil 4.5). Parsel düzeni olarak doğrudan sokaktan konuta girilen tipe sahip olan yapıya iki basamak ile ulaşılmaktadır. Konutun bahçesi bulunmamaktadır, arkada yalnızca avlu/kömürlük gibi etrafı duvarlarla çevrili, üzeri kısmi açık olan bir alan bulunmaktadır. Bu bölüme, giriş holünde bulunan ahşap merdivenin altındaki kısa, ahşap bir kapıdan ulaşılmaktadır.

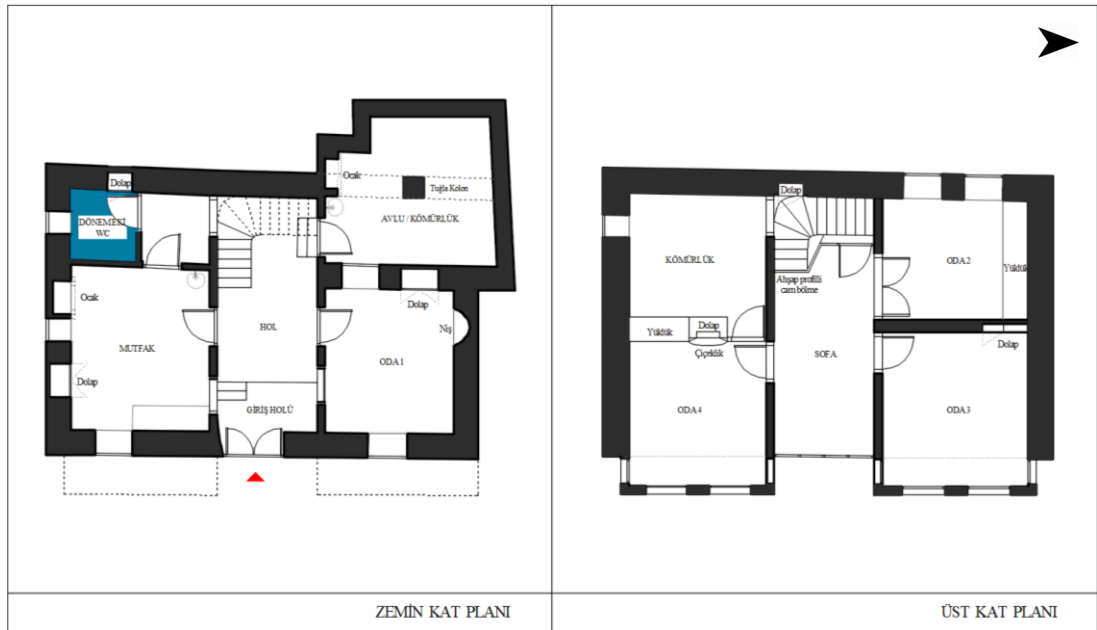


Şekil 4.4 Kentsel sit sınırına göre konutun konumu ve vaziyet planı

Yığma taş duvar üzeri ahşap karkas yapım sistemi ile inşa edilen yapıda sıvaların düzgün olması nedeniyle ahşap karkas sistemin dolgu malzemesi görülemez. Tüm zemin kat dış duvarları ile üst kat duvarlarının kuzey, güney ve batı duvarları (yani çıkmanın bulunduğu doğu duvarı hariç tüm dış duvarlar) 55-65 cm arasında değişen kalınlıklarda yığma taş duvar olarak inşa edilmiştir. Çıkmanın bulunduğu duvarlar ile katlardaki ara bölme duvarları 15-20 cm civarı bağdadi yapım tekniğiyle yapılmış duvarlardır.



Şekil 4.5 Konutun Fevzi Çakmak Caddesi ile Karcılar Sokak birleşiminde bulunan ön cephesi (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.6 Konutun zemin ve üst kat plan şemaları

Zemin kata girildiğinde holün iki kademeli olduğu görülmektedir (Şekil 4.6). Giriş kapısının ardından gelen küçük bir giriş holü sonrası, üç basamak ile mutfak, oda ve merdivenin bulunduğu kote çıkılmaktadır (Şekil 4.7). Giriş holünün sağ kısmında bodrum kat kapakçığının varlığı görülmektedir, ancak kapak ahşap bir plaka ile kapatılmıştır. Hol ile devamında yer alan merdiven; mutfak, wc birimleri ile oda, kömürlük birimleri arasında ortada yer almaktadır.



Şekil 4.7 Konutun giriş kapısından ulaşılan iki kademeli hol (Kişisel arşiv, 2019)

Holün solunda yer alan mutfakta (Şekil 4.8) geçmiş ile günümüz kullanımının bir arada bulunduğu görülmektedir; mutfağın bir duvarında yapının yapıldığı dönemden kalan ocak ve ahşap dolaplar bulunurken, diğer duvarında da lavabolu, granit bankolu yeni dolapların yapıldığı görülmektedir. Mutfağın batı duvarından geçilen bir eşik ile zeytin küplerinin yer aldığı küçük bir depo ile tuvalete ulaşılmaktadır (Şekil 4.9). Tuvalet birimi yerden yükseltilmiştir. Hol ile mutfağın zemini seramik ile kaplanmıştır, tavanları ahşap kaplamadır. Ancak holün zemininde seramiğin kırıldığı bir yerde, altta karosiman bulunduğu görülmüştür; dolayısıyla holün özgün döşemesinin karosiman olduğu tespit edilmiştir (Şekil 4.10).



Şekil 4.8 Holün solunda bulunan mutfak birimi (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.9 Mutfağın doğu duvarından geçilen depo ve tuvalet birimi (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.10 Yapının girişinde görülen özgün karosiman döşeme ile bodrum kapısı (Kişisel arşiv, 2019)

Holün sağında ise 1 nolu oda (Şekil 4.11) ve kömürlük bulunur. 1 nolu odanın hem kömürlüğe hem de ön cepheye bakan birer penceresi bulunmaktadır (Şekil 4.12). Bunlar dışında odada ahşap kapaklı dolap ve oval biçimde bir niş yer almaktadır. Odanın zemini pvc yer döşemesi ile kaplanarak özgünlüğü saklanmış iken, tavanda özgün olan ahşap kaplama tavan görülmektedir. Odanın kömürlüğe bakan duvarı dış duvar olduğu için 60 cm kalınlığındadır. Bu kömürlüğe holde yer alan merdivenin altında bulunan ahşap bir kapıdan, üç basamak yüksekliğinde üst kota çıkılarak ulaşılmaktadır (Şekil 4.13). Kaplamasız dökülmüş beton zemine sahip olan mekanın yarısının üstü kapalı (üst kattaki oda hizasına kadar), yarısının üstü açıktır. Mekan depo olarak kullanılmıştır, alanda lavabo ile birlikte büyük bir ocak da bulunmaktadır.



Şekil 4.11 Holün sağında bulunan 1 nolu oda (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.12 1 nolu odanın resimleri (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.13 1 nolu odanın arkasında yer alan kömürlük dış mekanı (Kişisel arşiv, 2019)

Yapının doğu (arka) duvarına yaslanan hafif U biçimindeki merdiven, basamakları, rıhtları ve trabzanı ile ahşaptır (Şekil 4.14). Üst kattaki iç sofaya çıkan merdivenin çıkış yerinde ahşap profilli cam bölme yer alır ve bu kapıdan geçilerek sofaya ulaşılır (Şekil 4.15). Bu ahşap profilli cam bölmenin dönem eki olduğu düşünülmektedir. Merdivenin yaslandığı duvarın (doğu duvarı) yukarısında ahşap kapaklı dolap yer almaktadır. Doğu duvarının bitişiğindeki güney duvarında da kömürlük mekanından merdivene bakan bir açıklık yer almaktadır (Açıklığın alt hizasındaki mutfak deposu mekanında da merdivene bakan açıklık bulunmaktaydı, dolayısıyla üst üste iki katta da açıklık bulunmaktadır.).



Şekil 4.14 Holün ortasında yer alan, sofaya çıkan ahşap merdiven (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.15 Merdiven ile sofa arasındaki ahşap profilli cam bölme (Kişisel arşiv, 2019)

Sofa, iki yanı iki oda dizili olarak ortada yer almakta ve ön cepheye bakmaktadır (Şekil 4.16). Ön cepheye bakan iki odanın çıkmalarının gerisinde kalan sofada, sokağa bakan, sofa genişliğince bir pencere bulunmaktadır. Bu büyük ve geniş pencere nedeniyle sofa, oldukça ışık alan, ferah bir mekana sahip olmaktadır. Pencerenin önünde duvar genişliğince bir sedir olduğu duvarda var olan izlerden anlaşılmaktadır. Sofanın zemini pvc yer döşemesi ile kaplanmış, tavanı ahşap kaplamadır.



Şekil 4.16 Üst katta bulunan iç sofa (Kişisel arşiv, 2019)

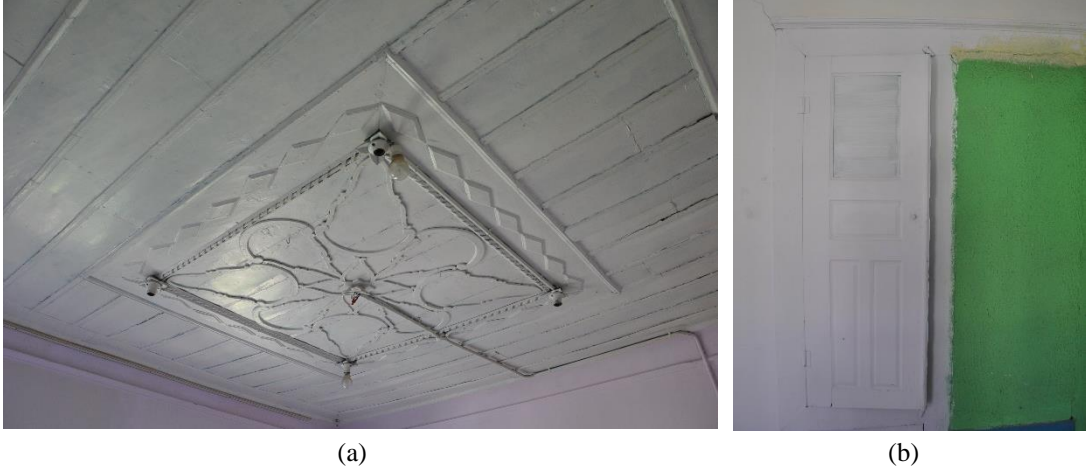


Sofanın kuzeyinde yer alan ön cepheye bakan odanın (3 nolu oda) baş oda olduğu düşünülmektedir (Şekil 4.17). Bu oda üst kattaki en büyük odadır ve tavanındaki ahşap işlemeli göbek diğer hiçbir odada yoktur (Şekil 4.18 (a)). Ahşap dolapların bulunduğu bu oda, çıkma bölümünde bulunan üç pencereden ışık almaktadır. Odanın zemini ahşap döşeme, tavanı da ahşap kaplamadır.

3 nolu odanın arkasında bulunan 2 nolu oda ise diğer odalar gibi sofa ile aynı kotta değildir, üst kotta yer almaktadır. İçerisinde yüklüğün bulunduğu odada arka cepheye bakan (doğuya) iki pencere bulunmaktadır (Şekil 4.19).



Şekil 4.17 3 nolu odanın resmi (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.18 a) 3 nolu odada bulunan işlemeli ahşap tavan göbeği, b) 3 nolu odada bulunan ahşap dolap (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.19 2 nolu odanın resimleri (Kişisel arşiv, 2019)

Sofanın güneyinde bulunan, ön cepheye bakan diğer oda ise (4 nolu oda) yatak odası olarak kullanılmıştır (Şekil 4.20). Yüklük, gusülhane, dolap ve çiçeklik gibi elemanların bulunduğu oda, çıkma bölümünde bulunan dört pencereden ışık almaktadır (Şekil 4.21). Zemin kaplaması pvc, tavanı ahşap kaplama olan bu odanın içinden karanlık, kömürlük/depo olarak kullanılan bir mekana geçiş bulunmaktadır (Şekil 4.22). 4 nolu oda ile arasında ayırıcı olarak duvar yerine yüklük bulunan bu mekanın güney duvarında yalnızca bir tane küçük, tavana yakın bir penceresi vardır.



Şekil 4.20 Sofadan 4 nolu odanın kapısına bakış (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.21 4 nolu odanın resmi (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.22 4 nolu odadan geçilen kömürlük/depo mekanı (Kişisel arşiv, 2019)

#### 4.2.1.2 29 *Envanter Nolu Konut*

Samsacı Mahallesi'nde, Fevzi Çakmak Caddesi'nin kuzey yönünde sokağın başlangıcında bulunan konut, kentsel sit sınırları dışında yer almaktadır ve tescilsizdir (Şekil 4.23). Ön cephesi Fevzi Çakmak Caddesi'ne çıkan ara sokağa bakan konutun, bu ara sokakta girişi bulunmaktadır (Şekil 4.24). Yalnızca tek girişi olan konuta avlu kapısından ulaşılmaktadır. Avlu kapısının açıldığı holün sağında konutun giriş kapısı ile tuvalet kapısı, solunda tek katlı mutfak birimi yer almaktadır (Şekil 4.25). Giriş kapısının hemen sağında bulunan tuvalet birimi, iç mekanda yer alan ahşap merdivenin sahanlığının altına denk gelen yerde oluşturulmuş (Şekil 4.26 (b)), 1x1 m lik küçük bir alandır. Yıllar önce terk edilen yapı, güney ve doğu yönünde diğer yapılara bitişik nizamdadır.



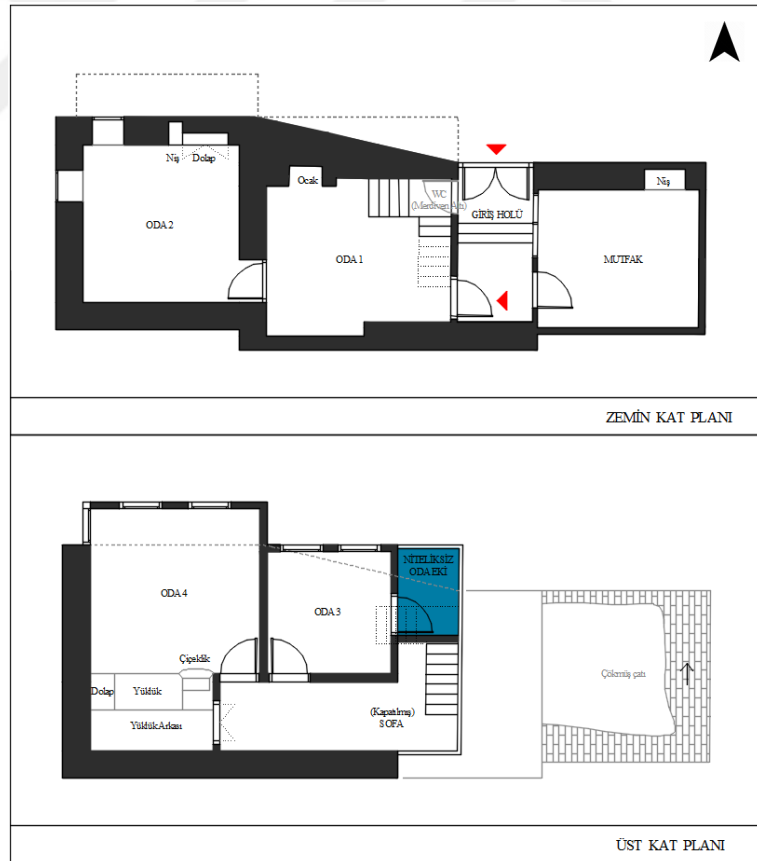
Şekil 4.23 Kentsel sit sınırına göre konutun konumu ve vaziyet planı



Şekil 4.24 Konutun ön (kuzey) cephesi ile batı cephesinden görünümü (Kişisel arşiv, 2019)

Konut, zemin katta yığma taş, üst katta iki tarafı bağdadi çitler çakılmış ahşap karkas yapım sistemiyle inşa edilmiştir. Zemin kat duvarları 55-80 cm e varan genişliklerde olurken, üst kat duvarları strüktürü oluşturan ahşap dikmelere göre 15 cm civarındadır. Yalnızca zemin kattaki mutfak biriminin iki duvarı bu yapım sistemlerinden farklı olarak yığma tuğla teknik ile yapılmıştır. Mutfak bölümünde yapının ön cephesi boyunca devam eden duvarın taş duvar olması nedeniyle,

mutfağın tuğla olan diğer duvarlarının da özgünde taş olabileceği, ancak özgün duvarların yapının bitişiğindeki evin tadilatı yapılırken yıkılması sonucu günümüze ulaşamamış olabileceği düşünülmüştür (Yapılan sözlü araştırmalar bunu destekler niteliktedir). Bunun düşünülmesinde diğer bir etken de taş duvarda özgün olduğu anlaşılan bir niş olması, ancak mutfak olabileceği düşünülen bu birimde ocak/fırın yer almamasıdır; yıkılan diğer duvarlarda bir ocağın var olabileceği düşünülmelidir. Giriş holü ile mutfak arasında yer alan duvarın da beton olduğu için özgün duvar olmadığı, özgünde burada duvar olmayıp, bugün kapalı olan mutfak biriminin avlu gibi açık bir mekan şeklinde olabileceği ihtimali göz önünde bulundurulmalıdır (Şekil 4.27). Bu verilerden ve çevre yapılardan yola çıkılarak, konuta kapıdan girildiğinde yüksek taş duvarlarla çevrili avlu mekanına girildiği ve avluda bulunan niş, ocak gibi elemanlarla evin pişirme ihtiyacının burada karşılandığı düşünülmüştür.



Şekil 4.25 Konutun zemin ve üst kat plan şemaları



(a)



(b)

Şekil 4.26 a) Konutun avlu kapısından yapılan girişi, b) Avlu kapısının arkasında bulunan tuvalet kapısının resmi (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.27 Giriş holünün solunda kalan mutfak birimi (Kişisel arşiv, 2019)

Yapının zemin katına girildiğinde, geniş bir giriş mekanı ve bu mekanda yer alan ocak (Şekil 4.28) ile üst kattaki sofaya çıkan ahşap merdiven görülmektedir (Şekil 4.29). Penceresi bulunmayan bu giriş mekanından bir odaya geçilmektedir. Odada iki cepheye bakan (Fevzi Çakmak Caddesi ile ara sokak) demir parmaklıklı küçük pencereler ile niş ve ahşap dolap bulunmaktadır (Şekil 4.30). Zemin kattaki giriş mekanı ile oda zeminlerine beton dökülmüş, betonun üzeri herhangi bir döşeme malzemesi ile kaplanmamıştır. Bu mekanlardan; giriş mekanının (1 nolu oda) tavanı ahşap kirişlemeli, kaplamasız tavan, 2 nolu odanın tavanı da ahşap kirişlemeli ama

kireç sıva ile kaplanmış tavandır. İki mekan arasındaki duvar 60 cm kalınlığında, yığma teknikte inşa edilmiş taş duvardır.



Şekil 4.28 Zemin kattaki giriş mekanının resmi (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.29 Konutun giriş kapısının yanında bulunan ahşap merdiven (Kişisel arşiv, 2019)

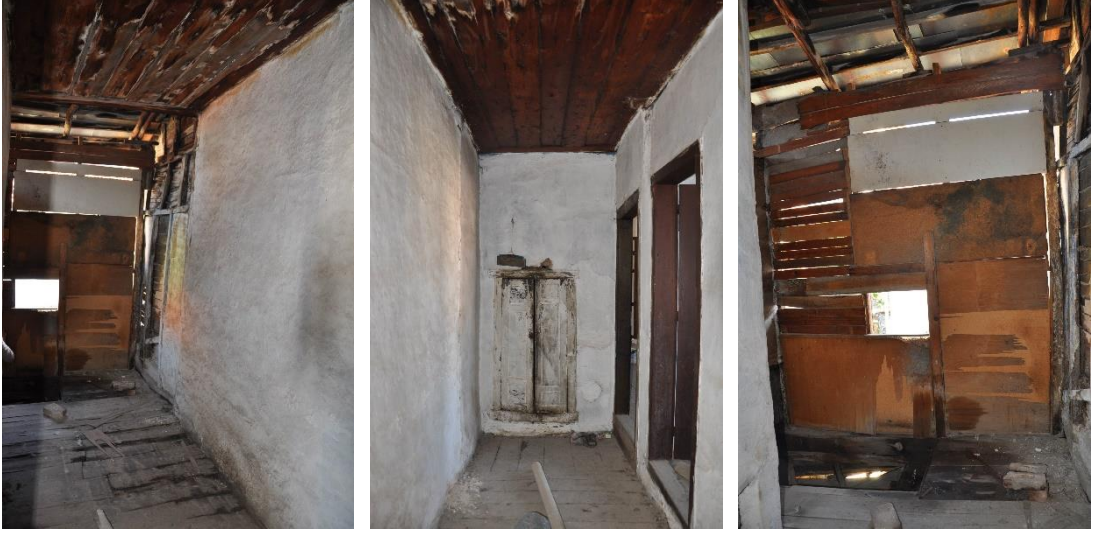




Şekil 4.30 2 nolu odanın resmi (Kişisel arşiv, 2019)

Yapının avlu kapısından girilen holünün batı duvarına bitişik olan L biçimindeki merdiven, kapatılmış dış sofaya çıkmaktadır (Şekil 4.31). Ahşap kirişleri olduğu gibi görünen merdivenin basamak, rıht ve trabzanı ahşaptır.

L biçiminde olan dış sofanın odalara girilen kolu sağır duvardır, diğer kolu ise özgünde açık iken, günümüzde sac, beton ve ahşap gibi malzemelerle kapatılmıştır (Şekil 4.32). Yapılan sözlü tarih araştırmalarına göre 55 seneden beri mahallede yaşamakta olan mahalle sakinleri, bu evin sofasının açık olduğunu ve ev sahipleriyle birlikte tüm zamanı sofadada oturup çay içerek, sohbet ederek geçirdiklerinden bahsetmişlerdir. Evin yaşam mekanı olan dış sofa hem bahçeye hem de şehre bakmaktadır (Konut eğimli bir sokağın üst kısmında yer aldığı için üst kattan kent görebilmektedir.). Soma'da kışların sert geçmesi nedeniyle açık olan dış sofanın sonradan kapatılmış olabileceği, odalara girilen sağır kolun da o yöndeki parselde konut bulunduğu için sağır yapılmış olabileceği düşünülmektedir. Sofanın kapatılmasıyla dış sofaya betonarmeden niteliksiz bir oda eki yapılmıştır (Şekil 4.33 (a)). Bu odaya 3 nolu odanın dış sofaya çıkan özgün ahşap kapısından ulaşılmaktadır (Şekil 4.33 (b)).



Şekil 4.31 L biçiminde olan dış sofanın sağır ve kapatılmış bölümleri (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.32 Kapatılan dış sofanın cepheden görüntüsü (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.33 a) Yan sofaya yapılan niteliksiz oda ekinin sofadan görünümü, b) Niteliksiz oda ekinin Oda 3 ten geçilen kapısının resmi (Kişisel arşiv, 2019)

Sofanın zemini ahşap döşeme ile kaplı, tavanı da pasalı ahşap tavadır. L biçimindeki sofanın sağır kolundan 4 nolu odanın kapısının yanında bulunan dolap kapağı görünümlü ahşap kapıya ulaşılmaktadır. Kapının açıldığı mekanın 4 nolu odanın yüklüğü arkasında oluşturulmuş bir odacık olduğu görülmüştür (Şekil 4.34).



Şekil 4.34 Yüklük arkası odanın girişi ve içi (Kişisel arşiv, 2019)

Üst kattaki ana odanın 4 nolu oda olduğu (Şekil 4.35) odanın büyüklüğünden ve içerisinde ocak ile yüklük bulunmasından anlaşılmaktadır. Odanın yüklük duvarında gusülhane ile ahşap dolap, diğer duvarlarında da alçıdan yapılmış lamba koyma

yerleri bulunmaktadır (Şekil 4.36). Odada bulunan çıkma nedeniyle mekan oldukça ışıklıdır; güney cephesine bakan oda, üç pencereden ışık almaktadır. 3 nolu oda, 4 nolu odaya göre daha küçüktür (Şekil 4.37). İki kapısı, iki penceresi bulunan odanın bir kapısı sofanın sağır koluna, diğer kapısı yan sofaya açılmaktadır. Her iki oda da sofa kotundan yükseltilmiş vaziyettedir. Odaların zeminleri ahşap döşeme, tavanları da pasalı ahşap tavadır.



Şekil 4.35 4 nolu odanın resmi (Kişisel arşiv, 2019)



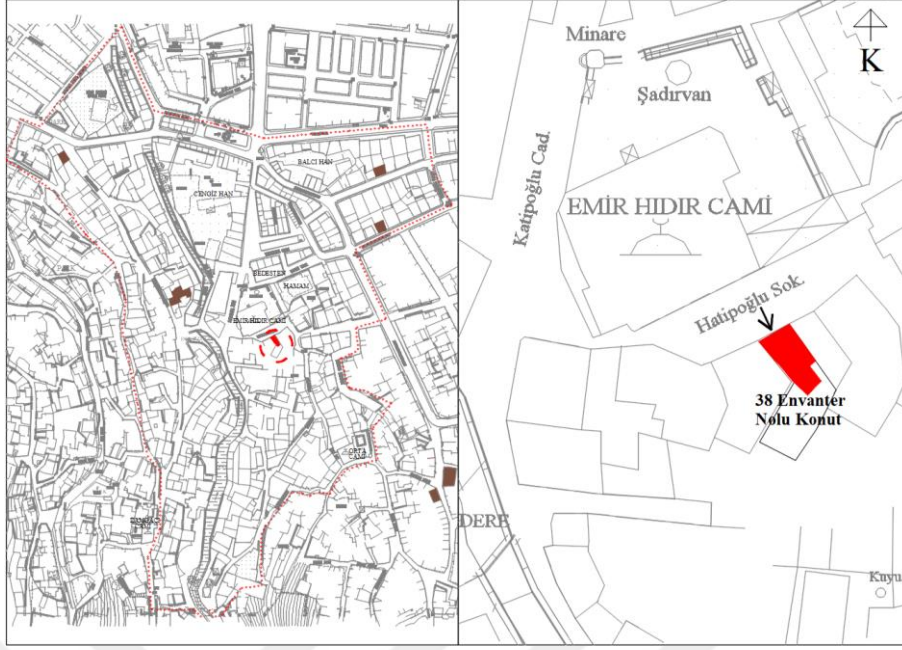
Şekil 4.36 4 nolu odanın yüklüğü ve ocağı (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.37 3 nolu odanın resmi (Kişisel arşiv, 2019)

#### 4.2.1.3 38 Envanter Nolu Konut

Cuma Mahallesi'nde, Emir Hıdır Camii'nin arka sokağındaki Hatipoğlu Sokağı'nda yer alan konut, kentsel sit sınırları içindedir ve tescillidir (Şekil 4.38). Kullanılmakta olan konuta giriş Hatipoğlu Sokağı'ndaki ön cepheden sağlanmaktadır (Şekil 4.39). Eğimli bir sokakta yer alan konutun iki kanatlı giriş kapısı avluya açılmaktadır (Şekil 4.40). Kapıdan girildiğinde ulaşılan ilk mekan; üst kattaki odaların altında yer alan, odaların uzunluğunda, bir köşesinde tuvalet biriminin de bulunduğu yarı-açık bir giriş mekanıdır, bu mekanın devamından avluya ulaşılmaktadır (Şekil 4.41).



Şekil 4.38 Kentsel sit sınırına göre konutun konumu ve vaziyet planı

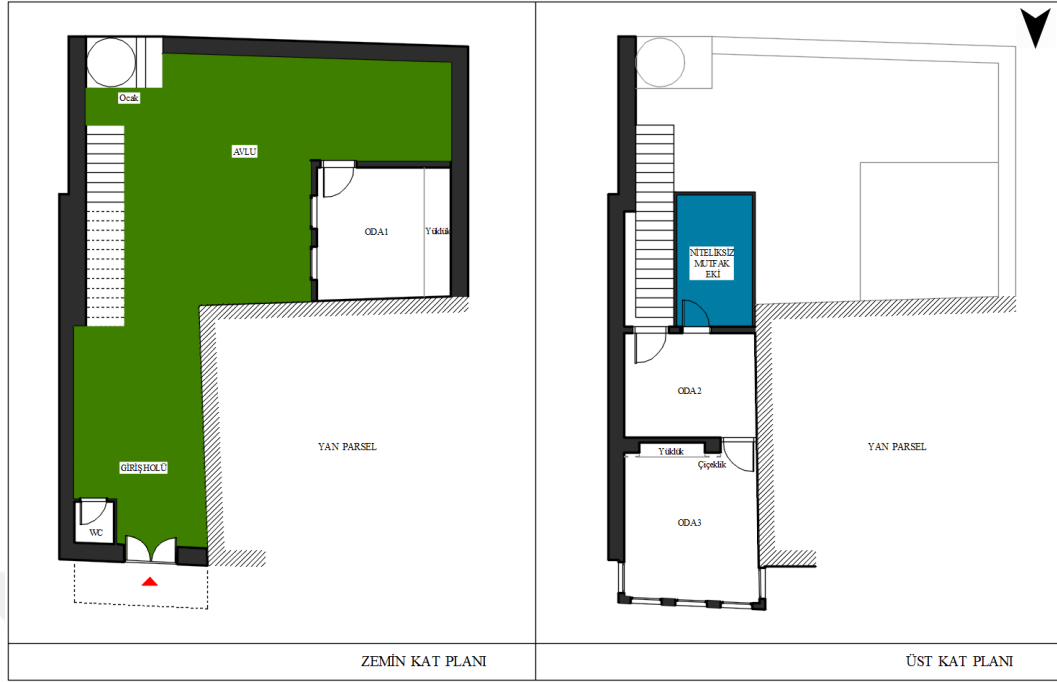


Şekil 4.39 Hatipoğlu Sokak'tan 38 Envanter Nolu konutun görünümü (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.40 Yapının ön cephesinden görünüm (Kişisel arşiv, 2019)

Yığma taş duvar üzeri ahşap karkas yapım sistemine sahip olan konutta cephedeki kireç sıva korunmuş olduğu için ahşap karkas sistemin dolgu malzemesi tespit edilememiştir. Ahşap karkas sistem yalnızca yapının cephe genişliğince yayılan ‘çıkma’ bölümünde kullanılmıştır. Bunun dışında, zemin katlarda (avlu duvarları dahil), yığma sistemde yonu taş duvar inşa edilmiş, üst katlarda da zemin kat duvarından 20 cm geri çekilecek kalınlıkta taş duvar inşa edilmiştir. Yapı haricinde, zemin katta avluda yer alan oda birimi bağdadi duvar tekniğiyle yapılmıştır.



Şekil 4.41 Konutun zemin ve üst kat plan şemaları



Şekil 4.42 Odaların altında bulunan konutun giriş mekanı (Kişisel arşiv, 2019)

Oda 3 ün altında bulunan giriş mekanı sokak ile aynı kottadır. Giriş kapısının solunda 1,5x1,5 m lik özgün olduğu düşünülen tuvalet birimi yer almaktadır. Üç tarafı ve üstü kapalı olan bu mekan, ev sahipleri tarafından motor, bisiklet, çamaşır makinesi gibi ihtiyaçların konulduğu depo işlevinde kullanılmaktadır (Şekil 4.42). Bu mekandan geçilen avlu; fırın, kanepeler, oda gibi birimlerin bulunduğu yaşama



mekanıdır (Şekil 4.43). Konut, sofasız plan tipolojisine sahip olduğu için hayatın geçtiği yer avludur. 1 nolu oda, içinde ahşap yüklüğün, rafların ve dolabın bulunduğu bir odadır. Avluya bakan iki ahşap giyotin penceresi olan oda, günümüzde buzdolabı, kap-kacak ve depolanacak malzemelerin bulunduğu bir servis mekanı olarak kullanılmaktadır (Şekil 4.44). Zeminine beton atılmış, üzeri kaplamasız olarak kullanılan avlunun doğu duvarında, duvara bitişik, yukarıdaki odalara çıkan ahşap bir merdiven bulunmaktadır (Şekil 4.45).



Şekil 4.43 Konutun avlusundan bir resim (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.44 Avluda bulunan 1 nolu odanın dışarıdan ve içeriden görünümü (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.45 Avluda bulunan fırın ve merdivenin resimleri (Kişisel arşiv, 2019)

Avlunun doğusunda yarı açık alanda bulunan merdivenin basamak ve rıhtları ahşaptır, trabzanı ise özgünlüğünü kaybetmiş, yerine yeni, basit bir korkuluk takılmıştır. Merdivenin üst basamaklarına doğru, zemin kat ile üst kat duvarlarının kalınlık farkından ortaya çıkmış olan niş kullanımı görülmektedir. Bu niş, terlik, ayakkabı, süt bidonu gibi eşyalar konularak değerlendirilmiştir (Şekil 4.46).



Şekil 4.46 Merdivenin yukarı sağında oluşan niş (Kişisel arşiv, 2019)

Konutun sofası bulunmadığından merdiven direkt olarak odaya açılmaktadır. Yarı açık alandan çıkılan merdiven, kapalı alana ulaşacağı için merdiven ile oda arasında ahşap bir kapı yapılmıştır. Kapıdan geçildikten sonra ulaşılan oda (2 nolu oda) baş

odadan önceki odadır. Avluya bakan bu odadan, sacdan yapılmış, niteliksiz mutfak eki ile, 3 nolu odaya geçiş yapılmaktadır (Şekil 4.47 (a)). Mutfak eki, demir profillerle yerden yükseltilmiş olarak, merdivenin solunda yer almaktadır.



(a)

(b)

Şekil 4.47 a) Merdivenin solunda bulunan niteliksiz mutfak eki, b) Merdivenden ulaşılan 2 nolu odanın kapısının resmi (Kişisel arşiv, 2019)

3 nolu oda, çıkmanın bulunduğu, ön cephedeki sokağa bakan esas odadır (Şekil 4.48). Odada sergen, çiçeklik gözleri, yüklük, gusülhane gibi elemanlar bulunmaktadır (Şekil 4.49). Zemini pvc yer döşemesi ile kaplanmış, tavanı ahşap kaplama olan oda, çıkmada bulunan beş adet pencereden ışık almaktadır. Soma'da kışlar sert geçtiği için kış mevsiminde avludan çok vakit geçirilen mekan bu oda olmaktadır.



Şekil 4.48 3 nolu odanın içinden bir resim (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.49 3 nolu odadaki elemanlardan çiçeklik gözleri ve sergen örnekleri (Kişisel arşiv, 2019)

#### 4.2.1.4 11 Envanter Nolu Konut

Karamanlı Mahallesi, Namık Kemal Caddesi üzerinde yer alan konut, kentsel sit sınırı içindedir ve tescillidir (Şekil 4.50). Uzun süredir kullanım dışı olan konut, yakın zamanda Soma Belediyesi tarafından restore ettirilmiştir. Strüktürel olarak ciddi problemleri bulunan bu konut, Soma geleneksel konut dokusunun önemli, nitelikli bir parçası olduğu için yitirmek istenmeden restore edilmiş dokudaki tek geleneksel konuttur (Şekil 4.51).



Şekil 4.50 Kentsel sit sınırına göre konutun konumu ve vaziyet planı



Şekil 4.51 Emir Hıdır Camii'nin batısındaki parktan Kemahlı Ahmet evinin görünümü (Kişisel arşiv, 2019)

Konutun sokak - konut ve sokak – bahçe - konut olmak üzere iki farklı yerden girişi bulunmaktadır. Sokaktan konuta girilen giriş tipi Namık Kemal Caddesi üzerindeki batı cephesinden sağlanırken (Şekil 4.52), sokak – bahçe – konut giriş tipi Dokuz Oluk çeşmesinin karşısındaki çıkmaz sokaktan (yani parselin güney

cephesinden) sağlanmaktadır (Şekil 4.53). Batı cephesi girişi dört basamak ile yerden yükseltilmiştir ve konutun 6 nolu odasına açılmaktadır (Şekil 4.54). Batı cephesi giriş kapısı tek kanatlı ahşap kapı iken, güney cephesindeki bahçe kapısı iki kanatlı ahşap kapıdır ve zemini taş ile kaplı ‘taşlık’ adı da verilen açık alana açılır. Bahçe duvarının yüksekliği, zemin kattaki yaşam mekanlarını ve bahçeyi yeterince gizleyecek yüksekliktedir.



Şekil 4.52 Yapının Namık Kemal Caddesi’nden (batı cephesi) olan girişi (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.53 Yapının Dokuz Oluk Çeşmesi karşısındaki ara sokakta bulunan bahçe kapısı (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.54 Konutun zemin ve üst kat plan şemaları

Konut, zemin katta yığma taş duvar, üst katta ahşap karkas ile yığma taş+tuğla almaşık duvar yapım sistemiyle inşa edilmiştir. Yapının ulaşılan eski resimlerinde görüldüğü üzere (Şekil 4.55); ahşap karkas sistemi sofada bağdadi tekniği ile, sofanın yanındaki odalarda ise tuğla dolgu malzemeli hımış tekniği ile kurgulanmıştır. Zemin katta odalara bahçeden ulaşıldığı için odaların hepsinin duvar kalınlığı 60 cm civarında yığma taş duvardır. Üst katta ise kuzey, batı ve güneybatı duvarları yığma, almaşık sistemde, doğu ve güneydoğu duvarları ahşap karkas sistemde yapılmıştır. Üst kattaki iç mekan duvarları da 20 cm genişliğinde bağdadi duvar olarak inşa edilmiştir.



Şekil 4.55 Yapının restore edilmeden önceki resmi (Soma Belediyesi arşivi, 2010)

Zemin katta (bahçe katında) üç oda, bahçe ve dönem eki olduğu düşünülen müstemilat birimi yer almaktadır. Zemini taş kaplı olan bahçede müstemilat haricinde fırın ve ocak bulunmaktadır (Şekil 4.56). Arazinin eğimli olması nedeniyle bahçede kot farklılıklarının olduğu görülmektedir. İki kot farkı bahçenin açık alanında, üçüncü kot farkı da üst kattaki sofanın çıkıntısı nedeniyle aşağıda oluşmuş yarı-açık alandadır. İki basamak ile bahçeden ulaşılan bu yarı açık alandan odalara girilmektedir. Odalara girişin yapıldığı üst kotta bulunan bu hol, bahçeden kısa bir taş duvar ile de ayrılmıştır. Zemin kat odaları yapının bulunduğu parselin eğimli olması nedeniyle toprak altında kalmaktadır, bu nedenle, dışarıya açılmayan pencereler bahçeye doğru açılmıştır (Şekil 4.57). Üç odanın da kapılarının yanında birer pencereleri bulunmaktadır. Günümüzde zeminleri tuğla kaplı olan 1 nolu oda, 2 nolu oda ve bu odaların önündeki holün özgün döşemesi bilinmemektedir. 1 nolu oda ve 2 nolu odanın tavanları ahşap kirişleme tavan iken, zemini ahşap döşeme olan 3 nolu odanın tavanı ahşap kaplamadır.



Şekil 4.56 Bahçenin üst kotunda bulunan yarı açık alandan bahçeye bakış (Kişisel arşiv, 2019)





Şekil 4.57 Bahçeden Oda 1, Oda 2 ve Oda 3 ün bulunduğu yarı açık alana bakış (Kişisel arşiv, 2019)

Bahçenin kuzeydoğu köşesinde bulunan bodrum + 1 katlı müştemilatın da bahçeye bakan iki penceresi bulunmaktadır (Şekil 4.58). Zemini ahşap döşeme, tavanı ahşap kaplama olan bu mekanın, içinde ocak ve ahşap dolaplar bulunduğu için mutfak işlevinde kullanılmış olabileceği düşünülmektedir.



Şekil 4.58 Bahçede bulunan dönem eki müştemilat (Kişisel arşiv, 2019)

Zemin katta odaların önündeki yarı açık holde, 1 nolu oda ile 2 nolu odanın kesişiminde bulunan ahşap merdiven (Şekil 4.59), üst kattaki sofaya çıkmaktadır (Şekil 4.60). Basamakları, rıhtları ve trabzanı ile ahşap olan merdiven, bir kolu kısa U biçimindedir.



Şekil 4.59 Oda 1 ile Oda 2 nin kesişiminde bulunan ahşap merdiven (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.60 Merdivenin çıktığı sofanın resmi (Kişisel arşiv, 2019)

Yapı dış-ıç sofalı kompozit plan tipine sahip olduğu için, sofa diğer konutlardakine göre biraz daha farklıdır. İki yanı iki oda ile çevrili olan sofanın odalara girilen baş kısmı iç sofaya benzerken, iç sofa, holün bitiminde kemerli, geniş, uzun, ahşap pencere kapalı dış sofaya dönüşmektedir (Şekil 4.61). Pencerelerinde yarıya kadar ahşap kafesler bulunan sofa, zemin kattan ahşap kolonlarla yükseltilmiş bir konsol vaziyetinde durmaktadır. Sofa geniş olduğu ve çok sayıda büyük

pencerelere sahip olduğu için oldukça ışık dolu aydınlık bir mekan niteliğindedir. Sofanın bütün duvarlarında, pencerelerin altından geçecek şekilde dönen bir ahşap silme bulunmaktadır.



Şekil 4.61 İç sofanın dönüştüğü kapalı dış sofanın resmi (Kişisel arşiv, 2019)

Üst katta bulunan odaların çoğunun sofaya bakan pencereleri olduğu için, odalar da hem dışarıya bakan, hem sofaya bakan pencerelerinde ışık alarak aydınlık ve ferah mekanlar şeklinde üretilmişlerdir. Ancak 4 nolu odanın dışarıya bakan penceresi bulunmadığı, yalnızca sofaya bakan pencereleri bulunduğu için, bu oda doğusundaki odalara nazaran karanlıktır (Şekil 4.62). 4 nolu odanın yanında bulunan 5 nolu odada doğu cephesine bakan (bahçenin bulunduğu cephe) iki adet, kuzey cephesine bakan köşede bir adet pencere bulunmaktadır. Yapının kuzey duvarının neredeyse tümünün sağır yapılmasının nedeninin (4 nolu odada da bu nedenle dışarıya bakan pencere açılmamıştır) yan parselde bitişik nizamda yapı bulunması olduğu düşünülmektedir. 4 nolu oda ile 5 nolu oda arasında duvar yerine sırt sırta yapılmış, her iki odaya da hizmet veren ahşap dolap, yüklük ve gusülhaneler bulunmaktadır (Şekil 4.63).



Şekil 4.62 a) Sol tarafta karanlık görünen karanlık 4 nolu odanın resmi, b) Sol taraftaki 4 nolu karanlık oda girişi ile yanında bulunan 5 nolu odanın girişi (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.63 5 nolu odanın girişi, sofaya bakan pencereleri ve yüklük, dolap elemanları (Kişisel arşiv, 2019)

6 nolu oda ise arka cepheden girişin yapıldığı, dışarıya bakan bir adet penceresi olan, sofaya bakan penceresi bulunmayan bir odadır (Şekil 4.63). Odada yüklük, ahşap dolaplar ve gusülhane elemanları bulunmaktadır. Bu odanın kuzey yönündeki bitişiğinde dönem eki olduğu düşünülen bir banyo mekanı yer almaktadır (Şekil 4.64). Banyonun arka cepheye (batı cephesi) bakan bir penceresi bulunmaktadır. 6 nolu oda ile banyonun pencereleri sokağa baktığı için, ahşap kafeslidir. Banyonun zemini seramik döşeme, tavanı ahşap kaplamadır. 6 nolu odanın yanında bulunan, diğer odalara göre tek çift kanatlı ahşap kapısı olan 7 nolu odanın sofaya ve güney cepheye bakan birer penceresi, doğu cephesine (bahçeye) bakan da iki penceresi bulunmaktadır (Şekil 4.65). Üst kattaki tüm odaların ve sofanın zemini ahşap döşeme, tavanı pasalı ahşap tavanıdır.



Şekil 4.64 6 nolu oda ile kuzey yönü bitişindeki banyo ekinin resmi (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.65 Çift kanatlı ahşap kapısı, sofaya bakan ahşap penceresi ve iç mekanı ile 7 nolu odanın resimleri (Kişisel arşiv, 2019)

#### ***4.2.2 Rum Konutu Plan Tipolojileri***

Literatürde Rum konut plan tipolojileri Türk konut plan tipolojileri gibi kategorileştirilmemiş, net belirtilmemiştir. Ancak Rum konutları da kendilerine özgü plan şeması, cephe kurgusu ve malzemeleriyle belirli karakteristiklere sahiptirler. Plan kurgusu olarak Türk konutları gibi iç sofalı (orta hollü), dış sofalı (yan hollü) olabilirken, cephedeki açıklıkları, cumbaları ve sokak ile kurduğu dışa dönük ilişkiyle Türk konutlarından ayırt edilebilmektedirler.

Soma tarihi dokusunda bulunan Rum konutları genellikle tuğla kargir veya taş+tuğla kargir yapım sistemiyle inşa edilmiş, pencere ve kapıları söveli, tuğla silmeli, bodrum+1 kat, 2 veya bodrum+2 kattan oluşan yapılardır. Plan tipolojileri

incelenen üç yapıdan ikisi yan (dış kapalı) sofalı plan özelliklerini gösterirken, biri iç sofalı plan tipolojisine sahiptir. İç sofalı plan tipolojisine sahip konutlarda; ortada sofa, iki yanda sıra odalar bulunurken, yan sofalı konutlarda; sofanın sağ veya sol kısmında oda/oda sıraları bulunur. Zemin katlarda giriş kapıları sofaya açıldığı gibi (Nadiren 'rüzgarlık' denen ön giriş mekanının var olduğu da görülebilmektedir.) üst katlarda da merdivenler sofaya çıkmaktadır. Plan tiplerine göre merdivenler zemin katta olduğu gibi üst katta da iç sofaya veya yan (dış kapalı) sofaya çıkmaktadır. Odalara bu sofalardan ulaşılmaktadır. Ortalama her oda iki pencereden ışık alırken, yan sofalar; üç, dört pencereden ışık alarak daha aydınlık, geniş, ferah mekanlara sahip olmaktadır. İç sofalar ise yan (dış kapalı) sofalara göre daha karanlık olmaktadır; çünkü bu mekanlar yalnızca merdivenin çıktığı duvardaki (var ise) ve sofanın sonundaki pencereden ışık almaktadır. Bazı odaların sofa tarafındaki duvarlarında sofaya bakan iç pencereler de bulunmaktadır. Bu pencereler genellikle ahşap giyotin penceredir. Odaların bazılarında ahşap dolap ve yüklük bulunmaktadır.

Dokuda görülen Rum konutlarının neredeyse hepsinde bahçe bulunmaktadır. Bahçelere konut içinden ulaşılabilirdiği gibi, bağımsız yan giriş ile de ulaşılabilir. Bahçelerde mutfak, wc, depo gibi işlevlerin yer aldığı tek katlı müstemilatların varlığı görülebilmektedir. Dokuda detaylı olarak incelenen Rum konutları aşağıdaki gibidir.

#### *4.2.2.1 2 Envanter Nolu Konut*

Karamanlı Mahallesi'nde, Namık Kemal Caddesi'nin kuzey yönü başlangıcında yer alan konut, kentsel sit sınırları içinde bulunmaktadır ve tescillidir (Şekil 4.66). Günümüzde kullanım dışı olan konutun Namık Kemal Caddesi üzerindeki ön cephesinden iki girişi bulunmaktadır. Cephenin solunda bulunan giriş, metal, ferforjeli, çift kanatlı kapıdan yapılan konut girişi, diğer giriş ise cephenin sağında, metal kepenklerin altından yapılan dükkan girişidir (Şekil 4.67). Parselde sokak-konut-bahçe düzeni vardır; sokaktan doğrudan konuta girilmekte, konuttan da arkada bulunan bahçeye çıkılmaktadır (Şekil 4.68). Bahçeye çıkış, zemin kat giriş kapısının karşı çaprazında yani kuzey yönündeki duvarında bulunan çift kanatlı ahşap kapıdan

yapılmaktadır. Yapı, iki yan parselde de bitişik nizamda bulunduğu için ön ve arka cepheden ışık almaktadır.



Şekil 4.66 Kentsel sit sınırına göre konutun konumu ve vaziyet planı



Şekil 4.67 Yapının ön cephesi (Kişisel arşiv, 2019)

Yapının karmaşık bir yapıım sistemi bulunmaktadır. Ön cephe duvarı iki kat yüksekliğinde yığma tuğla sistemde inşa edilmiş, diğer duvarlar; zeminde tuğla





Soma'da bu işle uğraşan bir Rum tarafından yapılmıştır, kepengin tutma yerinde de imza olarak yazdığı Rumca bir yazı bulunmaktadır (Şekil 4.72). Yapının diğer kepenkleri de (Yapının diğer kepenkleri pencere açıklıklarında bulunan ahşap kepenklerdir.) bu metal kepenk gibi özgündür.



Şekil 4.69 Konutun giriş kapısının içeriden görünümü (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.70 Giriş kapısından girildiğinde karşılaşılan mekan (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.71 Yapının ön cephesinde, sağda bulunan dükkan (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.72 a) Dükkanın yapının giriş mekanından yapılan girişi, b) Dükkan kepenginin açma yerindeki kepengi yapan Rum'un imzası (Kişisel arşiv, 2019)

Giriş mekanının güney duvarında yer alan kapıdan ulaşılan bahçede (Şekil 4.73) sonradan yapılan yarı açık servis mekanları bulunmaktadır. Ocak, niş gibi elemanların yer aldığı bu yarı açık mekanlar depo olarak da kullanılmıştır. Bahçe kotu, yapı giriş kotu ile aynı kotta yapılmış olsa da, parselin ön sınırıyla arka sınırı arasında, yani; yapının oturduğu kot ile yapının arkasında bulunan sokağın kotu arasında bir hayli kot farkı bulunmaktadır. Üst sokak oldukça yukarı kotta yer aldığı ve (Yapının çatısıyla aynı hizadadır.) yapının bahçesi aşağı kotta yer aldığı için bahçe çok yüksek duvarlara sahiptir. Üst kata dönem dönem eklemelerin yapılmasıyla, bahçe alanının yarısından fazlasının üstü kapanmıştır. Arka cephenin baktığı bahçe boşluğunda (üzeri açık olan kısımda) tuğladan yapılmış bir ocak ta bulunmaktadır (Şekil 4.74 (b)).



Şekil 4.73 Bahçeden bahçe çıkış kapısının görünümü (Kişisel arşiv, 2019)



(a)

(b)

Şekil 4.74 a) Bahçe çıkış kapısının solunda bulunan sonradan yapılmış niteliksiz oda ekleri, b) Yüksek bahçe duvarlarından birinde bulunan tuğla ocak (Kişisel arşiv, 2019)

Giriş mekanının batı duvarına yaslanmış şekilde duran merdiven üst kattaki sofaya çıkmaktadır. Kıvrımlı, yumuşak hatlı L biçiminde olan bu merdiven, basamakları, rıhtı ve trabzanı ile ahşaptır (Şekil 4.75).



Şekil 4.75 Üst kattaki sofaya çıkan ahşap merdiven (Kişisel arşiv, 2019)

Merdivenin çıktığı sofanın özgünde kapalı dış sofa olduğu düşünülmektedir (Şekil 4.76). Yapıda karşılaşılan izlere göre, yapı, inşa edildiği ilk dönemde üst katta 2 nolu oda ile 3 nolu odadan oluşmaktaydı ve günümüzde merdivenin çıktığı sofadan ahşap profilli cam bölme ile ayrılmış olan 1 nolu oda, sofa idi. Ancak yapının inşa edilmesinden kısa bir süre sonra bilinmeyen bir nedenle yapının üst kattaki güney bölümüne 4 nolu oda eklenmiş, bundan bir sonraki dönemde de mutfak, banyo, wc birimleri eklemeleri yapılmıştır. 4 nolu odanın sofaya bakan duvarının kalın olması nedeniyle bu duvarın, yapının yapıldığı ilk dönemde dış cephe duvarı olduğu düşünülmektedir. Bu eklerin yapının inşa tarihinden kısa bir süre sonra yapıldığının düşünülmesinin nedeni ise kullanılan malzemelerin (duvarlardaki taş, pencerelerdeki ahşap) ve biçimin (giyotin pencereler) ilk dönemki yapı ile benzerlik göstermesindedir. Mutfak ile banyonun, 4 nolu odanın yapılmasından sonraki dönemlerde eklendiğinin tespiti de bu mekanlarda farklı bir yapım sistemi olan betonarme yapım sisteminin kullanılmış olmasındandır (Şekil 4.77). Tüm bu eklemeler sonrasında sofa günümüzde iç sofaya benzer bir hal almış vaziyettedir.



(a)

(b)

Şekil 4.76 a) Merdivenin sofaya çıktığı nokta, b) Merdivenin çıktığı sofanın sonradan kapatılarak Oda 1 e çevrildiği mekan (Kişisel arşiv, 2019)



(a)

(b)

Şekil 4.77 a) Yapının inşa edildiği dönemden (yığma taş+tuğla almaşık) bir duvar, b) Yapının yapıldığı dönemlerden daha ileriki dönemlerde yapılan (betonarme) duvar (Kişisel arşiv, 2019)

Merdivenden çıkıldığında sağda kalan oda (Şekil 4.76 (b)) evin en büyük odasıdır. Yaşamın çoğunlukla bu yüksek tavanlı, aydınlık, ferah odada geçirildiği düşünülmektedir. Zemini ahşap döşeme, tavanı ahşap pasalı tavan olan bu odaya, sonradan yapılan ahşap profilli cam bölmedeki çift kanatlı bir kapıdan girilmektedir. Odada, ön cepheye bakan çift kanatlı, ahşap kepenkli iki adet ahşap pencere ile cumba bulunmaktadır. Cumbaya çıkış odanın zemin kotundan bir basamak üst kotta bulunan çift kanatlı ahşap kapıdan sağlanmaktadır (Şekil 4.78). Üst kottaki ahşap kirişlemenin devam ettirilmesiyle oluşturulan cumba, ön cephe duvarına sabitlenmiş metal payandalarla üç noktadan desteklenmiştir. Cumbanın üç tarafı da belirli bir

yükseklığe kadar parapet işlevi görmesi için dolu ahşap malzeme ile kapatılmış, bu ahşap malzemenin yukarısına da vitray camlar konulmuştur (Şekil 4.79).



Şekil 4.78 Oda 1 deki ön cepheye bakan pencereler ve cumba çıkış kapısı (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.79 Ön cephenin ortasında bulunan cumba (Kişisel arşiv, 2019)

1 nolu odadan, 2 nolu oda ile 3 nolu odaya geçilmektedir. 2 nolu odaya çift kanatlı ahşap bir kapıdan girilmektedir (Şekil 4.80 (a)). 1 nolu odaya bakan ahşap

giyotin bir iç pencereye sahip olan bu odanın ön cephedeki sokağa bakan da iki adet, çift kanatlı, ahşap kepenkli ahşap penceresi bulunmaktadır. Zemini ahşap döşeme, tavanı ahşap kaplama olan bu odanın yanında 3 nolu oda bulunmaktadır. 3 nolu odaya da tek kanatlı ahşap, dar bir kapıdan girilmektedir (Şekil 4.80 (b)). Zemini ahşap döşeme, tavanı ahşap kaplama olan odanın arka cephedeki bahçeye bakan bir adet çift kanatlı ahşap penceresi bulunmaktadır.



Şekil 4.80 a) 2 nolu odanın giriş kapısı ve 1 nolu odaya bakan iç penceresi, b) 2 nolu odanın yanından girilen dar girişe sahip 3 nolu odanın görünümü (Kişisel arşiv, 2019)

Merdivenin solunda kalan 4 nolu oda, mutfak ve banyo birimleri sofanın dar ve uzun kısmında tek sıralı olarak konumlanmaktadır. Bu mekanlardan 4 nolu oda merdivenin sol bitişiğinde yer almaktadır. Odada merdivene bakan iki adet ahşap, giyotin iç pencere, bir adet de odaya girişin yapıldığı sofanın dar, uzun kısmına bakan çift kanatlı, ahşap iç pencere bulunmaktadır. Çift kanatlı olan pencere odadaki diğer iç pencerelerden uzunluk, genişlik ve biçim olarak farklı olduğu için sonradan oluşturulmuş gibi görünmektedir. Odanın dış cepheye bakan penceresi bulunmadığı için, oda iç pencerelerden dolaylı ışık almaktadır (Şekil 4.81). Zemini ahşap döşeme, tavanı ahşap kaplama olan odanın batı duvarında duvar genişliğinde ahşap dolaplar bulunmaktadır.



Şekil 4.81 4 nolu odanın ahşap giyotin iç pencereleri ve ahşap dolapları (Kişisel arşiv, 2019)

4 nolu odanın güney yönü bitişiğinde mutfak bulunmaktadır (Şekil 4.82). Mutfakta ahşap tabaklık, ahşap raflar, beton banko ve beton lavabo teknesi bulunmaktadır. Zemini beton, tavanı basitçe ve diğer odalardan farklı renkte yapılmış ahşap kaplamadır. Banyoya bu mekandan geçilmektedir. Sofanın sonradan yapılan doğu duvarından, dışarıdaki beton döşemeye açılan bir kapı ile wc ekine ulaşılmaktadır. Bahçenin üst hizasına sonradan yapılmış olan sofanın bu kısımları (betonarme döşeme ve wc eki), yapının özgün diliyle uyuşmayan niteliksiz eklerdir.

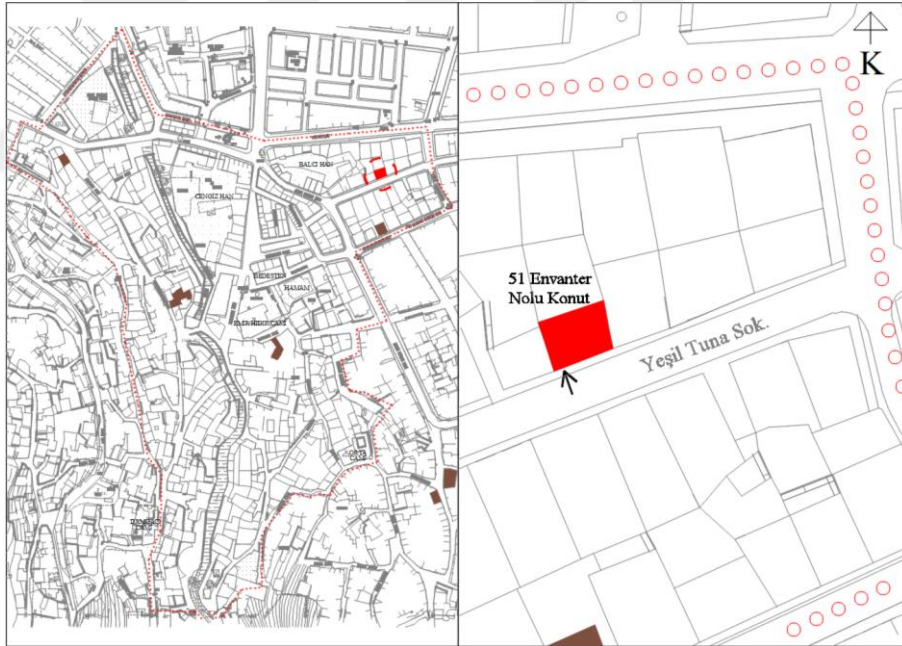


Şekil 4.82 Sonradan yapılan üst kattaki mutfak mekanı (Kişisel arşiv, 2019)



#### 4.2.2.2 51 Envanter Nolu Konut

Cuma Mahallesi'nin doğu kısmında, Yeşil Tuna Sokak'ta yer alan konut, kentsel sit alanı içerisinde bulunmaktadır, ancak tescilsizdir (Şekil 4.83). Sokaktan doğrudan konuta girilen, konuttan da arkada bulunan bahçeye ulaşılan parsel düzenine sahip konutun girişi Yeşil Tuna Sokağı'ndaki ön cepheden yapılmaktadır (Şekil 4.84). Çift kanatlı metal giriş kapısı sokak ile aynı kotta bulunmaktadır, ancak zemin kat iç mekan kotuna giriş kapısından dört basamak aşağı inilerek ulaşılmaktadır. Konut, yan parseldeki yapılarla bitişik nizamda bulunduğu için, arka ve ön olmak üzere iki cepheden ışık almaktadır. Parselin kuzeyinde (arkasında) bulunan bahçeye, giriş kapısının karşı hizasındaki kuzey cephe duvarında bulunan tek kanatlı metal kapıdan ulaşılmaktadır (Şekil 4.85). Bahçe kotu, zemin kat iç mekan kotundan bir basamak yukarıda kalmaktadır.



Şekil 4.83 Kentsel sit sınırına göre konutun konumu ve vaziyet planı



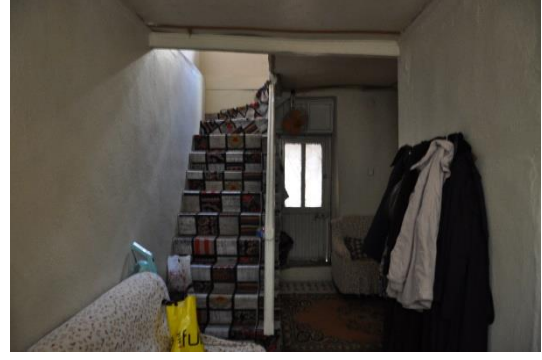
Şekil 4.84 Yeşil Tuna Sokak üzerinde yer alan konutun ön cephesi (Kişisel arşiv, 2019)

İki katlı olan bu Rum evi tuğla kargir yapım sistemi ile inşa edilmiştir. Zemin kat dış duvarları 55-60 cm, üst kat dış duvarları, zemin kat duvarlarından 10-15 cm geride yapılarak, 40-45 cm kalınlığında inşa edilmiştir. İç bölme duvarları da 15 cm kalınlığında bağdadi duvar tekniğinde inşa edilmişlerdir.





(a)



(b)

Şekil 4.86 a) Evin giriş kapısının sofadan görünümü, b) Evin giriş kapısından sofanın (merdiven ile bahçe çıkış kapısı da görülmektedir.) görünümü (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.87 Sofanın kuzey cephesindeki kolu ve buradan ulaşılan banyo, wc mekanlarının kapısı (Kişisel arşiv, 2019)

Zemini halı döşenmiş, tavanı duralit malzeme ile kaplanmış sofanın, doğu duvarında, duvara yaslanmış ahşap bir merdiven bulunmaktadır. Üst kattaki kapalı dış sofaya çıkan I biçimindeki merdiven, basamakları, rıhtları ve trabzanı ile ahşaptır (Şekil 4.88).



Şekil 4.88 Evin doğu duvarında yer alan ahşap merdiven (Kişisel arşiv, 2019)

Üst katta bulunan iki odanın önünde yer alan sofa, kapalı dış sofa tipindedir (Şekil 4.89). Sofa, özgünde ön cephede bulunan iki odanın toplam genişliğinde ve bahçeye bakan yüksek, çift kanatlı dört ahşap pencereden ışık alır durumda iken, sonradan batı kısmına dönem eki olarak bir oda yapılmasıyla, üç pencereden ışık alacak şekilde daraltılmıştır. Zemini ahşap döşeme üzeri halı kaplama, tavanı ahşap pasalı tavan olan sofa, zemin kata göre daha yüksek tavanlı, aydınlık bir mekandır.



Şekil 4.89 Üst katta bulunan kapalı dış sofadan bir görünüm (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.90 Kapalı dış sofanın ahşap pasalı tavanı (Kişisel arşiv, 2019)

Sofanın batısında bulunan, sonradan yapılmış odanın 1960-70' li dönemlere has camlı, ahşap profilli bölücü bir duvarı bulunmaktadır (Şekil 4.89). Bahçeye bakan bir penceresi olan bu oda günümüzde kiler olarak kullanılmaktadır. Oda, sofanın devamı olduğu için tavanı, sofanın ahşap pasalı tavanının devamıdır. Bu dönem eki olan odanın bitişiğindeki 3 nolu odanın duvarında, buraya bakan ahşap giyotin bir pencere bulunmaktadır. Yani, diğer incelenen konutlarda görüldüğü gibi bu konutta da sofaya bakan bir iç pencerenin varlığı görülmektedir. 3 nolu odada bu pencere haricinde, ön cephedeki sokağa bakan çift kanatlı, metal kepenkli, iki ahşap pencere bulunmaktadır (Şekil 4.91 (b)).



Şekil 4.91 a) Üst kat sofasında bulunan kapılar (soldaki kapı dönem eki olan odanın, sağdaki kapı 3 nolu oda kapısının resmidir), b) Yapıdaki ahşap çift kanatlı pencere örneği (Kişisel arşiv, 2019)

3 nolu odanın doğusunda bulunan 2 nolu odaya da sofadan bir ahşap kapı ile ulaşılmaktadır (Şekil 4.91 (a)). Ahşap dolap, yüklük gibi elemanların bulunduğu odanın zeminine ahşap döşeme üzeri halı kaplama, tavanına da duralit malzeme kaplaması yapılmıştır (Şekil 4.92). Oda, ön cephedeki sokağa bakan iki adet çift kanatlı, metal kepenkli ahşap pencereden ışık almaktadır.



Şekil 4.92 a) 2 nolu odada bulunan ahşap dolap, yüklük elemanları, b) 2 nolu odanın kapısı ile zemini (Kişisel arşiv, 2019)

#### 4.2.2.3 49 Envanter Nolu Konut

Cuma Mahallesi'nin doğu kısmında, Yıldırım Beyazıt Caddesi üzerinde yer alan konut, kentsel sit sınırları içerisinde, ancak tescilsizdir (Şekil 4.93). Konutun giriş kapısı ile bahçe kapısı Yıldırım Beyazıt Caddesi'ndeki ön cephesinde yer almaktadır (Şekil 4.94). Konutun giriş kotuna, sokak kotundan üç basamaklık yükseltilmiş bir giriş ile ulaşılmaktadır. Yapının yanında bulunan ve etrafını batı ve kuzey yönlerinden L biçiminde saran bahçeye konut içinden çıkış bulunmamakta, yalnızca bağımsız bir giriş ile ulaşılmaktadır (Şekil 4.95).



Şekil 4.93 Kentsel sit sınırına göre konutun konumu ve vaziyet planı



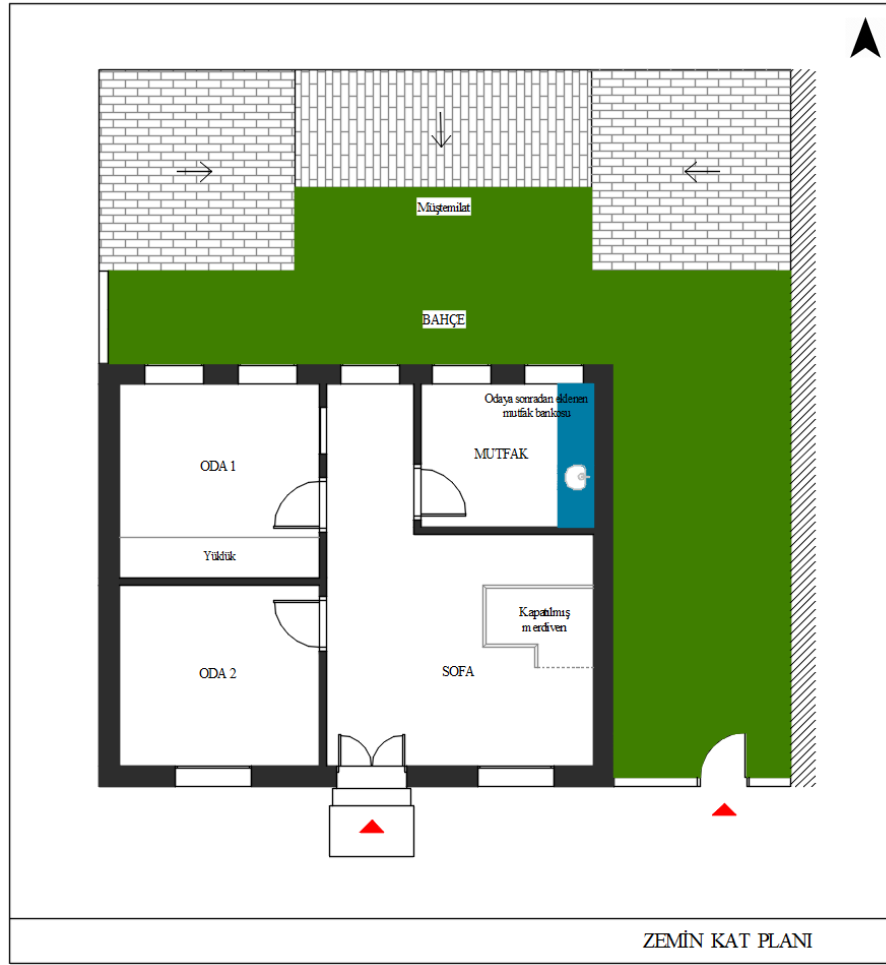
Şekil 4.94 Yıldırım Beyazıt Caddesi'nden görünüm (Kişisel arşiv, 2017)



Şekil 4.95 Konutun Yıldırım Beyazıt Caddesi'nde bulunan ön cephesindeki girişleri (Sağdaki resim; konutun yanında bulunan bağımsız bahçe giriş kapısı) (Kişisel arşiv, 2019)

Bodrum katı taş kargir, birinci katı tuğla kargir yapım sistemi ile inşa edilen konut, Soma'daki Rum konutlarında yaygın görülen bir yapım sistemine sahiptir. Kıрма çatı formunda yapılan oturtma çatının üzeri alaturka kiremit kaplıdır.





Şekil 4.96 Konutun zemin kat plan şeması (Bodrum kat kapatıldığı için girilememiştir.)

Bodrum+1 katlı olan, kare plana sahip yapıya giriş cephenin ortasından yapılmaktadır (Şekil 4.96). Giriş kapısından kapalı dış sofaya girilmektedir (Şekil 4.97). Bu alanda -kapatılmış- bodrum kata inen bir ahşap merdiven yer almaktadır (Şekil 4.98). Ahşap korkuluğu mevcutta hala duran merdiven, bodrum kullanılmamak üzere ahşap döşemeler ile kapatılmıştır. Bir adet üç kanatlı ahşap penceresi olan giriş (sofa) mekanı günümüzde oturma odası olarak kullanılmaktadır. Çift kanatlı ahşap giriş kapısının sol tarafında yer alan odada da üç kanatlı ahşap bir pencere bulunmaktadır. 2 nolu bu odanın arkasındaki odada (1 nolu oda) ise sofaya bakan bir ahşap giyotin pencere ile bahçeye bakan (kuzey cephesine) iki, çift kanatlı ahşap pencere bulunmaktadır. Yatak odası olarak kullanılan bu odada yüklük, gusülhane ve çiçeklik gibi elemanlar bulunmaktadır (Şekil 4.99).



(a)

(b)

Şekil 4.97 a) Kapalı dış sofaya açılan çift kanatlı ahşap giriş kapısı, b) Sofadan 1 nolu odaya bakış (Ahşap kapısı ile sofaya bakan giyotin penceresi) (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.98 Kapalı dış sofada bulunan bodruma inen, kapatılmış merdiven (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.99 1 nolu odadaki yüklük, çiçeklik elemanları (Kişisel arşiv, 2019)

1 nolu odanın doğusunda, yani holün karşısında bulunan oda günümüzde mutfak olarak kullanılmaktadır. Özgünde oda olarak kullanıldığı düşünülen mutfak birimine sonradan mutfak bankosu eklenerek, işlev değişikliğine uğratıldığına, odanın duvar kalınlığına ve kapısının diğer kapılarla aynı özgünlükte olduğuna bakılarak karar verilmiştir. Ahşap kapaklı, granit bankolu mutfakta bahçeye bakan iki tane çift kanatlı ahşap pencere bulunmaktadır. Tüm odaların kapıları aynı tipte, tek kanatlı ahşap kapıdır. Sofa ile odaların zeminlerine pvc yer döşemesi kaplanmış, üzeri halı ile örtülmüştür. Bazı köşelerden özgün zeminin ahşap döşeme olduğu görülmektedir, tavan ise tüm konutta ahşap kaplamadır.

Arazide kuzey yönünde eğim bulunduğu için yapı ile önündeki bahçe arasında ciddi bir kot farkı bulunmaktadır. Bu nedenle holün sonundan bahçeye çıkış kapısı açmak yerine pencere konulmuş, bahçeye bağımsız dışarıdan giriş verilmiştir. Ancak bodrum kat günümüzde kapatılmış olduğundan bodrumdan bahçeye çıkış kapısının yapılıp yapılmadığı görülememiştir. Bahçede atıl durumda kalmış üç müştemilat birimi bulunmaktadır. Bunların eskiden servis birimleri olarak kullanıldığı düşünülmektedir.

### **4.3 Taşıyıcı Sistem ve Malzeme**

Alanda incelenen konutlarda taş kargir üzeri ahşap karkas yapım sistemi, taş + tuğla almaşık kargir yapım sistemi ve yalnızca taş kargir / tuğla kargir yapım sistemleri görülmüştür. Türk konutlarında zemin kat taş kargir, üst kat ahşap karkas yapım sistemi görülürken, Rum konutlarında tuğla kargir yapım sistemi veya taş kargir üzeri tuğla kargir yapım sistemleri görülmektedir. Zemin katları taş kargir olan sistemde moloz taş duvar kullanılmış, aralara bağlayıcı olarak da ahşap hatıllar konulmuştur. Bu duvarların kalınlığı 50-80 cm arasındadır. Ahşap karkas sistemde zemin kat duvarının hatılları üzerine yerleştirilen ahşap iskelet (dikmeler ve payandalar) ve bu iskeletin arasındaki dolgu malzemesinden oluşmaktadır. Soma evlerinde ahşap karkas sistem, bağdadi (Şekil 4.100 (a)) ve hımış teknikleri ile kullanılmıştır. Sıva olarak da saman karıştırılmış killi çamur sıva kullanımı

yaygındır. Yapılan bu kaba sıvanın üzerine ince kireç sıva uygulanmıştır (Şekil 4.100 (b)).



Şekil 4.100 a) Alanda görülen bağdadi dolgulu ahşap karkas sistem, b) Yığma taş duvarın üzerine kaplanmış kireç sıva örneği (Kişisel arşiv, 2019)

Rum konutları da taş veya tuğlaların taşıyıcı olacak şekilde, harçlarla üst üste konulduğu, döşemelerin de duvarlara tahta bindirme yoluyla monte edildiği yığma yapım tekniğiyle inşa edilmiştir (Bayülke, 2001). Yığma yapılarda zemin kat duvarları kalın, üst kat duvarları (tuğla da olsa taş da olsa) daha incedir. Böylece ahşap kirişli döşemeler duvarın üstüne oturtulmaktadır. Türk konutunda da Rum konutunda da iç duvarlar bağdadi yapım tekniğiyle yapılmıştır.

Geleneksel konutların (Türk de Rum da olsa) döşemeleri ahşap kirişli döşemedir (Şekil 4.101). Ahşap kirişlerin üzerleri 20-25 cm genişliğinde ahşap döşeme ile kaplanmıştır (Şekil 4.102). Zemin kattaki ahşap kirişlemelerin veya kırma ahşap çatıların altı da çatının görünmemesi için yan yana çakılan kaplama tahtaları ile oluşturulmuş ahşap pasalı tavan ile örtülmüştür (Şekil 4.103).



Şekil 4.101 Ahşap kirişli döşeme örnekleri (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.102 Ahşap kirişlemenin üzerine kaplanmış ahşap döşeme resimleri (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.103 Pasalı ahşap tavan örnekleri (Kişisel arşiv, 2019)

#### 4.4 Cephe Kurgusu

Cephe kurguları Rum evi ve Türk evi olarak ayrılık göstermektedir. Bu bölümde plan tipine bağlı olarak değişen, cephe kurgusunda önemli rol oynayan üç mimari eleman ele alınacaktır; giriş kapıları, pencereler ve çıkmalar-cumbalar. Bu üç mimari eleman Rum evi ve Türk evi olarak ayrı paragraflarda incelendikten sonra konutlarda görülen cephe öğeleri detaylı olarak alt başlıklarda örneklendirilecektir.

#### 4.4.1 Giriş Tipleri ve Kapılar

Konut giriş kapıları Rum ve Türk konutlarında farklılık gösterebilmektedir, örneğin; Rum konutlarında metal (bazen de ferforjeli) kapılar sıklıkla görülürken (Şekil 4.104), Türk konutlarında metal kapılar yerine ahşap kapılar sıklıkla görülmektedir (Şekil 4.105). Ancak bahçe kapıları her iki tipte de oldukça benzerlik göstermektedir (Şekil 4.106).

Rum konutlarında özgün giriş kapıları genellikle metal ve çift kanatlıdır. Bahçe kapıları ise tek veya çift kanatlı olarak değişebilen ahşap kapılardır. Bahçeye giriş sokak ile aynı kottan sağlanırken, konuta giriş merdivenler ile sağlanabilmektedir. Yükseltilmiş giriş tipine sahip birçok Rum konutu bulunmaktadır. İki yandan veya önden açılı merdiven tipleri bulunurken, merdivensiz, sokak kotundan konuta girişi olan yapılar da bulunmaktadır.



Şekil 4.104 Rum konutlarında görülen kapılar ve giriş tiplerinden bazıları (Kişisel arşiv, 2019)

Türk konutlarında girişler kimi zaman sokaktan yapılırken kimi zaman da avludan/bahçeden yapılmaktadır. Avlu/bahçe kapıları ahşap, tek veya çift kanatlıdır. Bu kapıların üstlerinde kapının genişliğinden daha geniş ölçülerde ahşap saçaklar bulunmaktadır. Eğimli ahşap payandaların üstündeki saçak üst yüzeyi alaturka kiremit ile kaplanmıştır. Bazı ahşap giriş kapıları günümüze ulaşmamış ve metal kapı ile yenilenmişlerdir. Konutların kapıları ise (avludan geçiş yapılan veya sokaktan girilen) tek kanatlı veya çift kanatlı ahşap kapılardır.

Konut girişleri genellikle sokakla aynı kottadır, ancak eğimli sokakta olan yapılarda yüksek giriş tipi (sokak kotundan yukarıda olan döşeme kotuna çıkmak için yapılmış merdivenler) görülebilmektedir.



Şekil 4.105 Türk konutlarında görülen kapılar ve giriş tiplerinden bazıları (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.106 (a), (b), (c) Rum konutlarında görülen bahçe/avlu kapı örnekleri, (d), (e), (f) Türk konutlarında görülen bahçe/avlu kapı örnekleri (Kişisel arşiv, 2019)

#### 4.4.2 Pencereleler

Rum konutlarının pencereleri iki veya üç kanatlı ahşap pencere tipinde veya giyotin ahşap pencere tipindedir (Şekil 4.107). Üç kanatlı olan ahşap pencerelerin yan iki kanadı açılırken orta kanadı açılmamaktadır. Pencerelelerin kanatları üstünde açılmayan kısa cam bölmeler de bulunabilmektedir. İki katlı yapılarda üst kattaki pencerelerde cephenin sağ ve solundaki pencere açıklıkları eşit olurken cephenin ortasında tek olarak yer alan pencere farklı genişlikte ve tipte (geniş olduğu için daha fazla kanat sayısına sahip) olabilmektedir. Bu geniş pencereler, iç sofalı plan tipine sahip konutlarda sofada bulunmaktadır.





Şekil 4. 107 Rum konutlarında bulunan pencere örnekleri (Kişisel arşiv, 2019)

Türk konutlarında zemin katlardaki pencereler sayıca az ve genişlikçe dar iken, üst katlardaki pencerelerin sayısı ve genişlikleri artabilmektedir. Dolayısıyla zemin kattaki pencereler (var ise) genellikle tek kanatlı, üst kattakiler çift kanatlı ahşap penceredir (Şekil 4.108). Bazı geniş açıklıklı örneklerde ise (cephenin ortasındaki pencere yanlardakilere oranla büyük olduğunda) üç veya dört kanatlı olabilmektedir. Bu geniş pencereler de Rum konutlarındaki gibi iç sofalı plan tipine sahip konutlarda sofanın ucunda bulunarak sofayı aydınlatmaktadır. Türk konutlarında üst katta bulunan pencerelerin çoğu çıkmalarda konumlanmaktadır. Çıkmalarda bulunan bu pencereler, en ve boy olarak genellikle  $\frac{1}{2}$  oranlarında olmaktadır.



Şekil 4. 108 Türk konutlarında bulunan pencere örnekleri (Kişisel arşiv, 2019)

#### 4.4.3 Cumbalar ve Çıkmalar

Cumba ve çıkma mekanları Rum ve Türk konutlarına göre ayrılık göstermektedir; cumbalar Rum konutlarında, çıkmalar Türk konutlarında görülmektedir. Çıkmalar, mekansal olarak bulunduğu odanın devamı niteliğinde ve odanın döşemesinin uzatılmasıyla oluşturulmuşken, cumbalar bulunduğu oda veya sofadan haricen çıkılan, bağımsız bir mekandır.

Rum konutları genellikle bodrum+1 ve bodrum+2 kat yüksekliklerinden oluşmaktadır. Taş+tuğla kargir veya tuğla kargir yapım sistemine sahip olan bu konutların İki katlı olanlarında cumba örnekleri görülebilmektedir. Geniş odadan çıkılan, üç tarafı pencerelerle çevrili, balkon görevi gören cumbalar, metal payandalarla desteklenerek, cepheye sabitlenmektedir (Şekil 4.109). Bazı

cumbalardaki pencerelerde vitray cam kullanımı göze çarpmaktadır (Ne yazık ki çoğu vitray cam örneği günümüze ulaşamamış, Soma Belediyesi arşivinde görülmüştür.).



Şekil 4.109 Rum konutlarında görülen cumba örneklerinden bazıları (Kişisel arşiv, 2018)

Türk konutları ise genellikle iki katlıdır, nadiren üç katlı örnekler de görülmektedir. Taş kargir veya taş-tuğla kargir ile ahşap karkas yapım sistemine sahip olan bu konutlarda üst katta çıkmalar bulunmaktadır. Evin büyüklüğüne ve plan kurgusuna bağlı olarak değişen çıkma sayıları tek veya çift olabilmektedir. Üst kattaki baş odanın veya sofanın uzantısı olan çıkmaların; gönye çıkma, iki yönden simetrik çıkma, cephe genişliği boyunca tek çıkma ve köşe çıkma örnekleri Soma'da görülmektedir (Şekil 4.110).



Şekil 4.110 Türk konutlarında görülen çıkmalardan bazıları (Kişisel arşiv, 2019)



(d)

(e)

(f)

Şekil 4.110 devamı

(Resim a) gönye çıkmalı bir yapıdan, b) ve c) iki çıkmalı yapılardan, d) de cephe genişliği boyunca oluşturulmuş tek çıkmalı bir yapıdan çekilmiş örneklerdir.)

#### 4.4.4 Cephenin Mimari Öğeleri

Cephe kurgusunun ana elemanları incelendikten sonra cephenin karakteristiğini oluşturan mimari öğeler bu bölümde altı başlık altında açıklanacaktır. Rum, Türk konutu gibi karakter ayrımının okunabilmesini sağlayan, yapının yapıldığı dönemin tespit edilebilmesine ışık tutan, örneklerle irdelenecek olan bu mimari öğeler; silmeler, söveler, parmaklık ve kafesler, kepenkler, üçgen alınlık ve eli böğründe/metal payandalardır.

##### 4.4.4.1 Silmeler

Rum konutlarında, silmeler; iki kat arasında (döşeme hizasında), saçakta ve pencerelerin altında sövelerin birleşmesiyle cephe boyunca oluşturulmuştur (Şekil 4.111). Pencerelerin altından geçilen silme döşeme hizasından geçen silmenin üstünde bulunur, böylece yapının ikinci katında üç sıra silme görülmüş olur. Rum konutlarının Soma'daki örneklerinde kullanılan silme taşları çoğunlukla tuğla malzemedendir. Nadiren taş malzemedenden de silme yapıldığı görülmüştür. Saçak silmeleri üç sıra olarak yapılırken (kirpi saçak biçiminde), kat silmeleri tek sıradır ve ortalama 7-8 cm yüksekliğindedir.



Şekil 4.111 Rum konutlarında görülen saçak ve ara kat silmeleri (Kişisel arşiv, 2019)

Türk konutlarında, silmeler; iki kat arasında (döşeme hizasında) yani çıkma altlarında ve saçak altlarında (Rum konutlarındaki sıklıkta görülmez.) görülmektedir. Türk konutlarında çatıların geniş ahşap saçakları olduğu için saçak altlarında çoğu zaman silme bulunmaz. Bazı yapılarda saçak silmelerinin altında bitkisel bezemeler şeklinde kalemişi örnekleri görülmektedir. Soma'daki örneklerde Türk konutlarında kullanılan silmelerin yalnızca ahşap malzemeden yapıldığı görülmüştür (Şekil 4.112). Saçak silmeleri ile kat silmeleri aynı kalınlıkta yapılmıştır. Kalınlığı 7-8 cm olan Rum konut silmelerine göre (Kat silmeleri 7-8 cm'dir, saçak silmeleri üç sıra olduğu için toplamda 21 cm'dir) Türk konutlarının silmeleri 18-20 cm civarı ile daha kalındır.



Şekil 4.112 Türk konutlarında görülen ahşap silmeler (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.112 devamı

#### 4.4.4.2 Söveler

Rum konutlarında pencere ve kapı kenarlarında söve bulunması tipik bir özelliktir. Malzemesi taş veya tuğla olabilen bu söveler duvardan 3-4 cm çıkıntılı ve pencereyi çerçeveleyecek şekildedir. Yanlardaki ve üstteki söveler eşit genişlikte olurken aşağıdaki söveler daha kısadır. Bazen pencerelerin altındaki söveler birleşerek kat silmeleri gibi cephe boyunca devam etmektedir. Bazı sövelerin üstü kemerli olurken, bazıları düz atkılıdır. Pencerelerin üstünde kemer varsa genellikle giriş kapılarının üstünde de kemer bulunmaktadır.



Şekil 4.113 Rum konutlarında görülen taş ve tuğla kapı, pencere söveleri (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.113 devamı

Türk konutlarında kapı ve pencerelerin etrafında Rum konutlarındaki taş/tuğla sövenin boyutları kadar geniş olmayan ahşap söveler bulunmaktadır ve dört tarafı da eşit genişliktedir. Bu konutlardaki kapı, pencerelerin üstü çoğunlukla düz atkıdır, Rum konutlarındaki kadar yaygın olarak kemer kullanımı görülmesi de nadiren kemerli kullanım görülmektedir (O da tüm pencereler de değil bir cephedeki pencerelerde veya tek cephe var ise ortadaki büyük pencerelerdedir).





Şekil 4.114 Türk konutlarında görülen ahşap kapı ve pencere söveleri (Kişisel arşiv, 2019)

#### 4.4.4.3 Parmaklık ve Kafesler

Parmaklık öğeleri hem Rum hem Türk konutlarında görülebilirken, kafesler yalnızca Türk konutlarında görülmektedir. Alanda yapılan incelemelerde parmaklık örnekleri çok fazla görülmemiştir, bunun yapılarda kullanılan kepenkler nedeniyle olduğu düşünülmektedir. Kepenkler kapatıldığında güvenlik problemi de ortadan kalktığı ve kepenk kullanımı oldukça yaygın olduğu için demir parmaklıkların kullanımı azdır. Bu parmaklıkların konutlardan daha çok anıtsal yapılarda kullanıldığı görülmüştür.

Rum konutlarında; demir parmaklıklar giriş kat pencerelerinde görülebilmektedir, ancak özgün olan ve dönemini yansıtan parmaklıkların sayısı oldukça azdır (Şekil 4.115 (a)). Onların yerine standartlaşmış, yapının tarihi kimliğiyle örtüşmeyen ferforje parmaklıklar takılmıştır (Şekil 4.115 (c)).



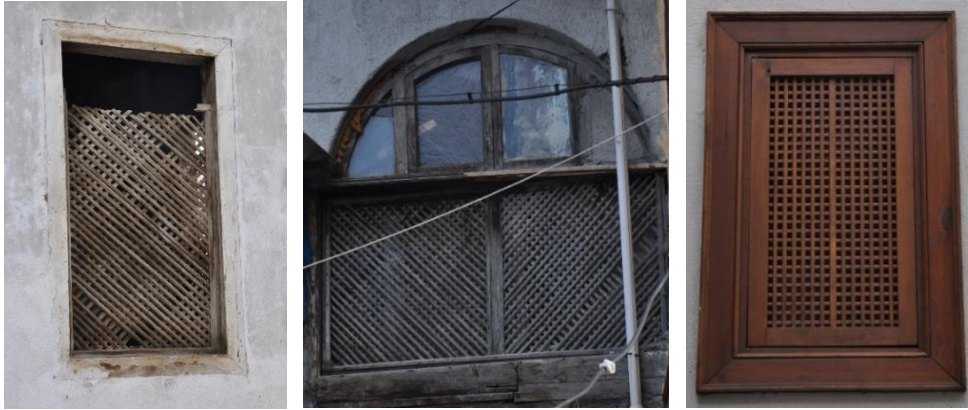
Şekil 4.115 a) Rum konutlarında nadiren görülen özgün demir parmaklık örneği, b), c) Sonradan takılan demir parmaklık örnekleri (Kişisel arşiv, 2019)

Türk konutlarında parmaklık ve kafes kullanımı görülmektedir; bazen her ikisi birlikte kullanılmış, bazen ikisi de ayrı ayrı tek olarak kullanılmıştır (Şekil 4.116). Rum konutlarından farklı olarak Türk konutlarında ahşap malzemenen yapılmış parmaklıklar görülmektedir. Alanda görülen demir parmaklık kullanımlarının ise özgün olan ahşap parmaklıkların yerine, sonradan, daha geç bir dönemde yapıldıkları düşünülmektedir.

Türk konutlarında parmaklıklardan çok daha sık görülen diğer bir cephe ögesi; mahremiyet korunurken dışarıyla olan görsel ilişkinin de kurulabildiği ahşap kafeslerin kullanımıdır (Şekil 4.117). Ahşap kafesler hem pencerelerde hem de varsa dış sofalı evlerin sofa kısmında daha geniş ölçülerde görülmektedir. Tüm Türk konutlarında kafese rastlanılmamıştır, bunun ahşabın çabuk bozulabilen bir malzeme olması sebebiyle günümüze ulaşamadığından mı yoksa o konutlara yapılmadığından mı olduğu bilinmemektedir. Ancak kafeslerin günümüze ulaşan örnekleri birçok konutta görülmektedir. Bazı yapıların zemin katta bulunan pencerelerinde kafesle birlikte demir veya ahşap parmaklık kullanılmıştır.



Şekil 4.116 Türk konutlarında görülen parmaklık örnekleri (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.117 Türk konutlarında görülen ahşap kafes örnekleri (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.117 devamı

#### 4.4.4.4 Kepenkler

Rum konutlarında; kepenk bulunan yapıların iki katlı olanlarında zemin kattakiler metal iken, üst kattakiler ahşap malzemedendir. Tek katlı olan yapılarda ise metal kepenk görülmektedir. Ancak bazı yapılardaki kepenkler günümüze ulaşamamıştır; bunlardan bazıları var olan menteşe izlerinden anlaşılmaktadır, bazıları da ahşabın çürümesi sebebiyle metal olan kepenkler ile değiştirilerek özgün halini kaybetmiştir. Bu nedenle bazı metal kepenkli olan yapıların özgün kepenklerinin metal mi ahşap mı olduğu bilinmemektedir.

Konut haricinde dükkan+konutun birlikte bulunduğu yapı tiplerinde de dükkanların kepenkleri metal olarak tasarlanmıştır (Şekil 4.118).



Şekil 4.118 Rum konutlarında görülen kepenk örnekleri (Kişisel arşiv, 2019)

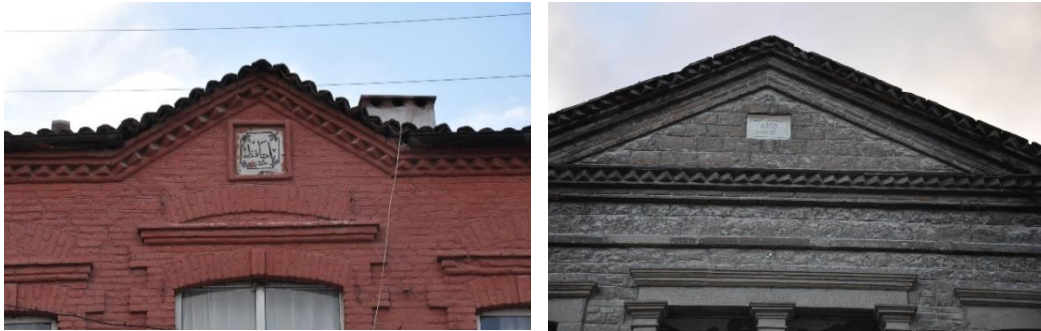
Türk konutlarında kepenk çok tercih edilen bir cephe öğesi değildir, pencerelerde kepenklerden çok ahşap kafesler bulunmaktadır. Ancak konutların üst katlarında ahşap kepenk kullanımına nadiren de olsa rastlanılmıştır (Şekil 4.119). Rum konutlarında olduğu gibi metal kepenk kullanımı Türk konutlarında görülmemektedir. Yalnızca dükkan+konut tipinde dükkanlarda metal kepenk kullanıldığı görülmüştür (Bkz. 35 envanter nolu konut).



Şekil 4.119 Türk konutlarında nadiren görülen kepenk örnekleri (Kişisel arşiv, 2019)

#### 4.4.4.5 Üçgen Alınlık

Alanda bulunan cumbalı veya cumbasız, 2 veya Bodrum+2 katlı Rum konutlarında üçgen alınlık görülebilmektedir. Tuğla saçak silmeleri bu üçgen alınlığın etrafından dolanmaktadır ve genellikle üçgenin ortasında yapının hangi yıla ait olduğunu gösteren bir kitabe bulunmaktadır. Üçgen alınlık, cephede kullanılan malzemedен yapılır, cephenin devamı niteliğindedir (Şekil 4.120).



Şekil 4.120 Rum konutlarında görülen üçgen alınlık örnekleri (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.120 devamı

Soma'daki Türk konutlarında üçgen alınlık nadiren görülen bir cephe öğesidir. Alanda yapılan çalışmalara göre günümüze ulaşan yalnızca üç Türk evinde görülmüştür (Şekil 4.121). Üçünde de yapının üst katında bulunan çıkma elemanının üzerine yapılmıştır. Rum konutlarında üçgen alınlığın taş malzemeden yapıldığı görülürken, Türk konutlarında ahşap malzemeden yapıldığı görülmektedir.



Şekil 4.121 Türk konutlarında görülen üçgen alınlıklar (Kişisel arşiv, 2018)

#### 4.4.4.6 Eli Böğründeler / Metal Payandalar

Rum konutlarındaki cumba ile Türk konutlarındaki çıkmayı desteklemek için kullanılan bu öğeler kullanım yerleri açısından farklılık göstermektedir. Soma'daki konutlarda cumbaları desteklemek için dökme demir payandalar, çıkmaları desteklemek için eli böğründeler (ahşap eğimli payandalar) kullanılmıştır.

Alandaki Rum konutlarının çoğunda aynı eğrisel, organik şekilleri olan dökme demir payanda kullanılmıştır, metal payanda haricinde nadiren kıvrımlı taş malzemenin de kullanıldığı görülmüştür (Şekil 4.122). Cumbaların döşemesinin altından iki veya üç noktadan eğimli olarak vurulan bu öğeler konsolu güçlendirmek için yapılmaktadır.

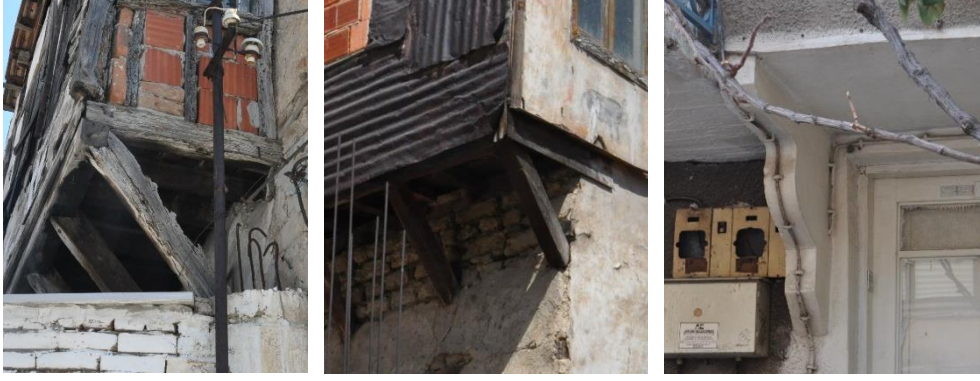


Şekil 4.122 Rum konutlarındaki cumbalarda görülen dökme demir payanda örnekleri (Kişisel arşiv, 2018)

Türk konutlarında çıkmaları desteklemek için eğimli olarak üretilen payanların bir kısmı açık olarak bırakılmış, görünürken, bir kısmı da bağdadi çiteler ile kapatılıp, kireç sıva ile sıvanmış vaziyettedir. Rum konutlarında cumbanın iki veya üç yerinde payanda yer alırken, Türk konutlarında payanda sayısı 5-6 adede varan fazlalıkta olabilmektedir (Şekil 4.123). Türkiye'nin farklı bölgelerinde görülen çıkma altı kolon ile destekleme burada görülmemektedir. Küçük bir yerleşim yeri olan Soma'daki örnekler mütevazidir, ahşap payandalarda kıvrımlı, işçilikli süslemeler görülmez.



Şekil 4.123 Türk konutlarındaki çıkmalarda görülen eli böğründe örnekleri (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 4.123 devamı

#### 4.5 Değerlendirme

Soma'daki geleneksel konut mimarisinin anlaşılması ve bu konutların temel karakteristiğini oluşturan öğelerin belirlenmesi için kapsamlı tespit ve envanter çalışması yapılmıştır. Çalışmanın bu bölümü; parsel düzeni, yerel konut tipolojisi ve bu konutların mimari özelliklerinin tanımlanması üzerinden kurgulanmıştır.

Soma yerleşimindeki sivil mimarlık örnekleri mekan ve cephe kurgusu olarak farklılık gösterebildiği için Rum ve Türk konutu olmak üzere ayrı başlıklarda incelenmiştir. Önceki bölümde kentsel sit sınırı özelinde yapılan analiz çalışmaları sonucunda sit sınırının geleneksel konut dokusunu tümüyle kapsamadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle bu bölümde Soma'daki geleneksel konutların belgeleme çalışmalarını yaparken sit sınırı dışında kalmış nitelikli yapılar da değerlendirmeye alınmıştır.

Mimari karakter analizi yapmak üzere alanda plan ve cephe kurgusunun korunduğu, özgünlüğü değiştirilmemiş, dönemini yansıtan 45 adet nitelikli konut tespit edilmiştir. 45 adet yapıdan dokuda en yaygın görülen ve detaylı incelemek üzere erişilebilir (içine girilebilir) durumda olan 7 yapıda tipoloji çalışmaları yapılmış, geri kalan 38 yapıda da envanter çalışması yapılmıştır. Tipolojiyi belirlemek için incelenen bu 7 konutun 4'ü Türk, 3'ü Rum konutu mimari özelliklerini göstermektedir. İncelenen Türk konutu yapılarında tespit edilen yaygın tipoloji sofasız, iç sofalı, dış sofalı ve dış-iç sofalı karma plan tipleri olmuştur.



Tespiti yapılan bu plan tipleri dışında alanda harabe durumda olan veya terk edilmesi sebebiyle içine girilemeyen konutlar arasında farklı bir plan tipine sahip yapıların olup olmadığı bilinmemektedir (Örneğin dokuda orta sofalı plan tipine sahip bir konuta rastlanılmamıştır. Bunun nedeninin Soma'nın küçük ölçekli bir yerleşim olması dolayısıyla Türk konutunun en gelişmiş, prestijli konut tipi olan orta sofalı tipte bir yapıya sahip olmamasından mı, zamanında dokuda bu tipte yapı inşa edilmiş olup günümüze ulaşamamış olmasından mı kaynaklandığı bilinmemektedir).

Alanda konumlanan Türk konutlarının genel karakterini; iki veya üç kattan oluşan, cephesinde yapının şekli ve büyüklüğüne bağlı olarak çıkması bulunan, zemin katları üst kata göre dışarıya yani sokağa kapalı olan, taş kargir + ahşap karkas yapım sistemi ile inşa edilmiş yapılar oluşturmaktadır.

Dokuda yaygın olarak görüldüğü tespit edilen 3 Rum konut tipi ise, yan hollü (dış kapalı sofa) ve orta hollü (iç sofalı) plan tiplerine sahiptir. Alanda konumlanan Rum konutlarının genel karakterini; bodrum+1 veya 2 kattan oluşan, pencere ve kapıları taş/tuğla söveli, kirpi saçaklı, taş+tuğla kargir yapım sistemine sahip, nadiren cumbalı olan yapılar oluşturmaktadır. Soma'da bulunan Rum ve Türk konutlarının ayrımı plan kurgusundan çok cephe düzenine göre yapılabilmektedir. Örneğin, Soma'daki Türk konutlarında pencere ve kapı etrafında taş/tuğla söve yerine (Rum konutlarının aksine) ahşap pervaz, taş/tuğla kat-saçak silmesi yerine ahşap silme, cumba yerine çıkma, ek olarak ta pencere açıklıklarında mahremiyet olgusu ile şekillenmiş ahşap kafeslerin varlığı görülmektedir.

Soma geleneksel konutlarının kültürel miras niteliklerini ortaya koyma üzerine yapılan bu çalışmanın, Soma sivil mimarlık örnekleri konusunda yapılan ilk belgeleme çalışması olması sebebiyle literatüre katkı sağlaması ve alanda bulunan korunmaya değer kültür varlıkları hususunda ileride yapılabilecek koruma çalışmalarında bir altlık oluşturması amaçlanmıştır.

## **BÖLÜM BEŞ**

### **ALANDA TESPİT EDİLEN KORUMA SORUNLARI ve SORUNLARA İLİŞKİN ÖNERİLER**

Bu bölümde, bir önceki bölümde mimari özellikleri tanımlanan konutların bulunduğu alanlar ile Bölüm 2.1’de anlatılan ticari alanın koruma sorunları irdelenmekte ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerileri getirilmektedir. Alanda tespit edilen koruma sorunları ve önerileri yapı ölçeğinde ve doku ölçeğinde olmak üzere iki başlık altında değerlendirilecektir.

#### **5.1 Yapı Ölçeğinde Tespit Edilen Koruma Sorunları**

Yapılan alan araştırmaları sonucu yapı ölçeğinde tespit edilen koruma sorunları; insan kaynaklı bozulmalar ve koruma kararlarının geç ve yetersiz alınmasından kaynaklanan sorunlar ana başlıkları altında incelenmiştir. İnsan kaynaklı bozulmalar; yanlış kullanım ve onarımlar ile hatalı işlev kararları alt başlıklarında aktarılacaktır.

##### **5.1.1 İnsan Kaynaklı Bozulmalar**

**a) Yanlış kullanım ve onarımlar:** Yanlış kullanımlar, yapı kullanıcılarının yapıyı eksik veya yetersiz gördüğü yönlerden, günümüz şartlarına uyarlamaya çalışmak suretiyle yapıda niteliksiz eklemeler yaptığı uygulamalardır. Yanlış kullanımlar yapının plan şeması, cephe kurgusu gibi mimari karakterinin değişimine yol açtığı gibi (Şekil 5.1), yapının strüktürel sisteminin değişimine/bozulmasına da yol açmaktadır.

- Yapının özgün ahşap doğramalarının pvc doğramalar ile, özgün ahşap kapılarının metal veya demir kapılar ile değiştirilmesi, cephe kurgusunda saçak bulunmayan yapılara polyester oluklu levhadan saçak eklenmesi, ön cephelere uydu, elektrik panoları, klima üniteleri gibi donatılar konulması (Şekil 5.2), özgün metal kepenk yerine ferforje parmaklık kullanılması, özgünde herhangi bir çıkması bulunmayan yapıların üst katlarına zemin kattan kolon destekli balkon eklenmesi (Şekil 5.3) gibi

müdahaleler yapıların özgün cephe karakterinin değişmesine yol açmaktadır. Değiştirilen cephe kurgusuyla birlikte geçmişte yapı içinde bulunmayan mekanların (mutfak, wc gibi) yapı içine alınması, zemin kat ve üst katın farklı kişilerin kullanımı için ayrılması, açık dış sofalı plan tipindeki konutların sofalarının kapatılması gibi yapılan uygulamalar sonucu yapıların mekan kurguları da değişime uğramıştır.



(a)

(b)

Şekil 5.1 Özgün cephe karakteri ve malzemelerinin anlaşılamadığı, değişime uğramış bir konut örneği  
a) Yapının değiştirilmeden önceki özgün hali (Soma Belediyesi arşivi, 2010), b) Yapının günümüz durumu (Kişisel arşiv, 2017)



Şekil 5.2 Yapı cephelerinin niteliksiz eklerle kapatılması sonucu tarihi dokusu anlaşılmayan dükkan örnekleri (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 5.3 Özgünde bir bütün olan yapının farklı ailelerin kullanımı için ayrılmasına ve özgün cephe kurgusunda olmayan balkon eki yapılmasına bir örnek (Kişisel arşiv, 2017)

Yapının strüktürel bütünlüğünün bozulmasına yol açan uygulamalar ise;

Bir yapının zemin kat ve üst kat olmak üzere iki katta veya yalnızca zemin kat içerisinde farklı ailelerin kullanımına ayrılması yapıda farklı kapı girişleri veya yeni ihtiyaçlardan kaynaklı pencereler gibi boşlukların kargir duvarların içinde oluşturulması ile açılmasına yol açmaktadır (Şekil 5.4). Yapıda bu gibi yeni boşlukların açılması da taşıyıcı duvarların zayıflamasına neden olmaktadır.

Bazı özgünde tek katlı olan yapılarda üst kata betonarme yeni kat eklemeleri yapıldığı görülmektedir; bu niteliksiz ekler yapının zemin kat duvarlarının ve temelinin üzerinde oluşan yükün artmasına sebebiyet vererek ciddi hasar oluşumlarına zemin hazırlamaktadır (Şekil 5.5).



Şekil 5.4 Yapıda, özgünde olmayan kapı ve pencere açıklıklarının oluşturulduğu bir örnek (Kişisel arşiv, 2018)



Şekil 5.5 Cephe kurgusunun değiştirildiği yanlış kullanımlara bir örnek

a) Cengiz Han'ın Kazım Karabekir Caddesi cephesinden olan eski resmi (İzmir 2 Nolu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu arşivi, 1987), b) Hanın bugünkü durumu (Kişisel arşiv, 2019)

Yanlış onarımlar ise; yerel halkın malzeme veya strüktürel kaynaklı zarar gören evlerini nitelikli yardım almadan, bilinçsizce, evlerin tahrip olmasına neden olacak şekilde onarmalarıdır. İzinsizce yapılan bu onarımlar yapıların malzeme ve teknik

kullanımlarının değişmesine, özgün öğelerinin zedelenmesine yol açmaktadır (Şekil 5.6). Zarar gören taş duvarların duvar dayanımı açısından bütünlük oluşturmayacak delikli tuğla ile tamamlanması, ısınma problemleri nedeniyle yapı açıklıklarının kapatılması, bozulmaya uğrayan çıkmaların yapının strüktürel sistemiyle uyuşmayan betonarme sistemde yeniden inşa edilmesi, tavan ve döşemeler ‘onarılırken’ özgün ahşap tavan ve döşemelerin sökülerek yapı kimliğiyle uyuşmayan malzemeler ile yenilenmesi gibi uygulamalar alandaki yanlış onarım örneklerinden bazılarıdır. Yapılan tüm bu uygulamalar da yapının tarihi ve estetik değerinin zarar görmesine neden olmaktadır (Şekil 5.7).



Şekil 5.6 a) Dokuda bulunan geleneksel bir yapının ‘satılık’ durumundaki özgün hali (Kişisel arşiv, 2017), b) Yapının satın alındıktan sonraki ‘onarılmış’ hali (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 5.7 a) Cengiz Han önünde bulunan dükkanın özgün hali (Kişisel arşiv, 2017), b) Dükkanın el değıştirdikten sonraki ‘onarılmış’ hali (Kişisel arşiv, 2019)

**c) Hatalı işlev kararları:** Soma’da bazı yapılara verildiği görülen hatalı işlevler yapının toplum tarafından kullanılmasını ve yaşamasını engellemektedir. Örneğin; dokudaki eski ticari merkezin önemli anıtsal yapılarından biri olan Nafiz Cengiz Han bugün Avcılar Derneği ve otoparkı olarak kullanılmaktadır. Kendi içine dönük olan

bu dernek, insanların han içerisine girip çıkmasına olumlu bakmamaktadır. Yapıya işlev verilirken orada bulunan halkın görüşleri ve alanın ihtiyaçları dikkate alınmadığı için yapının çevresiyle uyum sağlayamadığı görülmüştür. Handa bulunan dükkanlardan yalnızca birini onararak kullanan dernek, diğer dükkanları kullanmadığı için onarmamıştır, bu da; koruma çalışmalarının bütünüyle yapılamadığı handa çoğu dükkanın atıl durumda kalmasına sebep olmaktadır (Şekil 5.8). Avlunun otopark olarak kullanılması durumu ise 2004 yılında bir kamyonun hana giriş yaparken giriş aralığının üzerindeki özgün tavanı yıkması gibi geri dönülemez hasarlar oluşmasına yol açmıştır (Şekil 5.9). Dolayısıyla verilen işlev sonucu han, toplumsal bir amaç için kullanılmadığı ve yapının tarihi değerlerinin sürdürülebilirliğini sağlamadığı gibi koruma sorunlarına da çözüm üretmemektedir.



Şekil 5.8 Günümüzde Avcılar Derneği olarak kullanılan hanın onarılmayan, atıl durumda kalmış bölümleri (Kişisel arşiv, 2017)



Şekil 5.9 a) Hanın giriş kısmındaki tavanın yıkılmadan önceki hali (Soma Belediyesi, b.t.), b) Yıkıldıktan sonraki, günümüz hali (Kişisel arşiv, 2017)

### **5.1.2 Koruma Kararlarının Geç ve Yetersiz Alınmasından Kaynaklanan Sorunlar**

Soma’da koruma amaçlı yapılan ilk çalışmalar 15.04.1998 tarih ve 7672 sayılı karar ile 28 tane kültür varlığının tescillenmesidir. Daha sonra, 15.05.2002 tarihinde İzmir 2 Nolu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu tarafından 10664 sayılı karar ile kentsel sit sınırı belirlenmiştir (Ek 3). Ancak Soma Belediyesi’nin sit sınırına yaptığı itiraz sonucu Koruma Kurulu kararı yeniden değerlendirerek, 02.04.2003 tarihinde sit alanını daraltarak, yeni sınırları belirten 11489 sayılı kararı almıştır. Alanın analiz edilmesi sonucu, bugünkü kentsel sit sınırını oluşturan bu kararın tüm nitelikli tarihi dokuyu kapsamadığı için doğru belirlenemediği tespit edilmiştir.

İlçede koruma amaçlı yapılan diğer bir çalışma, Soma Belediyesi’nin talebiyle 2007-2010 tarihleri arasında İller Bankası Genel Müdürlüğü, Şehircilik Dairesi Başkanlığı tarafından Soma Koruma Amaçlı İmar Planı hazırlanmasıdır.

Dokuda, tescil statüsü kazandırılmış diğer 25 yapı da; 2002, 2004, 2016, 2018 yıllarında yapılan çalışmalar sonucunda belgelenmiştir (Ek 1).

Dokuda yer alan tescilli sivil mimarlık örnekleri ve bazı anıtsal nitelikteki yapıların terk, yanlış kullanım ve onarımlar gibi birçok nedenden kaderine terk edildiği tespit edilmiş ve hatta bir kısmının da günümüze taşınmadığı görülmüştür. Zamanında tescil statüsü kazandırılmış dokudaki yapılardan bazıları yerel



yönetimlerin koruma denetlemeleri yapmamaları nedeniyle günümüze ulaşamamıştır. Sivil mimarlık örneği olan 5 adet yapı ile Balcı Han ve Cengiz Han'ın konaklama bölümleri günümüze ulaşamayan tescilli yapılardandır (Şekil 5.10, Şekil 5.11). Harabe durumuna gelen bu yapılar arasında tümüyle yok olan olan tescilli yapılar da bulunmaktadır (Şekil 5.12). Strüktürel açıdan problemlili olan yapılarda herhangi bir koruma önlemi alınmadığı ve koruma çalışmaları yürütülmediği için yapılar zarar görmeye devam etmektedir. Örneğin, geleneksel ticari merkezin anıtsal yapılarından olan Sabri Balcı Han'ının iki katlı olan giriş kısmı bu tezin yazılması sürecinde yıkılarak harap olmuştur.

Diğer bir koruma problemi de kaybedilen tescilli sivil mimarlık örneği yapı parsellerinin koruma altına alınmaması sebebiyle parsellerde dokuyla uyumsuz yapılaşmaların meydana gelmesidir. Tescilli parsellere kontrolsüzce inşa edilen bu gibi niteliksiz, betonarme yapılar, geçmişte orada bulunan özgün yapı izinin belleklerden silinmesine neden olmakta ve bulunduğu sokağın algısını değiştirmektedir.



(a)



(b)

Şekil 5.10 a) Balcı Han girişinin yıkılmadan önceki hali (Kişisel arşiv, 2016), b) Yıkıldıktan sonraki hali (Kişisel arşiv, 2017)



(a)

(b)

Şekil 5.11 a) Cengiz Han'ın konaklama biriminin yıkılmadan önceki hali (Soma Belediyesi, b.t.), b) Yıkıldıktan sonraki, günümüz hali (Kişisel arşiv, 2017)



Şekil 5.12 a) Koruma çalışmaları kararının doğru zamanda alınmaması nedeniyle kaybedilen, dokunun en eski yapılarından biri olan 214 Ada 50 parseldeki tescilli yapının yıkılmadan önceki resmi (Soma Belediyesi arşivi, 2010), b) Yapının yıkıldıktan sonraki, günümüz hali (Kişisel arşiv, 2017)

Alanda 156 tane nitelikli tarihi yapı bulunduğu tespit edilmiştir; bu yapılardan 53 tanesi tescillidir (53 tane tescilli yapıdan yukarıda bahsedilen 5 tanesi günümüze ulaşamamıştır). Tescil statüsü kazandırılmamış ancak dokuya uyumlu olan 103 yapı ise koruma altına alınamadıkları için yanlış kullanım ve onarım müdahaleleri görme veya sahiplerinin yeni yapı inşa etme isteği nedeniyle yıkılma tehlikeleriyle karşı karşıya kalmaktadırlar (Şekil 5.13, Şekil 5.14).



Şekil 5.13 Dokuda bulunan nitelikli yapılardan tescilsiz olanlara örnekler (Kişisel arşiv, 2017)



Şekil 5.14 Hem kentsel sit dışında kalan hem de tescilsiz olan Soma'da başka örneği bulunmayan, nitelikli konut (Kişisel arşiv, 2019)

## 5.2 Doku Ölçeğinde Tespit Edilen Koruma Sorunları

Yapılan alan araştırmaları sonucu doku ölçeğinde tespit edilen koruma sorunları üç ana başlık altında incelenmiştir; imar uygulamalarından kaynaklanan problemler, terk problemi ve koruma kararlarının yetersiz olmasından kaynaklanan problemler.

### 5.2.1 İmar Uygulamalarından Kaynaklanan Sorunlar

a) **Geçmişte verilmiş yanlış imar planı kararları:** Soma'da 1985 ve 2003 yıllarında hazırlanmış imar planlarında verilen haklar kentin tarihi dokusunun korunmasını olumsuz etkilemiştir. Tarihi dokuda, kentsel sit içinde ve kentsel sit

sınırı bitişinde 4-5 katlı yapılaşmaya izin verilmesiyle; ortaya gerek cephe düzeni, gerek kütle boyutları geleneksel yapılarla uyuşmayan yapılar çıkmıştır (Şekil 5.15, Şekil 5.16). 2003 yılında onaylanan planda özgünü dar sokaklardan oluşan alanda yol genişleme çalışmaları yapmak suretiyle tarihi pek çok yapının yıkılması da önerilmiştir. Bu maddenin uygulanıp uygulanmadığı, uygulandıysa da hangi yapıların bu çalışmalar nedeniyle kaybedildiği bilinmemektedir.



Şekil 5.15 Bodrum + 1 katlı tarihi yapının yanında inşa edilen 5 katlı apartman yapısı (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 5.16 Çarşı Camii'nin yanında (eski Çukur Han'ın yerinde) inşa edilmiş, dokunun her yerinden göze çarpan ve silueti olumsuz etkileyen 5 katlı apartman yapısı (Kişisel arşiv, 2019)

**b) İmar faaliyetlerinin denetimsizliği:** Alanda geçmişte izin alınarak inşa edilmiş dokuya aykırı yapılar bulunduğu gibi, izinsiz inşa edilmiş, çevresindeki tarihi

yapıların algılanmasını güçleştiren yapılar da bulunmaktadır (Şekil 5.17). Tarihi yapıların üzerine betonarmeden yapılan ikinci kat ekleri, boş parsellere sıkışık biçimde inşa edilen yeni betonarme yapılar, ekonomik geliri düşük kişilerce inşa edilen gecekondu yapıları yasal olmayan yollar sonucu ortaya çıkmış, doku bütünlüğünü bozan koruma sorunlarından biridir (Şekil 5.18).



Şekil 5.17 Tarihi dokuda bulunan izinsiz inşa edilmiş niteliksiz yapı örnekleri (Kişisel arşiv, 2017)



Şekil 5.18 Tarihi yapı arkasında kalan, silueti olumsuz etkileyen, izinsiz inşa edilmiş yapı örnekleri (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 5.19 Tarihi dokuda bilinçsizce inşa edilen yapı boyutları geleneksel yapıların ezilmesine neden olmaktadır (Kişisel arşiv, 2019)

### 5.2.2 *Terk Sorunu*

**a) Terke bağlı dokudaki yapılarda oluşan koruma sorunları:** Terk, dokuda tespit edilen en büyük koruma problemlerinden biridir. Çoğu kentte olduğu gibi 20. yüzyılda değişmeye ve gelişmeye başlayan Soma kentinde de (Namazgah Mahallesi'nde) idari ve kamu yapıları odağında yeni bir merkez oluşturulmuştur. Kamu yapıları, idari yapılar, bankalar ve eğitim yapılarının bulunduğu yeni merkeze zamanla ticari dükkanların açılması, çarşıların kurulması, eski, geleneksel ticari merkezin canlılığını kaybetmesine neden olmuştur (Şekil 5.20). Ticari merkezin kayması, sanayileşme gibi yeni iş olanaklarının ortaya çıkması ve çağdaş dönemin şartlarında inşa edilen konut bölgeleri tarihi dokuda yaşayan halkın buldukları alandan göç etmelerine yol açmıştır (Şekil 5.21).

Kentin tarihi dokusunu oluşturan Karamanlı, Cuma ve Samsacı Mahalleleri iç göç vermeye başlayınca dokuda bulunan yapılar terke bağlı olarak bakımsız kalmış, bozulma sorunları zaman içerisinde artarak devam etmiştir. Yalnızca sivil mimarlık örneği olan yapılar değil, değişen kentsel yaşam sonucu işlevini yitiren bedesten, han, hamam gibi anıtsal yapılar da kullanım dışı kalmıştır (Şekil 5.22).

Terk, yanlış onarım ve bakımsızlık gibi farklı nedenlerle dokudaki yapılarda oluşan harabiyet dereceleri Bölüm 3.1.3' te yapılmış olan korunmuşluk durumu analizinde görülmektedir. Alandaki 156 geleneksel yapıdan strüktürel açıdan problemlili olan 76 tanesi esaslı onarıma ihtiyaç duyarken, strüktürel açıdan sağlıklı olduğu düşünülen 65 tanesi basit onarıma ihtiyaç duymaktadır. Dokuda, yaşanan ve terk edilen konutların tespitini bu analizden çıkarmak mümkündür; onarıma ihtiyaç duymayan 15 yapı ile basit onarıma ihtiyaç duyan 65 yapı kullanıldıkları için süreç içerisinde periyodik bakımları yapılarak günümüze gelmiştir. Koruma problemlerinin yoğun olduğu, esaslı onarıma ihtiyaç duyan ya da harabe niteliğindeki yapılar ise terk probleminin yaşandığı, yıllar içerisinde geçirdiği çeşitli koruma sorunları sonucu sahiplenilmediği için periyodik olarak onarılamayan terk edilmiş yapılardır.



Şekil 5.20 Göç sonucu atıl durumda kalan, geleneksel ticari merkezdeki dükkanlardan bazıları (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 5.21 Terk sonrası bakımsız kalarak esaslı onarıma ihtiyaç duyacak hale gelmiş yapılara örnekler (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 5.22 Ticari merkezde işlevsiz kalan anıtsal yapılar (soldaki; Balcı Han, sağdaki; Bedesten) (Kişisel arşiv, 2019)

**b) Terke bağlı dokuda meydana gelen sosyal problemler:** Kentin tarihi dokusunun terk sonrası ekonomik düzeyi düşük kesimler tarafından kullanılmasıyla birlikte metruk yapıların evsizlerin barınma mekanı haline gelmesi alanın güvensizleşmesine, ötekileştirilmesine ve köhneleşerek atıl durumda kalmasına sebep olmuştur. Terke bağlı meydana gelen bu sosyal değişim sonucu tarihi doku, kentin diğer bölümleriyle entegre olamayan bir çöküntü alanı haline gelmiştir. Yakın çevrede yaşayan çoğu insan alana gitmekten çekindiği veya alanın sahip olduğu değerleri bilmediği için alanı hiç deneyimlememiştir.

### ***5.2.3 Koruma Kararlarının Yetersiz Olmasından Kaynaklanan Sorunlar***

Bölüm 5.1.2’de belirtildiği üzere, alanda 2003 yılında onaylanan bir kentsel sit sınırı bulunmaktadır. Sınırları eksik çizilmiş olan sitin çevresindeki tarihi doku incelendiğinde sınır dışında kalan oldukça nitelikli Rum ve Türk konutlarından oluşan mahallelerin bulunduğu görülmektedir. Hamidiye Mahallesi’nde bulunan Ulupınar Mevkii’ndeki (halk arasında Muhacir Mahallesi olarak bilinen yer) Rum konutları (Şekil 5.23), Samsacı Mahallesi’nde bulunan Karcılar Sokak’taki Türk konutları (Şekil 5.24) ve Karamanlı Mahallesi’nde bulunan Kalem Sokak civarındaki Türk konutları (Şekil 5.25) kentsel sit sınırı dışında kalan nitelikli alanlardır (İzmir 2 Nolu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu arşivinden alınan 2002 tarihli ilk kentsel sit sınırı haritasında, Ulupınar Mevkii ile Karamanlı Mahallesi Kalem Sokak civarının sit sınırları içerisinde yer aldığı görülmektedir (Ek 3)). Bu mahallelerde bulunan yapılar, sit sınırı dışında kaldıkları ve koruma çerçeveleri belirlenmediği için



her an yıkılma veya yanlış müdahaleler ile değiştirilme tehlikeleriyle karşı karşıya kalmaktadırlar.



Şekil 5.23 Ulupınar Mevkii'ndeki Muhacir mahallesinden bazı konut resimleri (Kişisel arşiv, 2017)



Şekil 5.24 Karacılar Sokak'taki nitelikli Türk konut resimleri (Kişisel arşiv, 2019)



Şekil 5.25 Damgacı Camii'nin yanındaki Türk konutlarından bazıları (Kişisel arşiv, 2017)

### 5.3 Yapı Ölçeğinde Üretilen Çözüm Önerileri

#### 5.3.1 İnsan Kaynaklı Koruma Sorunlarına İlişkin Öneriler

• **Yanlış kullanım ve onarım uygulamalarına ilişkin öneriler:** Alanda korunması acil önem teşkil eden öncelikli yapılar belirlenip koruma altına alındıktan sonra esaslı ve basit onarım gerektiren yapıların onarımına çatıdan başlanarak onarımlarının devam ettirilmesi gerekmektedir. Daha önce alandaki yapılarda yapılmış yanlış onarım ve kullanım sonucu değiştirilen mimari elemanlar da özgün biçimlerine döndürülmelidir.

Gelecek dönemlerde dokuda yapılacak onarımlarda başka yapıların da özgünlüklerini yitirmemesi için halk öncelikle tarihi yapıların değerleri ve onarımları konusunda bilinçlendirilmelidir. Eğitimler verilerek halka koruma bilinci aşılanmalı, koruma kararlarına ilgi ve güven duyması sağlanmalı ve uygulanması belirlenen projelerde halkın katılımı sağlanarak, onlar ile birlikte onarımlar yapılmalıdır. Bu süreçten sonra yerel yönetimler, evlerini onarmak isteyen parsel sahiplerine destek olmalı, onları yönlendirmeli ve finansal kaynak problemlerinin çözümü için de bakanlıkların hibe destekleri ve uluslararası fonlar konularında bilgilendirmelidir.

Onarım süreci başladıktan sonra yerel yönetimlerdeki ilgili KUDEB birimi ile koruma bölge kurullarının belli periyotlarda bu yapılarda denetlemeler yapması aynı koruma problemlerinin tekrarlamaması açısından önem teşkil etmektedir.

• **Hatalı işlev kararlarına ilişkin öneriler:** Hatalı işlev kararları verilen yapılarda, özgün işleviyle kullanılması mümkün olanlara özgün işlevlerine döndürülme kararı verilmeli, mümkün olmayanlara ise yapının mekansal kurgusuna uygun, alandaki ihtiyaçlara yönelik, kullanılarak yaşayacak işlev önerileri getirilmelidir (Gökçe, 2018). Venedik Tüzüğü'nün 5. maddesinde belirtildiği gibi; "Anıtların korunması her zaman onları herhangi bir yararlı toplumsal amaç için kullanılmakla kolaylaştırılabilir" (Ahunbay, 2017). Dolayısıyla yapılara işlev önerilirken orada yaşayan halkın istek ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin, dokuda

oturan kadınların dışarda bir arada toplanabilecekleri kadınlar lokali, eğitim alabilecekleri halk eğitim merkezi, çocukların oyun oynayacak ve eğitim alacakları çocuk kültür-sanat merkezi gibi işlevler alandaki ihtiyaçların giderilmesine yönelik olan ve kullanılarak yaşaması sağlanacak mekanlar olacaktır.

### ***5.3.2 Koruma Kararlarının Geç ve Yetersiz Alınmasından Kaynaklanan Sorunlara İlişkin Öneriler***

- Zamanında tescillenmiş ancak koruma çalışmalarının yapılmaması nedeniyle günümüze ulaşamamış sivil mimarlık örnekleri ile günümüzde harabe durumunda olan anıtsal yapıların; Soma'daki tarihi kompozisyonun önemli öğeleri oldukları için, doku bütünlüğünün korunması ve kültürel kimliğin sürdürülmesi adına yeniden yapılmaları (rekonstrüksiyon) önerilebilir. Rekonstrüksiyon uygulamasının yapılabilmesi için yapıların tescil fişlerinden, eski fotoğraf ve restütif belgelerinden, çevredeki dönem özelliği gösteren benzer yapılarından yararlanılmalıdır (Şekil 5.26). Eğer bu belgeler yeterli değil ise, projede faraziye dönecek noktalar yoğunlukta ise rekonstrüksiyon yapılması önerilmemektedir.



Şekil 5.26 Kısmi rekonstrüksiyonu önerilebilecek, İzmir 2 Nolu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu arşivinde restitüsyon projesi çizimleri bulunan Sıtma Savaş Binası (Kişisel arşiv, 2017)

- Alanda tescilli olmayan, dokuya uyumlu 103 tane yapı bulunmaktadır. Bu yapılardan; tarihsel bir süreci yansıtan (tarihi belge ölçütü), yapıldığı dönemin sanat anlayışı, tekniği, yaşam biçimi ve kültürü hakkında bilgi veren (zaman ölçütü) ve korunmaya değer güzellikte olanların (estetik değer ölçütü) koruma altına alınması ve gelecek dönemlere ulaşabilmesi için tescil statüsü kazandırılması gerekmektedir. Tescil niteliği taşıyan bu yapılar; 18-19. yüzyıl mimari özelliklerini yansıtan Türk, Rum konutları ve ticaret (dükkan) yapıları ile Cumhuriyet Dönemi'ne ait olan konut yapılarıdır. Bu tez çalışmasının Ekler bölümünde yer alan envanter föylerinde incelenmiş olan tescilsiz ama nitelikli yapılar bu konuda örnek alınabilir (Ek 2).

## **5.4 Doku Ölçeğinde Üretilen Çözüm Önerileri**

### ***5.4.1 İmar Uygulamalarından Kaynaklanan Koruma Sorunlarına İlişkin Öneriler***

- Soma'da geleneksel ticaretin sürdüğü tarihi alan; dükkanları, bedesteni, hanları, hamamı ve cuma camisiyle tipik bir (küçük-orta ölçekli) Osmanlı kent merkezini yansıtan özgün dokuya sahiptir. Dokunun niteliğini bozan en temel etmen, kentsel sit alanı içerisinde ve kentsel sit sınırı bitişiğinde tarihi dokunun özgün mimari karakteri ile örtüşmeyen imar durumlarıdır. Söz konusu imar durumları 3-4 katlı bitişik nizam betonarme yapıları tariflemektedir. Bu yapılaşma koşulları Soma kentinin Osmanlı kenti niteliğindeki karakterini zedelemektedir. Bu dokunun okunurluğunun artırılması ve doku bütünlüğünün sağlanması için zamanında alınan yanlış imar kararları sonucunda yapılmış, dokuya; kütle, cephe düzeni ve silüet olarak aykırı olan yapıların ekonomik ömürlerini tamamlamalarından sonra yenilenmeleri sürecinde, İller Bankası Genel Müdürlüğü tarafından yapılmış koruma amaçlı imar plan hükümleri doğrultusunda; taban alan kullanımı, yapı nizamı, cephe oranları ve kat yüksekliği maddeleri dikkate alınarak inşa edilmesi gerekmektedir.

### ***5.4.2 Terk Sorununa İlişkin Öneriler***

- Terke bağlı dokudaki yapılarda oluşan koruma problemleri ile meydana gelen sosyal problemlere birlikte çözüm üretmek için alanda canlandırma çalışmaları

yapılmalıdır. Alanın kentle bütünleştirilebilmesini sağlamak, sosyal değişime duyarlı projeler üretmek ve sağlıklı bir yaşam ortamı oluşturmak için alanda yürütülecek çalışmalarda fiziksel ve sosyo-kültürel bütünleşmeyi sağlamak gerekmektedir (Akkurt, vd. 2017, s. 92). Alanda uygulanması gereken koruma-yaşatma çalışmaları sürecinde yapılacak mekansal müdahaleler için; dokuda nitelikli yapıların bir arada bulunduğu bir sokak pilot bölge olarak belirlenmeli, onarım çalışmalarının birinci etabı bu bölgeden başlayarak genişletilmelidir.

Tescilli anıtsal yapılarla bir merkez oluşturan ticari alanın aktif bir meydana dönüştürülmesi; esnafların alanda ticareti verimli yürütebilmelerini, bugün halkın kokusundan ve görüntüsünden şikayet ettiği bir yer haline dönüşen derenin sıhhileştirilmesi (Şekil 5.27); dere kenarlarında kentsel yeşil boşlukların oluşturulmasıyla halkın vakit geçirebilecekleri yerler meydana gelmesini, yapılara alanın ihtiyacına yönelik işlevler verilmesi; insanların alanda eğitim aldıkları, sosyalleştikleri mekanların oluşmasını sağlayacaktır. Bunlar sonucunda alanın yaşar hale gelmesiyle de; bölgede meydana gelmiş güvensizleşme ve tenhalaşma gibi sosyal sorunlar ile yapıların atıl kalmasıyla oluşan koruma sorunlarına çözüm üretilmiş olunacaktır.

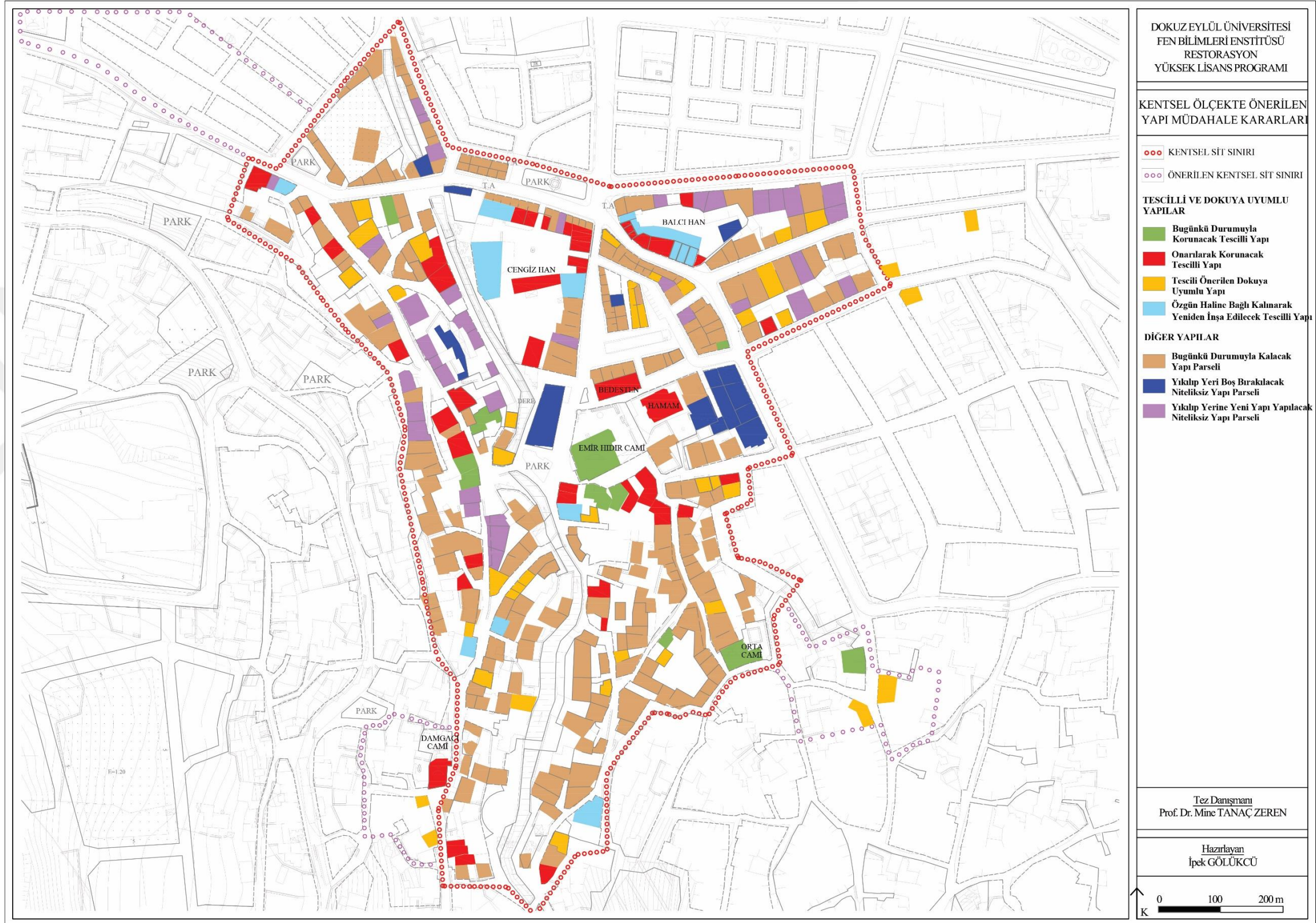


Şekil 5.27 Tüm tarihi doku boyunca devam eden, sıhhileştirilmesi önem arz eden dere yatağı (Kişisel arşiv, 2019)

Yürütülebilecek bu gibi çözüm önerileriyle birlikte halkın bu alana dair belleklerinde bulunan günümüze ulaşamamış kullanımların da yeniden canlandırılması alana dönüşlerin sağlanması açısından olumlu bir uygulama olacaktır. Örneğin; Cengiz Han önündeki, Emir Hıdır Camii'ne kadar uzanan caddede (Kazım Karabekir Caddesi'nde) sıra sıra çınarların bulunduğu ve bu yolda her çarşamba işlek bir pazar kurulduğu hem yapılan sözlü tarih araştırmalarından hem de 1888 tarihli salname kayıtlarından öğrenilmiştir (Soma Olay Gazetesi, 2018). Bu caddenin ortasında tarihi bir şadırvan olduğu da aktarılmıştır, ancak günümüzde bulunmamaktadır. O yolun tekrar ağaçlandırılması ve pazarın yeniden bu caddede kurulması sağlanmalıdır. Soma'nın farklı yerlerinde oturan yerlilerle kurulan iletişime göre; pazarın kurulması insanların bu bölgeye gelmesinde, bölgenin yaşamasında önemli bir olguydu. 19. yüzyıldan beri bu bölgede kurulan pazar kültürünü yeniden canlandırmak, insanların bu alanla tekrar buluşmasını ve belleklerdeki doku kimliğinin devam etmesini sağlayacaktır.

#### ***5.4.3 Koruma Kararlarının Yetersiz Alınmasından Kaynaklanan Sorunlara İlişkin Öneriler***

- Alanda bulunan, tüm korunmuş tarihi dokuyu kapsamayan kentsel sit sınırının Bölüm 5.2.3' teki koruma probleminde belirtildiği üzere; Hamidiye Mahallesi'ndeki Ulupınar Mevkii'ni, Samsacı Mahallesi'nde bulunan Karcılar Sokak'ı ve Karamanlı Mahallesi'nde bulunan Kalem Sokak civarını kapsayacak şekilde genişletilmesi gerekmektedir (Şekil 5.28).
- Alanda günümüze kadar yapılan tescil işlemlerinin de yetersiz olduğu görüşü ile tez çalışması kapsamında hazırlanan envanter çalışmasında 25 adet yapının daha kültür varlığı niteliği taşıdığı görüldüğü için, bu yapıların da tescil işlemlerinin başlatılması gerekmektedir.



Şekil 5.28 Yapı müdahale kararları paftası (Ağsakallı'nın (2006) s. 209'daki 'Uzun Dönem Bina Müdahale Türü' adlı harita çalışmasından yararlanılarak oluşturulmuştur.)

## 5.5 Alanın Yaşatılmasına Yönelik Kentsel Tasarım Önerisi

Bir önceki bölümde tespit edilen koruma problemleri doku genelinde yaygın görülen problemler olmakla birlikte ticari merkez ile konut alanı kesişiminde kendini en net şekilde göstermektedir. Kesişim bölgesinde ticari alana ilişkin problemler ile konut alanına ilişkin problemler bir arada görülebildiği için doku genelinde görülen tüm bu problemlere hitaben öneri getirebilmek adına çalışma alanı olarak kentsel sit alanı ortasındaki Cuma Mahallesi, Katipoğlu Sokak civarı seçilmiştir. Seçilen bu alan; Bölüm 2.2.1’de tanımlanan çifte hamam, bedesten, Emir Hıdır Camii gibi anıtsal yapıların bir arada bulunduğu tarihi ticari merkez ile Bölüm 4’te irdelenen korunmuş geleneksel konutların kesişiminde bulunmaktadır (Şekil 5.29).



Şekil 5.29 Seçilen alanın Soma tarihi dokusu içerisindeki yeri (Google maps, 2019)



Bu bölümde, yukarıda tanımlanan çalışma alanı için üst ölçekli kentsel tasarım kararları üretilmiştir. Seçilen tarihi alana tasarım önerileri getirilirken Hatami (2013) ile Ünlü (2009)' nün çalışmalarından da yararlanılmıştır. Söz konusu öneriler, bir önceki bölümdeki alan çalışmasında tespit edilen sorunları çözmeyi ve alanın tarihi ve kültürel potansiyellerini açığa çıkarmayı hedeflemektedir.

En temel sorunları; alanın yaşanamaması, çekim noktası olma potansiyelini kaybetmiş olması ve kentin tarihi birikimini oluşturan kültür varlıklarının günümüze entegre olamayarak köhneleşme durumuna gelmesi olan alana yönelik üretilen tasarım kararlarının en önemli amaçları;

- Dokuyu tarihi değerlerin algılanmasını güçleştiren unsurlardan arındırarak görünür kılmak,
- Kentliyi tarihi dokuyla bütünleştirmek,
- Kentlinin tarihi dokuda vakit geçirebileceği, nefes alabileceği alanlar yaratmak,
- Dokunun tarihi kimliğinin sürdürülebilmesini sağlamak ve
- Eski ticaret merkezini yeniden canlandırmaktır.

Bu kapsamda dokuda genel anlamda yapılması önerilenler;

• **Dokunun sahip olduğu kültür varlıklarını onararak kent yaşamına katmak**

Kentin önemli anıtsal yapılarından olan çifte hamam, bedesten, Cengiz Han, Sabri Balcı Hanı ile nitelikli, dönemini yansıtan sivil mimarlık örnekleri onararak kent yaşamına katılmalıdır. Özgün işlevleri kullanılabilir olanlara kendi işlevleri, kullanılmayacak olanlara toplumun sosyal ve kültürel kullanımlarını arttıracak işlevler önerilmesi düşünülmelidir.

• **Yeşil alanlar ile kentsel boşluk oluşturmak**

Kurulduğu tarihten günümüze kadar şekillenen yoğun yapılaşma sonucu sıkışık bir alana dönüşmüş Soma tarihi dokusunda, kentlinin nefes alabileceği alanlar oluşturma gereksinimi ortaya çıkmıştır. Bu gereksinim ile birlikte dokudaki yeşil alan eksikliğini giderecek bir kentsel boşluk oluşturulması önerilmiştir.

- **Kentin tarihi kimliğinin önemli bir parçası olan derenin yeniden değerlendirilerek kent ve kentliyle ilişkisini kurmak**

Bölüm 2.1’de bahsedildiği üzere Soma’nın merkezinde ilk yerleşim Tarhala Deresi kenarında başlamıştı. Ancak günümüzde dere kurumuş, atık alanına dönüşmüş, insanların yakınında bulunmak istemediği bir yer haline gelmiştir. Derenin sıhhileştirilerek, kentlinin yeniden dere kenarında vakit geçirebilmesini sağlamak alanın tarihi kimliğinin devam ettirilmesi açısından önem teşkil etmektedir.

- **Organik sokak dokusunun zarar görmemesi için alanı yayalaştırarak, araç trafiğine kapatmak**

Tarihi dokudaki sokakların çoğu dar olduğu için araçların geçişi sırasında zarar görmüş köşe yapılar bulunmaktadır. Tarihi yapıların bazı cephe elemanları bu nedenle yitirildiğinden, buna bağlı bozulmaların devam etmemesi için alanın araç trafiğine kapatılması önerilmektedir.

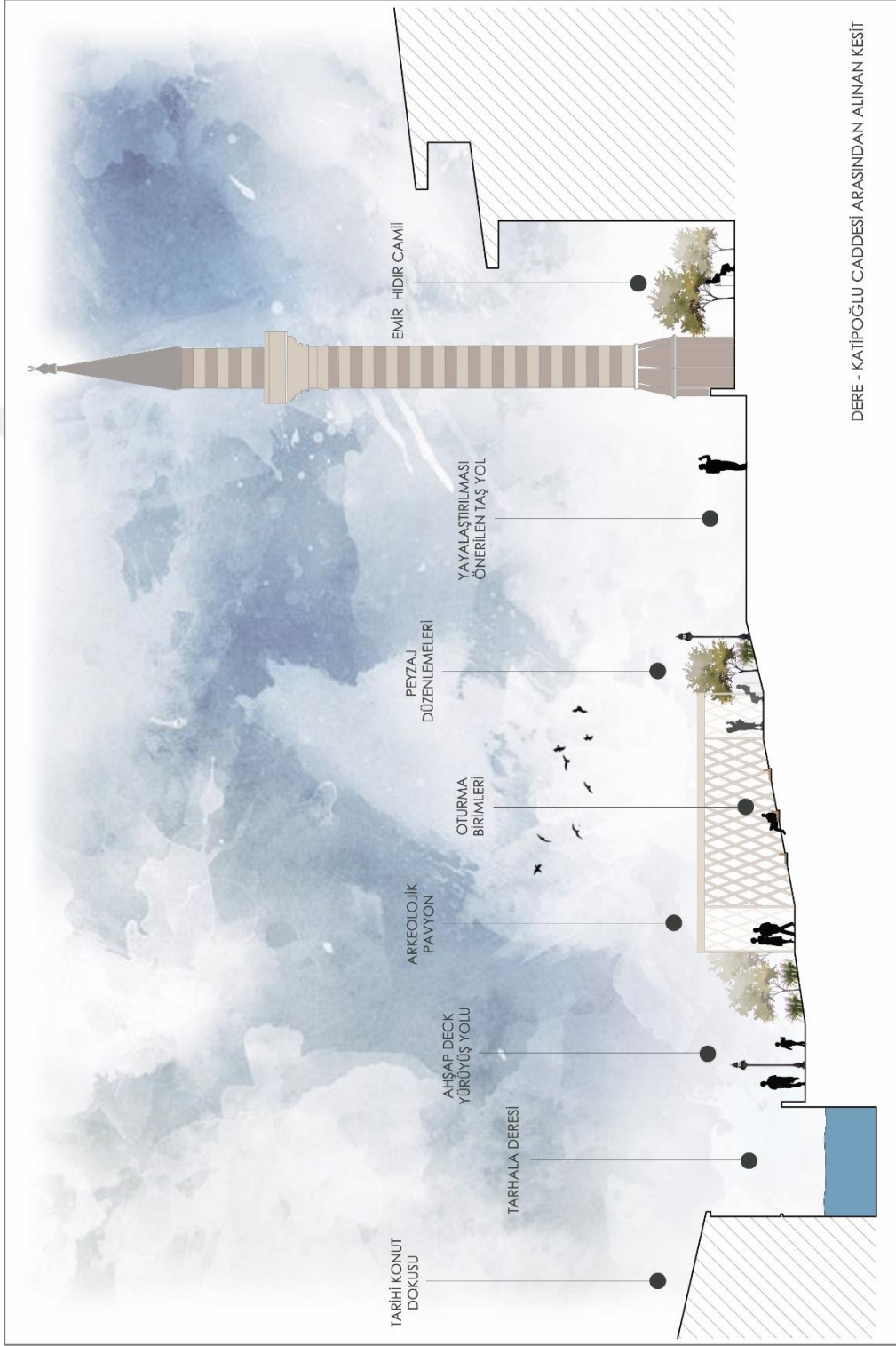
Yukarıda bahsedildiği üzere dokuda oluşturulmak istenen yeşil kentsel boşluk için en uygun parsel, ticaret merkezi ile konut alanı arasında, Tarhala Deresi kenarında konumlanan, önceki bölümlerde belirtilen, eski Çukur Han’ın bulunduğu parseldir. Katipoğlu Sokak’tan dereye doğru eğimli olan parselde, dereye bakacak şekilde, topografyaya uygun oturma birimleri yerleştirilmesi, yeşil alan ve ağaçlar ile peyzaj düzenlemesi yapılması, dere üzerinde bulunan yapının kafe işlevinde değerlendirilip kafenin açık alanın bu kentsel alanın güneyinde konumlandırılması ile alana canlılık getirilerek, vakit geçirebilecek alanlar oluşturulması ve kafeye yakın yerde çocuk oyun parkı yapılması önerilmiştir. Dere boyunca tarihi doku devam ettiği için (Güneyde geleneksel konutların, kuzeyde Cengiz Han’ın yanından devam etmektedir.), insanlara bu dokuyu bir hat boyunca deneyimletmek adına dere kenarında, ahşap deck malzemededen, tarihi dokuya uyumlu olarak tasarlanan aydınlatma elemanları ve oturma birimlerinin belirli sıralarla yerleştirildiği bir yürüyüş yolu tasarlanması önerilmiştir (Şekil 5.30, Şekil 5.31).

Bunların yanı sıra bu alanın tercih edilmesinde en önemli sebep, tarihi ticari merkezin kaybedilen anıtsal yapılarından biri olan ve hala Soma yerlilerinin

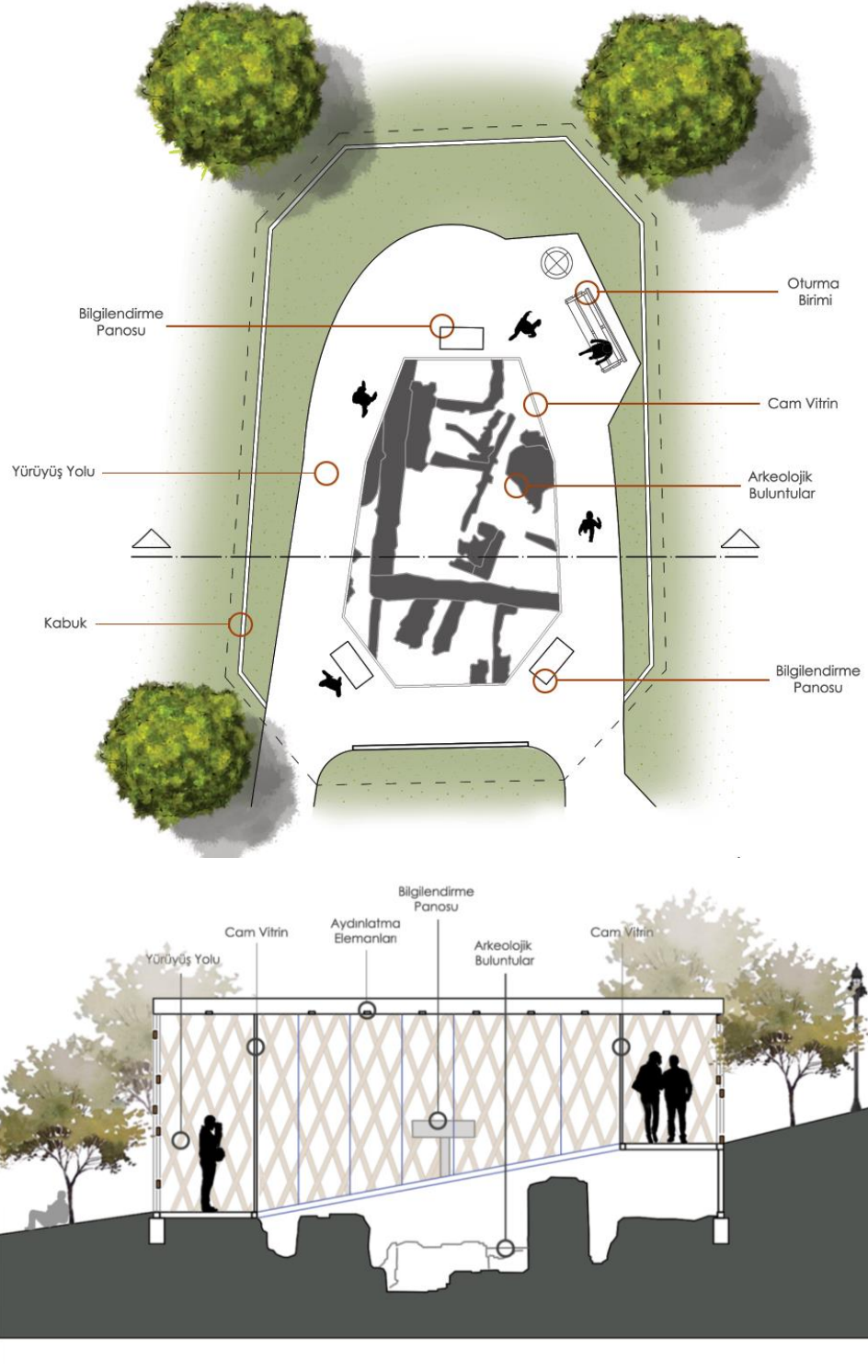
belleklerinde bulunan ukur Han'dır. Rant kaygısına yenik düşerek yıkılan tarihi yapının temel kazılarının yapılması ve ortaya çıkarılan buluntuların (temel duvarları gibi) bir cam yüzey ile korunarak sergilenmesi, kent yaşamına katılması düşünölmüştür. Bunun için alandaki tarihi yapıları gölgelemeyecek, silueti olumsuz etkilemeyecek, kentsel alandaki insan ölçeğini aşmayacak, hafif ströktürden bir 'arkeolojik pavyon' yapılması önerilmiştir. Tasarlanan parselde, yürüyüş yolunun devamında bulunan pavyonda, hanın ulaşılabilen tarihine, fotoğraflarına ve mimari özelliklerine dair bilgilendirme panoları yerleştirilmeli, arkeolojik buluntular tavandaki spot lambalar ile aydınlatılmalıdır. Cam yüzeyin etrafını saran kabuk, görsel açıdan geçirgen olan, çevredeki insanlara içinde ne bulunduğuna dair ipuçları veren, tarihi çevreye uyumlu bir malzeme tercih edilerek yapılacak bir 'ızgara' şeklinde olmalıdır (Şekil 5.32).



Şekil 5.30 1/500 ölçekli kentsel tasarım önerisi



Şekil 5.31 Seçilen çalışma alanına önerilen kentsel kesit



Şekil 5.32 Önerilen arkeolojik pavyon plan ve kesit detayı

Çalışma alanında kentsel mekan oluşturmaya yönelik üretilen bu gibi tasarım kararlarıyla birlikte seçilen alanda bulunan kültür varlıklarının korunmasına yönelik önerilere de aşağıda yer verilmiştir.

Emir Hıdır Camii: Manisa ve çevresinde birçok özelliği yönünden benzerine rastlanmayacak kadar değerli ve nitelikli olan bu caminin revaklı olan tüm cepheleri (kuzey ve batı) cam doğrama ile kapatılmıştır. Yapılan bu uygulama, cephelerdeki kalemişlerinin, çift kanatlı ahşap giriş kapıları üzerinde bulunan ahşap mükebbirelerin, son cemaat duvarlarında bulunan mihrap nişlerinin ve söveli, lokma demir parmaklıklı cephe açıklıklarının algılanmasını engellemektedir. Bu nedenle caminin tarihi ve estetik kimliğinin algılanabilmesi için revakların arasına yerleştirilmiş doğramaların kaldırılarak, yapının özgün cephe düzenine döndürülmesi gerekmektedir.

Bu niteliksiz müdahale dışında cami, onarıma ihtiyaç duymamaktadır. Ancak cepheye yapılan müdahalenin yapının özgün mimari özelliklerinin algılanmasını engellediği gibi, caminin bahçesine yapılan niteliksiz wc, abdestlik, imam evi gibi eklerin de yapının algılanmasını güçleştirmesi nedeniyle bu birimlerin kaldırılarak, cami bahçesinde yeniden çevre düzenlemesi yapılması önerilmiştir. Gerekli olan birimlerin parselin güneydoğusunda, caminin algılanmasını engellemeyecek ve cami ile hamam, cami ile Katipoğlu Sokak arasındaki görsel ilişkiyi etkilemeyecek bir konuma yerleştirilmesi önerilmiştir. Bu düzenleme ile birlikte bahçede, ağaçlar ile gölgelendirilmiş oturma birimleri ve aydınlatma elemanları düzenlemeleri yapılmalıdır.

Bedesten: Esaslı onarıma ihtiyaç duyan bedestenin restore edilerek özgün işlevine yakın olan ‘El Emeği Sergi Ve Satış Yeri’ işlevinde kullanılması düşünülmüştür. Bedestene, ticari merkezin kalbinde ve alanda yeniden kurulması önerilen pazar aksında bulunduğu için yeniden ticari bir işlev önermek kullanılarak yaşamasını sağlayacaktır. El emeği sergi ve satış yeri; pazara yaptıkları yöresel yiyecekler veya el emeği ürünlerle katılmak isteyen kadınların ürünlerini sergiledikleri, sattıkları yerdir. Örneğin, Soma’da 2014 yılında yaşanan maden kazasının ardından bölgedeki kadınların mesleki beceri ve kişisel gelişimlerini desteklemek amacıyla ‘Soma Kadın Atölyesi’ kurulmuştur; bu kooperatifte kadınlar tarhana, reçel, salça, erişte, zeytinyağı, el emeği takılar, giysiler gibi ürünler yaparak satmaktadırlar. Yeni

tanınmaya başlayan bu üretici kadın topluluğunun satış yerinin çarşıda bulunan bedestende olması yerli olan bu üretimi desteklemek açısından da olumlu olacaktır.

Hamam: Mevcutta yarısı toprak altında bulunan hamam, gerekli çalışmalar yapılarak ortaya çıkarılmalıdır. Malzeme bozulmalarının yanı sıra strüktürel bozulmaları da yoğun olan yapının ivedilikle restore edilmesi gerekmektedir.

Tarihi yapıların özgün işlevlerini devam ettirebilmeleri durumunda birincil işlevlerini korumalarının daha uygun olacağından, dokuda başka bir hamam olmadığı için bu hamamın kullanılabileceğinden ve hamamın konut bölgesine yakın olması sebebiyle yerel halkın yapıya kolaylıkla ulaşabileceğinden dolayı yapının özgün olan hamam işlevini sürdürebileceği düşünülmüştür. Tam olarak ticari alan ile konut alanı arasında yer alan hamama konutların bulunduğu sokaklardan (örneğin; Hatipoğlu Sokak) geçiş bulunmamaktadır. Hamamın ticaret alanında yalnız kalarak yeniden kullanılmaz duruma gelmemesi için konut alanıyla arasında geçiş açılarak, bağlantı kurması önerilmiştir. Böylece esnaflar iş çıkışı ticaret alanından hamama ulaşabilirken, kadınlar da evlerinden ulaşabileceklerdir.

Konutlar: Seçilen çalışma alanı içerisinde bulunan, korunmuş konut dokusuna sahip Hatipoğlu Sokak'ın Soma'da yapılacak koruma çalışmalarında pilot bölge olarak belirlenip, gerekli müdahale kararları doğrultusunda onarımları yapılmalıdır (Şekil 5.33). Ticaret alanının güneyinde bulunan konut alanında, Bölüm 3.1.6'da belirtildiği üzere farklı hiçbir işlev bulunmadığı için alan, sosyal açıdan bazı koruma sorunlarına maruz kalmıştır. Bölüm 5.2.2'de belirtilen bu koruma sorunlarının çözümüne yönelik, alanda gençlerin ve çocukların vakit geçirebileceği, kadınların eğitim alabileceği mekanlar oluşturmak için bazı konut yapılarına halk eğitim merkezi, çocuk kültür-sanat evi, kafe gibi işlevlerin verilmesi önerilmiştir (Şekil 5.30). Bu işlevler önerilirken yapıların konumları ile bu işlevlere uygun olabilecek büyüklük ve plan şemasında olmasına dikkat edilmiştir.



Dere kenarına önerilen kentsel tasarım projesiyle birlikte derede bulunan konutların da Şekil 5.34'te belirlenen müdahale kararları doğrultusunda onarımlarının yapılması gerekmektedir.



## HATİPOĞLU SOKAK SİLÜETİ



- Esaslı onarım yapılması gereken yapıda öncelikli adım çatı onarımı olmalıdır. Çatı onarıldıktan sonra Soma'da nadir görülen çatı altı silmesindeki kalemşi özgüne uygun olarak restore edilmelidir.

- Cephelerin zemin duvarlarında bulunan grafitiler temizlenmelidir.

- Özgün olmayan niteliksiz bahçe kapısı çevrede bulunan benzer özellikteki yapılara bakılarak (ahşap çift kanatlı) yeniden üretilmelidir.

- Bahçe kapısı üzerindeki saçak dokuda yaygın görülen ahşap kirişleme üzeri alaturka kiremit kapalanacak şekilde yeniden yapılmalıdır.

- Yapıda çatı onarımı yapılmalı, çürüyen, kullanılmayacak durumda olan ahşap kirişler yenileriyle değiştirilmelidir.

- Özgün olmayan giriş kapısı, çevrede benzer özellik gösteren yapılara bakılarak özgüne uygun olarak üretilmelidir.

- Cephe temizliği yapılmalıdır.

- Kısım değişime uğratılarak özgünlüğünü yitiren yapının eski fotoğrafları ve benzer özellikteki dönem yapıları araştırılarak, kat silmesi, pencere-kapı kenarı söveleri, açıklık oranları gibi cephe karakterini oluşturan önemli mimari öğeleri özgüne uygun olarak yapılacaktır.

- Özgün olmayan metal giriş kapısı ile pvc doğramalar ahşap kapı ve doğramalar ile değiştirilmelidir.

- Cephe karakteri çoğunlukla korunmuş olan yapıda göze batan, niteliksiz giriş kapısı özgün ahşap çift kanatlı kapı ile değiştirilmelidir.

- Zemin kat duvarlarında; egzoz dumanları, hava kirliliği gibi sebeplerle oluşan yüzey kirlilikleri temizlenmelidir.

- Çatının iyi veya kötü durumda olduğu anlaşılmadığı için çatı içeriden kontrol edilmeli, ihtiyaç duyulması halinde onarımı yapılmalıdır.

Şekil 5.33 Hatipoğlu Sokak için üretilen müdahale kararları (Kişisel arşiv, 2019)

## DERE SİLÜETİ



### MÜDAHALE KARARLARI

■	Esaslı Onarım Gerektiler
■	Basit Onarım Gerektiler
■	Çatı Onarımı Yapılacaklar
■	Cephe Temizliği Yapılacaklar
■	Niteliksiz Mimari Elemanlar
■	Özgün Elemanlar ile Değiştirilecekler

• Esaslı Onarım gerektiren yapıda sonradan kapatılan açıklıklar açılmalıdır. Açılan boşluklara yapı karakterine uygun malzemede kapı ve pencere doğramaları takılmalıdır.

• Çürümüş görünen ahşap çatıda onarımı yapılmalıdır.

• Yapının zemin döşemesi aşağıya doğru sehim yapmaktadır. Çatı onarımdan sonra duvarlarla birlikte askıya alınarak döşeme yeniden inşa edilmelidir. Yapı derenin üzerinde bulunduğu için volta döşeme üzerine rutubet önleyici yalıtım serilmelidir.

• Yapının dereye bakan cephesi grafitlerden ve yüzey kirliliklerinden arındırmak üzere temizlenmelidir. Yapı dere içinde bulunduğu için zemin kat duvarının rutubete dayanıklılığı kontrol edilerek gerekli su yalıtımı sağlanmalıdır.

• Çatı onarımı yapılmalıdır.

• Açıklıklardaki pvc doğramalar çıkarılarak yapı karakterine uygun ahşap doğramalar takılmalıdır.

• Genel olarak iyi durumda olan yapıda niteliksiz olan pvc doğramalar özgün ahşap doğramalar ile değiştirilmelidir.

• Ön cephede bulunan kılcak çatlaklara özgün harç ile uyumlu malzemelerle enjeksiyon yapılmalıdır.

• Yapı dere içinde bulunduğu için zemin kat duvarının rutubete dayanıklılığı kontrol edilerek gerekli su yalıtımı sağlanmalıdır.

Şekil 5.34 Derenin bulunduğu sokak için üretilen müdahale kararları (Kişisel arşiv, 2019)

Sonuç olarak; tarihi dokuda iyileştirmeyi tek tek parsellerde gerçekleştirmek değil, doku bütününde ‘bütüncül’ bir tasarım yaklaşımı ile gerçekleştirmek daha korumacı bir yaklaşım olacaktır. Bütüncül koruma yaklaşımının bir ayağı da kentin tarihi kimliğinin önemli bir parçası olan geleneksel ticaretin sürdürülebilirliğini sağlamaktır.

Soma’da 1888 yılından beri Cuma Mahallesi’ndeki ticari merkezde kurulan ancak daha sonra yer değiştiren pazarın yeniden bu alanda kurulması yerlilerin, atıl durumda kalmış alana dönmelerini sağlayacak ve alandaki ticari hayatı destekleyecektir. Pazarın geçmişi ve önemi 1888 tarihli salnamede belirtilmiştir;

“Soma kasabasında her hafta çarşamba günleri pazar kurulduğu yazılı ise de halk arasında çok daha eski zamanlardan beri düzenli olarak her çarşamba günü, çarşı camisi civarında pazar kurulduğu ve bu pazara tüm köylerden yürüyerek ya da at, eşek veya deve sırtında gelenlerin olduğu söylenir. Çarşamba günleri Soma sokakları attan eşekten geçilmez, azgın eşeklerin pazar tezgahlarını alaşağı ettiği, satıcı sesleriyle eşek anırtısının birbirine karıştığı çok olurdu. Pazara gelen Somalıların en sevdiği şey; pazar ekmeğinin arasında tahin helvası yemektir. Velhasıl her Çarşamba Somalıların hemhal olduğu bir şenlik günüydü.” (Aktaran; Adıbelli, 2018).

Haftanın belirli günleri Kazım Karabekir Caddesi’nde, Cengiz Han ile Bedesten arasında kurulması önerilen pazar için sökülür takılır sistemde, modüler bir üst örtü tasarlanmalıdır. Yerlilerin bu sokağa dair kolektif belleğinde bulunan sıra ağaçların yeniden oluşturulması önerildiği için tercih edilen modüler üst örtü sistemi, yerleştirilen sıra ağaçların bulunduğu yerlerde boş bırakılacaktır (Şekil 5.30).

Bütüncül bir yaklaşımla tasarlanmak istenen alanda; pazara gelenlerin alışveriş için ticari dükkanlara ve el emeği ürünlerin satıldığı bedestene uğradıkları, dinlenme ihtiyaçları için Emir Hıdır Camii yanındaki (eski Çukur Han parselinde) alanda tasarlanan yeşil, kentsel alana gittikleri, yeme-içme ihtiyaçlarını dere kenarında önerilen kafede giderdikleri bir kurgu oluşturulmuştur.

## 5.6 Değerlendirme

Soma tarihi yerleşim dokusunun sürdürülebilir bir yaklaşım ile korunması için alana ilişkin üretilecek koruma kararlarının bütüncül bir yaklaşım ile (fiziksel ve sosyal çevrenin bir bütün olarak) ele alınması ve alanda görülen koruma sorunlarına cevap verecek biçimde kurgulanması gerekmektedir. Bu nedenle bu bölümde öncelikle Bölüm 3'te yapılan analiz çalışmaları sırasında dokuda tespit edilen doku ölçekli koruma sorunları ile Bölüm 4'te geleneksel konutların mimari özellikleri çalışması sırasında tespit edilen yapı ölçekli koruma sorunları irdelenmiş, daha sonra tespiti yapılan koruma sorunlarına yönelik doku ve yapı ölçeğinde çözüm önerileri getirilmiştir.

Alanda tespit edilen yapı ölçekli koruma sorunları; insan kaynaklı bozulmalar ve koruma kararlarının geç ve yetersiz alınmasından kaynaklanan sorunlar olmak üzere iki ana başlıkta değerlendirilirken, tespit edilen doku ölçekli koruma sorunları; imar uygulamalarından kaynaklanan sorunlar, terk sorunu ve koruma kararlarının yetersiz olmasından kaynaklanan sorunlar olmak üzere üç ana başlıkta değerlendirilmiştir.

Yapılan gözlemler sonucu bu koruma sorunlarından alanda en yaygın görülenlerin yanlış kullanım ve onarımlar ile terk sorunu olduğu tespit edilmiştir. Yanlış kullanım ve onarımlar, kullanıcıların evlerini günümüz şartlarına uyarlamak amacıyla yenilemesi/değiştirmesi veya yapıda zarar gören kısımları bilinçsizce, yardım ve izin almadan onarmaya çalışmaları sonucu ortaya çıkan insan kaynaklı koruma sorunudur. Terk sorunu ise; 21. yüzyılda ilçede meydana gelen merkezin kayması durumu ile eski ticari merkezin önemini kaybetmesi ve kente sanayileşmenin gelmesiyle kentin dış çeperine doğru yeni yerleşimlerin kurulması sonucu tarihi dokuda oturan yerel halkın yeni yerleşim alanlarında o günün şartlarına uygun evlere taşınmak için eski evlerini terk etmesiyle ortaya çıkmış koruma sorunudur. Alanın barındırdığı bu koruma sorunları sonucunda tarihi doku gerek fiziksel gerek sosyal açıdan çöküntüye uğramış ve bugün yerel halkın bile büyük çoğunluğunun tarihi değerinden haberdar olmadığı bir alana dönüşmüştür. Atıl durumda kalan tarihi dokunun güvensizleşme, ötekileşme gibi sorunlarının çözümü ve geleneksel konut

kültürünün sürdürülebilirliğinin sağlanması için alanda yeniden canlandırma çalışmaları yapılmalıdır. Alanda yapılan incelemeler ve alanın potansiyelleri doğrultusunda, bölüm sonunda kentlinin tarihi dokuyla bütünleşmesi ve kentin tarihi kimliğinin sürdürülebilmesini öncelik alan detaylı bir kentsel ölçekli proje önerisi ortaya konmuştur.

## BÖLÜM ALTI

### SONUÇ

Tez çalışması kapsamında; Soma tarihi dokusunun tipolojik özelliklerinin, tarihsel süreçte geçirdiği değişimin ve günümüze kadar gelen dokunun sahip olduğu koruma sorunlarının tespiti ile tespit edilen bu veriler ışığında çözüm önerilerinin üretilmesi hedeflenmiştir. Bu bağlamda;

Soma ilçesinin tarihsel gelişim sürecini deşifre etmek amacıyla ilgili kaynakların derlenmesi ve alanda bulunan yapı dönemlemelerinin de dikkate alınmasıyla, bu çalışma kapsamında oluşturulan Soma tarihi dokusu yerleşim katmanları haritasında Soma'nın Osmanlı Dönemi'nde kurulmuş bir yerleşim olduğu ortaya konmuştur. Yapılan haritalama çalışmasında gösterilen mahallelerden, bu tez çalışmasının konu sınırları olan Cuma, Karamanlı ve Samsacı Mahalleleri Osmanlı Dönemi yerleşimi, Namazgah ve Kurtuluş Mahalleleri ise Cumhuriyet Dönemi yerleşimidir. Soma tarihi dokusunun sahip olduğu yapı gruplarına ve kent düzenine bakıldığında ilçenin tipik bir Osmanlı kentini yansıttığı görülmektedir. Dokuda; Cuma camisinin, ticari dükkanların, kahvehanenin, bedestenin, hanlar ve hamamın bir arada bulunduğu bir ticari merkezin varlığı ile bu merkez etrafında konumlanmış, etnik nedenlerle birbirinden farklılaşabilen konut alanlarının varlığı görülmektedir. Bahsedilen ticari merkez Cuma Mahallesi'nde, konut alanları da Cuma, Karamanlı ve Samsacı Mahallelerinde konumlanmaktadır.

Soma'nın kurulan ilk mahallelerinden olan Cuma Mahallesi, ilçede 15-16. yüzyıl civarlarında yerleşimin başladığı dönemden 20. yüzyılın ortasına kadar 'merkez' olma özelliğini sürdürmüştür; bu olgu bölgede inşa edilen anıtsal yapıların tarihsel sürecinden anlaşılmaktadır. Osmanlı Dönemi Soma'sının ticari merkezi olan Cuma Mahallesi'nde bulunan dini, ticari ve sağlık yapılarından çoğunun günümüze ulaştığı görülmektedir. Ancak, 20. yüzyılın ikinci yarısından sonra ilçede o dönemin getirdiği yeni işlevlerin bulunduğu bir merkez oluşturulması, eski merkezin önemini kaybetmesine, bunun sonucunda da günümüze ulaşan tarihi ticari merkezde bulunan

bu anıtsal yapılardan bazılarının işlevsiz kalarak harabe veya kullanılamaz duruma gelmesine sebep olmuştur.

Soma tarihi dokusunu oluşturan nitelikli yapı stoğunu ortaya çıkarmak ve alanın mevcut korunmuşluk durumu üzerinden alana ilişkin koruma sorunlarının tespiti ile bu sorunlara yönelik koruma kararları üretmek amacıyla Karamanlı ve Cuma Mahallelerini kapsayan Soma kentsel sit sınırı ve çevresindeki tescilli yapılar özelinde doku analizi çalışmaları yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda, alanda bulunan 380 yapıdan yalnızca %20'sinin özgünlüğü korunmuş durumda olduğu, %59'unun dokuya aykırı biçimde inşa edilmiş yapı olduğu, %21'inin ise değişime uğratılmış nitelikli yapı olduğu görülmüştür. Alanda, %59 oranla alanın karakteristiğini ve silüetini olumsuz yönde etkileyen yapıların yoğunlukta olması bir koruma problemini meydana getirmektedir. Alandaki yapıların kullanım/terk durumu hakkında bilgi veren Harabiyet Analizi'nde ise tescilli ve dokuya uyumlu olan 159 yapıdan değişime uğramış durumda olanlarının (ev sakinlerinin ihtiyaca veya isteğe göre 'yenilemeye' çalışması sebebiyle) genellikle kullanımda olan yapılar olduğu, özgünlüğünü koruyan yapıların ise genellikle kullanılmayan, terk edilmiş durumda olan yapılar olduğu tespit edilmiştir. Ancak özgünlüğünü korumuş yapı çoğunluğu kullanılmadığı için esaslı onarıma ihtiyaç duyacak duruma gelmiştir (159 yapıdan %49'unun esaslı onarıma gerek duyduğu tespit edilmiştir). Yapılan bu analizler göstermektedir ki; kullanılmayan yapılar genellikle özgünlüğü korunmuş ancak hasarlı, kullanılan yapılar ise değişime uğratılmış ancak onarılmış vaziyettedir. Bu tespit kültürel mirasın korunmasında 'insan' faktörünün etkisini ortaya koymaktadır.

Özgünlük analizinde tespit edilen, plan ve cephe kurgusunun korunduğu, özgünlüğü değiştirilmemiş 45 adet nitelikli konutta tipoloji ve envanter çalışmaları yapılmıştır. Soma geleneksel konut mimarisinin anlaşılması ve bu konutların temel karakteristiğini oluşturan öğelerin belirlenmesi için Soma kentsel sit sınırı dahilinde ve çevresinde yer alan bu yapılardan dokuda en yaygın görülen ve erişilebilir durumda olan 7 tanesi tipoloji çalışmaları yapmak üzere, 38 tanesi de envanter çalışmaları yapmak üzere detaylı incelenmiştir. Soma yerleşimindeki sivil mimarlık örnekleri plan kurgusu ve cephe düzeni olarak Rum ve Türk konutlarında farklılık



gösterebildiği için ayrı başlıklarda değerlendirilmiştir. Tipolojiyi belirlemek için incelenen 7 konutun 4'ü Türk, 3'ü Rum konutu mimari özelliklerini göstermektedir. İncelenen Türk konutu yapılarında tespit edilen yaygın tipoloji; sofasız, iç sofalı, dış sofalı ve dış-iç sofalı karma plan tipleri olmuştur. Tespiti yapılan bu plan tipleri dışında alanda harabe durumda olan veya terk edilmesi sebebiyle içine girilemeyen konutlar arasında farklı bir plan tipine sahip yapıların olup olmadığı bilinmemektedir. Alanda konumlanan Türk konutlarının genel karakterini; iki veya üç kattan oluşan, cephesinde yapının şekli ve büyüklüğüne bağlı olarak çıkması bulunan, zemin katları üst kata göre dışarıya yani sokağa kapalı olan, taş kargir + ahşap karkas yapım sistemi ile inşa edilmiş yapılar oluşturmaktadır.

Dokuda yaygın olarak görüldüğü tespit edilen 3 Rum konut tipi ise, yan hollü (dış kapalı sofa) ve orta hollü (iç sofalı) plan tiplerine sahiptir. Alanda konumlanan Rum konutlarının genel karakterini; bodrum+1 veya 2 kattan oluşan, pencere ve kapıları taş/tuğla söveli, kirpi saçaklı, taş+tuğla kargir yapım sistemine sahip, nadiren cumbalı olan yapılar oluşturmaktadır. Soma'da bulunan Rum ve Türk konutlarının ayrımı plan kurgusundan çok cephe düzenine göre yapılabilmektedir. Örneğin, Soma'daki Türk konutlarında pencere ve kapı etrafında taş/tuğla söve yerine (Rum konutlarının aksine) ahşap pervaz, taş/tuğla kat-saçak silmesi yerine ahşap silme, cumba yerine çıkma, ek olarak ta pencere açıklıklarında mahremiyet olgusu ile şekillenmiş ahşap kafeslerin varlığı görülmektedir.

Alanda yapılan analiz çalışmaları sırasında doku ölçekli, tipoloji çalışmaları sırasında da yapı ölçekli koruma sorunları tespit edilmiştir. Çoğu tarihi yerleşimde olduğu gibi Soma'da da dokunun tarihsel ve kültürel değerlerinin bilinmemesi, tarihi yapıların korunma ve onarılması hakkındaki bilgi eksiklikleri ve alandaki sosyal yapının farklılaşması gibi nedenlerle tarihi doku eski ve değersiz görülmekte, bunun sonucunda da doku bütününde ve yapı özelinde çeşitli koruma sorunları meydana gelmektedir. Alanda tespit edilen yapı ölçekli koruma sorunları; insan kaynaklı bozulmalar ve koruma kararlarının geç ve yetersiz alınmasından kaynaklanan sorunlar olmak üzere iki ana başlıkta değerlendirilirken, doku ölçekli koruma sorunları; imar uygulamalarından kaynaklanan sorunlar, terk sorunu ve koruma

kararlarının yetersiz olmasından kaynaklanan sorunlar olmak üzere üç ana başlıkta değerlendirilmiştir. Yapılan gözlemler sonucu bu koruma sorunlarından alanda en yaygın görülenlerin yanlış kullanım ve onarımlar ile terk sorunu olduğu tespit edilmiştir. Yanlış kullanım ve onarımlar, kullanıcıların evlerini günümüz şartlarına uyarlamak amacıyla yenilemesi/değiştirmesi veya yapıda zarar gören kısımları bilinçsizce, yardım ve izin almadan onarmaya çalışmaları sonucu ortaya çıkan insan kaynaklı koruma sorunudur. Terk sorunu ise; 21. yüzyılda ilçede meydana gelen merkezin kayması durumu ile eski ticari merkezin önemini kaybetmesi ve kente sanayileşmenin gelmesiyle kentin dış çeperine doğru yeni yerleşimlerin kurulması sonucu tarihi dokuda oturan yerel halkın yeni yerleşim alanlarında o günün şartlarına uygun evlere taşınmak için eski evlerini terk etmesiyle ortaya çıkmış koruma sorunudur. Alanın barındırdığı bu koruma sorunları sonucunda tarihi doku gerek fiziksel gerek sosyal açıdan çöküntüye uğramış ve bugün yerel halkın bile büyük çoğunluğunun değerinden haberdar olmadığı bir alana dönüşmüştür. Çalışmanın ilerleyen bölümlerinde, atıl durumda kalan tarihi dokunun güvensizleşme, ötekileşme gibi sosyal sorunlarının giderilmesi ve geleneksel konut kültürünün sürdürülebilirliğinin sağlanması için yerleşimde görülen bu koruma sorunlarına yönelik çözüm önerileri getirilmesiyle birlikte detaylı bir kentsel ölçekli proje önerisi hazırlanmıştır. Bu proje için doku genelinde yaygın olarak görülen koruma problemlerinin bir arada bulunduğu ticari merkez ile konut alanı kesişim bölgesi seçilmiştir. Tarihi dokunun yaşatılmasına yönelik getirilen bu kentsel tasarım önerisinin ana hedefleri;

- Dokuyu tarihi değerlerin algılanmasını güçleştiren unsurlardan arındırarak görünür kılmak,
- Kentliyi tarihi dokuyla bütünleştirmek,
- Kentlinin tarihi dokuda vakit geçirebileceği, nefes alabileceği alanlar yaratmak,
- Dokunun tarihi kimliğinin sürdürülebilmesini sağlamak ve
- Eski ticaret merkezini yeniden canlandırmaktır.

Alana ilişkin bütüncül bir koruma yaklaşımıyla getirilen bu çözüm önerilerinin kısa ve uzun vadeli eylem planları oluşturularak bir an önce gerçekleştirilmesi

bozulma sürecinde olan Soma geleneksel konut dokusu ile tarihi ticari alanın korunması açısından önem teşkil etmektedir.



## KAYNAKLAR

- Acun, H. (2013). *Türk kültür varlıkları envanteri 45 Manisa ilçeleri*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Adıbelli, H. (2018). *130 yıllık bir gelenek: Soma pazarı*. 03 Haziran 2018, <http://www.somaolay.com.tr/130-yillik-bir-gelenek-soma-pazari.html>.
- Ağsakallı, Ö. (2006). *Cihangir Mahallesi'nin kent dokusundaki değişimler ve kentsel tasarım önerileri*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Ahunbay, Z. (2017). *Tarihi çevre koruma ve restorasyon* (7. Baskı). İstanbul: Yem Yayınları.
- Akkurt, H., Çelik, H., Güner, D., Erdin, H. ve Özkaban, F. (2017). Tarihsel dokuda sosyal değişime duyarlı bir sağlıklaştırma modeli; Patlıcanlı yokuşu - İzmir. *Türkiye Bilimler Akademisi Kültür Envanteri Dergisi*, 16, 89-107.
- Akyüz, E. (1995). Geleneksel konut mimarisine ilişkin kavramlar. *Ege Mimarlık Dergisi*, 17, 38-40.
- Arıcioğlu, S. (2014). *Osmanlı Dönemi'nde Soma*. İzmir: Soma Belediyesi Kültür Yayınları.
- Bayülke, N. (2001). *Depreme dayanıklı betonarme ve yığma yapı tasarımı* (3. Baskı). İzmir: İnşaat Mühendisleri Odası İzmir Şubesi Yayını.
- Cavid, İ. (2010). *Aydın vilayet salnamesi R. 1307/H. 1308*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Cezar, M. (1985). *Tipik yapılarıyla Osmanlı şehirciliğinde çarşı ve klasik dönem imar sistemi*. İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi Yayınevi.

Eldem, S.H. (1954). *Türk evi plan tipleri*. İstanbul: Pulhan Matbaası.

Emecen, F. M. (2006). *Tarihin içinde Manisa*. Manisa: Manisa Belediyesi Kültür Yayınları.

Faroqhi, S. (1993). *Osmanlı'da kentler ve kentliler* (2. Baskı). İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları.

*Fotoğraf Galerisi*, (b.t). 05 Kasım 2017, <https://www.soma.bel.tr/galeri-resimleri/23>.

Gökçe, E. (2018). *Tarihi yapıların yeniden işlevlendirilmesi: Manisa ili Kurşunlu Han restorasyonu örneği*. Uzmanlık Tezi, İller Bankası Anonim Şirketi, Ankara.

Günay, V. (2006). XVI. yüzyılda Tarhala örneğinde Batı Anadolu'da iskân değişimi. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 21, 107-122.

Hatami, M. (2013). *Tarihi kent merkezlerinin koruma sorunları, Umriye tarihi kent merkezi üzerine bir araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, İstanbul.

Karadağ, A. (2005). *Soma'da değişen çevre, kent ve kimlik*. İzmir: Ege Üniversitesi Yayınları.

Kuban, D. (2017). *Türk ahşap konut mimarisi*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Kutlusoy, İ. (1971). *Soma*. İstanbul: Tan Matbaası.

Kuyucu, İ. (1988). Geç Dönem Anadolu tasvir sanatından yeni bir örnek: Soma Damgacı Camii. *Arkeoloji ve Sanat Tarihi Dergisi*, 4, 67-78.

İlhan, G. (2019). *Manisa Soma'da bulunan Türk devri yapıları*. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.

Özgün, C. (2008). Osmanlı ekonomi politiğine kısa bir bakış (XVIII- XIX. yüzyıllar). *Tarih Okulu Dergisi*, 1, 5-17.

Şener, D. (2014). Soma Hızır Bey (Çarşı) Camii duvar resimleri üzerine bir değerlendirme. *Turkish Studies*, 9 (10), 715-738.

*Tarihi değerleri*, (b.t), 20 Temmuz 2018.  
<https://www.soma.bel.tr/sayfalar/tarihce/32>.

Ünlü, T. (2009). Kentsel dönüşüm sürecinin tasarlanması: Tarsus tarihi ticaret merkezi. *Planlama*, 3-4, 145-157.


## EKLER

### Ek 1:

Tablo A.1 Soma'da yıllara göre tescillenmiş kültür varlıkları (Soma Belediyesi, 2010)

KARAR TARİHİ	KARAR NO	ADA NO	PARSEL NO	MÜLKİYET	SIRA
15.04.1998	7672	181	2	özel	1
15.04.1998	7672	208	6	Vakıflar Gn. Md.	2
15.04.1998	7672	181	1 (Çarşı Camii)	Vakıflar Gn. Md.	3
15.04.1998	7672	79	26 (Balcı Han)	özel	4
15.04.1998	7672	175	7	özel	5
15.04.1998	7672	256	11	özel	6
15.04.1998	7672	255	2	özel	7
15.04.1998	7672	255	4	özel	8
15.04.1998	7672	238	5,6	özel	9
15.04.1998	7672	238	9	özel	10
15.04.1998	7672	238	13	özel	11
15.04.1998	7672	176	20	Maliye Hazinesi	12
15.04.1998	7672	206	1,2	özel	13-14
15.04.1998	7672	206	34	özel	15
15.04.1998	7672	206	20	özel	16
15.04.1998	7672	206	17	özel	17
15.04.1998	7672	214	50	özel	18
15.04.1998	7672	206	3	özel	19
15.04.1998	7672	206	4	özel	20
15.04.1998	7672	206	5	özel	21
15.04.1998	7672	206	6	özel	22
15.04.1998	7672	206	7	özel	23
15.04.1998	7672	203	55	Diyanet Vakfı	24
15.04.1998	7672	204	1	özel	25
15.04.1998	7672	203	39 (Orta Camii)	Vakıflar Gn. Md.	26
15.04.1998	7672	180	9 (Dükkan)	özel	27
15.04.1998	7672	240	28,29	özel	28-29
15.04.1998	7672	238	23	özel	30
15.04.1998	7672	238	29	özel	31
15.04.1998	7672	203	9	özel	32
15.04.1998	7672	240	9	özel	33
15.04.1998	7672	256	9	özel	34
15.05.2002	10664	255	20	özel	35
15.05.2002	10664	238	10	özel	36
03.01.2004	272	351	21,22,23,24,25,26,27	özel (Cengiz Han)	37-43
15.04.1998	7672	238	26	özel	44
15.05.2002	10664	3 adet çınar			-
15.04.1998	7672	256	9	özel	45
08.09.2016	6993	79	27,28,29,30,31,32,33	özel	46-52
14.09.2018	10179	78	17	özel	53

## Ek 2: Envanter Çalışmaları

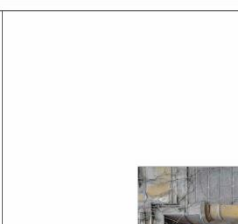






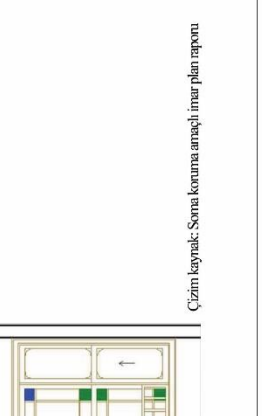
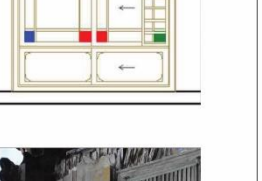
<p><b>Soma Karamanlık Cuma Mahalleleri</b>  <b>Sivil Mimarlık Örnekleri Envanter Fişi</b>          Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN          Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ          Özgün İşlev: Konut <input type="checkbox"/> Ticaret <input type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input checked="" type="checkbox"/>          Tescil Durumu: Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/>          Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input checked="" type="checkbox"/>          Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/>          Taşyüzye Sistemi: Taş Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Ahsap Karkas <input type="checkbox"/>          Taş - Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/>          Parsel Düzeni:</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi          Mimarlık Ana Bilim Dalı          Restorasyon Programı</p>	<p><b>Env. No:</b>  <b>1</b></p>	
<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input checked="" type="checkbox"/>          Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input checked="" type="checkbox"/>          Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input type="checkbox"/> Taş <input checked="" type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/>          Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahsap Silme <input type="checkbox"/> Ahsap /Metal Keperik <input type="checkbox"/>          Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/>          Ahsap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input checked="" type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/>          Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>	 	 	  

Şekil A.1 1 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)



	<p><b>Soma Karamanlık Cuma Mahalleleri</b>  <b>Sivil Mimarlık Örnekleri Envanter Fişi</b>  Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAAÇ ZEREN  Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ  Özgeçim İşlev: Konut ■ Ticaret ■ Dini □ Sağlık □  Tescil Durumu: Var ■ Yok □  Kat Adedi: 1 kat □ Bodrum + 1 kat □ 2 kat ■  Bodrum + 2 kat □ 3 kat □  Taşyüce Sistem: Taş Kargir □ Tuğla Kargir □ Ahsap Karkas □  Taş - Tuğla Kargir ■ Betonarme □  Parsel Düzeni: D Tipi</p>	<p><b>Env. No:</b>  <b>2</b></p> <p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi  Mimarlık Ana Bilim Dalı  Restorasyon Programı</p> <p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor □ Kullanılmıyor ■  Konumun Durumu: İyi □ Orta ■ Kötü □  Cephe Kaplaması: Kireç/Siva ■ Taş □ Tuğla □  Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme ■ Ahsap Silme □ Ahsap /Metal Kepek ■  Kapı / pencere üstü kemer □ Söveli kapı / pencereler ■ Cumba ■  Ahsap kafes □ Üçgen Alınlık □ Eli Böğüründe □ Çıkma □  Yükseltilmiş Giriş □ Demir Parmaklık □ Tepe Penceresi □</p>	      
---	---	--	---

Şekil A.2.2 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Karamanlık Cuma Mahalleleri</b> Sivil Mimarlık Örnekleri Envanter Fişi</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p>	<p><b>Env. No:</b> <b>3</b></p>
<p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ Özgen İşlev: Konut ■ Ticaret □ Dini □ Sağlık □ Tescil Durumu: Var ■ Yok □ Kat Adedi: 1 kat □ Bodrum + 1 kat □ 2 kat ■ Bodrum + 2 kat □ 3 kat □ Tasviye Sistemi: Taş Kargir ■ Tuğla Kargir □ Ahsap Karkas ■ Taş - Tuğla Kargir □ Betonarme □ Parsel Düzeni: E Tipi</p>	<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor □ Kullanılmıyor ■ Konumun Durumu: İyi □ Orta □ Kötü ■ Cephe Kaplaması: Kireç/Siva ■ Taş ■ Tuğla □ Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme □ Ahsap Silme ■ Ahsap /Metal Kepek ■ Kapı / pencere üstü kemer □ Söveli kapı / pencereler ■ Cumba □ Ahsap kafes □ Üçgen Alınlık □ Eli Böğüründe □ Çıkma □ Yükseltilmiş Giriş ■ Demir Parmaklık □ Tepe Penceresi □</p>	<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor □ Kullanılmıyor ■ Konumun Durumu: İyi □ Orta □ Kötü ■ Cephe Kaplaması: Kireç/Siva ■ Taş ■ Tuğla □ Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme □ Ahsap Silme ■ Ahsap /Metal Kepek ■ Kapı / pencere üstü kemer □ Söveli kapı / pencereler ■ Cumba □ Ahsap kafes □ Üçgen Alınlık □ Eli Böğüründe □ Çıkma □ Yükseltilmiş Giriş ■ Demir Parmaklık □ Tepe Penceresi □</p>
		
		
		
<p>Cizim kaynağı: Soma koruma amaçlı inşaat plan raporu</p>		

Şekil A.3.3 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p>	<p><b>Env. No:</b> 4</p>
<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p>	<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input checked="" type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahşap Silme <input type="checkbox"/> Ahşap /Metal Kepek <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input checked="" type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Çumba <input type="checkbox"/> Ahşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input checked="" type="checkbox"/> Çıkma <input checked="" type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>
<p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ Özgen İşlev: Konut <input checked="" type="checkbox"/> Ticaret <input type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p>	<p>Tescil Durumu: Var <input type="checkbox"/> Yok <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input checked="" type="checkbox"/> Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşıyıcı Sistem: Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Ahşap Karkas <input type="checkbox"/> Taş - Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Betonarme <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni: B Tipi</p>
	
	
	
	
	

Şekil A.4.4 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<b>Env. No:</b>	T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı		5
<b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b>			
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAÇ ZEREN			
Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ			
Özgeçmiş: Konut <input checked="" type="checkbox"/> Ticaret <input checked="" type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/>			
Tescil Durumu: Var <input type="checkbox"/> Yok <input checked="" type="checkbox"/>			
Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input checked="" type="checkbox"/>			
Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/>			
Tasviye Sistemi: Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Aışap Karkas <input type="checkbox"/>			
Taş - Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/>			
Parsel Düzeni: D Tipi			
Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/>			
Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötu <input type="checkbox"/>			
Cephe Kaplaması: Kireç Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input checked="" type="checkbox"/>			
Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Aışap Silme <input type="checkbox"/> Aışap /Metal Kepek <input type="checkbox"/>			
Kapı / pencere üstü kemer <input checked="" type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/>			
Aışap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğürde <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/>			
Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/>			
			
			

Şekil A.5 5 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut <input checked="" type="checkbox"/> Ticaret <input checked="" type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tescil Durumu: Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input checked="" type="checkbox"/> Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşyıcı Sistem: Taş Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Aışap Karkas <input type="checkbox"/> Taş - Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni: D Tipi</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi</p> <p>Mimarlık Ana Bilim Dalı</p> <p>Restorasyon Programı</p>	<p><b>Env. No:</b></p> <p><b>6</b></p>
<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input checked="" type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input type="checkbox"/> Taş <input checked="" type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Aışap Silme <input type="checkbox"/> Aışap /Metal Kepek <input checked="" type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Aışap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input checked="" type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>	<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input checked="" type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input type="checkbox"/> Taş <input checked="" type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Aışap Silme <input type="checkbox"/> Aışap /Metal Kepek <input checked="" type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Aışap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input checked="" type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>	<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input checked="" type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input type="checkbox"/> Taş <input checked="" type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Aışap Silme <input type="checkbox"/> Aışap /Metal Kepek <input checked="" type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Aışap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input checked="" type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>
		
		
		
		

Şekil A.6.6 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p>	<p><b>Env. No:</b> 7</p>
<p><b>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</b></p>	
<p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p>	<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input checked="" type="checkbox"/></p>
<p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKCÜ</p>	<p>Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p>
<p>Özgül İşlev: Konut <input checked="" type="checkbox"/> Ticaret <input type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p>	<p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input checked="" type="checkbox"/></p>
<p>Tescil Durumu: Var <input type="checkbox"/> Yok <input checked="" type="checkbox"/></p>	<p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahşap Silme <input type="checkbox"/> Ahşap/Metal Kepek <input type="checkbox"/></p>
<p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input checked="" type="checkbox"/> 2 kat <input type="checkbox"/></p>	<p>Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/></p>
<p>Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p>	<p>Ahşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/></p>
<p>Taşıyıcı Sistem: Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Ahşap Karkas <input type="checkbox"/></p>	<p>Yükseltilmiş Giriş <input checked="" type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>
<p>Parsel Düzeni: E Tipi</p>	
	
	
	
	
	
	
	
	
	
	
	
	
	
	
	

Şekil A.7 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)


	<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı : Prof. Dr. Mine TANAOZ ZEREN</p> <p>Hazırlayan : İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut ■ Ticaret □ Dini □ Sağlık □</p> <p>Tescil Durumu: Var □ Yok ■</p> <p>Kat Adedi: 1 kat □ Bodrum + 1 kat □ 2 kat ■</p> <p>Bodrum + 2 kat □ 3 kat □</p> <p>Taşıyıcı Sistem: Taş Kargir □ Tuğla Kargir □ Ahşap Karkas □</p> <p>Taş - Tuğla Kargir ■ Betonarme □</p> <p>Parsel Düzeni: E Tipi</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p>	<p><b>Env. No:</b> 8</p>
	<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor □ Kullanılmıyor ■</p> <p>Konumun Durumu: İyi □ Orta ■ Kötü □</p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç Sıva ■ Taş □ Tuğla ■</p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme ■ Ahşap Silme □ Ahşap /Metal Kepek □ Kapı / pencere üstü kemer ■ Söveli kapı / pencereler ■ Cumba □ Ahşap kafes □ Üçgen Alınlık □ Eli Böğüründe □ Çıkma □ Yükseltilmiş Giriş □ Demir Parmaklık □ Tepe Penceresi □</p>		
			

Şekil A.8.8 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı : Prof. Dr. Mine TANAÇ ZEREN</p> <p>Hazırlayan : İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgül İşlev: Konut <input checked="" type="checkbox"/> Ticaret <input type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tescil Durumu: Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input checked="" type="checkbox"/> Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşıyıcı Sistem: Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Aşşap Karkas <input type="checkbox"/> Taş - Tuğla Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni: A Tipi</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi</p> <p>Mimarlık Ana Bilim Dalı</p> <p>Restorasyon Programı</p>	<p><b>Env. No:</b></p> <p><b>9</b></p>
<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input checked="" type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Aşşap Silme <input type="checkbox"/> Aşşap /Metal Kepek <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input checked="" type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Aşşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>	<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input checked="" type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Aşşap Silme <input type="checkbox"/> Aşşap /Metal Kepek <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input checked="" type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Aşşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>	<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input checked="" type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Aşşap Silme <input type="checkbox"/> Aşşap /Metal Kepek <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input checked="" type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Aşşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>
		
		
		
		
		
		

Şekil A.9.9 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)



	<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut ■ Ticaret □ Dini □ Sağlık □</p> <p>Tescil Durumu: Var ■ Yok □</p> <p>Kat Adedi: 1 kat □ Bodrum + 1 kat □ 2 kat □</p> <p>Bodrum + 2 kat ■ 3 kat □</p> <p>Taşıyıcı Sistem: Taş Kargir ■ Tuğla Kargir □ Aşşap Karkas □</p> <p>Taş - Tuğla Kargir □ Betonarme □</p> <p>Parsel Düzeni: C Tipi</p>	<p><b>Env. No:</b> 10</p> <p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p> <p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor ■ Kullanılmıyor □</p> <p>Konumun Durumu: İyi □ Orta ■ Kötü □</p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç Siva ■ Taş □ Tuğla □</p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme ■ Aşşap Silme □ Aşşap /Metal Kepek □ Kapı / pencere üstü kemer ■ Söveli kapı / pencereler ■ Cumba ■ Aşşap kafes □ Üçgen Alınlık □ Eli Böğüründe □ Çıkma □ Yükseltilmiş Giriş □ Demir Parmaklık □ Tepe Penceresi □</p>	   
			

Şekil A.10 10 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut ■ Ticaret □ Dini □ Sağlık □</p> <p>Teslim Durumu: Var ■ Yok □</p> <p>Kat Adedi: 1 kat □ Bodrum + 1 kat □ 2 kat ■</p> <p>Bodrum + 2 kat □ 3 kat □</p> <p>Taşyığı Sistemi: Taş Kargir □ Tuğla Kargir □ Aşşap Karkas ■</p> <p>Taş - Tuğla Kargir ■ Betonarme □</p> <p>Parsel Düzeni: F Tipi</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi</p> <p>Mimarlık Ana Bilim Dalı</p> <p>Restorasyon Programı</p>	<p><b>Env. No:</b></p> <p><b>11</b></p>
		<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor □ Kullanılmıyor ■</p> <p>Konumun Durumu: İyi ■ Orta □ Kötu □</p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç Siva ■ Taş □ Tuğla □</p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme □ Aşşap Silme ■ Aşşap /Metal Kepek □</p> <p>Kapı / pencere üstü kemer ■ Sövelik kapı / pencereler ■ Cumba □</p> <p>Aşşap kafes □ Üçgen Alınlık □ Eli Böğüründe □ Çıkma □</p> <p>Yükseltilmiş Giriş □ Demir Parmaklık □ Tepe Penceresi □</p>
		
		

Şekil A.11 11 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

	<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAAÇ ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut <input checked="" type="checkbox"/> Ticaret <input type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tescil Durumu: Var <input type="checkbox"/> Yok <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 2 kat <input checked="" type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşıyıcı Sistem: Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Ahsap Karkas <input type="checkbox"/> Taş - Tuğla Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni: H Tipi</p>	<p><b>Env. No:</b> 12</p> <p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p> <p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Suva <input type="checkbox"/> Taş <input checked="" type="checkbox"/> Tuğla <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahsap Silme <input type="checkbox"/> Ahsap /Metal Keçenk <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input checked="" type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Ahsap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>				
---	---	--	--	---	---	--

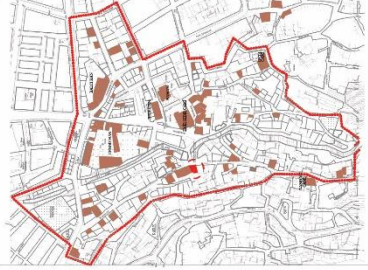

Şekil A.12 12 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAOZ ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut <input checked="" type="checkbox"/> Ticaret <input type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tescil Durumu: Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Bodrum + 2 kat <input checked="" type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşyüce Sistem: Taş Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Ahsap Karkas <input type="checkbox"/></p> <p>Taş - Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni: E Tipi</p>		<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi</p> <p>Mimarlık Ana Bilim Dalı</p> <p>Restorasyon Programı</p>	<p><b>Env. No:</b></p> <p><b>13</b></p>
<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahsap Silme <input type="checkbox"/> Ahsap /Metal Kepek <input type="checkbox"/></p> <p>Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/></p> <p>Ahsap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/></p> <p>Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>			
			

Şekil A.13 13 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı : Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p> <p>Hazırlayan : İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut ■ Ticaret □ Dini □ Sağlık □</p> <p>Tescil Durumu: Var ■ Yok □</p> <p>Kat Adedi: 1 kat □ Bodrum + 1 kat □ 2 kat □</p> <p>Bodrum + 2 kat ■ 3 kat □</p> <p>Taşıyıcı Sistem: Taş Kargir □ Tuğla Kargir □ Aşşap Karkas □</p> <p>Taş - Tuğla Kargir ■ Betonarme □</p> <p>Parsel Düzeni: E Tipi</p>	<p><b>Env. No:</b></p> <p><b>14</b></p> <p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p> <p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor ■ Kullanılmıyor □</p> <p>Konumun Durumu: İyi □ Orta ■ Kötü □</p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç Siva ■ Taş □ Tuğla □</p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme ■ Aşşap Silme □ Aşşap /Metal Kepek □ Kapı / pencere üstü kemer ■ Söveli kapı / pencereler ■ Cumba □ Aşşap kafes □ Üçgen Alınlık □ Eli Böğüründe □ Çıkma □ Yükseltilmiş Giriş □ Demir Parmaklık □ Tepe Penceresi □</p>
	
	

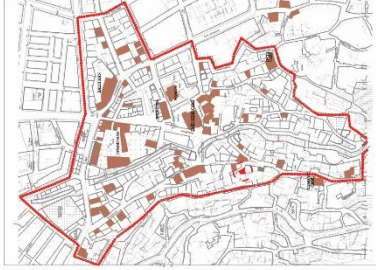




Şekil A.14 14 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut ■ Ticaret □ Dini □ Sağlık □</p> <p>Tescil Durumu: Var ■ Yok □</p> <p>Kat Adedi: 1 kat □ Bodrum + 1 kat □ 2 kat □</p> <p>Bodrum + 2 kat ■ 3 kat □</p> <p>Taşyığı Sistemi: Taş Kargir □ Tuğla Kargir □ Ahsap Karkas □</p> <p>Taş - Tuğla Kargir ■ Betonarme □</p> <p>Parsel Düzeni: I Tipi</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi</p> <p>Mimarlık Ana Bilim Dalı</p> <p>Restorasyon Programı</p>	<p><b>Env. No:</b></p> <p><b>15</b></p>	
<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor ■ Kullanılmıyor □</p> <p>Konumun Durumu: İyi ■ Orta □ Kötü □</p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva ■ Taş □ Tuğla ■</p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme □ Ahsap Silme □ Ahsap /Metal Keçenik □</p> <p>Kapı / pencere üstü kemer ■ Söveli kapı / pencereler ■ Cumba □</p> <p>Ahsap kafes □ Üçgen Alınlık ■ Eli Böğüründe □ Çıkma □</p> <p>Yükseltilmiş Giriş □ Demir Parmaklık □ Tepe Penceresi □</p>	 	  	 

Şekil A.15 15 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özünü İşlev: Konut <input checked="" type="checkbox"/> Ticaret <input type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tescil Durumu: Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Bodrum + 2 kat <input checked="" type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşıyıcı Sistem: Taş Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Ahşap Karkas <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Taş - Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni: H Tipi</p>		<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p>	<p><b>Env. No:</b> <b>16</b></p>
<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input type="checkbox"/> Ahşap Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahşap/Metal Kepek <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Ahşap kafes <input checked="" type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input checked="" type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>		   	
 		<p>İç mekân resimleri kaynak: Soma Belediyesi Arşivi</p>	

Şekil A.16 16 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut <input checked="" type="checkbox"/> Ticaret <input type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tescil Durumu: Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Bodrum + 2 kat <input checked="" type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşyığı Sistemi: Taş Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Ahsap Karkas <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Taş - Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni: G Tipi</p>		<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi</p> <p>Mimarlık Ana Bilim Dalı</p> <p>Restorasyon Programı</p>	<p><b>Env. No:</b></p> <p><b>17</b></p>
<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input type="checkbox"/> Ahsap Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahsap /Metal Kepek <input type="checkbox"/></p> <p>Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/></p> <p>Ahsap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Yükseltilmiş Giriş <input checked="" type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>		 	
 		  	

Şekil A.17 17 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)



<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b>  Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN  Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ  Özgen İşlev: Konut ■ Ticaret □ Dini □ Sağlık □  Tescil Durumu: Var □ Yok ■  Kat Adedi: 1 kat □ Bodrum + 1 kat □ 2 kat □  Bodrum + 2 kat □ 3 kat ■  Tasviye Sistemi: Taş Kargir ■ Tuğla Kargir □ Ahsap Karkas ■  Parsel Düzeni: F Tipi</p>	<p><b>Env. No:</b> 18</p>
<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi  Mimarlık Ana Bilim Dalı  Restorasyon Programı</p>	<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor ■ Kullanılmıyor □  Konumun Durumu: İyi □ Orta ■ Kötü □  Cephe Kaplaması: Kireç/Siva ■ Taş □ Tuğla □  Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme □ Ahsap Silme □ Ahsap/Metal Kepek □  Kapı / pencere üstü kemer □ Söveli kapı / pencereler ■ Cumba □  Ahsap kafes □ Üçgen Alınlık □ Eli Böğüründe □ Çıkma ■  Yükseltilmiş Giriş □ Demir Parmaklık □ Tepe Penceresi □</p>
	
	
	

Şekil A.18 18 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

	<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b>  Tez Danışmanı : Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN  Hazırlayan : İpek GÖLÜKÇÜ  Özgeçmiş: Konut <input checked="" type="checkbox"/> Ticaret <input type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tescil Durumu: Var <input type="checkbox"/> Yok <input checked="" type="checkbox"/>  Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input type="checkbox"/>  Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input checked="" type="checkbox"/>  Taşyüze Sistem: Taş Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Ahşap Karkas <input type="checkbox"/>  Parsel Düzeni: G Tipi <input type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p>	<p><b>Env. No:</b>  <b>19</b></p> <p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi  Mimarlık Ana Bilim Dalı  Restorasyon Programı</p> <p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/>  Konumşuluk Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/>  Cephe Kaplaması: Kireç Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/>  Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input type="checkbox"/> Ahşap Silme <input type="checkbox"/> Ahşap /Metal Kepek <input type="checkbox"/>  Kapı / pencere üstü kemer <input checked="" type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/>  Ahşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/>  Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Fesph penceresi <input type="checkbox"/></p>	
			
			

Şekil A.19 19 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p>	<p><b>Env. No:</b> 20</p>
<p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAAÇ ZEREN</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p>
<p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKCÜ</p>	
<p>Özgeçmiş: Konut ■ Ticaret □ Dini □ Sağlık □</p>	<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor ■ Kullanılmıyor □</p>
<p>Tescil Durumu: Var □ Yok ■</p>	<p>Konumlanma Durumu: İyi □ Orta ■ Kötü □</p>
<p>Kat Adedi: 1 kat □ Bodrum + 1 kat □ 2 kat ■</p>	<p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva ■ Taş □ Tuğla □</p>
<p>Bodrum + 2 kat □ 3 kat □</p>	<p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme ■ Ahşap Silme □ Ahşap /Metal Kepek □</p>
<p>Taşıyıcı Sistem: Taş Kargir □ Tuğla Kargir ■ Ahşap Karkas □</p>	<p>Kapı / pencere üstü kemer ■ Söveli kapı / pencereler ■ Cumba □</p>
<p>Taş - Tuğla Kargir □ Betonarme □</p>	<p>Ahşap kafes □ Üçgen Alınlık □ Eli Böğüründe □ Çıkma □</p>
<p>Parsel Düzeni: G Tipi</p>	<p>Yükseltilmiş Giriş □ Demir Parmaklık □ Tepe Penceresi □</p>


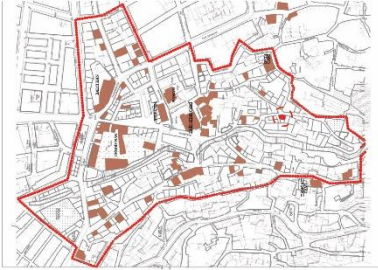

Şekil A.20 20 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

	<p><b>Soma Tarihî Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı : Prof. Dr. Mine TANAÇ ZEREN</p> <p>Hazırlayan : İpek GÖLÜKCÜ</p> <p>Özgün İşlev: Konut <input type="checkbox"/> Ticaret <input type="checkbox"/> Dini <input checked="" type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tescil Durumu: Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input checked="" type="checkbox"/> Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşıyıcı Sistemi: Taş Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Ahşap Karkas <input type="checkbox"/> Taş - Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni:</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p>	<p><b>Env. No:</b> <b>21</b></p>
	   	  	

Şekil A.21 21 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p>	<p><b>Env. No:</b> <b>22-23</b></p>
<p><b>Tez Danışmanı:</b> Prof. Dr. Mine TANAAÇ ZEREN</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p>
<p><b>Hazırlayan:</b> İpek GÖLÜKÇÜ</p>	<p><b>Kullanım Durumu:</b> Kullanılıyor <input type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input checked="" type="checkbox"/></p>
<p><b>Özgün İşlev:</b> Konut <input checked="" type="checkbox"/> Ticaret <input type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p>	<p><b>Konumlanış Durumu:</b> İyi <input type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p>
<p><b>Tescil Durumu:</b> Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p>	<p><b>Cephe Kaplaması:</b> Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p>
<p><b>Kat Adedi:</b> 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input type="checkbox"/></p>	<p><b>Cephe Öğeleri:</b> Taş/Tuğla Silme <input type="checkbox"/> Ahşap Silme <input type="checkbox"/> Ahşap/Metal Kepek <input type="checkbox"/></p>
<p><b>Bodrum + 2 kat <input checked="" type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></b></p>	<p><b>Kapı / pencere üstü kenar <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/></b></p>
<p><b>Taşıyıcı Sistem:</b> Taş Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Ahşap Karkas <input checked="" type="checkbox"/></p>	<p><b>Ahşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input checked="" type="checkbox"/> Çıkma <input checked="" type="checkbox"/></b></p>
<p><b>Parsel Düzeni:</b> H Tipi</p>	<p><b>Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></b></p>
	
	
	
	
	
	
	
	
	
	
	
	
	
	
	
	
	

Şekil A.21 22-23 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAC ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut <input checked="" type="checkbox"/> Ticaret <input type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tescil Durumu: Var <input type="checkbox"/> Yok <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input checked="" type="checkbox"/> Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşıyıcı Sistem: Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Aşşap Karkas <input checked="" type="checkbox"/> Taş - Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni: H Tipi</p>		<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p> <p><b>Env. No:</b> <b>24</b></p>
<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Suva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input type="checkbox"/> Aşşap Silme <input checked="" type="checkbox"/> Aşşap /Metal Kepek <input checked="" type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Aşşap kafes <input checked="" type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>		
		

Şekil A.22 24 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut <input checked="" type="checkbox"/> Ticaret <input type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tesicil Durumu: Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Bodrum + 2 kat <input checked="" type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşıyıcı Sistem: Taş Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Ahşap Karkas <input type="checkbox"/></p> <p>Taş - Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni: G.Tipi</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi</p> <p>Mimarlık Ana Bilim Dalı</p> <p>Restorasyon Programı</p>	<p><b>Env. No:</b></p> <p><b>25</b></p>
<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input type="checkbox"/> Ahşap Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahşap /Metal Kepek <input type="checkbox"/></p> <p>Kapı / pencere üstü kemer <input checked="" type="checkbox"/> Sövelik kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/></p> <p>Ahşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/></p> <p>Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>	<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input type="checkbox"/> Ahşap Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahşap /Metal Kepek <input type="checkbox"/></p> <p>Kapı / pencere üstü kemer <input checked="" type="checkbox"/> Sövelik kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/></p> <p>Ahşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/></p> <p>Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>	<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input type="checkbox"/> Ahşap Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahşap /Metal Kepek <input type="checkbox"/></p> <p>Kapı / pencere üstü kemer <input checked="" type="checkbox"/> Sövelik kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/></p> <p>Ahşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/></p> <p>Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>
		
		
		
		
		
		
<p>Yapıya sonradan eklenen kuzey yönündeki geniş bölümlü</p>	<p>Yapıya sonradan eklenen kuzey yönündeki geniş bölümlü</p>	<p>Yapıya sonradan eklenen kuzey yönündeki geniş bölümlü</p>

Şekil A.23 25 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

	<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı : Prof. Dr. Mine TANNAÇ ZEREN</p> <p>Hazırlayan : İpek GÖLÜKCÜ</p> <p>Özgen İşlev: Konut <input type="checkbox"/> Ticaret <input type="checkbox"/> Dini <input checked="" type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tescil Durumu: Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input checked="" type="checkbox"/> Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşıyıcı Sistem: Taş Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Aşşap Karkas <input type="checkbox"/> Taş - Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni:</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p> <p><b>Env. No:</b> <b>26</b></p> <p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Korunmuşluk Durumu: İyi <input checked="" type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Sıva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Aşşap Silme <input type="checkbox"/> Aşşap/Metal Keçenek <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input checked="" type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input type="checkbox"/> Çimba <input type="checkbox"/> Aşşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input checked="" type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>	    	
---	---	---	--	--

Şekil A.24 26 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)






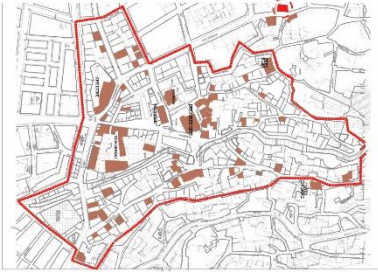
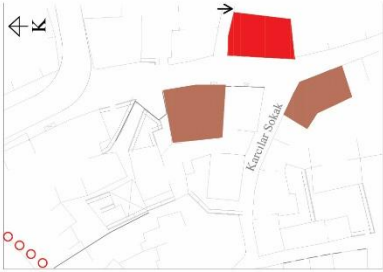
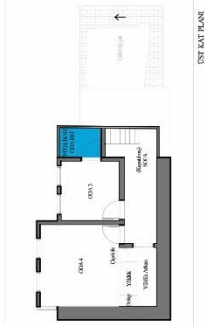
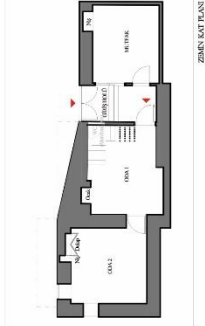


<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgen İşlev: Konut <input checked="" type="checkbox"/> Ticaret <input type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tescil Durumu: Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input checked="" type="checkbox"/> Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşıyıcı Sistem: Taş Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Aşşap Karkas <input checked="" type="checkbox"/> Taş - Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni: G Tipi</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p>	<p><b>Env. No:</b> 27</p>
<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input type="checkbox"/> Aşşap Silme <input checked="" type="checkbox"/> Aşşap /Metal Kepek <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Aşşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input checked="" type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>	<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input type="checkbox"/> Aşşap Silme <input checked="" type="checkbox"/> Aşşap /Metal Kepek <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Aşşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input checked="" type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>	<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input type="checkbox"/> Aşşap Silme <input checked="" type="checkbox"/> Aşşap /Metal Kepek <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Aşşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input checked="" type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>
		
		
		
		
		
		
<p>Yapının 2010 yılındaki resmi. Kaynak: Soma Belediyesi Arşivi</p>		

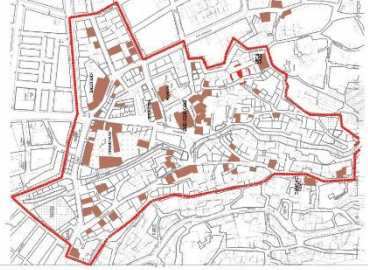

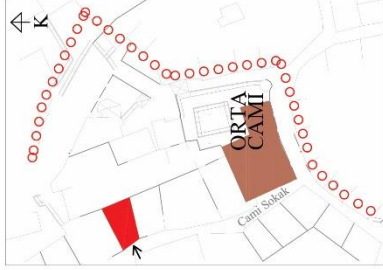
Şekil A.25 27 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

	<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b>  Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAÇ ZEREN  Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ  Özgeçmiş: Konut ■ Ticaret □ Dini □ Sağlık □  Tescil Durumu: Var □ Yok ■ Bodrum + 1 kat □ 2 kat ■  Kat Adedi: 1 kat □ Bodrum + 1 kat □ 3 kat □  Tasıyıcı Sistem: Taş Kargir ■ Tuğla Kargir □ Ahsap Karkas ■  Taş - Tuğla Kargir □ Betonarme □  Parsel Düzeni: G-Tipi</p>	<p><b>T.C. Doğu Eyalet Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</b></p> <p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor □ Kullanılmıyor ■  Konumun Durumu: İyi ■ Orta □ Kötü □  Cephe Kaplaması: Kireç Siva ■ Taş □ Tuğla □  Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme □ Ahsap Silme ■ Ahsap/Metal Keçenek □ Cumba □  Kapı/pencere üstü kenar □ Söveler □ Söveler üstü kenar □ Çıkma □  Ahsap kafes □ Üçgen Alınlık □ Eli Böğüründe ■ Çıkma ■  Yükseltilmiş Giriş □ Demir Parmaklık □ Tepe Penceresi □</p>	<p><b>Env. No:</b> 28</p>
			
			

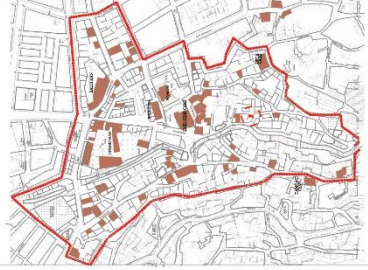


Şekil A.26 28 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı : Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p> <p>Hazırlayan : İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut ■ Ticaret □ Dini □ Sağlık □</p> <p>Tesicil Durumu: Var □ Yok ■</p> <p>Kat Adedi: 1 kat □ Bodrum + 1 kat □ 2 kat ■</p> <p>Taşyüce Sistem: Taş Kargir ■ Tuğla Kargir □ Ahişap Karkas ■</p> <p>Parsel Düzeni: H Tipi</p>		<p><b>Env. No:</b></p> <p>29</p> <p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p>	
<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor □ Kullanılmıyor ■</p> <p>Konumun Durumu: İyi ■ Orta ■ Kötü □</p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Suva ■ Taş ■ Tuğla □</p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme □ Ahişap Silme ■ Ahişap/Metal Kepek □</p> <p>Kapı / pencere üstü korniş □ Söveli kapı / pencereler ■ Cumba □</p> <p>Ahişap kafes □ Üçgen Alınlık □ Eli Böğüründe ■ Çıkma □</p> <p>Yükseltilmiş Giriş □ Demir Parmaklık □ Tepe Penceresi □</p>		    	
 		 	

Şekil A.27 29 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı : Prof. Dr. Mine TANAOZ ZEREN</p> <p>Hazırlayan : İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut <input checked="" type="checkbox"/> Ticaret <input type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tesicil Durumu: Var <input type="checkbox"/> Yok <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Taşyıcı Sistem: Taş Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Ahşap Karkas <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni: G Tipi</p>	<p><b>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi</b> Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p> <p><b>Env. No:</b> <b>30</b></p> <p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumlanış Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input type="checkbox"/> Ahşap Silme <input type="checkbox"/> Ahşap /Metal Kepek <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Ahşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input checked="" type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>
	
	

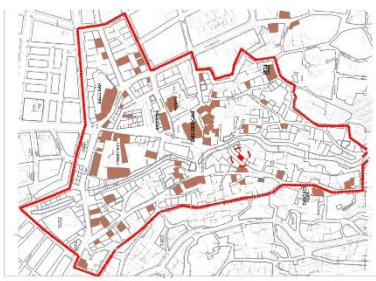




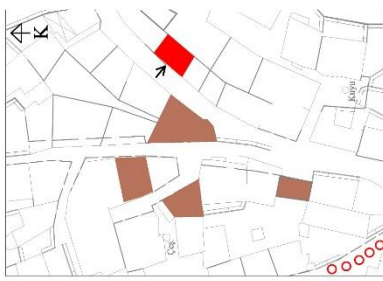
Şekil A.28 30 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut <input checked="" type="checkbox"/> Ticaret <input type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tescil Durumu: Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Bodrum + 2 kat <input checked="" type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşyüzye Sistemi: Taş Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Ahşap Karkas <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Taş - Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni: B Tipi</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p> <p><b>Env. No:</b> <b>31</b></p> <p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumlanış Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input type="checkbox"/> Ahşap Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahşap /Metal Kepek <input checked="" type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Ahşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input checked="" type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input checked="" type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input checked="" type="checkbox"/></p>
	
	

Şekil A.29 31 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgen İşlev: Konut <input checked="" type="checkbox"/> Ticaret <input type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tesicil Durumu: Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Bodrum + 2 kat <input checked="" type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşyüze Sistem: Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Ahşap Karkas <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Taş - Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni: B Tipi</p>		<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi</p> <p>Mimarlık Ana Bilim Dalı</p> <p>Restorasyon Programı</p>	<p><b>Env. No:</b></p> <p><b>32</b></p>
<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input checked="" type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahşap Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahşap /Metal Kepek <input type="checkbox"/></p> <p>Kapı / pencere üstü kemer <input checked="" type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/></p> <p>Ahşap kafes <input checked="" type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/></p> <p>Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>		<p>Yapının 2010 yılında çekilen resminde ahşap kepeklerle süsülmüş olduğu görülmektedir. Kaynak: Soma Bekayesi Arşivi</p>	
 		  	
 			

Şekil A.30 32 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

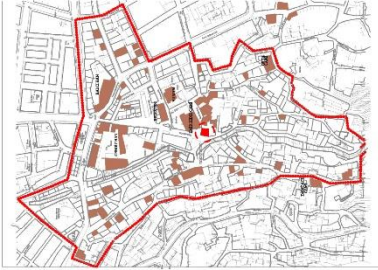

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut <input checked="" type="checkbox"/> Ticaret <input type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tescil Durumu: Var <input type="checkbox"/> Yok <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Taşyüce Sistem: Taş Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Ahsap Karkas <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni: I Tipi <input type="checkbox"/></p>	<p><b>Env. No:</b></p> <p><b>33</b></p> <p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p> <p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input type="checkbox"/> Ahsap Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahsap /Metal Kepek <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Ahsap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input checked="" type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>			
				
				

Şekil A.31 33 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgül İşlev: Konut <input checked="" type="checkbox"/> Ticaret <input type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tesicil Durumu: Var <input type="checkbox"/> Yok <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşyüce Sistem: Taş Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Ahsap Karkas <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Taş - Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni: A Tipi</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi</p> <p>Mimarlık Ana Bilim Dalı</p> <p>Restorasyon Programı</p>	<p><b>Env. No:</b></p> <p><b>34</b></p>	
<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input type="checkbox"/> Ahsap Silme <input type="checkbox"/> Ahsap /Metal Kepek <input type="checkbox"/></p> <p>Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/></p> <p>Ahsap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>	 	 	 

Şekil A.32 34 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)



	<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut ■ Ticaret ■ Dini □ Sağlık □</p> <p>Tescil Durumu: Var ■ Yok □</p> <p>Kat Adedi: 1 kat □ Bodrum + 1 kat □ 2 kat ■</p> <p>Bodrum + 2 kat □ 3 kat □</p> <p>Taşyığı Sistemi: Taş Kargir ■ Tuğla Kargir □ Ahsap Karkas ■</p> <p>Taş - Tuğla Kargir □ Betonarme □</p> <p>Parsel Düzeni: D Tipi</p>	<p><b>Env. No:</b> 35</p> <p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p> <p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor □ Kullanılmıyor ■</p> <p>Korunmuşluk Durumu: İyi □ Orta □ Kötü ■</p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva ■ Taş □ Tuğla □</p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme □ Ahsap Silme □ Ahsap/Metal Keperik □ Kapı/pencere üstü kemer □ Söveli kapı/pencere □ Cumba □ Ahsap kafes ■ Üçgen Alınlık □ Eli Böğüründe □ Çıkma ■ Yükseltilmiş Giriş □ Demir Parmaklık □ Tepe Penceresi □</p>	 <p>Yapının eski resmi. Kaynak: Soma Belediyesi Arşivi</p>
---	--	--	---

Şekil A.33 35 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut ■ Ticaret □ Dini □ Sağlık □</p> <p>Tescil Durumu: Var ■ Yok □</p> <p>Kat Adedi: 1 kat □ Bodrum + 1 kat □ 2 kat ■</p> <p>Taşyığı Sistemi: Taş Kargir ■ Tuğla Kargir □ Ahsap Karkas ■</p> <p>Parsel Düzeni: A Tipi</p>	<p><b>Env. No:</b></p> <p><b>36</b></p> <p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p> <p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor ■ Kullanılmıyor □</p> <p>Konum Durumu: İyi □ Orta ■ Kötü □</p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva ■ Taş □ Tuğla □</p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme □ Ahsap Silme ■ Ahsap /Metal Kepek □ Kapı / pencere üstü kemer □ Söveli kapı / pencereler ■ Cumba □ Ahsap kafes □ Üçgen Alınlık □ Eli Böğüründe □ Çıkma ■ Yükseltilmiş Giriş □ Demir Parmaklık □ Tepe Penceresi □</p>						
							

Şekil A.34 36 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

	<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAAÇ ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut <input checked="" type="checkbox"/> Ticaret <input type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tescil Durumu: Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input checked="" type="checkbox"/> Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşıyıcı Sistem: Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Aşşap Karkas <input type="checkbox"/> Taş - Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni: I Tipi</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p> <p><b>Env. No:</b> <b>37</b></p> <p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input checked="" type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input type="checkbox"/> Aşşap Silme <input type="checkbox"/> Aşşap /Metal Keçpenk <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Aşşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>					
---	--	---	--	--	---	---	--

Şekil A.35 37 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

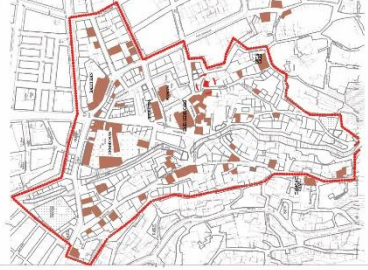

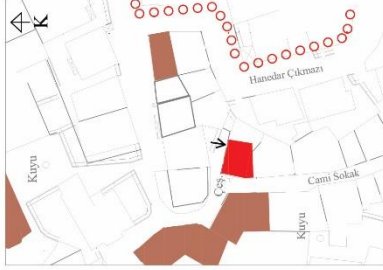


	<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut <input checked="" type="checkbox"/> Ticaret <input type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tesicil Durumu: Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşyüce Sistem: Taş Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Ahsap Karkas <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Taş - Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni: H Tipi</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p>	<p><b>Env. No:</b> <b>39</b></p>
	<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konum Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input type="checkbox"/> Ahsap Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahsap /Metal Kepek <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input checked="" type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Ahsap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input checked="" type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>		
			

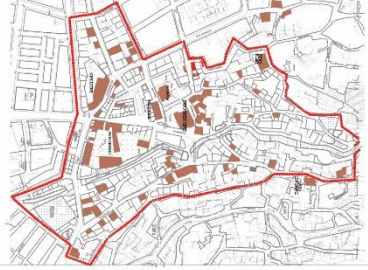
Şekil A.37 39 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAAÇ ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgen İşlev: Konut <input checked="" type="checkbox"/> Ticaret <input type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tesicil Durumu: Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Taşıyıcı Sistem: Taş Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Alıpsap Karkas <input type="checkbox"/></p> <p>Taş - Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni: G-Tipi</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p>	<p><b>Env. No:</b> <b>40</b></p>
<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç Suya <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input type="checkbox"/> Alıpsap Silme <input checked="" type="checkbox"/> Alıpsap /Metal Keçpenk <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Alıpsap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input checked="" type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input checked="" type="checkbox"/> Çıkma <input checked="" type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>		
<p>Yapının enziminden önceki özgün hali. Kaynak: Soma Belediyesi Arşivi</p>	<p>Oda öğeleri: Oyak ve Yüklük. Kaynak: Soma Belediyesi Arşivi</p>	

Şekil A.38 40 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

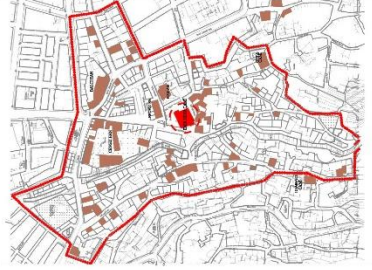


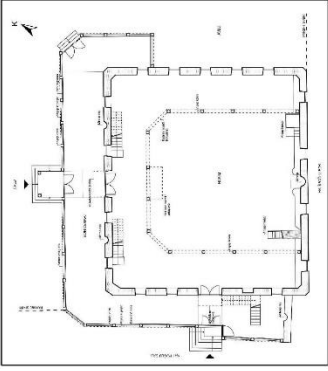



<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgen İşlev: Konut <input checked="" type="checkbox"/> Ticaret <input type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tescil Durumu: Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Bodrum + 2 kat <input checked="" type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşıyıcı Sistem: Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Aşşap Karkas <input type="checkbox"/></p> <p>Taş - Tuğla Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni: F Tipi</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p> <p><b>Env. No:</b> <b>41</b></p> <p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç Siva <input type="checkbox"/> Taş <input checked="" type="checkbox"/> Tuğla <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Aşşap Silme <input type="checkbox"/> Aşşap /Metal Kepek <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input checked="" type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Aşşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>
	
	

Şekil A.39 41 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)


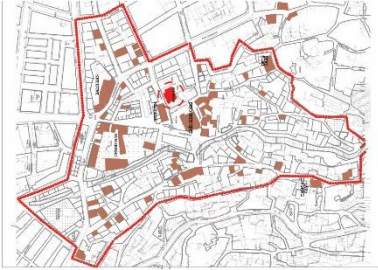
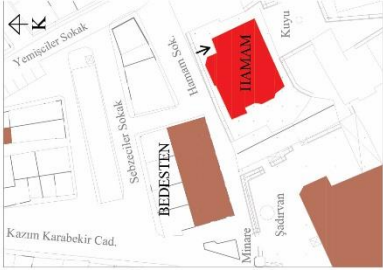
<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut <input checked="" type="checkbox"/> Ticaret <input type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tescil Durumu: Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Taşıyıcı Sistem: Taş Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Ahşap Karkas <input checked="" type="checkbox"/> Taş - Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni: G-Tipi</p>		<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p> <p><b>Env. No:</b> 42</p>	
<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Konumlanış Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input type="checkbox"/> Ahşap Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahşap/Metal Keçpenk <input type="checkbox"/> Kapı/pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı/pencere <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Ahşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input checked="" type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input checked="" type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>			
			

Şekil A.40 42 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

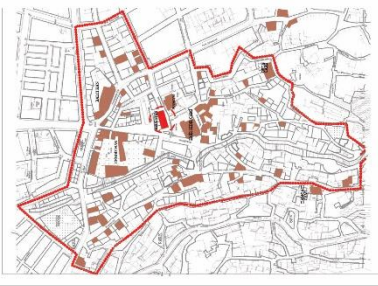
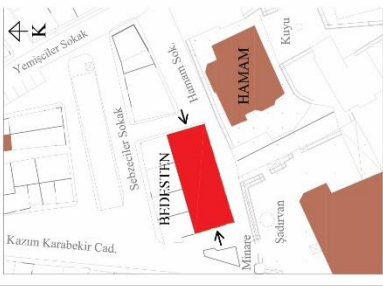





	<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Ervanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı : Prof. Dr. Mine TANACIZEREN</p> <p>Hazırlayan : İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgün İşlev: Konut <input type="checkbox"/> Ticaret <input type="checkbox"/> Dini <input checked="" type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tescil Durumu: Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Taşıyıcı Sistem: Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Ahşap Karkas <input type="checkbox"/> Taş - Tuğla Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni:</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p> <p><b>Env. No:</b> <b>43</b></p> <p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konurmuşluk Durumu: İyi <input checked="" type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Siltme <input type="checkbox"/> Ahşap Siltme <input type="checkbox"/> Ahşap/Metal Kepek <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input checked="" type="checkbox"/> Sövelik kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input checked="" type="checkbox"/> Ahşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input checked="" type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input checked="" type="checkbox"/></p>
		
		

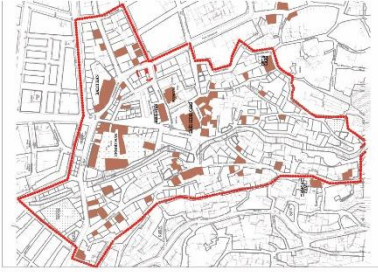

Şekil A.41 43 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı : Prof. Dr. Mine TANAC ZEREN</p> <p>Hazırlayan : İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeni İşlev: Konut <input type="checkbox"/> Ticaret <input checked="" type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tescil Durumu: Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input checked="" type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşyığı Sistemi: Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Aışap Karkas <input type="checkbox"/></p> <p>Taş - Tuğla Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni:</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p>	<p><b>Env. No:</b> <b>44</b></p>
<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input type="checkbox"/> Aışap Silme <input type="checkbox"/> Aışap /Metal Keçpenk <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input checked="" type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Aışap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>	 	 
 	<p>İlanımı İş Projesi Kaynak: Soma Belediyesi Arşivi</p>	  

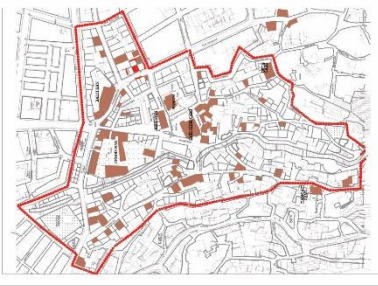




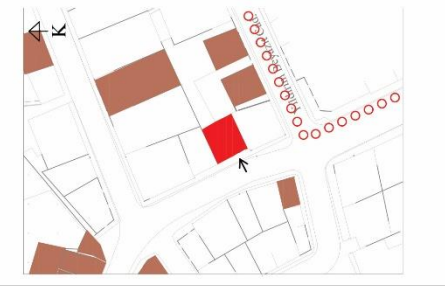

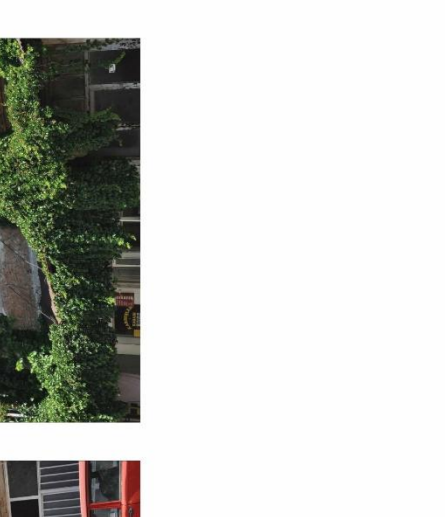

Şekil A.42 44 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

	<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAAÇ ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut <input type="checkbox"/> Ticaret <input checked="" type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tescil Durumu: Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input checked="" type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşıyıcı Sistem: Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Ahsap Karkas <input type="checkbox"/> Taş - Tuğla Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni:</p>	<p><b>Env. No:</b> 45</p> <p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p> <p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Konumlanış Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç Siva <input type="checkbox"/> Taş <input checked="" type="checkbox"/> Tuğla <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input type="checkbox"/> Ahsap Silme <input type="checkbox"/> Ahsap/Metal Keçpenk <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input checked="" type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Ahsap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Atınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input checked="" type="checkbox"/></p>
	  	<p>Tonez altında bulunan antik taş üzerindeki yazıt</p> <p>Kaynak: Soma Belediyesi Arşivi</p>

Şekil A.43 45 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

	<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut <input type="checkbox"/> Ticaret <input checked="" type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tescil Durumu: Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input checked="" type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşyüze Sistem: Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Ahşap Karkas <input type="checkbox"/></p> <p>Taş - Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni:</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p> <p><b>Env. No:</b> <b>46</b></p> <p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumlanış Durumu: İyi <input checked="" type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahşap Silme <input type="checkbox"/> Ahşap /Metal Kepek <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input checked="" type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Ahşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>				
---	---	---	---	--	---	---

Şekil A.44 46 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

	<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAOZ ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut <input checked="" type="checkbox"/> Ticaret <input checked="" type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tescil Durumu: Var <input type="checkbox"/> Yok <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input checked="" type="checkbox"/> Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşıyıcı Sistem: Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Aşşap Karkas <input type="checkbox"/> Taş - Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni: D Tipi</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p> <p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Aşşap Silme <input type="checkbox"/> Aşşap /Metal Kepek <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Aşşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input checked="" type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>	<p><b>Env. No:</b> 47</p>
			
			









Şekil A.45 47 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı : Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p> <p>Hazırlayan : İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut <input checked="" type="checkbox"/> Ticaret <input type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tescil Durumu: Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input checked="" type="checkbox"/> 2 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşıyıcı Sistem: Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Aşşap Karkas <input type="checkbox"/></p> <p>Taş - Tuğla Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni: A Tipi</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi</p> <p>Mimarlık Ana Bilim Dalı</p> <p>Restorasyon Programı</p>	<p><b>Env. No:</b></p> <p><b>48</b></p>
<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Aşşap Silme <input type="checkbox"/> Aşşap /Metal Kepek <input type="checkbox"/></p> <p>Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/></p> <p>Aşşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/></p> <p>Yükseltilmiş Giriş <input checked="" type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>	 	 
 		

Şekil A.46 48 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut <input checked="" type="checkbox"/> Ticaret <input type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Teslim Durumu: Var <input type="checkbox"/> Yok <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input checked="" type="checkbox"/> 2 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşınma Sistemi: Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Ahsap Karkas <input type="checkbox"/> Taş - Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni: A Tipi</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi</p> <p>Mimarlık Ana Bilim Dalı</p> <p>Restorasyon Programı</p>	<p><b>Env. No:</b></p> <p><b>49</b></p>
<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumlanma Durumu: İyi <input checked="" type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Suva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahsap Silme <input type="checkbox"/> Ahsap /Metal Kepek <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Ahsap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input checked="" type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>	<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumlanma Durumu: İyi <input checked="" type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Suva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahsap Silme <input type="checkbox"/> Ahsap /Metal Kepek <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Ahsap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input checked="" type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>	<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumlanma Durumu: İyi <input checked="" type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Suva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahsap Silme <input type="checkbox"/> Ahsap /Metal Kepek <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Ahsap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input checked="" type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>
		
		
		
		
		
		

Şekil A.47 49 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut <input type="checkbox"/> Ticaret <input checked="" type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Teslim Durumu: Var <input type="checkbox"/> Yok <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input checked="" type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşyığı Sistemi: Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Ahşap Karkas <input type="checkbox"/> Taş - Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni:</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p>	<p><b>Env. No:</b> 50</p>	
<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Konumlanış Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input type="checkbox"/> Ahşap Silme <input type="checkbox"/> Ahşap /Metal Kepek <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Ahşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>	<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Konumlanış Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input type="checkbox"/> Ahşap Silme <input type="checkbox"/> Ahşap /Metal Kepek <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Ahşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>	<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Konumlanış Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input type="checkbox"/> Ahşap Silme <input type="checkbox"/> Ahşap /Metal Kepek <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Ahşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>	
			
			

Şekil A.48 50 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

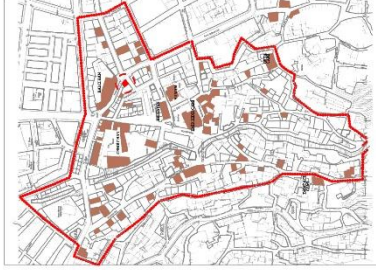




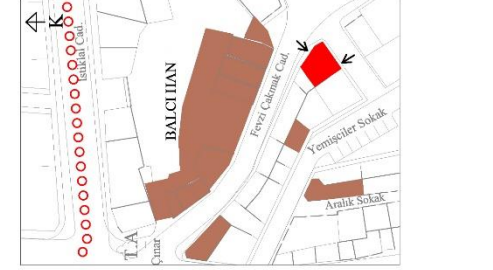





<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p>	<p><b>Env. No:</b> <b>51</b></p>
<p><b>Tez Danışmanı:</b> Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN <b>Hazırlayan:</b> İpek GÖLÜKÇÜ</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p>
<p><b>Özgeçmiş:</b> Konut ■ Ticaret □ Dini □ Sağlık □ <b>Tescil Durumu:</b> Var □ Yok ■ <b>Kat Adedi:</b> 1 kat □ Bodrum + 1 kat □ 2 kat ■ Bodrum + 2 kat □ 3 kat □ <b>Taşyıcı Sistem:</b> Taş Kargir □ Tuğla Kargir ■ Ahsap Karkas □ Taş - Tuğla Kargir □ Betonarme □ <b>Parsel Düzeni:</b> E Tipi</p>	<p><b>Kullanım Durumu:</b> Kullanılıyor ■ Kullanılmıyor □ <b>Konumun Durumu:</b> İyi □ Orta ■ Kötü □ <b>Cephe Kaplaması:</b> Kireç/Siva ■ Taş □ Tuğla □ <b>Cephe Öğeleri:</b> Taş/Tuğla Silme ■ Ahsap Silme □ Ahsap /Metal Kepek ■ Kapı / pencere üstü kemer □ Söveli kapı / pencereler □ Cumba □ Ahsap kafes □ Üçgen Alınlık □ Eli Böğüründe □ Çıkma □ Yükseltilmiş Giriş □ Demir Parmaklık □ Tepe Penceresi □</p>
	
	
	
	



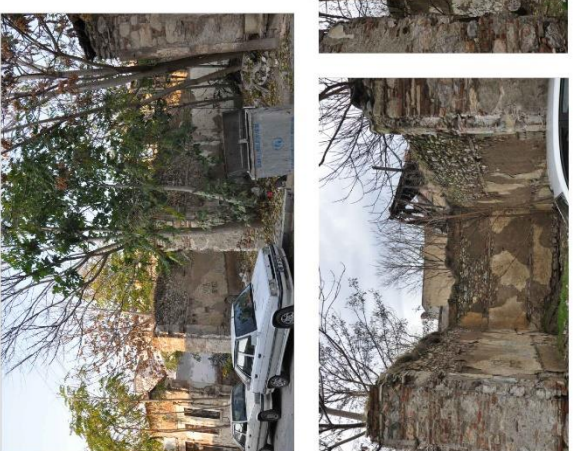

Şekil A.49 51 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKCÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut <input checked="" type="checkbox"/> Ticaret <input type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Teslim Durumu: Var <input type="checkbox"/> Yok <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input checked="" type="checkbox"/> Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşyığı Sistemi: Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Ahsap Karkas <input type="checkbox"/> Taş - Tuğla Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni: E Tipi</p>		<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi</p> <p>Mimarlık Ana Bilim Dalı</p> <p>Restorasyon Programı</p>	<p><b>Env. No:</b></p> <p><b>52</b></p>
			<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahsap Silme <input type="checkbox"/> Ahsap /Metal Kepek <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input checked="" type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Ahsap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>
			

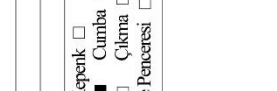



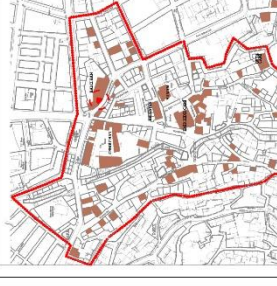
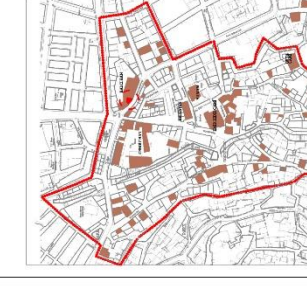
Şekil A.50 52 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

	<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKCÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut ■ Ticaret ■ Dini □ Sağlık □</p> <p>Tescil Durumu: Var □ Yok ■</p> <p>Kat Adedi: 1 kat □ Bodrum + 1 kat □ 2 kat □</p> <p>Bodrum + 2 kat ■ 3 kat □</p> <p>Taşyüce Sistem: Taş Kargir □ Tuğla Kargir □ Ahsap Karkas □</p> <p>Taş - Tuğla Kargir □ Betonarme ■</p> <p>Parsel Düzeni: D Tipi</p>	<p>T.C. Doctuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p>	<p><b>Env. No:</b> <b>53</b></p>
			
			

Şekil A.51 53 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

	<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b>  Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN  Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ  Özgeçmiş: Konut <input type="checkbox"/> Ticaret <input checked="" type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/>  Tescil Durumu: Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/>  Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input checked="" type="checkbox"/> 2 kat <input type="checkbox"/>  Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/>  Taşyüzye Sistemi: Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Ahsap Karkas <input type="checkbox"/>  Taş - Tuğla Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/>  Parsel Düzeni:</p>	<p><b>Env. No:</b>  <b>54-55-56</b></p> <p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi  Mimarlık Ana Bilim Dalı  Restorasyon Programı</p> <p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input checked="" type="checkbox"/>  Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input checked="" type="checkbox"/>  Çephe Kaplaması: Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/>  Çephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input type="checkbox"/> Ahsap Silme <input type="checkbox"/> Ahsap /Metal Keçpenk <input type="checkbox"/>  Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Çumba <input type="checkbox"/>  Ahsap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/>  Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>
		

Şekil A.52 54-55-56 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p>	<p><b>Env. No:</b> 57</p>
<p><b>Tez Danışmanı:</b> Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p> <p><b>Hazırlayan:</b> İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p><b>Özgeçmiş:</b> Konut <input type="checkbox"/> Ticaret <input checked="" type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p><b>Tescil Durumu:</b> Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p> <p><b>Kat Adedi:</b> 1 kat <input checked="" type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input type="checkbox"/></p> <p><b>Taşyıcı Sistem:</b> Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Ahsap Karkas <input type="checkbox"/></p> <p><b>Parsel Düzeni:</b> Taş - Tuğla Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p>	<p><b>T.C. Doctuz Eylül Üniversitesi</b> Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p> <p><b>Kullanım Durumu:</b> Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p><b>Konurmuşluk Durumu:</b> İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Köti <input type="checkbox"/></p> <p><b>Cephe Kaplaması:</b> Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p><b>Cephe Öğeleri:</b> Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahsap Silme <input type="checkbox"/> Ahsap /Metal Keçenk <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Ahsap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>
	
	
	

Şekil A.53 57 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

	<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAAÇ ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut <input type="checkbox"/> Ticaret <input checked="" type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tescil Durumu: Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input checked="" type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşıyıcı Sistem: Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Ahsap Karkas <input type="checkbox"/></p> <p>Taş - Tuğla Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni:</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p>	<p><b>Env. No:</b> <b>58</b></p>
			
			
<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahsap Silme <input type="checkbox"/> Ahsap /Metal Keçenk <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Ahsap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>			

Şekil A.54 58 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

	<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAOÇ ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut <input type="checkbox"/> Ticaret <input checked="" type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tescil Durumu: Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input checked="" type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşyıcı Sistem: Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Ahsap Karkas <input type="checkbox"/></p> <p>Taş - Tuğla Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni:</p>	<p><b>Env. No:</b> <b>59-60</b></p> <p>T.C. Doğu Eyalet Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p> <p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahsap Silme <input type="checkbox"/> Ahsap /Metal Kepek <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Çumba <input type="checkbox"/> Ahsap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>				
---	---	--	--	---	---	--

Şekil A.55 59-60 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

	<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut <input type="checkbox"/> Ticaret <input checked="" type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tescil Durumu: Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input checked="" type="checkbox"/> Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşyüzyet Sistemi: Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Ahşap Karkas <input type="checkbox"/> Taş - Tuğla Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni:</p>	<p><b>Env. No:</b> 61</p> <p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p> <p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahşap Silme <input type="checkbox"/> Ahşap/Metal Kepek <input type="checkbox"/> Kapı/pencere üstü kemer <input checked="" type="checkbox"/> Söveli kapı/pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Ahşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input checked="" type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>
		
		

Şekil A.56 61 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)



<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p>	<p><b>Env. No:</b> 62</p>
<p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p>
<p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p>	
<p>Özgeçmiş İşlev: Konut <input type="checkbox"/> Ticaret <input checked="" type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p>	<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input checked="" type="checkbox"/></p>
<p>Tescil Durumu: Var <input type="checkbox"/> Yok <input checked="" type="checkbox"/></p>	<p>Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p>
<p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input checked="" type="checkbox"/></p>	<p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p>
<p>Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p>	<p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahşap Silme <input type="checkbox"/> Ahşap/Metal Kepek <input type="checkbox"/></p>
<p>Taşıyıcı Sistem: Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Ahşap Karkas <input type="checkbox"/></p>	<p>Kapı / pencere üstü korniş <input type="checkbox"/> Söveler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/></p>
<p>Taş - Tuğla Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p>	<p>Ahşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/></p>
<p>Parsel Düzeni:</p>	<p>Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>
	
	
	
	
	
	
	
	
	
	

Şekil A.57 62 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

	<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut <input type="checkbox"/> Ticaret <input checked="" type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tescil Durumu: Var <input type="checkbox"/> Yok <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input checked="" type="checkbox"/> Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşyüzyet Sistemi: Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Ahsap Karkas <input type="checkbox"/> Taş - Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Betonarme <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni:</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p> <p><b>Env. No:</b> <b>63</b></p>
		<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Korunmuşluk Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahsap Silme <input type="checkbox"/> Ahsap/Metal Kepek <input type="checkbox"/> Kapı/pencere üstü kenar <input type="checkbox"/> Söveli kapı/pencere <input type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Ahsap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input checked="" type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>

Şekil A.58 63 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

	<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAÇ ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut <input type="checkbox"/> Ticaret <input checked="" type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tescil Durumu: Var <input type="checkbox"/> Yok <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input checked="" type="checkbox"/> Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşyıcı Sistem: Taş Kargır <input type="checkbox"/> Tuğla Kargır <input type="checkbox"/> Ahsap Karkas <input type="checkbox"/> Taş - Tuğla Kargır <input checked="" type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni:</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p>	<p><b>Env. No:</b> <b>64</b></p>
			<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahsap Silme <input type="checkbox"/> Ahsap /Metal Kepek <input checked="" type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Ahsap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>

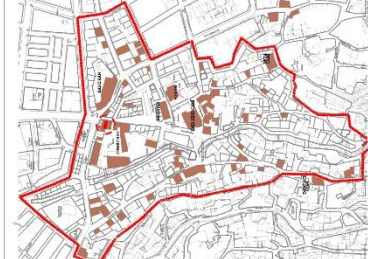
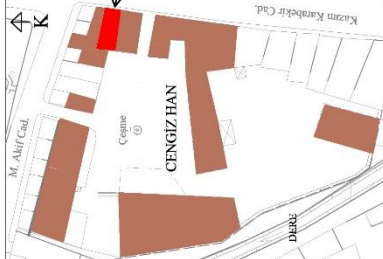

Şekil A.59 64 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p>	<p><b>Env. No:</b> 65</p>
<p><b>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</b></p>	
<p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN</p>	
<p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p>	
<p>Özgeçmiş: Konut <input type="checkbox"/> Ticaret <input checked="" type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p>	
<p>Tescil Durumu: Var <input type="checkbox"/> Yok <input checked="" type="checkbox"/></p>	
<p>Kat Adedi: 1 kat <input checked="" type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input type="checkbox"/></p>	
<p>Taşıyıcı Sistem: Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Ahişap Karkas <input type="checkbox"/></p>	
<p>Parsel Düzeni: Taş - Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p>	
<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input checked="" type="checkbox"/></p>	
<p>Konurmuşluk Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p>	
<p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p>	
<p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahişap Silme <input type="checkbox"/> Ahişap/Metal Keçpenk <input type="checkbox"/></p>	
<p>Kapı/pencere üstü korniş <input type="checkbox"/> Sövelik kapı/pencere <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/></p>	
<p>Ahişap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/></p>	
<p>Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input checked="" type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>	

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p>	<p><b>Env. No:</b> <b>66</b></p>
<p><b>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi</b> <b>Mimarlık Ana Bilim Dalı</b> <b>Restorasyon Programı</b></p>	<p><b>Tez Danışmanı:</b> Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN <b>Hazırlayan:</b> İpek GÖLÜKÇÜ <b>Özgeçmiş:</b> Konut <input type="checkbox"/> Ticaret <input checked="" type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/> <b>Tescil Durumu:</b> Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/> <b>Kat Adedi:</b> 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input checked="" type="checkbox"/> <b>Taşyıcı Sistem:</b> Taş Kargır <input type="checkbox"/> Tuğla Kargır <input checked="" type="checkbox"/> Ahsap Karkas <input type="checkbox"/> <b>Parsel Düzeni:</b> Taş - Tuğla Kargır <input type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p>
<p><b>Kullanım Durumu:</b> Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/> <b>Konurmuşluk Durumu:</b> İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/> <b>Cephe Kaplaması:</b> Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/> <b>Cephe Öğeleri:</b> Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahsap Silme <input type="checkbox"/> Ahsap/Metal Keçpenk <input type="checkbox"/> Kapı/pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı/pencere <input type="checkbox"/> Çumba <input type="checkbox"/> Ahsap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>	<p><b>Kullanım Durumu:</b> Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/> <b>Konurmuşluk Durumu:</b> İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/> <b>Cephe Kaplaması:</b> Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/> <b>Cephe Öğeleri:</b> Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahsap Silme <input type="checkbox"/> Ahsap/Metal Keçpenk <input type="checkbox"/> Kapı/pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı/pencere <input type="checkbox"/> Çumba <input type="checkbox"/> Ahsap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>
<p><b>Parsel Düzeni:</b> Taş - Tuğla Kargır <input type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p>	<p><b>Tez Danışmanı:</b> Prof. Dr. Mine TANAY ZEREN <b>Hazırlayan:</b> İpek GÖLÜKÇÜ <b>Özgeçmiş:</b> Konut <input type="checkbox"/> Ticaret <input checked="" type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/> <b>Tescil Durumu:</b> Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/> <b>Kat Adedi:</b> 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input checked="" type="checkbox"/> <b>Taşyıcı Sistem:</b> Taş Kargır <input type="checkbox"/> Tuğla Kargır <input checked="" type="checkbox"/> Ahsap Karkas <input type="checkbox"/> <b>Parsel Düzeni:</b> Taş - Tuğla Kargır <input type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p>
	
	
	
	
	
	

Not: Cephe niteliksiz öğelere kapandıgı ve değişime uğradığı için özgeçmişte tespit edilmemektedir.

Şekil A.61 66 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

	<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAAÇ ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş İşlev: Konut <input type="checkbox"/> Ticaret <input checked="" type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tescil Durumu: Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p> <p>Kat Adodi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input checked="" type="checkbox"/> Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşyığı Sistemi: Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Ahsap Karkas <input type="checkbox"/> Taş - Tuğla Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni:</p>	<p><b>Env. No:</b> 67</p> <p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p> <p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input type="checkbox"/> Ahsap Silme <input type="checkbox"/> Ahsap /Metal Keçpenk <input type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/> Ahsap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>			<p>Not: Yapı değişime uğradığı için özgeçmiş cephe öğeleri tespit edilememektedir. Ancak alandaki diğer dükkanlarda görüldüğü gibi çatıda tuğla silme ile kaplılarda taş sövesinin olduğu düşünülmektedir.</p>
---	--	--	--	---	--

Şekil A.62 67 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAOZ ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut <input type="checkbox"/> Ticaret <input checked="" type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Teslim Durumu: Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input checked="" type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşyığı Sistemi: Taş Kargır <input type="checkbox"/> Tuğla Kargır <input type="checkbox"/> Ahşap Karkas <input type="checkbox"/> Taş - Tuğla Kargır <input checked="" type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni:</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi</p> <p>Mimarlık Ana Bilim Dalı</p> <p>Restorasyon Programı</p>	<p><b>Env. No:</b></p> <p><b>68</b></p>
<p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p>Korunmuşluk Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahşap Silme <input type="checkbox"/> Ahşap/Metal Kepek <input checked="" type="checkbox"/> Kapı/pencere üstü kemer <input type="checkbox"/> Söveli kapı/pencere <input checked="" type="checkbox"/> Çumba <input type="checkbox"/> Ahşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>		
		

Şekil A.63 68 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)





<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b></p> <p>Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAC ZEREN</p> <p>Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ</p> <p>Özgeçmiş: Konut <input type="checkbox"/> Ticaret <input checked="" type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tescil Durumu: Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p> <p>Kat Adedi: 1 kat <input checked="" type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input type="checkbox"/></p> <p>Taşıyıcı Sistem: Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Ahsap Karkas <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni: Taş - Tuğla Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p>	<p><b>Env. No:</b></p> <p>70</p> <p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</p> <p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input checked="" type="checkbox"/></p> <p>Konumun Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Kaplaması: Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p>Cephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahsap Silme <input type="checkbox"/> Ahsap /Metal Kepek <input checked="" type="checkbox"/> Kapı / pencere üstü kemer <input checked="" type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input checked="" type="checkbox"/> Çumba <input type="checkbox"/> Ahsap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/> Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>		
			
			

Şekil A.65 70 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b>  Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAAÇ ZEREN  Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ  Özgeçmiş: Konut <input type="checkbox"/> Ticaret <input checked="" type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p>	<p><b>Env. No:</b> 71</p>
<p><b>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi Mimarlık Ana Bilim Dalı Restorasyon Programı</b></p>	<p><b>Kullanım Durumu:</b> Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p><b>Konurmuşluk Durumu:</b> İyi <input type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input checked="" type="checkbox"/></p> <p><b>Cephe Kaplaması:</b> Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p><b>Cephe Öğeleri:</b> Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahşap Silme <input type="checkbox"/> Ahşap/Metal Kepek <input type="checkbox"/>  Kapı/pencere üstü kemer <input checked="" type="checkbox"/> Söveli kapı/pencere <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/>  Ahşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input checked="" type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/>  Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input checked="" type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>
<p><b>Tesil Durumu:</b> Var <input checked="" type="checkbox"/> Yok <input type="checkbox"/></p> <p><b>Kat Adedi:</b> 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input checked="" type="checkbox"/>  Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/></p> <p><b>Taşıyıcı Sistem:</b> Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Ahşap Karkas <input type="checkbox"/>  Taş - Tuğla Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p><b>Parsel Düzeni:</b></p>	<p><b>Kullanım Durumu:</b> Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p><b>Konurmuşluk Durumu:</b> İyi <input type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input checked="" type="checkbox"/></p> <p><b>Cephe Kaplaması:</b> Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p><b>Cephe Öğeleri:</b> Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahşap Silme <input type="checkbox"/> Ahşap/Metal Kepek <input type="checkbox"/>  Kapı/pencere üstü kemer <input checked="" type="checkbox"/> Söveli kapı/pencere <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/>  Ahşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input checked="" type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/>  Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input checked="" type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>
<p><b>Parsel Düzeni:</b></p>	<p><b>Kullanım Durumu:</b> Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/></p> <p><b>Konurmuşluk Durumu:</b> İyi <input type="checkbox"/> Orta <input type="checkbox"/> Kötü <input checked="" type="checkbox"/></p> <p><b>Cephe Kaplaması:</b> Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input type="checkbox"/></p> <p><b>Cephe Öğeleri:</b> Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahşap Silme <input type="checkbox"/> Ahşap/Metal Kepek <input type="checkbox"/>  Kapı/pencere üstü kemer <input checked="" type="checkbox"/> Söveli kapı/pencere <input checked="" type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/>  Ahşap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input checked="" type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/>  Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input checked="" type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>
	
	
	
	
	
	
	
	
	

Şekil A.66 71 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

	<p><b>Soma Tarihi Kent Dokusundaki Kültür Varlıklarının Envanter Fişi</b>  Tez Danışmanı: Prof. Dr. Mine TANAOZ ZEREN  Hazırlayan: İpek GÖLÜKÇÜ  Özgeni İşlev: Konut <input type="checkbox"/> Ticaret <input checked="" type="checkbox"/> Dini <input type="checkbox"/> Sağlık <input type="checkbox"/></p> <p>Tesicil Durumu: Var <input type="checkbox"/> Yok <input checked="" type="checkbox"/>  Kat Adedi: 1 kat <input type="checkbox"/> Bodrum + 1 kat <input type="checkbox"/> 2 kat <input checked="" type="checkbox"/>  Bodrum + 2 kat <input type="checkbox"/> 3 kat <input type="checkbox"/>  Taşyüce Sistem: Taş Kargir <input type="checkbox"/> Tuğla Kargir <input checked="" type="checkbox"/> Ahsap Karkas <input type="checkbox"/>  Taş - Tuğla Kargir <input type="checkbox"/> Betonarme <input type="checkbox"/></p> <p>Parsel Düzeni:</p>	<p>T.C. Dokuz Eylül Üniversitesi  Mimarlık Ana Bilim Dalı  Restorasyon Programı</p> <p><b>Env. No:</b> 72</p> <p>Kullanım Durumu: Kullanılıyor <input checked="" type="checkbox"/> Kullanılmıyor <input type="checkbox"/>  Konumşluk Durumu: İyi <input type="checkbox"/> Orta <input checked="" type="checkbox"/> Kötü <input type="checkbox"/>  Çephe Kaplaması: Kireç/Siva <input checked="" type="checkbox"/> Taş <input type="checkbox"/> Tuğla <input checked="" type="checkbox"/>  Çephe Öğeleri: Taş/Tuğla Silme <input checked="" type="checkbox"/> Ahsap Silme <input type="checkbox"/> Ahsap /Metal Kepek <input type="checkbox"/>  Kapı / pencere üstü kemer <input checked="" type="checkbox"/> Söveli kapı / pencereler <input type="checkbox"/> Cumba <input type="checkbox"/>  Ahsap kafes <input type="checkbox"/> Üçgen Alınlık <input type="checkbox"/> Eli Böğüründe <input type="checkbox"/> Çıkma <input type="checkbox"/>  Yükseltilmiş Giriş <input type="checkbox"/> Demir Parmaklık <input type="checkbox"/> Tepe Penceresi <input type="checkbox"/></p>				
---	--	--	--	--	---	---

Şekil A.67 72 nolu envanter fişi (Kişisel arşiv, 2019)

Ek 3:



Şekil A.68 2002 yılında belirlenen Soma kentsel sit sınırı haritası (İzmir 2 Nolu Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu, 2002)